Załącznik nr 1
do uchwały Nr …….
Rady Miasta Mysłowice
z dnia ..... 2021 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA MYSŁOWICE

2021, grudzień

Spis treści

Wprowadzenie....5

I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO....6

1. Relacje zewnętrzne....6

1.1. Położenie miasta....6
1.2. Powiązania z gminami sąsiednimi....8

2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna....10

2.1. Rozwój przestrzenny. Dzielnice miasta....10
2.2. Użytkowanie terenów. Budynki....13
2.3. Stan zagospodarowania. Bariery i ograniczenia rozwoju....17

3. Sytuacja planistyczna....22

3.1. Dotychczasowa polityka przestrzenna. Strategia rozwoju....22
3.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego....24

4. Środowisko przyrodnicze....27

4.1. Warunki geologiczne i ukształtowanie terenu....27
4.2. Udokumentowane złoża kopalin....30
4.3. Eksploatacja złóż kopalin....32
4.4. Wody podziemne....35
4.5. Wody powierzchniowe....37
4.6. Warunki klimatyczne i jakość powietrza....38
4.7. Gleby. Rolnicza przestrzeń produkcyjna....39
4.8. Lasy. Leśna przestrzeń produkcyjna....40
4.9. Różnorodność biologiczna....41
4.10. Obiekty i obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Inne obszary cenne pod względem przyrodniczym....44
4.11. Korytarze ekologiczne....52
4.12. Krajobraz....54
4.13. Zagrożenia naturalne i antropogeniczne....55

5. Dziedzictwo kulturowe....58

5.1. Zabytki wpisane do rejestru....59
5.2. Gminna Ewidencja Zabytków....61
5.3. Obiekty proponowane do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków....64
5.4. Stanowiska archeologiczne....69

6. Demografia....70

6.1. Liczba ludności. Struktura demograficzna....70
6.2. Prognoza demograficzna....74

7. Warunki i jakość życia mieszkańców. Infrastruktura społeczna....76

7.1. Zasoby i warunki mieszkaniowe....76
7.2. Bezpieczeństwo publiczne....78
7.3. Ochrona zdrowia. Pomoc społeczna....78
7.4. Edukacja i kultura....79
7.5. Tereny sportowo - rekreacyjne. Zieleń miejska. Ogrody działkowe....81
7.6. Cmentarze....82

8. Rynek pracy. Budżet miasta. Gospodarka....83

8.1. Rynek pracy. Wynagrodzenia....83
8.2. Budżet miasta....85
8.3. Działalności gospodarcze....86

9. Własności gruntów. Tereny zamknięte....88

10. Zadania służące realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych....90

11. Systemy komunikacji....93

11.1. Układ drogowy....93
11.2. Transport rowerowy....95
11.3. Linie kolejowe. Transport zbiorowy....95

12. Systemy infrastruktury technicznej....96

12.1. Zaopatrzenie w wodę....97
12.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków....98
12.3. Gospodarowanie odpadami....100
12.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną....100
12.5. Zaopatrzenie w energię cieplną....101
12.6. Zaopatrzenie w gaz....101
12.7. Odnawialne źródła energii....103

13. Potrzeby i możliwości rozwoju miasta....103

13.1. Zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji mieszkaniowej....103
13.2. Zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji usługowej i produkcyjnej....106
13.3. Możliwości lokalizowania nowej zabudowy (chłonność terenów)....107
13.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę....108

II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO....109

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów....109

1.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej....109
1.2. Kierunki przeznaczenia terenów....110
1.3. Wskaźniki i parametry dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów....121

2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego....124

2.1. Udokumentowane złoża kopalin....124
2.2. Ochrona powierzchni ziemi i gleb....125
2.3. Ochrona wód....125
2.4. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna....126
2.5. Ochrona terenów zieleni....126
2.6. Ochrona powietrza....127
2.7. Ochrona przed hałasem....128
2.8. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi....128
2.9. Ochrona przed poważnymi awariami....128
2.10. Ochrona przed skutkami powodzi i suszy....129
2.11. Ochrona przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego....129

3. Obszary oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków....130

4. Kierunki rozwoju systemów komunikacji....131

4.1. Układ drogowy....132
4.2. Transport rowerowy....134
4.3. Linie kolejowe....136
4.4. Transport zbiorowy....137

5. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej....137

5.1. Zaopatrzenie w wodę. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków....137
5.2. Gospodarka odpadami....137
5.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną, cieplną i gaz....138
5.4. Odnawialne źródła energii....138

6. Obszary o szczególnych zasadach zagospodarowania....139

6.1. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego....139
6.2. Obszary strategiczne....139
6.3. Obszary, na których mogą być sytuowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m2....139
6.4. Obszary przestrzeni publicznej....140
6.5. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Obszary wymagające przekształceń i rekultywacji....140
6.6. Tereny wyłączone spod zabudowy. Inne ograniczenia w zagospodarowaniu i zabudowie terenów....141

7. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego....141

7.1. Obszary, dla których sporządzenie planu miejscowego jest obowiązkowe....141
7.2. Obszary, dla których zamierza się sporządzić plan miejscowy....142

III. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIAZAŃ. SYNTEZA USTALEŃ.....143
1. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań.....143
2. Synteza ustaleń.....149

Spis tabel

Tab. 1.Mysłowice na tle sąsiednich miast i powiatu bieruńsko-lędzińskiego.....6
Tab. 2.Dzielnice miasta - powierzchnia, ludność, gęstość zaludnienia (stan w grudniu 2019 r.)....11
Tab. 3.Użytkowanie terenów (2019 r.).....14
Tab. 4.Budynki - funkcje (2018 r.).....15
Tab. 5.Budynki - wysokość (2018 r.).....15
Tab. 6.Budynki - czas powstania (wiek).....17
Tab. 7.Przeznaczenie terenów w suikzp z 2008 r.....22
Tab. 8.Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....24
Tab. 9.Udokumentowane złoża kopalin.....30
Tab. 10.Wykaz i charakterystyka pomników przyrody.....44
Tab. 11.Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków.....59
Tab. 12.Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków nie będące zabytkami rejestrowymi (stan w dniu 5.10.2020 r.).....61
Tab. 13.Obiekty proponowane do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków.....64
Tab. 14.Wykaz stanowisk archeologicznych.....69
Tab. 15.Liczba ludności.....71
Tab. 16.Przyrost naturalny w okresie.....72
Tab. 17.Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych.....72
Tab. 18.Ludność w dzielnicach (stan na koniec roku).....72
Tab. 19.Ludność wg grup wieku.....74
Tab. 20.Prognozowane zmiany liczby ludności.....74
Tab. 21.Prognozowane zmiany liczby ludności wg grup wieku.....75
Tab. 22.Zasoby mieszkaniowe - budynki i mieszkania.....76
Tab. 23.Zasoby mieszkaniowe - izby i powierzchnia użytkowa mieszkań.....76
Tab. 24.Zasoby mieszkaniowe - podstawowe wskaźniki.....76
Tab. 25.Mieszkania oddane do użytkowania.....77
Tab. 26.Mieszkania oddane do użytkowania - wskaźniki.....77
Tab. 27.Przestępstwa stwierdzone przez Policję* i wykrywalność sprawców.....78
Tab. 28.Infrastruktura ochrony zdrowia i personel medyczny - wskaźniki.....79
Tab. 29.Miejsca w przedszkolach, uczniowie w szkołach (stan w dniu 30.09.2018).....80
Tab. 30.Tereny zieleni w gestii samorządów.....81
Tab. 31.Pracujący.....83
Tab. 32.Mysłowice - pracujący wg grup PKD*.....83
Tab. 33.Stopa bezrobocia rejestrowanego.....83
Tab. 34.Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto.....84
Tab. 35.Dochody ogółem budżetów gmin.....85
Tab. 36.Wydatki ogółem budżetów gmin.....85
Tab. 37.Wydatki ogółem, majątkowe, inwestycyjne i na drogi publiczne.....85
Tab. 38.Fundusze europejskie (31.12.2019 r.).....86
Tab. 39.Środki trwałe w przedsiębiorstwach wg PKD*.....86
Tab. 40.Nakłady inwestycyjne i środki trwałe w przedsiębiorstwach* - wskaźniki.....87
Tab. 41.Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.....87
Tab. 42.Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg PKD.....88
Tab. 43.Władanie nieruchomościami gruntowymi wg podmiotów ewidenc. (stan w lutym 2019 r.) 89
Tab. 44.Grunty komunalne, w tym tworzące gminny zasób nieruchomości.....90
Tab. 45.Inwestycje celu publicznego - plan zagospodarowania przestrzennego województwa.....91
Tab. 46.Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (m3).....98
Tab. 47.Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej (km).....98
Tab. 48.Ludność korzystająca z oczyszczalni (osoby).....99
Tab. 49.Ścieki oczyszczane odprowadzone (dam3).....99
Tab. 50.Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km).....99
Tab. 51.Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca (kWh).....100
Tab. 52.Ciepłownictwo.....101
Tab. 53.Stacje redukcyjno-pomiarowe I i II stopnia.....102
Tab. 54.Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca (m3).....102

Tab. 55.Długość sieci gazowej (km).....103
Tab. 56.Standardy wielkościowe mieszkań w Mysłowicach na tle Polski i Unii Europejskiej.....103
Tab. 57.Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania w Mysłowicach w latach 1995 - 2019.....105
Tab. 58.Prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową na podstawie tendencji ruchu budowlanego.....105
Tab. 59.Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę.....108
Tab. 60.Kierunki przeznaczenia obszarów i strefy miasta - wskaźniki urbanistyczne.....123

Spis rysunków

Rys. 1.Dzielnice.....13
Rys. 2.Budynki - liczba kondygnacji.....16
Rys. 3.Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....26
Rys. 4.Rzeźba terenu.....30
Rys. 5.Obszary o podwyższonych walorach przyrodniczych nie objęte ochroną prawną. Korytarze ekologiczne.....52
Rys. 6.Dziedzictwo kulturowe – zabytki.....70
Rys. 7.Układ drogowy istniejący.....94
Rys. 8.Infrastruktura techniczna – główne elementy (stan w 2020 r.).....97
Rys. 9.Strefy miasta.....122
Rys. 10.Układ drogowy docelowy.....134
Rys. 11.Trasy rowerowe - układ podstawowy docelowy.....136

Spis wykresów

Wykr. 1.Ludność w Mysłowicach w okresie 1995-2018.....71
Wykr. 2.Ludność w północnych i południowych dzielnicach Mysłowic w okresie 2006-2019.....73
Wykr. 3.Ludność w Mysłowicach - prognoza na lata 2020-2050.....75
Wykr. 4.Stopa bezrobocia rejestrowanego w Mysłowicach w okresie 2004-2018.....84

Część graficzna

Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego - mapa w skali 1:10000
Kierunki zagospodarowania przestrzennego - mapa w skali 1:10000

Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie zostało sporządzone na podstawie Uchwały nr LII/981/14 Rady Miasta Mysłowice z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mysłowice.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest dokumentem określającym politykę przestrzenną gminy. Jest sporządzane na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a zasady sporządzania studium określone są w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego, ale ustalenia studium są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego.

W ramach prac nad studium zostały wykonane (jako odrębne opracowania towarzyszące) następujące analizy:

– Analiza struktury własności nieruchomości gruntowych oraz analiza zmian własności nieruchomości gruntowych, ze szczególnym uwzględnieniem gruntów stanowiących własność gminy i będących we władaniu gminy, Skarbu Państwa.
– Ocena oddziaływań sąsiedztwa dużych miast, w tym stolicy metropolii na Mysłowice, zawierająca rekomendacje w zakresie kierunków rozwoju, kierunków zmian i obszarów, w których miasto Mysłowice może ustanowić ofertę konkurencyjną. Analiza strategii rozwoju gminy w kontekście aktualizacji suikzp oraz powstania metropolii.
– Analizy użytkowania terenu, na obszarze całego miasta oraz w poszczególnych jednostkach strukturalnych i referencyjnych. Analizy intensywności i gęstości zabudowy, w podziale na rodzaje użytkowania w jednostkach strukturalnych i referencyjnych.
– Analizy powiązań funkcjonalnych - korytarze ekologiczne, powiązania widokowe, waloryzacja krajobrazu, kompleksy leśne, strefy przewietrzania, przestrzenie publiczne, krawędzie, węzły aktywności. Tereny geologicznie czynne, tereny górnicze, terenów ochrony przeciwpowodziowej.
– Analiza porównawcza wykazująca różnice w planowanym przeznaczeniu pomiędzy obecnie obowiązującym „Studium...”, a obecnie obowiązującymi ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz obszarami na których brak jest obowiązującego planu miejscowego.
– Sporządzenie rekomendacji i wniosków dotyczących krajobrazu wraz z wyznaczeniem obszarów cennych krajobrazowo (ochrona krajobrazu).
– Analiza barier rozwojowych - w zakresie linii kolejowych, ciągów komunikacji (drogi ekspresowe, autostrady), infrastruktury, terenów zamkniętych.
– Analiza chłonności terenów rozwojowych wraz z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę - w tym zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną, zabudowę o funkcji gospodarczej, usługi społeczne, infrastruktura techniczna.

I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Relacje zewnętrzne

1.1. Położenie miasta

Mysłowice to miasto na prawach powiatu. Położone jest we wschodniej części województwa śląskiego przy autostradzie A4 i drodze ekspresowej S1. Takie położenie na skrzyżowaniu europejskich szlaków transportowych zapewnia dobre powiązania komunikacyjne z ośrodkami nie tylko krajowymi, ale i położonymi poza granicami kraju.

Według danych GUS, na koniec 2018 r. w miasto liczyło 74,6 tys mieszkańców. Gęstość zaludnienia w mieście wynosi 1138 osób/km^2, a rozmieszczenie ludności jest nierównomierne - 70% mieszkańców w północnej - bardziej zurbanizowanej części miasta, a pozostała część mieszka w południowych dzielnicach Mysłowic. Granicę stanowi autostrada A4.

Tab. 1. Mysłowice na tle sąsiednich miast i powiatu bieruńsko-lędzińskiego

Wyszczególnienie	Powierzchnia			Ludność			Gęstość zaludnienia	
	ogółem	lądowa bez lasów	zurbani-zowana	2008	2018	2008= 100	osoby/km^2 pow. ogółem	osoby/km^2 pow. lądowej bez lasów
	ha			osoby				
Jaworzno	15 259	9 072	4 751	95 228	91 563	96,2	600	1 009
Katowice	16 464	9 308	6 186	309 621	294 510	95,1	1 789	3 164
Mysłowice	6 562	4 712	2 656	74 998	74 586	99,5	1 136	1 583
Sosnowiec	9 106	7 389	4 565	221 259	202 036	91,3	2 219	2 734
Tychy*	8 181	5 749	3 220	129 475	127 831	94,1	1 563	2 224
Pow. bieruńsko-lędziński	15 815	12 514	xx	56 456	59 760	105,9	378	478

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.
* Tychy nie sąsiadują bezpośrednio z Mysłowicami.

Zgodnie z **„Koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju 2030”** (Uchwała Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.) Mysłowice są elementem obszaru metropolitalnego, który w KPZK określony jest jako Aglomeracja Górnośląska - Kraków, który obejmuje również takie ośrodki jak Bielsko-Biała, Częstochowa i Rybnik. Układ ten jest powiązany z konurbacją Ostrawy w Czechach. Całościowo, obszar ten określany jest jako „układ wielowierzchołkowy”, w którym w wyniku wystąpienia dodatkowych bodźców rozwojowych, zwiększających zakres i pola współpracy, nastąpi intensyfikacja współpracy i zapewnienie synergii rozwoju.

„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+” (Uchwała Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.) określa następujące obszary funkcjonalne, do których należą Mysłowice:

– miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego (uległ przeobrażeniu z tradycyjnego obszaru miejsko-przemysłowego w obszar postindustrialny, metropolitalny o dobrze rozwiniętym przemyśle oraz sektorze usług; jednak proces ten nie został zakończony; obszar ze względu na swą skalę wymaga wsparcia i kontynuacji dziań ukierunkowanych na metropolizację, poprawę warunków inwestycyjnych, dalszy rozwój jego potencjału rynkowego oraz poprawę wewnętrznej i zewnętrznej dostępności transportowej, a także poprawę stanu środowiska i przeciwdziałanie problemom społecznym);
– obszar terenów zamkniętych (o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych);
– obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi (główne działania w obszarze funkcjonalnym winny koncentrować się na podnoszeniu stopnia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez optymalne zagospodarowanie terenów, których rozwój powinien być podporządkowany zachowaniu równowagi pomiędzy potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego, działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu a wykorzystaniem gospodarczym; priorytetem działań przeciwpowodziowych dla terenów obecnie zurbanizowanych lub przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących gminnych

dokumentach planistycznych powinna być ochrona zabudowy, natomiast dla obszarów niezabudowanych i nieprzeznaczonych do zabudowy winien być zakaz zabudowy);

– obszar ochrony krajobrazów kulturowych (rozwój obszaru powinien być ukierunkowany na ochronę zasobów dziedzictwa kulturowego, zarówno materialnych, jak i niematerialnych, mających szczególne znaczenie dla zachowania tożsamości regionu, kształtowania turystycznej i gospodarczej atrakcyjności województwa oraz tworzenia nowych miejsc pracy);
– obszar udokumentowanych złóż kopalin (rozwój obszaru powinien być ukierunkowany na ochronę terenów złóż umożliwiającą ich przyszłą eksploatację z uwzględnieniem minimalizacji kosztów związanych z ochroną środowiska);
– obszary wymagające rewitalizacji (tereny znajdujące się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych).

Plan 2020+ wyznacza cztery cele polityki przestrzennej województwa i odpowiadające im kierunki:

1) Nowoczesna gospodarka - promocja gospodarczego wzrostu i innowacji:

– tworzenie warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarczej i transferu technologii;
– wspieranie rozwoju funkcji metropolitalnych ośrodków regionalnych;
– poprawa dostępności wewnętrznej regionu.

2) Szanse rozwojowe mieszkańców - zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych.

Plan 2020+ akcentuje problem demograficzny polegający na obniżeniu liczby ludności regionu, szybko postępującym procesie jej starzenia się oraz wzroście migracji. W tej sytuacji wyzwaniem staje się zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług publicznych. Zaproponowane w planie działania mają jednak dość ogólny charakter - „aby nie poddawać się istniejącym trendom demograficznym, trzeba budować takie środowiska, które będą wspierać mieszkających w nich ludzi i dawać im nadzieję na możliwą pomyślną przyszłość".

3) Przestrzeń - zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego, w tym:

– ochrona zasobów środowiska;
– kształtowanie krajobrazów kulturowych.

Plan 2020+ stwierdza - „praktyka planowania przestrzennego napotyka wiele problemów, które wynikają z konieczności pogodzenia potrzeb doraźnych z generalnymi celami polityki rozwoju; problemem jest wykorzystywanie terenów otwartych dla funkcji mieszkaniowych i transportowych, przy jednoczesnym powiększaniu się terenów nieużytkowanych w wyniku porzucania lokalizacji przemysłowych, wojskowych lub kolejowych. Bardziej ekonomiczne użytkowanie terenu, wyrażające się w polityce ochrony terenów otwartych, jest szczególnie potrzebne w dużych miastach i obszarach podmiejskich".

Dla osiągnięcia celu „przestrzeń - zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego", m.in. do Mysłowic odnoszą się następujące zagadnienia:

- utrzymanie istniejących obszarów i obiektów objętych prawnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu oraz zapewnienie ich integralności;
- ustanowienie prawnych form ochrony przyrody dla obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, w tym korytarzy ekologicznych, oraz kształtowanie ciągłości systemu obszarów chronionych, oraz regionalnej sieci powiązań przyrodniczych;
- ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych;
- ochrona i kształtowanie terenów otwartych dla pełnienia funkcji środowiskowych i rekreacyjnych;
- ochrona dolin rzecznych oraz renaturalizowanie ich wybranych fragmentów, odbudowywanie stref ekotonowych poprzez odtwarzanie roślinności;
- utrzymywanie lub powiększanie powierzchni leśnej;
- rekultywacja terenów zdegradowanych;
- ochrona gleb o najwyższej bonitacji przed przeznaczeniem na cele niezwiązane z produkcją rolną;
- kształtowanie terenów zieleni miejskiej pełniących funkcje rekreacyjne, zdrowotne, estetyczne i przyrodnicze;
- kształtowanie systemu zielonego pierścienia wokół miasta w oparciu o lasy i tereny otwarte.

4) Relacje z otoczeniem - infrastrukturalne powiązania regionu:

– rozwój ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej;

– rozwój ponadregionalnej i regionalnej infrastruktury technicznej;
– rozwijanie współpracy regionalnej.

Reasumując - Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+ mocno akcentuje, potrzebę rozwoju nowoczesnej gospodarki, przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarczej i transferu technologii. Jednocześnie bardzo istotne jest zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego. Wobec spadku liczby ludności ważne będzie przeciwdziałanie nadmiernemu rozpraszaniu zabudowy, które powoduje większe wydatki na infrastrukturę (techniczną i społeczną) obsługującą nowe tereny zabudowy mieszkaniowej.

Mysłowice wchodzą w skład **Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii**, która realizację ustawowych zadań rozpoczęła 1 stycznia 2018 r. Na zlecenie GZM wykonane zostały do 2019 r. trzy opracowania z zakresu tematyki transportowej, mające odniesienia do Mysłowic:

– Koncepcja metropolitalnych powiązań drogowych na obszarze Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (GZM). PPU „Inkom", grudzień 2019 r.;
– Koncepcja Kolei Metropolitalnej dla Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z wykorzystaniem metod inżynierii systemów. Katedra Systemów Transportowych i Inżynierii Ruchu Wydział Transportu Politechniki Śląskiej, grudzień 2018;
– Metropolia przyjazna rowerom - studium systemu tras rowerowych dla Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (GZM). PPU „Inkom", sierpień 2018 r.

O koncepcjach zawartych w tych opracowaniach - w rozdz. I.11. Systemy komunikacji.

1.2. Powiązania z gminami sąsiednimi

Mysłowice sąsiadują wyłącznie z gminami miejskimi; są to:

miasta na prawach powiatu:

– Katowice,
– Sosnowiec,
– Jaworzno,

oraz w powiecie bieruńsko-lędzińskim:

– Imielin,
– Lędziny .

Występuje bardzo silne, jednokierunkowe ciążenie Mysłowic (powiązania gospodarczo-przestrzenne) do Katowic, w przypadku pozostałych miast - przewaga powiązań do Mysłowic (zwłaszcza z Jaworzna i Sosnowca) nad powiązaniami z Mysłowic. Silne powiązania komunikacyjne (komunikacja publiczna) z Katowicami, słabsze z Sosnowcem, słabe i bardzo słabe z Tychami i Jaworznem (komunikacja miejska, ruch kolejowy).

Bezpośrednie powiązania komunikacyjne Mysłowic z zewnętrznym układem drogowym zapewniają następujące ulice:

– z Katowicami – autostrada A4, ul. Obrzeżna Zachodnia i ul. Bończyka, ul. Katowicka (stanowiąca fragment drogi krajowej nr 79), ul. Świerczyny, ul. Mikołowska, ul. 3 Maja i ul. Graniczna;
– z Sosnowcem - ul. Obrzeżna Północna i ul. Krakowska;
– z Jaworznem - autostrada A4, ul. Krakowska, ul. Nowochrzanowska i Długa;
– z Imielinem - ul. Imielińska (DW934);
– z Lędzinami - droga S-1 oraz ul. Gagarina i ul. Murckowska;
– z Tychami - droga S-1 oraz ul. Kopalniana.

Położenie miasta na skrzyżowaniu europejskich szlaków transportowych zapewnia dobre powiązania komunikacyjne z ośrodkami nie tylko krajowymi, ale i położonymi poza granicami kraju.

– Autostrada A-4 zapewnia połączenia:
  - w kierunku wschodnim - port lotniczy Kraków-Balice 70 km, Kraków 70 km, Rzeszów 230 km, Medyka 325 km, Lwów, Kijów;
  - w kierunku zachodnim - Katowice 10 km, Wrocław 210 km, Berlin, Bruksela, Paryż;
– Droga ekspresowa S-1 zapewnia następujące połączenia:

- w kierunku północnym - port lotniczy Katowice-Pyrzowice 30 km, Częstochowa 80 km, Łódź 200 km, Warszawa 200 km, Gdańsk 555 km, Sztokholm, Helsinki;
- w kierunku południowym - Bielsko-Biała 60 km, Cieszyn 80 km, Żylina, Budapeszt, Ateny.

Oprócz powiązań drogowych ważną rolę w powiązaniu miasta z otoczeniem odgrywają koleje. Przez teren Mysłowic przebiegają dwie linie kolejowe realizujące przewozy pasażerskie i towarowe:

– linia E 30 oraz C-E 30 o znaczeniu międzynarodowym, prowadząca od Zgorzelca przez Gliwice, Katowice, Kraków do Przemyśla, w tym linia 134 Mysłowice – Jaworzno Szczakowa;
– linia nr 138 Katowice - Oświęcim.

Dokumenty planistyczne gmin sąsiednich (studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), zawierają następujące (najistotniejsze) ustalenia w rejonach przygranicznych:

– Katowice - przedłużenie Drogowej Trasy Średnicowej do wschodnich granic Katowic, z realizacją węzła „Janów" i możliwością wyprowadzenia DTŚ w kierunku na Sosnowiec (ul. Bończyka i ul. Obrzeżna Północna) i w kierunku na Jaworzno (ul. Obrzeżna Zachodnia); ponadto utrzymanie terenów zielni urządzonej w rejonie stawów Hubertus oraz ośrodka „Wesoła Fala";
– Sosnowiec - utrzymanie śladu Drogowej Trasy Średnicowej z węzłem „Watta" i węzłem „Bór" na drodze S1 oraz zabezpieczenie rezerwy terenowej pod rozbudowę węzła „Jęzor" na granicy z Jaworznem i Mysłowicami;
– Jaworzno - zabezpieczenie rezerwy terenowej pod rozbudowę węzła „Jęzor" na granicy z Sosnowcem i Mysłowicami; kontynuacja planowanej drogi KDZ do połączenia z ul. Biały Brzeg;
– Imielin - synchronizacja przebiegu nowej, planowanej drogi, na północ od istniejącej ul. Satelickiej;
– Lędziny - utrzymanie terenów otwartych w dolinie Przyrwy; znaczące powierzchniowo tereny produkcyjno-usługowe i aktywności gospodarczej z wykorzystaniem nowego przebiegu drogi S1 i planowanego węzła „Lędziny", w bezpośrednim sąsiedztwie z terenami leśnymi w Mysłowicach.

Położenie Mysłowic w sąsiedztwie innych stosunkowo dużych - jak na warunki Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii - miast generuje sytuacje dwojakiej natury: negatywne i pozytywne (wady i zalety).

Duże miasta (jak Katowice) posiadają istotne przewagi konkurencyjne nad Mysłowicami, wynikające z wyższej rangi i wielkości ośrodków (większy potencjał rozwojowy pod względem zasobów terenowych i kapitału ludzkiego) oraz z większego potencjału gospodarczego i finansowego). Stolica metropolii posiada także przewagę wizerunkową (mogącą wpływać z jednej strony dwojako na atrakcyjność inwestycyjną Mysłowic (jako niższą lub wyższą), z drugiej strony - na niższe koszty inwestowania w mieście (niższe ceny gruntów, lokali i mieszkań]).

Wpływ negatywny przejawia się w radykalnym ograniczeniu zewnętrznego oddziaływania Mysłowic (jako ośrodka władzy oraz ośrodka usług metropolitalnych. Postępująca koncentracja funkcji metropolitalnych w Katowicach, duża oferta miejsc pracy (atrakcyjność rynku pracy), a także skupisko szkolnictwa średniego i wyższego powoduje, że w sensie powiązań funkcjonalnych (dojazdów - codziennych do pracy i szkół oraz okazjonalnych - do usług wyższego rzędu, jak np. lecznictwo, zakupy, rozrywka, kultura) Mysłowice są miastem satelickim głównego ośrodka metropolitalnego.

Katowice skupiają działalności, dla których istotne znaczenie ma „marka" miasta i lokalizacja w centralnej części stolicy metropolii, oferującej korzyści aglomeracji - większość nowoczesnych działalności handlowo-usługowych (centra handlowo-usługowe) i gospodarczych (powierzchnie biurowe), silnie ograniczając możliwość usytuowania tych funkcji w innych miastach, w tym - w Mysłowicach, cechujących się najmniejszym potencjałem rozwojowym (Katowice skoncentrowały 78% nowej powierzchni biurowej i 52% powierzchni handlowo-usługowej, powstałej w okresie 2008 - 2019 na analizowanym obszarze).

Położenie w sąsiedztwie dużych miast i w obrębie metropolii powoduje bardzo silną konkurencję tych miast i innych ośrodków metropolii, także mniejszych, cechujących się równie dogodnym, co Mysłowice położeniem komunikacyjnym i dużymi zasobami terenowymi, w rywalizacji o przyciągnięcie na swój obszar potencjalnych inwestorów i nowych mieszkańców.

Pozytywny wpływ sąsiedztwa dużych miast, a zwłaszcza stolicy metropolii polega na - w wymiarze społecznym (jakość życia mieszkańców Mysłowic) - bardzo dogodnym dostępie do usług metropolitalnych i miejsc pracy, - w wymiarze gospodarczym - na wysokiej rencie położenia Mysłowic w bezpośrednim sąsiedztwie Katowic i w obszarze metropolitalnym (korzyści położenia miasta - premia związana z atrakcyjną dla niektórych działalności gospodarczych lokalizacją w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy metropolii

i w obszarze metropolitalnym, w powiązaniu z dogodnym położeniem komunikacyjnym). Czynniki te (położenie w metropolii i dostępność komunikacyjna miasta) mają podstawowe znaczenie dla lokalizacji działalności, które nie wymagają położenia w centralnych częściach dużych miast (m.in. logistyka i magazynowanie, tradycyjne działalności gospodarcze).

Sąsiedztwo dużych miast, zwłaszcza stolicy metropolii, wpływa również na niższe koszty zamieszkania, w tym inwestowania w Mysłowicach - ceny mieszkań w zabudowie wielorodzinnej i ceny gruntów budowlanych, także w południowo-zachodniej części Mysłowic, są wyraźnie niższe od cen mieszkań i gruntów w sąsiednich miastach, w tym w południowych dzielnicach Katowic.

W związku z powyższym Mysłowice mogą podtrzymywać ofertę konkurencyjną w stosunku do dużych miast, w tym stolicy metropolii w zakresie budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego (nie oznacza to jednak konieczności wyznaczania nowych, znaczących powierzchniowo obszarów do zainwestowania mieszkaniowego). W zakresie innych funkcji Mysłowice mogą bazować na możliwościach wynikających z renty położenia w metropolii, w tym w bezpośrednim sąsiedztwie Katowic i dobrym położeniu komunikacyjnym, korzyściach aglomeracji oraz niższych cenach nieruchomości. Jednak konkurencyjność Mysłowic zmniejsza silna konkurencja ze strony dużych miast w sąsiedztwie Mysłowic (koncentrujących funkcje metropolitalne i usługowo-biznesowe (Katowice), logistyczne (Sosnowiec) i przemysłowe (Tychy) oraz ze strony innych ośrodków w metropolii (także mniejszych), cechujących się równie dobrym, co Mysłowice, położeniem w głównych korytarzach transportowych (istniejących i planowanych) i dysponujących dużymi zasobami terenów inwestycyjnych.

Więcej informacji nt. oddziaływań sąsiedztwa dużych miast na Mysłowice - w opracowaniu towarzyszącym pn. Ocena oddziaływań sąsiedztwa dużych miast, w tym stolicy metropolii na Mysłowice, zawierająca rekomendacje w zakresie kierunków rozwoju, kierunków zmian i obszarów, w których miasto Mysłowice może ustanowić ofertę konkurencyjną.

2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

2.1. Rozwój przestrzenny. Dzielnice miasta

Poniższy opis według: „Dragan Weronika: Przemiany funkcjonalno-przestrzenne Starego Miasta w Mysłowicach w latach 1913 - 2013. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego,Katowice 2016”.

Początki Mysłowic sięgają czasów osady targowej, położonej na szlakach handlowych z Krakowa i Oświęcimia do Bytomia. Osada ta najprawdopodobniej w drugiej połowie XIII w. została lokowana na prawie magdeburskim. Wytyczono wówczas prostokątny rynek [Stary Rynek]. W czasach z których pochodzi najstarszy dokument o mieście (1360 r.) było we władaniu Czech. W późniejszych czasach przeszło pod władanie austriackich Habsburgów. Obszar miasta nie uległ zmianie aż do XVIII w., kiedy w 1724 r, Jan Krzysztof Mieroszewski wybudował na zachód od istniejącego miasta folwark zwany „Janowcem” (Janów). Osada Janów wraz z enklawami (Szabelnią, Piaskiem, hutą „Sophia”, ogrodem Zamkowym, lasem w północno-zachodniej części miasta oraz terenami kościelnymi) tworzyły gminę dworską Mysłowice - Zamek. Po wojnie śląskiej między Austrią a Prusami, w 1742 r. Mysłowice weszły w skład Prus, tracąc prawa miejskie. Do połowy XIX w. wokół miasta rozwijały się wsie: Słupna, Brzęczkowice, Brzezinka, Kosztowy, Krasowy, Dziećkowice oraz kolonie i przysiółki wokół zakładów przemysłowych.

Dynamiczny rozwój miasta rozpoczął się od oddania do użytku linii kolejowej z Mysłowic do Wrocławia (1846 r.), przedłużonej w roku następnym do Krakowa. Dalszy wzrost znaczenia miasta wiązał się z budową linii do Nowego Bierunia (1859 r.) i do Oświęcimia (1863 r.). Druga połowa XIX w. przyniosła rozwój terytorialny w wyniku wcielenia do obszaru miejskiego ww. enklaw. Konsekwencją rozwoju było odzyskanie praw miejskich w 1861 r.

Pierwsza inkorporacja miała miejsce w 1847 r., kiedy miasto zyskało dwie parcele: Wielką i Małą Skotnicę. W 1861 r. przyłączono przysiółki Piasek i Szabelnia oraz teren huty „Sophia”. Prawdopodobnie w 1874 r. przywrócono miastu tereny Janowa wraz z Ćmokiem. W strefie podmiejskiej , w 1880 r. m.in. utworzono gminę wiejską Brzęczkowice-Słupna, a do gminy wiejskiej Brzezinka włączono kolonie Morgi, Hajdowizna, Larysz oraz Toboła. W 1918 r. do Mysłowic włączono tereny Ogrodu Zamkowego. Kolejne poszerzenie obszaru miasta miało miejsce w 1924 r. wraz z włączeniem obszaru dworskiego Mysłowice - Zamek, a następnie w 1933 r. części gminy Brzęczkowice-Słupna.

W drugiej połowie XIX w. równolegle do procesów inkorporacyjnych rozpoczęła się ekspansja zabudowy w trzech kierunkach. W północnej części miasta ukształtowało się duże osiedle robotnicze (górnicze, teren Piasku). Na zachód od miasta lokacyjnego lokalizowane były głównie uciążliwe zakłady przemysłowe (cegielnie, tartak, kopalnie, rzeźnia i inne) oraz nieco później budownictwo patronackie. W kierunku południowym, tj. w kierunku dworca kolejowego kształtowało się tzw. Nowe Miasto z tzw. Nowym Rynkiem (1853 r., obecnie Plac Wolności). Nowy Rynek stał się centrum administracyjno-kulturalnym miasta. Wokół rynku stopniowo pojawiały się nowe funkcje związane ze szkolnictwem, administracją, kulturą obsługą ruchu granicznego i przemysłem. Zasadnicza część Nowego Miasta zamykała się pomiędzy przejściem granicznym Mysłowice - Modrzejów w części północnej a obszarem stacji i dworca kolejowego na południu oraz pomiędzy rzeką Przemszą na wschodzie i linią kolejową na zachodzie. Mysłowice były miastem wielokulturowym, o istotnych funkcjach granicznych.

Po I wojnie światowej miasto utraciło położenie nadgraniczne i zakończył się okres gospodarczej koniunktury. Jednak do poważniejszych zmian doszło po 1945 r., co wiązało się z monofunkcyjnym nakierowaniem gospodarki Mysłowic na górnictwo. Jednocześnie następowało powiększenie obszaru Mysłowic na drodze kolejnych inkorporacji. W 1945 r. nastąpiło poszerzenie granic administracyjnych o gminę Brzęczkowice-Słupna. W 1951 r. doszło do włączenia gminy Brzezinka, a w 1953 r. do wyłączenia części Mysłowic na rzecz miasta Szopienice. W 1975 r. przyłączono miasto Wesołą wraz z wsią Ławki oraz gminy wiejskie Kosztowy i Krasowy. Rok później przyłączono Dziećkowice, a w 1977 r. Imielin i Chełm Śląski z Kopciowicami. Taki układ granic przetrwał do reformy samorządowej - w 1994 r. z Mysłowic wydzieliło się miasto Imielin oraz gmina wiejska Chełm Śląski.

Miejscowości wchodzące aktualnie w administracyjny obszar Mysłowic posiadają swoją genezę oraz ukształtowały się jako odrębne jednostki osadnicze z własną historią. Dzielnicami miasta stały się stosunkowo późno. Skutkuje to ograniczoną spójnością południowych części miasta z północnym, zasadniczym rdzeniem Mysłowic. Problem ten pogłębiają istniejące bariery przestrzenne, m.in. autostrada A4 oraz zwarty kompleks lasów.

Mysłowice podzielone są na 15. dzielnic, stanowiących w sensie prawnym jednostki pomocnicze miasta.

Tab. 2. Dzielnice miasta - powierzchnia, ludność, gęstość zaludnienia (stan w grudniu 2019 r.)

Nazwa dzielnicy	Powierzchnia (ha)	% pow. miasta	Ludność (osoby)	% ludności miasta	Gęstość zaludnienia (osoby/km^2)
„Północ" razem	*1745,77*	*26,6*	*44143*	*64,0*	*2 529*
Bończyk - Tuwima	194,68	3,0	5641	8,2	*2 898*
Brzęczkowice i Słupna	399,9	6,1	9040	13,1	*2 261*
Centrum	124,4	1,9	8708	12,6	*7 002*
Janów Miejski - Ćmok	670,0	10,2	8745	12,7	*1 305*
Piasek	234,1	3,6	3211	4,7	*1 372*
Stare Miasto	83,5	1,3	3370	4,9	*4 035*
Szopena - Wielka Skotnica	39,3	0,6	5428	7,9	*13 808*
„Południe" razem	*4 820,6*	*73,4*	*24851*	*36,0*	*516*
Brzezinka	658,4	10,0	4616	6,7	*701*
Dziećkowice	1 304,4	19,9	1411	2,0	*108*
Kosztowy	529,2	8,1	3836	5,6	*725*
Krasowy	941,3	14,3	2969	4,3	*315*
Larysz - Hajdowizna	187,3	2,9	1748	2,5	*933*
Morgi	349,6	5,3	2389	3,5	*683*
Wesoła	604,8	9,2	6815	9,9	*1 127*
Ławki	245,6	3,7	1067	1,5	*434*
Mysłowice ogółem	***6566,36***	*100,0*	***68994***	*100,0*	*1 051*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie obliczeń w programie MapInfo Professional (powierzchnia) i danych UM Mysłowice.

Istotnymi i specyficznymi wyznacznikami struktury przestrzennej miasta są:

– doliny rzeczne, w tym przede wszystkim Czarnej Przemszy, Przemszy oraz Brynicy, Rawy, Boliny, Przyrwy i Rowu Kosztowskiego - z towarzyszącymi terenami zieleni;

– najstarsza część miasta, tj. Stare Miasto z tzw. Starym Rynkiem i Placem Wolności (były tzw. Nowy Rynek);
– główny ciąg drogowy, ulice: Katowicka (fragment KD79) oraz Oświęcimska - gen. Ziętka - Brzezińska - Kosztowska (DW934);
– linie kolejowe Katowice - Kraków i Katowice - Oświęcim;
– autostrada A4 i droga ekspresowa S1;
– zwarte obszary lasów w środkowej i południowej części miasta;
– stawy Hubertus w północnej części miasta;
– tereny zieleni urządzonej o wartościach przyrodniczych i historyczno-kulturowych, tj. Park Zamkowy (wraz z Parkiem Ludowym) i Park Promenada;
– teren po kop. „Mysłowice".

Znaczącymi elementami struktury przestrzennej - szczególnie dla dzielnic południowych - są kościoły:

– Bończyk-Tuwima - Kościół pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela, ul. Jastruna 15,
– Brzezinka - Kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kościelna 14,
– Brzęczkowice - Kościół pw. Matki Bożej Bolesnej, ul. Gen. Ziętka 25,
– Centrum - Kościół pw. Krzyża Świętego, ul. Świerczyny 1,
– Centrum - Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, ul. Starokościelna 5
– Centrum - Kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Starokościelna 3,
– Dziećkowice - Kościół pw. Wszystkich Świętych, ul. Długa 70,
– Janów Miejski - Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny i św. Maksymiliana, ul. Cegielniana 7a,
– Kosztowy - Kościół pw. Matki Bożej Częstochowskiej, ul. Kubicy 5,
– Krasowy - Kościół pw. św. Józefa, ul. PCK 209,
– Morgi - Kościół pw. św. Jacka, ul. Sienkiewicza 45,
– Wesoła - Kościół pw. Matki Bożej Fatimskiej, ul. Wiosny Ludów 46,
– Ławki - Kościół pw. Ciała i Krwi Pańskiej, ul. Murckowska 147,
– Ewangelicko - Augsburski Apostołów Piotra i Pawła w Mysłowicach, ul. Powstańców 17.

Rys. 1. Dzielnice

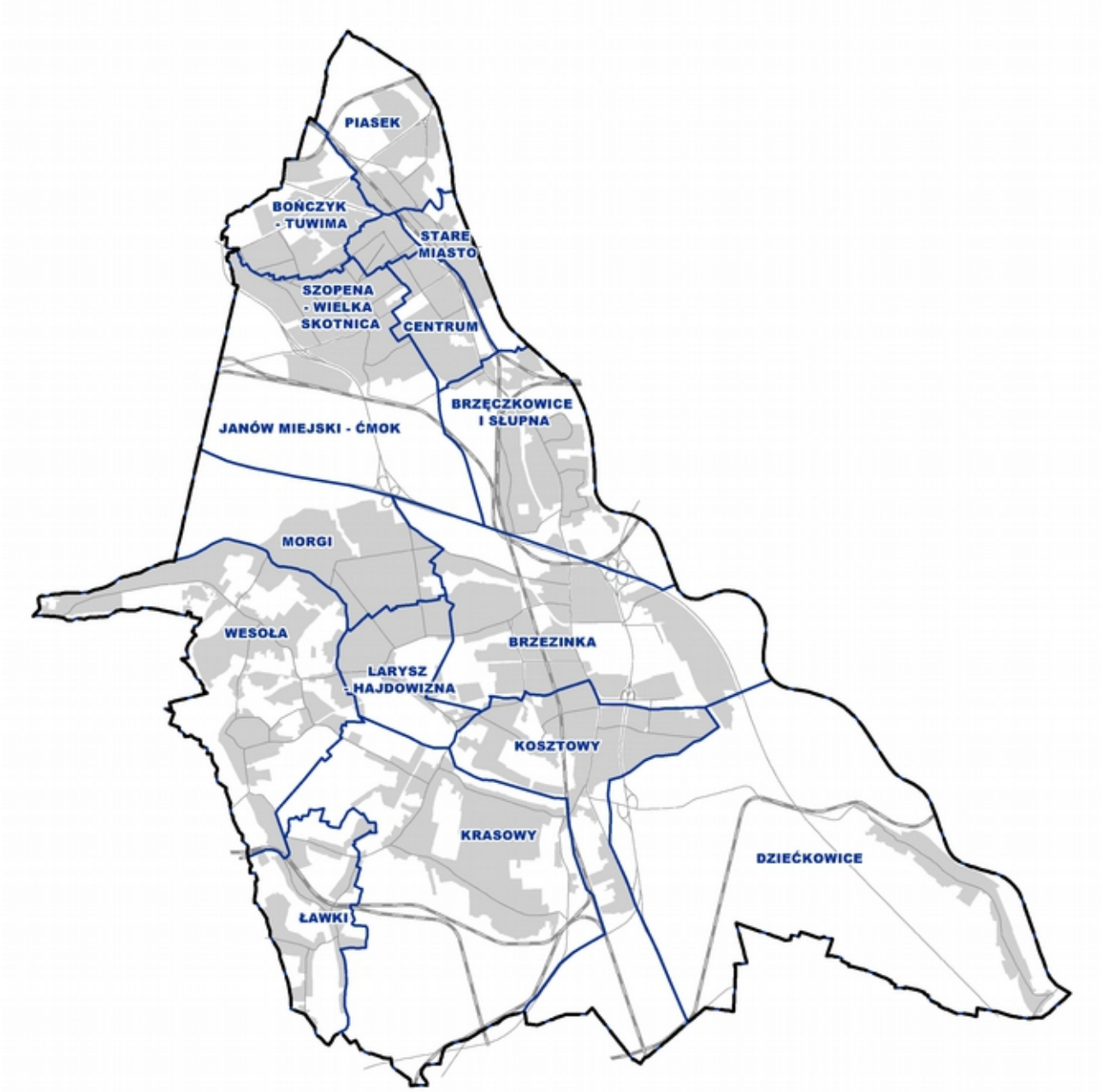

2.2. Użytkowanie terenów. Budynki

W Mysłowicach przeważają tereny otwarte - lasy oraz tereny rolne (w różnym stanie użytkowania) i zadrzewione (część z nich ma charakter terenów poprzemysłowych). Łączna powierzchnia lasów, terenów zadrzewionych oraz terenów rolnych, w tym odłogowanych i wód wynosi ponad 3,6 tys. ha, co stanowi ponad 56% obszaru miasta. Największy udział w powierzchni miasta mają tereny lasów (ponad 1790 hektarów [27% obszaru Mysłowic]). Na drugim miejscu plasują się tereny rolne - uprawiane i odłogowane, zajmujące łącznie około 1484 hektarów (ponad 22% pow. miasta); na kolejnych pozycjach sytuują się tereny różnego rodzaju nieużytków (antropogenicznych [m.in. tereny poprzemysłowe] i naturalnych), zajmujące blisko 475 ha oraz tereny (w różnym stopniu) zadrzewione (ponad 345 ha). Łącznie tereny te zajmują ponad 4,1 tys. ha (co stanowi około 63% powierzchni Mysłowic).

Tereny zainwestowane (razem z terenami zieleni urządzonej i zieleni innego rodzaju, m.in. ogrody działkowe) zajmują około 2211 hektarów (jedna trzecia powierzchni miasta), a łącznie z terenami

zurbanizowanymi niezabudowanymi - blisko 2,34 tys. ha, co stanowi prawie 37% obszaru Mysłowic. Największy udział wśród terenów zainwestowanych mają tereny mieszkaniowe, zajmujące (razem z zabudową zagrodową) blisko 940 ha (około 14% pow. miasta). Dominują wśród nich tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (łącznie z zabudową mieszkaniowo-usługową), zajmujące ponad 740 ha; tereny zabudowy wielorodzinnej (wraz z drobnymi usługami) liczą niespełna 180 ha. Kolejną pod względem wielkości powierzchni grupę terenów zainwestowanych tworzą tereny komunikacji (drogi i tereny kolejowe), obejmujące łącznie około 620 ha, w tym około 486 ha stanowią drogi. Tereny usług (usług publicznych oraz tereny usługowo-handlowe) zajmują ponad 226 ha, niemal tyle samo co tereny produkcyjno-usługowe (łącznie z terenami eksploatacji powierzchniowej oraz infrastruktury technicznej), liczące łącznie około 228 ha. Nieco mniej - niespełna 200 ha - zajmują różnego rodzaju tereny zieleni urządzonej (kultywowanej) oraz tereny sportowo-rekreacyjne.

Zaznacza się istotna odrębność północnej i południowej części miasta w zakresie użytkowania terenu. W części północnej tereny otwarte, głównie lasy, zajmujące niespełna 770 ha, stanowią jedynie 44% obszaru tego fragmentu Mysłowic; przeważają tereny zainwestowane - mieszkaniowe (około 300 ha), komunikacyjne (260 ha), usługowe (ponad 160 ha), a także produkcyjno-usługowe. Znaczną powierzchnię (ponad 130 ha) zajmują tereny różnego rodzaju zieleni (tereny zieleni urządzonej oraz sportowo-rekreacyjne, cmentarze, ogrody działkowe).

Odmienny charakter ma część południowa miasta, w której dominują tereny otwarte (głównie lasy i tereny rolne), zajmujące łącznie 3,38 tys. ha (co stanowi 70% tej części miasta), pomimo kilkukrotnie większej powierzchni zajmowanej przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (blisko 600 ha) oraz produkcyjno-usługową (140 ha) niż w części północnej.

Tab. 3. Użytkowanie terenów (2019 r.)

Tereny	Mysłowice		część północna		część południowa	
	pow. (ha)**	%	pow. (ha)	%	pow. (ha)	%
MN - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	742,94	11,4	147,33	2,3	595,61	9,1
MR - tereny zabudowy zagrodowej	16,19	0,3	0	0	16,19	0,3
MW - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej*	179,20	2,7	146,33	2,2	32,87	0,5
UP - tereny usług publicznych	65,96	1,0	46,32	0,7	19,64	0,3
U - tereny usługowo-handlowe	160,49	2,5	115,59	1,8	44,90	0,7
PU - tereny produkcyjno-usługowe	204,43	3,1	64,18	1,0	140,25	2,1
PE - tereny eksploatacji powierzchniowej	7,79	0,1	0	0	7,79	0,1
IT - tereny infrastruktury technicznej i komunalnej	16,19	0,2	6,57	0,1	9,62	0,1
ZU - tereny zieleni urządzonej i sportowo-rekreacyjne	104,11	1,6	78,68	1,2	25,43	0,4
ZC - tereny cmentarzy	17,67	0,3	9,81	0,1	7,86	0,2
ZD - tereny ogrodów działkowych	75,96	1,2	44,80	0,7	31,16	0,5
R - tereny rolne	690,44	10,6	1,58	0,0	688,85	10,6
RN - tereny rolne odłogowane	793,79	12,1	41,00	0,6	752,79	11,5
LZ - tereny zadrzewione	346,11	5,3	87,67	1,3	258,44	4,0
ZL - tereny lasów	1791,76	27,4	456,55	7,0	1335,21	20,4
W - wody	51,65	0,8	35,40	0,5	16,25	0,3
KD - tereny dróg, placów i parkingów	486,03	7,4	193,73	3,0	292,30	4,4
KK - tereny kolejowe	134,49	2,1	65,85	1,0	68,64	1,1
BP - tereny zurbanizowane niezabudowane	184,21	2,8	53,12	0,8	131,09	2,0
N - tereny nieużytków	474,27	7,2	145,19	2,2	329,08	5,0
Razem	6543,68	100	1739,70	26,6	4803,98	73,4

* tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej łącznie z terenami zespołów garaży;
** powierzchnia miasta według obliczeń w programie MapInfo.

W Mysłowicach występuje ponad 21 tys. budynków. Przeważają budynki mieszkalne jednorodzinne (stanowią 36,5% ogółu budynków). W północnej części miasta stanowią 26,5%, zaś w części południowej - blisko 45% budynków. Budynki mieszkaniowe wielorodzinne i usługowe stanowią w skali miasta odpowiednio 5,2 i 5,9%. W północnej części miasta budynki wielorodzinne stanowią blisko 11% budynków, w części południowej - zaledwie 1,5%. Wyraźnie zaznacza się wyższy udział zabudowy wielorodzinnej zwłaszcza w jednostkach: Stare Miasto, Szopena - Wielka Skotnica i Centrum.

Udział budynków usługowych w północnej części miasta wynosi blisko 10% (9,6%), w części południowej - 3,3%. Budynki przemysłowe stanowią 2,6% budynków w mieście, 3,2% budynków w części północnej i 2,1% w części południowej.

Tab. 4. Budynki - funkcje (2018 r.)

gdzie: mjd - budynki mieszkalne jednorodzinne o dwóch mieszkaniach, mw - budynki mieszkalne wielorodzinne (o trzech i więcej mieszkaniach), u - budynki usługowe, pm - budynki przemysłowe i magazynowe, r - budynki produkcyjne dla rolnictwa, i - budynki inne (z reguły garaże i budynki gospodarcze w budownictwie mieszkaniowym)

Wyszczególnienie	Razem	Budynki					
		mjd	mw	u	pm	r	i
Mysłowice ogółem	21342	7799	1114	1249	548	348	10284
Północ	8642	2286	924	829	280	5	4319
Południe	12700	5513	190	420	268	343	5966

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ewidencji Gruntów i Budynków.

Wysokość budynków (w kondygnacjach) dotyczy przede wszystkim budownictwa mieszkaniowego: wyróżniono budynki mieszkalne i niemieszkalne: niskie (do 4 kondygnacji), średniowysokie (5 do 9 kondygnacji) i wysokie (10-12 kondygnacji). Dodatkowo, wśród budynków niskich wydzielono budynki 3 i 4 kondygnacyjne. Wysokość zabudowy nie dotyczy dominant wysokościowych (głównie wieże kościelne i kominy).

W Mysłowicach dominuje zabudowa niska, o wysokości do 4 kondygnacji. Biorąc pod uwagę ogół budynków, zdecydowaną większość z nich (ponad 98%) stanowią budynki niskie, w przewadze 1 kondygnacyjne. Budynki średniowysokie stanowią 1,4% ogółu budynków, a budynki wysokie - zaledwie 0,3% ogólnej liczby budynków. Wybitna dominacja budownictwa niskiego występuje w południowej części miasta, gdzie niemal wszystkie budynki należą do kategorii obiektów niskich (99,7%); niewielki odsetek (0,3%) stanowią budynki średniowysokie (budynki wysokie nie występują w tej części miasta). Udział budynków niskich w północnej części miasta wynosi nieco ponad 96%, 3% stanowią budynki średniowysokie, zaś budynki wysokie - 0,8% ogólnej liczby budynków.

Według ewidencji budynków, liczba budynków wysokich wynosi 70 (4 budynki 10 kondygnacyjne, 58 - 11 kondygnacyjnych oraz 8 budynków 12 kondygnacyjnych). Wszystkie z nich stanowią budynki mieszkalne. 295 budynków w mieście stanowią budynki średniowysokie, w przewadze mieszkalne (14 budynków niemieszkalnych, głównie usługowych), stanowi to 1,4% ogółu budynków i 3,2% budynków mieszkalnych. W głównej mierze są to budynki 5 kondygnacyjne (94%), pozostałą część stanowi 5 budynków 6. kondygnacyjnych oraz po 4 budynki 7, 8 i 9 kondygnacyjne. Budynki 8 i 9 kondygnacyjne są budynkami wyłącznie mieszkalnymi. Wśród budynków niskich, ponad 1,1 tys. budynków (5,3% ogółu) stanowią budynki 3 i 4 kondygnacyjne, z czego większość stanowią budynki 3 kondygnacyjne i 376 budynki 4. kondygnacyjne (1,8% budynków niskich).

Tab. 5. Budynki - wysokość (2018 r.)

gdzie: budynki ogółem (mieszkalne i niemieszkalne): N - budynki niskie, SW - budynki średniowysokie, W - budynki wysokie; tylko budynki mieszkalne: N1-2 - budynki niskie do dwóch kondygnacji, N3 - budynki niskie 3 kondygnacyjne, N4 - budynki niskie, SW - średniowysokie i W - wysokie

Wyszczególnienie	Budynki ogółem			Budynki mieszkalne				
	N	SW	W	N1-2	N3	N4	SW	W
Mysłowice ogółem	20971	295	70	7560	656	347	281	69
Północ	8312	255	70	2191	416	291	243	69
Południe	12659	40	-	5369	240	56	38	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ewidencji Gruntów i Budynków.

Rys. 2. Budynki - liczba kondygnacji

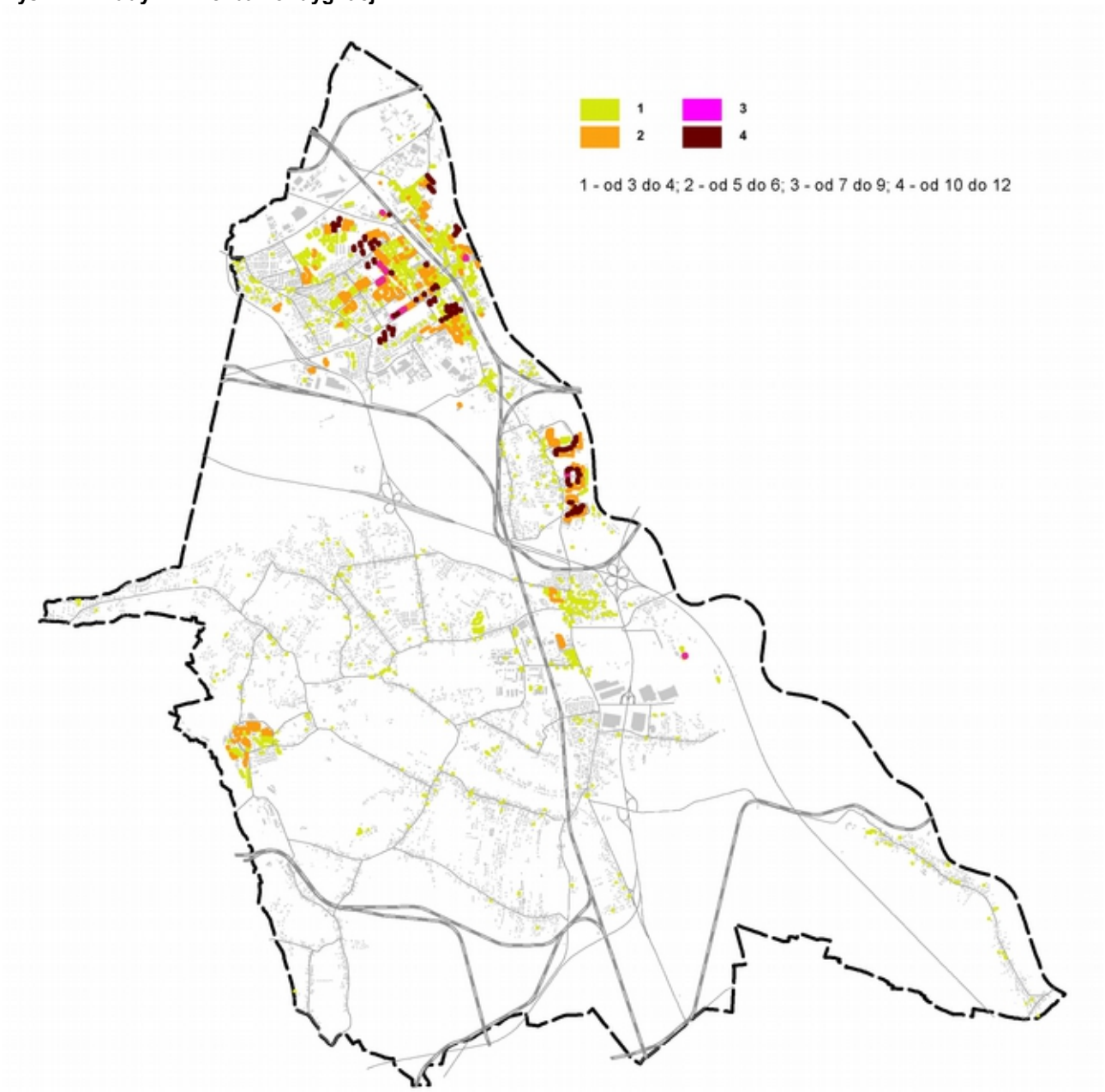

Spośród 21342 budynków wiek określono dla 14767 budynków. Nie określono wieku (czasu powstania) dla 6575 budynków (garaże, niewielkie budynki gospodarcze, handlowo-usługowe i inne o nieokreślonej funkcji). Budynki powstałe przed 1945 r. stanowią jedną piątą ogółu budynków w całym mieście, w tym blisko 23% budynków mieszkalnych. Przeważają budynki powstałe w latach 1945-1989 (ponad 46% i 44% budynków mieszkalnych, budynki powstałe w latach 1990-2008 stanowią blisko 22% ogółu budynków i ponad 19% budynków mieszkalnych.

W północnej części miasta dominujący jest udział budownictwa z lat 1945-1989 (ponad 51% ogółu budynków i ponad 49% budynków mieszkalnych). Znaczny jest w tej części miasta udział budynków sprzed 1945 (21,3% budynków ogółem), zwłaszcza w zakresie budynków mieszkalnych (ponad 30%). Budynki powstałe w latach 1989-2008 stanowią blisko 20% ogółu budynków, ale jedynie nieco ponad 13% budynków mieszkalnych. Budynki zrealizowane po 2008 r. stanowią około 7,5% ogółu budynków i 6,5% budynków mieszkalnych.

W południowej części miasta również przeważają budynki z lat 1945-1989, jednak ich udział jest mniejszy w porównaniu z częścią północną: stanowią one tylko niepełna 45% budynków ogółem i 41% budynków mieszkalnych. Budynki sprzed 1945 r. stanowią w tej części miasta około 18%. Znaczny jest udział budynków nowych, powstałych w latach 1990-2008 (około 23%) oraz po 2008 (14% ogółu budynków i blisko 19% budynków mieszkalnych).

Tab. 6. Budynki - czas powstania (wiek)

Wyszczególnienie	Budynki ogółem				Budynki mieszkalne			
	przed 1945	1945-1989	1990-2008	po 2008	przed 1945	1945-1989	1990-2008	po 2008
Mysłowice ogółem	2984	6843	3235	1705	2003	3920	1720	1270
Północ	1134	2739	1054	409	986	1585	426	211
Południe	1650	4104	2181	1296	1015	2335	1294	1059

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ewidencji Gruntów i Budynków.

Więcej informacji nt. użytkowania terenu, intensywności i gęstości zabudowy oraz budynków - w opracowaniu towarzyszącym pn. Analizy użytkowania terenu, na obszarze całego miasta oraz w poszczególnych jednostkach strukturalnych i referencyjnych, w tym tendencje zmian. Analizy intensywności i gęstości zabudowy, w podziale na rodzaje użytkowania w jednostkach strukturalnych i referencyjnych.

2.3. Stan zagospodarowania. Bariery i ograniczenia rozwoju

W strukturze przestrzennej Mysłowic wyraźnie wyodrębnione są dwie części, istotnie zróżnicowane w swym charakterze zarówno pod względem funkcjonalnym, jak i pod względem struktury zainwestowania:

– część północna - silnie zurbanizowana i z występującymi różnymi formami działalności gospodarczych, w tym produkcyjnych, przy czym w ramach działalności produkcyjnych w ostatnich latach nastąpiła likwidacja przemysłu górnictwa węgla kamiennego (KWK „Mysłowice”);
– część południowa - o rozproszonej zabudowie (z wyjątkiem Brzezinki i Wesołej), starszej - wywodzącej się z zabudowy wiejskiej i nowej - zrealizowanej po 1989 r., niekiedy niedopasowanej do otoczenia, w tym zbyt intensywnej (szczególnie w formie zabudowy szeregowej).

Istotnym elementem północnej części miasta są: położone na wschodzie historyczne centrum Stare Miasto (obejmujące również tzw. Nowe Miasto z okresu rozwoju miasta na przełomie XIX i XX w.) oraz dzielnica Piasek. Po zachodniej stronie torów kolejowych położone są dzielnice Centrum, Szopena - Wielka Skotnica, Bończyk - Tuwima i Janów Miejski - Ćmok. Jest to gęsto zainwestowana część miasta o charakterze śródmiejskim, cechująca się uporządkowaną na ogół zabudową mieszkaniową, o dominującym udziale zabudowy wielorodzinnej (z wyjątkiem dzielnicy Janów Miejski - Ćmok) . Przeważa zabudowa o wysokiej intensywności, uformowana w stosunkowo niewielkie osiedla o zróżnicowanej formie, z których część (starsze realizacje) posiada zagospodarowane przestrzenie międzyblokowe. Charakterystyczną cechą zachodniej części tak rozumianego śródmieścia jest przemieszanie zabudowy w różnym wieku, z dominacją zabudowy jednorodzinnej.

Układ urbanistyczny śródmieścia oparty jest na dwóch osiach komunikacyjnych: południkowej - którą tworzy ul. Katowicka z Oświęcimską oraz równoleżnikowej - której rolę spełnia ul. Mikołowska, przedłużona następnie w kierunku wschodnim ulicą Krakowską. Skrzyżowanie tych osi położone jest asymetrycznie w stosunku do obszaru zurbanizowanego. Drugim istotnym elementem wpływającym na kierunki rozwoju zabudowy śródmieścia jest kształtujący się układ obwodnic: zachodniej i północnej.

W strukturze zagospodarowania śródmieścia znaczny udział mają również tereny produkcyjne (przemysłowe). Otaczają one pierścieniem zabudowę mieszkaniowo-usługową. Są w różnym stanie zagospodarowania, co często wynika z różnych faz procesów restrukturyzacji. Północna część tego pierścienia przybiera postać pasma („północnego pasma rozwojowego”), którego osią są ulice Bończyka i Obrzeżna Zachodnia. Znaczenie tego obszaru wzrośnie po realizacji Drogowej Trasy Średnicowej (z węzłem „Janów” położonym na granicy Katowic i Mysłowic) w wariancie tzw. sosnowieckim, tj. z przebiegiem przez południową część Sosnowca (planowany węzeł „Watta”) do wpięcia do S1 (planowany węzeł „Bór”).

W południowej części Mysłowic dominuje zabudowa mieszkaniowa i tereny niezabudowane (rolnicze i porolnicze), przy czym w rejonie Brzezinki, na osi drogi S1 rozwija się ośrodek działalności gospodarczych

związanych z transportem i logistyką - możliwe są również inne formy działalności. Ośrodek ten obejmuje również tereny przy ul. Fabrycznej oraz w rejonie ul. Piaskowej i autostrady A4. Specyficznym terenem, o dużym potencjale przestrzennym (ok. 170 ha) jest obszar pomiędzy autostrada a Przemszą - byłe składowisko odpadów (pyłów dymnicowych) Elektrowni Jaworzno III. Obszar ten może uzyskać nowy kontekst przestrzenny w przypadku podjęcia idei autostrady A4-bis, w wariancie rozpoczęcia przebiegu w rejonie obecnej stacji poboru opłat (na zachód). Cały obszar, od ul. Fabrycznej, przez drogę S1, ul Piaskową i autostradę A4 można określić jako „południowe pasmo rozwojowe".Tereny gospodarcze występują również w dzielnicy Wesoła. Pochodzą i powiązane są - w różny sposób - z kopalnią „Mysłowice- Wesoła" (wcześniej -„Wesoła").

W strukturze terenów mieszkaniowych dominuje zabudowa jednorodzinna, przy czym postępują intensywne procesy urbanizacyjne, szczególnie w Starej Wesołej, Morgach, Laryszu-Hajdowiźnie i Brzezince. Odrębnością przestrzenną, i po części funkcjonalną (funkcjonujące rolnictwo) charakteryzuje się dzielnica Dziećkowice.

Stopień zachowania ładu przestrzennego jest zróżnicowany, a jednym z istotnych problemów w jego kształtowaniu jest utrzymanie zwartych struktur. Stosunkowo korzystnie kwestia ta przedstawia się w północnej części miasta. Natomiast w części południowej występująca presja na zagospodarowywanie kolejnych terenów skutkuje rozpraszaniem zabudowy, w oderwaniu od ukształtowanych układów urbanistycznych. Najbardziej niekorzystne jest zabudowywanie i zagospodarowywanie terenów w zbliżeniu do dolin cieków oraz zawężanie ich naturalnego ukształtowania.

Bariery rozwoju w Mysłowicach tworzą przede wszystkim ciągi komunikacyjne, tj.:

– linie kolejowe;
– drogi wysokich klas;

oraz

– zwarte obszary leśne pomiędzy północną i południową częścią miasta (z przebiegiem A4) oraz w części południowo-wschodniej;
– rzeki: Brynica - Czarna Przemsza - Przemsza, z ograniczoną liczbą przejść mostowych: 1) ul. Sosnowiecka / ul. Ostrogórska; 2) ul. Krakowska / ul. Orląt Lwowskich; 3) S1; 4) ul. Nowochrzanowska / ul. Wysoki Brzeg; 5) ul. Zachęty / ul. Celników;
– ewentualne, planowane skutki nowej eksploatacji górniczej;
– gazociągi wysokiego ciśnienia ze strefami kontrolowanymi;
– wodociągi magistralne GPW z pasami technicznymi (niesformalizowanymi);
– linie elektroenergetyczne 110 kV i 220 kV z pasami technicznymi (niesformalizowanymi);
– ograniczenia wysokości zabudowy od lotniska Muchowiec w Katowicach oraz ograniczenia wysokości zabudowy w zasięgu lotniczego urządzenia naziemnego (radaru meteorologicznego IMGW) usytuowanego na Górze Ramża (na granicy gmin Czerwionka-Leszczyny i Orzesze, są to ograniczenia o stosunkowo niewielkim oddziaływaniu).

Linie kolejowe, które były istotnymi czynnikami rozwoju miasta, zaczęły funkcjonować jako bariery rozwoju. Szczególnym przypadkiem jest wiązka torów w śródmieściu miasta, pomiędzy ulicami Towarową i Katowicką rozciągająca się od ul. Bytomskiej do ul. Krakowskiej. W najszerszym miejscu obszar ten osiąga 170 m, przy długości ok. 770 m i powierzchni ok. 11 ha. Ograniczeniem są również wąskie przejazdy drogowe pod torami w ciągu ul. Bytomskiej i w ciągu ul. Krakowskiej. Należy również pamiętać, iż realizacja Drogowej Trasy Średnicowej „Wschód" (w wariancie „sosnowieckim" i/lub „jaworznickim" zmniejszy ruch na ul. Katowickiej - Krakowskiej, co ułatwi zmianę organizacji ruchu w tym newralgicznym punkcie miasta. Ograniczenia związane z liniami kolejowymi wynikają również z ustawy o transporcie kolejowym i przepisów dotyczących ochrony akustycznej dla terenów sąsiadujących z liniami i terenami kolejowymi. Budowle i budynki mogą być usytuowane w odległości nie mniejszej niż 10 m od granicy obszaru kolejowego lub 20 m od osi skrajnego toru. Odległość budynków o funkcjach chronionych przed hałasem należy odpowiednio zwiększyć w celu zachowania norm dopuszczalnego hałasu w środowisku.

Pochodną linii kolejowych są tereny uznane za zamknięte, ustanowione przez ministra właściwego do spraw transportu (Decyzja Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2014 r. poz. 25 z późn. zmianami). Obecnie, status terenu zamkniętego nie stanowi szczególnie

istotnego ograniczenia (bariery rozwojowej), gdyż zgodnie z art. 14 ust. 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym plan miejscowy można sporządzić dla kolejowych terenów zamkniętych, we współpracy - w procesie opiniowania/uzgadniania projektu planu - z Urzędem Transportu Kolejowego.

W Mysłowicach występują tereny uznane za zamknięte, ustanowione przez ministra właściwego do spraw transportu, tj. tereny, przez które przebiegają linie kolejowe (zarządzane przez PKP Polskie Linie Kolejowe SA), określone dla Mysłowic Decyzją Nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury z 2020 r. poz. 38). Tereny zamknięte, przez które przebiegają linie kolejowe, obejmują w mieście obszar o powierzchni ok. 100 ha.

W związku z ukształtowaniem terenu linie kolejowe przebiegają (lub przebiegały) przez wkopy i na nasypach, o niekiedy znaczącej różnicy poziomów (do 12 m) w rejonie Brzezinki i (ok. 8 - 10 m) w rejonie: Piasku, Ćmoka, Słupnej i Kosztów. Skarpa na styku terenów kolejowych i Parku Promenada osiąga maksymalną wysokość ok. 15 m. Oprócz istotnych barier w postaci wiązki torów w śródmieściu miasta oraz głębokich wkopów i wysokich nasypów, linie kolejowe stwarzają również ograniczenia poprzez liczne przejazdy o nienormatywnej skrajni pionowej/poziomej, tj. przejazdy w ulicach:

- Obrzeżna Północna;
- Bytomska;
- Krakowska;
- Sułkowskiego;
- Portowa;
- Dworcowa;
- Kubicy / Orzechowa;
- Zielnioka.

Przejazd pod linią kolejową - ul. Portowa (na wschód)

Przez Mysłowice przebiega autostrada A4 i droga ekspresowa S1. Nasyp autostrady przy przejściu nad linią kolejową osiąga do 12 m, a jej wkop w rejonie Dziećkowic również 12 m. W rejonie węzła „Mysłowice" różnica poziomów wynosi ok. 20 m , a w rejonie węzła „Brzęczkowice", gdzie splatają się przebiegi autostrady, drogi ekspresowej, nieczynnej linii kolejowej i rzeki Przemszy, różnica poziomów osiąga 27 m. Nasyp drogi S1 największą wysokość osiąga (w terenach leśnych) przy przejściu nad Przemszą - ok. 16 m. Znaczenie bariery autostrady powiększa fakt, iż na na odcinku od granicy z Katowicami do ul. Mielęckiego (tj. ok. 3,9 km) występuję tylko jedno przejście pieszo - rowerowe, na przedłużeniu na południe ul. Huta Rozalii. Na obszarze Mysłowic na przebiegu autostrady A4 i drogi ekspresowej S1 nie ma przejścia dla zwierząt.

Przejście pieszo - rowerowe pod autostradą A4 (na południe)

W związku z planowaną realizacją Drogowej Trasy Średnicowej (w tzw. wariancie „jaworznickim") pojawi się nowa bariera, przy czym jej planowany przebieg we wkopie, pod linią kolejową i pod ul. Oświęcimską, w pewnym stopniu zmniejszy jej ograniczający charakter. Na północnych zboczach Górki Słupeckiej planowana DTŚ będzie przebiegała w pobliżu linii kolejowej do Jaworzna-Szczakowj. I właśnie to miejsce, nieco na południe od Trójkąta Trzech Cesarzy, w którym koncentrują się przejścia przez Przemszę linii kolejowej nr 134 Jaworzno Szczakowa - Mysłowice, linii kolejowej nr 180 Dorota - Mysłowice Brzezinka i planowanej drogi DTŚ, wymaga szczególnej uwagi dla zabezpieczenia możliwości ruchu pieszego i rowerowego na osi północ-południe (szlak wzdłuż Brynicy, Czarnej Przemszy i Przemszy) oraz połączenia Jaworznem i Sosnowcem (wzdłuż Białej Przemszy).

Drugą barierą może być, wstępnie planowana tzw. autostrada A4-bis. Jej przebieg nie jest jeszcze określony w postaci linii, lecz - w planie zagospodarowania województwa śląskiego z 2016 r. - w postaci pasa terenu o szerokości ok. 1,7 km - 2,0 km przebiegającego mniej więcej w połowie w obszarze Mysłowic i w połowie w obszarze Imielina i Lędzin. W opracowaniu pn. 'Koncepcja metropolitalnych powiązań drogowych na obszarze Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (grudzień 2019 r.), obszar ten określony jest jako „obszar objęty optymalizacją wariantowania przebiegu planowanej autostrady A4-bis".

Generalnie - wzdłuż dróg publicznych, w zależności od ich funkcji (drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne) oraz położenia (na terenie zabudowy lub poza nim) obowiązują przepisy określające dopuszczalną minimalną odległość, w jakiej mogą być lokalizowane obiekty budowlane od zewnętrznej krawędzi jezdni (wynoszącą, odpowiednio dla terenu zabudowy i poza nim, dla autostrady - 30 i 50 m, drogi ekspresowej - 20 i 40 m, dla dróg krajowych - 10 i 25 m, wojewódzkich i powiatowych - 8 i 20 m, gminnych - 6 i 15 m).

Specyficzną barierą są obszary zwarte leśne pomiędzy północną i południową częścią miasta oraz w części południowo-wschodniej oraz rzeki: Brynica - Czarna Przemsza - Przemsza, stanowiące północno-wschodnią i wschodnią granicę miasta. Lasy rozdzielają dwie części miasta o wyraźnie odmiennym charakterze - północną „miejską" i południową „podmiejską". Podział ten wymaga podtrzymania, przez niedoprowadzenie do nadmiernej urbanizacji części południowej. Nie oznacza to powstrzymania naturalnego rozwoju miasta, lecz niewprowadzanie rozproszonych ognisk intensywnego budownictwa mieszkaniowego i zachowanie maksymalnie dużego udziału obszarów zielonych i otwartych, szczególnie na obrzeżach i w dolinach cieków jednostek osadniczych.

Rzeka Czarna Przemsza (oraz Przemsza i Brynica), stanowiąca istotny czynnik identyfikujący miasto w sensie historycznym i środowiskowym. W okresie ostatniego stulecia straciła na swym znaczeniu i atrakcyjności. Mogło być inaczej, gdyby została zrealizowana idea (podjęta w okresie międzywojennym) dużego portu węglowego w Modrzejowie. Obecnie tereny nadbrzeżne położone wzdłuż wymienionych rzek (szczególnie po likwidacji kolei piaskowej) powinny zostać wykorzystane jako tereny zielone i rekreacyjne (ciągi piesze i rowerowe) z wykorzystaniem istniejących elementów (jak np. kąpielisko Hubertus, Park Ludowy - Zamkowy, park Górki Słupeckiej i Trójkąt Trzech Cesarzy). Miasto w większym stopniu powinno

„wrócić nad rzekę". Obecnie funkcjonuje ograniczona liczbą przejść mostowych, tj: a) ul. Sosnowiecka / ul. Ostrogórska; b) ul. Krakowska / ul. Orląt Lwowskich; c) S1; d) ul. Nowochrzanowska / ul. Wysoki Brzeg; e) ul. Zachęty / ul. Celników. Listę uzupełnia kładka pieszo-rowerowa na Brynicy, ułatwiająca transport między terenami zielonymi w Mysłowicach i osiedlem Naftowa w Sosnowcu. W rejonie Brzęczkowic elementem utrudniającym budowę połączeń komunikacyjnych jest wysoki brzeg Przemszy.

Jako potencjalną barierę rozwoju można uznać podejmowane zamiary uruchomienia nowej eksploatacji górniczej (Tauron Wydobycie SA; Brzezinka Sp. z o.o. SKA; PGG SA KWK Piast-Ziemowit) z jej wpływami w przestrzeni miasta w rejonie od Brzęczkowic na północy do Kosztów na południu. Wpływy te określane są jako mało znaczące, tym niemniej społeczności lokalne wyrażają dość jednoznaczne obawy w związku z tymi próbami.

Barierami są sieci infrastruktury technicznej. Przez Mysłowice przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN500 PN 4,0 MPA Oświęcim - Szopienice - Tworzeń. Gazociągi mają określone tzw. strefy kontrolowane, tj. obszary w których m.in. nie należy wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania (Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie). Strefa kontrolowana dla gazociągu N500 PN 4,0 MPA Oświęcim - Szopienice - Tworzeń wybudowanego w latach 1963,1979 i 1999 jest zgodna z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 640 z dnia 4 czerwca 2013 r., załącznik nr 2, tabela 1) i wynosi od ok. 15 m do nawet 100 m (w rejonie węzła „Szopienice"). Natomiast dla odcinków gazociągu wybudowanych w latach 2008, 2014 i 2018 wynosi 8 m, tj. po 4 m od osi gazociągu (Dz. U. poz. 640 z dnia 4 czerwca 2013 r., załącznik nr 2, tabela 3). Przebieg gazociągu nie jest szczególnie konfliktowy w przestrzeni miasta, gdyż w dużym stopniu zlokalizowany jest na terenach wolnych od zabudowy mieszkaniowej. Na odcinku ok. 700 m przebiega przez tereny zabudowy usługowo-mieszkaniowej w rejonie ul. Hutniczej (Kosztowy).Wzdłuż gazociągu wysokiego ciśnienia DN500 PN 4,0 MPA Oświęcim - Szopienice – Tworzeń (w jego bezpośrednim sąsiedztwie, w odległości od ok. 2 m do ok. 10 m) biegną odcinki sieci wysokiego ciśnienia o średnicy 200 - 250 mm pozostające w dyspozycji Polskiej Spółki Gazownictwa sp .z o.o.

Wodociągi magistralne zlokalizowane w Mysłowicach mają średnice od 160 mm do 1600 mm. Ich przebieg nie stanowi istotnej bariery przestrzennej, gdyż ułożone są pod powierzchnią gruntu. Główny operator sieci (Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów w Katowicach) apeluje o ustanowienie - przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - stref technicznych dla wodociągów magistralnych o szerokości od 20 m (tj. 2x10 m dla wodociągów DN 1600 mm i DN 1400 mm) do 8 m (DN 800), 5 m (DN 600) i 3 m (pozostałe wodociągi). W odróżnieniu od stref kontrolowanych od gazociągów, postulowane tzw. strefy techniczne wodociągów nie mają podstawy prawnej.

Sieci elektroenergetyczne WN 220 kV i 110 kV są barierą przestrzenną nie tylko przez przebieg sieci, lecz również przez posadowienie masztów i oddziaływanie pola elektromagnetycznego. Postulowane przez operatorów sieci (tj. Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA - dla sieci 220 kV oraz Tauron Dystrybucja SA - dla sieci 110 kV i o niższym napięciu) tzw. pasy techniczne o szerokości 50 m (2x25 m) i 40 m (2x20 m) dla odpowiednio sieci WN 220 kV i 110 kV nie mają jednoznacznej podstawy prawnej (analogicznie jak w przypadku sieci wodociągowej), tym niemniej lokalizacja budynków wymaga każdorazowego uzgodnienia z operatorem sieci i zależna jest m.in. od oddziaływania pola elektromagnetycznego, które nie zależy tylko od odległości od przewodów. Z tych powodów sieci elektroenergetyczne, szczególnie wysokiego napięcia, bywają niebagatelną barierą utrudniająca lub uniemożliwiającą realizacje określonego zamierzenia inwestycyjnego.

W Mysłowicach występuje również - na osiedlach zabudowy wielorodzinnej - wysokoparametrowa sieć ciepłownicza. Na krótkim odcinku (ok. 400 m) w rejonie Brzęczkowic, przy przejściu przez Przemszę w kierunku źródła ciepła w Jaworznie, przebiega na powierzchni gruntu, w obrębie terenów zielonych.

Należy również zauważyć, iż zachodni fragment miasta w rejonie ul. 3 Maja, przy granicy z Katowicami, położony jest w obszarze ograniczeń wysokości od lotniska Muchowiec (powierzchnia stożkowa), wg opracowania pn. „Dokumentacja rejestrowa lotniska Katowice - Muchowiec - EPKM; Plan powierzchni ograniczających" (Aeroklub Śląski, czerwiec 2017 r.). W sensie praktycznym kwestia nie ma znaczenia, gdyż rzędna terenu w tym rejonie miasta wynosi ok. 300 m, a ograniczenia dotyczą wysokości od ok. 365 m (do 381,7 m).

Zachodnia połowa miasta znajduje się w obszarze ograniczenia wysokości zabudowy w zasięgu lotniczego urządzenia naziemnego (radaru meteorologicznego IMGW) usytuowanego na Górze Ramża (na granicy

gmin Czerwionka-Leszczyny i Orzesze). Urządzenie podlega ochronie przed zakłóceniem działania, w szczególności na skutek obecności innych stałych lub ruchomych przedmiotów, zwłaszcza turbin wiatrowych i wysokich masztów. Wysokość obiektów budowlanych w przedmiotowym obszarze w granicach miasta Mysłowice nie może być większa niż 400 m n.p.m w skrajnie zachodnim fragmencie miasta oraz maksymalnie nie więcej niż 410 m w pasie terenu na wschód. Dla standardowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej ograniczenia te nie mają znaczenia. W obszarze tym znajduje się Radiowo-Telewizyjne Centrum Nadawcze o wysokości 358, 7 m i rzędnej terenu ok. 305 m. Radar meteorologiczny został uruchomiony w 1996 r., a RTCN wybudowano w 1976 r. Ponadto, dopuszczalna jest lokalizacji obiektów wyższych niż wynika z ograniczeń, pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego.

Więcej informacji nt. przestrzennych barier rozwoju - w opracowaniu towarzyszącym pn. Analiza barier rozwojowych - w zakresie linii kolejowych, ciągów komunikacji (drogi ekspresowe, autostrady), infrastruktury, terenów zamkniętych.

3. Sytuacja planistyczna

3.1. Dotychczasowa polityka przestrzenna. Strategia rozwoju

Poprzednie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mysłowice, przyjęte było uchwałą nr Nr XXX/656/08 Rady Miasta Mysłowice z dnia 30 października 2008 r. Wcześniejsze - uchwałą Nr XXIII/265/2000 Rady Miasta Mysłowice z dnia 6 czerwca 2000 r. Studium z 2008 r. nie podlegało żadnej zmianie częściowej.

Wielkości terenów według przeznaczeń w studium z 2008 r. przedstawia poniższe zestawienie. Na najszerzej rozumiane tereny mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe oraz usługowe studium z 2008 r. przeznaczało łącznie ok. 1956 ha. Wielkość te należy określić jako wielkość brutto (razem z terenami obsługi komunikacyjnej). Według danych ewidencyjnych, w 2019 r. łączna powierzchnia netto terenów mieszkaniowych, mieszkaniowo-usługowych i usługowych wynosiła 1165 ha, co brutto (x30%) stanowi ok. 1515 ha. Tak więc studium z 2008 r. przeznaczało pod szeroko rozumianą zabudowę mieszkaniowo - usługową o ok. 440 ha więcej, niż w 2019 r. pod takim zainwestowaniem było użytkowanych terenów.

Odnośnie terenów produkcyjnych i produkcyjno-usługowych dysproporcja miała jeszcze większy wymiar: studium z 2008 r. przeznaczało 752 ha, a użytkowanie w 2019 r. wskazywało (po szacunkowym ubruttowieniu - x20%) wielkość ok. 327 ha, tj. mniej niż w studium o ok. 420 ha. W tym przypadku istotny wpływ na tą wielkość ma przeznaczenie w studium terenów składowania pyłów elektrownianych jako terenu produkcyno-usługowego, i takie samo zaklasyfikowanie znaczących powierzchniowo terenów po północnej stronie ul. Bończyka i ul. Obrzeżna Północna, podczas gdy w ewidencji gruntów traktowane są (zgodnie ze stanem faktycznym) jako nieużytki.

Tab. 7. Przeznaczenie terenów w suikzp z 2008 r.

Przeznaczenia terenów (zagregowane) i ich symbole	Pow. (ha)	Udział w pow. miasta ogółem (%)
Tereny mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe oraz usługowe (S, MN, MNU, MW, MWU, CH, UH, U, U/ZU)	1956	29,8
Tereny produkcyjne (z terenami infrastruktury technicznej), produkcyjno-usługowe i teren eksploatacji powierzchniowej (PU, UP, PE)	752	11,5
Tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej (ZU, ZU/U, ZC, ZE-I, ZE-II)	1313	20,0
Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej (R)	131	2,0
Tereny lasów (ZL)	1811	27,6
Tereny kolejowe (TK, TK/U)	164	2,5
Tereny dróg KD)	436	6,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie obliczeń w programie MapInfo Professional.

Innym ważnym dokumentem, wpływającym na politykę przestrzenną miasta jest „Strategia zrównoważonego rozwoju Mysłowice 2020+ ”, przyjętą uchwałą nr LIII/996/14 Rady Miasta Mysłowice z dnia

27 marca 2014 r. Strategia określa m.in. wizję miasta 2020+ oraz cele strategiczne. Zgodnie z wizją, Mysłowice powinny być miastem:

– dumnym ze swojej tradycji,
– bezpiecznym i wygodnym do życia;
– demokracji obywatelskiej;
– o zróżnicowanej i nowoczesnej gospodarce;
– dostępnym komunikacyjnie;
– w zgodzie ze środowiskiem.

Cele strategiczne zostały pogrupowane w czterech obszarach priorytetowych: gospodarka i infrastruktura, środowisko i energia, kapitał społeczny i jakość życia.

W obszarze **„gospodarka i infrastruktura”** cele zostały zdefiniowane następująco:

- Lokalna gospodarka miasta oparta o zrównoważone wzorce wytwarzania i wykorzystania energii oraz korzystania ze środowiska.
- Dobrze rozwinięty sektor małych i średnich przedsiębiorstw.
- Nowe miejsca pracy.
- Zrównoważony system transportowy.
- Sprawna i nowoczesna infrastruktura techniczna.

Obszar **„środowisko i energia”**:

- Dobra jakość zasobów środowiska naturalnego.
- Ochrona i promocja wartości środowiska naturalnego.
- Dobrze zachowane zabytki, poszanowanie tradycji i wartości kulturowych miasta.
- Racjonalne i zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego.

Obszar **„kapitał społeczny”** w mniejszym stopniu ma powiązane z polityką przestrzenną:

- Rozwinięte kompetencje i umiejętności mieszkańców.
- Wyrównane szanse i włączenie społeczne.
- Samoorganizacja i aktywność obywatelska mieszkańców.

W obszarze **„jakość życia”** cele określone są następująco:

- Bogata i atrakcyjna oferta możliwości spędzania wolnego czasu, w tym: usług kultury i rozrywki oraz kultury fizycznej i rekreacji.
- Dobre warunki mieszkaniowe.
- Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- Dobra dostępność usług publicznych.
- Poprawa jakości przestrzeni miejskiej oraz atrakcyjności przestrzeni publicznych.

3.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmują powierzchnię ok. 2400 ha, co stanowi ok. 37% ogólnej powierzchni miasta, a z wyłączeniem lasów ok. 52% (stan w marcu 2020 r.).

Tab. 8. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Lp	Nazwa planu	Grupa (nr planu)	Nr uchwały i data uchwalenia	Pow. w ha
1	Zmiana mpozp miasta Mysłowice z 1999 r.: zmiany A, B1, B2.1, B2.2, B3, B6.1, B6.2, B6.3, C1, C2	x	x	x
	zmiana: A - przy autostradzie	1.A	XII/146/99 z dn.30.06.1999	2,2
	zmiana: B1 - przy ul. Andrzeja Zielnioka i M. Kopernika	1.B1	XII/146/99 z dn.30.06.1999	2,1
	zmiana: B2.2 - przy ul. Marii Konopnickiej	1.B2.2	XII/146/99 z dn.30.06.1999	0,2
	zmiana: B3 - przy ul. Plebiscytowej	1.B.3	XII/146/99 z dn.30.06.1999	0,4
	zmiana: B6 (1-3) - przy ul. Leśnej	1.B6.1-3	XII/146/99 z dn.30.06.1999	3,7
	zmiana: B4 - przy ul. Konopnickiej i Ptasie	1.B4	XII/175/99 z dn. 21.10.1999	10,6
2	Zmiana mpozp miasta Mysłowice z 2003 r.: 28 zmian obszarowych	x	x	x
	obszar 3	2.3	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	0,3
	obszar 5	2.5	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	0,8
	obszar 7	2.7	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	0,1
	obszar 10	2.10	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	4,8
	obszar 11	2.11	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	0,1
	obszar 15	2.15	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	0,5
	obszar 18	2.18	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	2,0
	obszar 19	2.19	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	0,5
	obszar 21	2.21	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	1,2
	obszar 22	2.22	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	10,8
	obszar 24	2.24	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	0,5
	obszar 25	2.25	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	0,2
	obszar 26	2.26	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	0,7
	obszar 27	2.27	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	0,3
	obszar 28	2.28	XVII/198/2003 z dn. 14.11.2003	33,6
4	Mpzp - Dziećkowice	4	XXIV/259/2004 z dn. 26.02.2004	262,9
6	Mpzp - Morgi Wschodnie	6	LIV/558/05 z dn. 24.11.2005	0,5
7	Mpzp - Kosztowy	7	LIV/559/05 z dn. 24.11.2005	115,3
8	Mpzp - Stara Wesoła	8	LIV/560/05 z dn. 24.11.2005	342,6
9	Mpzp - Brzezinka Południowa	9	LXV/659/06 z dn. 30.03.2006	154,0
10	Mpzp - Krasowy Południowe	10	LXXIX/754/06 z dn. 31.08.2006	313,6
15	Mpzp - Nowooświęcimska	15	XXIX/645/08 z dn. 25.09.2008	7,9
31	Zmpzp - Bończyk (Katowicka, Obrzeżna Północna, potok Boliny)	31	XXXVIII/708/13 z dn. 31.01.2013	12,8
34	Mpzp - Brzezinka Zachodnia	34.1	L/778/18 z dn. 26.04.2018	116,9
35	etap I Mpzp - Mikołowska - Stokrotek	35.1	LXI/1167/14 z dn. 30.10.2014	7,1
	etap II Mpzp - Cmentarna	35.2	XXX/474/17 z dn. 26.01.2017	25,8
36	Mpzp - Stare Miasto i Piasek Południowy	36	IV/14/14 z dn. 22.12.2014	82,0
	Zmpzp - Stare Miasto i Piasek Południowy	36.1	XXVI/424/16 z dn. 27.10.2016	x
	Tekst jednolity - obwieszczenie Rady Miasta Mysłowice w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie uchwalenia mpzp „Stare Miasto i Piasek Południowy" w Mysłowicach	36.2	x	x
37	Mpzp - Stary Ewald	37	XLIX/923/13 z dn. 28.11.2013	71,7
38	Zmpzp - planu ogólnego Mysłowic i Brzezinka Południowa oraz mpzp w wyznaczonych obszarach:	x	x	x
	obszar A - przy ul. Topolowej	38.A	XLVII/890/13 z dn. 31.10.3013	0,4
	obszar B - przy ul. Dworcowej	38.B	XLVII/890/13 z dn. 31.10.3013	11,2
	obszar C1 - zmpzp przy ul Białobrzeskiej	38.C1	XLVII/890/13 z dn. 31.10.3013	1,1
	obszar C2 - zmpzp przy ul Białobrzeskiej	38.C2	XLVII/890/13 z dn. 31.10.3013	0,5
39	obszar A - Katowicka - Obrzeżna Północna	39.A	XLVII/889/13 z dn. 31.10.2013	20,8
	obszar B - Bytomska - Obrzeżna Północna - Świerczyny	39.B	XLVII/889/13 z dn. 31.10.2013	16,6
40	Zmpzp - Morgi Zachód - Stara Wesoła w częściach dotyczących wyznaczonych obszarów:	x	x	x

Lp	Nazwa planu	Grupa (nr planu)	Nr uchwały i data uchwalenia	Pow. w ha
	obszar B - zmpzp Stara Wesoła	40.B	XLVII/888/13 z dn. 31.10.2013	11,2
	obszar C - zmpzp Stara Wesoła	40.C	XLVII/888/13 z dn. 31.10.2013	1,3
	obszar D - zmpzp Stara Wesoła	40.D	XLVII/888/13 z dn. 31.10.2013	0,4
41	Zmpzp - Stara Wesoła, Krasowy Południowe, Brzezinka Południowa, Kosztowy w wyznaczonych obszarach:	x	x	x
	obszar A - zmpzp Krasowy Południowe	41.A	LXI/1172/14 z dn. 30.10.2014	0,3
	obszar B - zmpzp Krasowy Południowe	41.B	LXI/1172/14 z dn. 30.10.2014	0,6
	obszar C - zmpzp Brzezinka Południowa	41.C	LXI/1172/14 z dn. 30.10.2014	0,3
	obszar D - zmpzp Kosztowy	41.D	LXI/1172/14 z dn. 30.10.2014	0,3
43	Mpzp - Brzęczkowice Wschodnie	43	XXII/345/16 z dn.25.05.2016	122,7
44	Mpzp - Kosztowy Północne	44	XXV/404/16 z dn. 29.09.2016	48,2
45	Mpzp - Brzezinka Północna	45	XXII/346/16 z dn.25.05.2016	106,3
48	Mpzp - Rondo Piastów Śląskich	48	XXVII/442/16 z dn. 24.11.2016	0,1
49	Zmpzp - Mikołowska - Moniuszki - Kwiatowa	49	XXXIII/508/17 z dn. 23.02.2017	9,4
50	Mpzp - Bończyka - Katowickiej	50	XXVII/466/16 z dn. 22.12.2016	46,9
51	Mpzp - Hubertus	51	LVI/843/18 z dn. 18.10.2018	62,7
52	Mpzp - Bolina Północ	52	LVI/842/18 z dn. 18.10.2018	25,2
53	Mpzp Wielka Skotnica - Katowicka - Bończyka	53	XXI/268/20 z dn. 13.02.2020	59,6
56	Mpzp Morgi	56	XXI/267/20 z dn. 13.02.2020	264,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji BIP Mysłowice.
Uwaga: Brak ciągłości numeracji w kolumnach „Lp" i „Grupa (nr planu)" wynika z pominięcia w tabeli planów które utraciły ważność i od wykonania których odstąpiono.

Zgodnie z danym GUS BDL, na koniec 2018 r. udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem wynosił w wybranych miastach:

– Mysłowice 33,9%
– Jaworzno 66,3%
– Katowice 26,3%
– Sosnowiec 46,6%
– Tychy 27,2%.

Rys. 3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

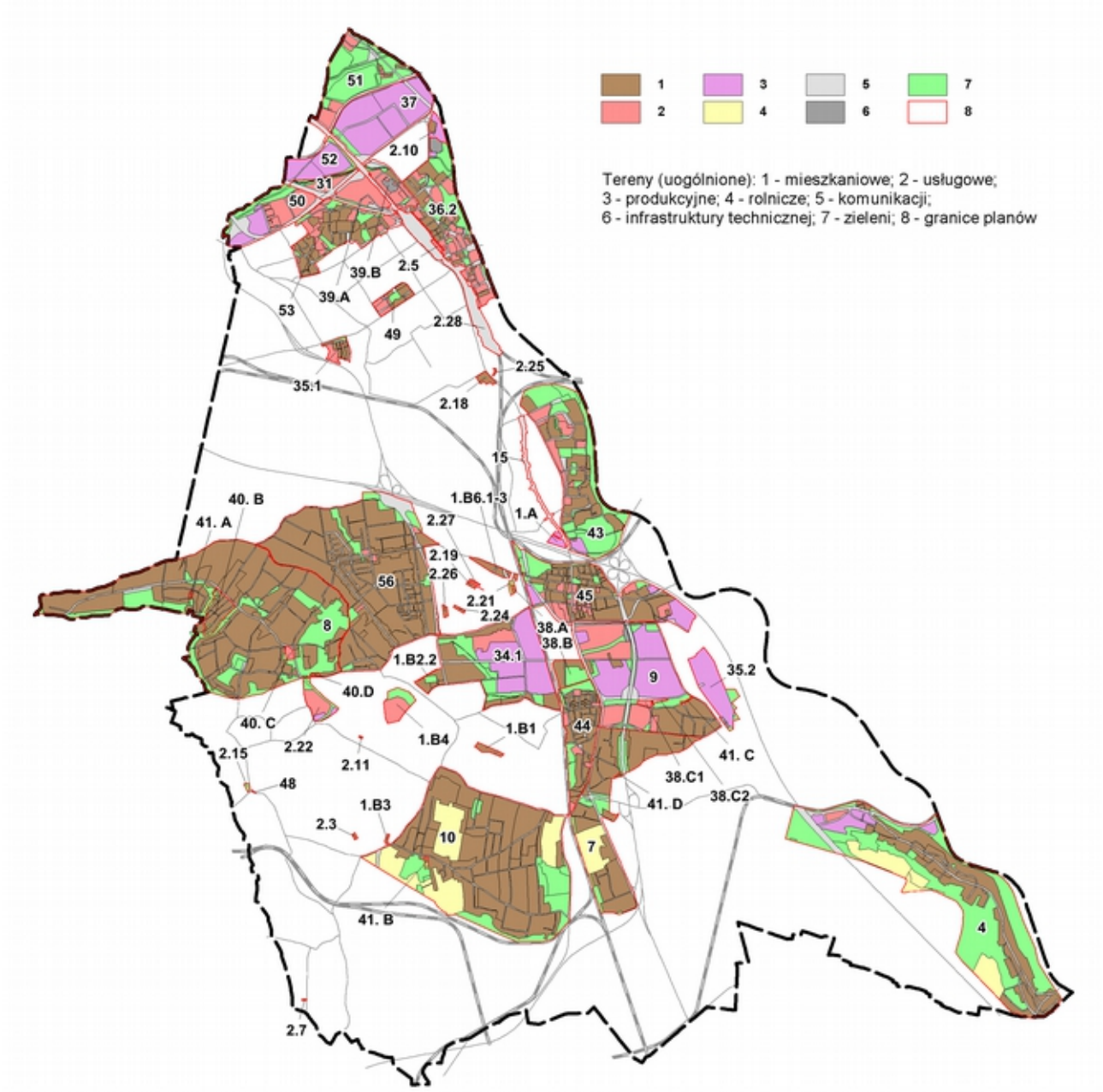

Do 31 grudnia 2003 r. na obszarze miasta obowiązywał „Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Mysłowice, zatwierdzony Uchwałą Nr XXXI/224/93 Rady Miejskiej w Mysłowicach z dnia 11 lutego 1993 r., ogłoszoną w dzienniku Urzędowym Województwa Katowickiego Nr 5 z dnia 5.04.1993 r. poz.29). Obowiązywanie tego planu ustało zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ustawa ta zmieniła poprzednio obowiązującą ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

W zakresie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w ciągu najbliższych lat, za najpilniejsze zadania można uznać wymianę planów - odpowiednio do potrzeb - sporządzonych w latach 2001 - 2006, jeszcze na podstawie ustawy z 1995 r. oraz planów (o niewielkich powierzchniach) uchwalonych w 1999 r. i w 2003 r. Ponadto w zamiarach jest sporządzenie planów dla: dzielnicy Ławki, północnej części Wesołej, rejonu ul. Orzeszkowej oraz plan dla terenów zieleni. Możliwe jest również objęcie miejscowymi planami obszarów wskazanych w złożonych wnioskach, które rozwiązują ważne problemy

społeczne, nie generując przy tym wysokich kosztów dla miasta oraz sporządzenie lub aktualizacja planów miejscowych na potrzeby inwestorów.

Więcej informacji nt. przeznaczeń terenów w studium z 2008 r. i w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego - w opracowaniu towarzyszącym pn. Analiza porównawcza wykazująca różnice w planowanym przeznaczeniu pomiędzy obecnie obowiązującym „Studium...", a obecnie obowiązującymi ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz obszarami na których brak jest obowiązującego planu miejscowego.

4. Środowisko przyrodnicze

Więcej informacji nt. przyrodniczych powiązań funkcjonalnych, terenów górniczych i terenów ochrony przeciwpowodziowej - w opracowaniu towarzyszącym pn. Analizy powiązań funkcjonalnych - korytarze ekologiczne, powiązania widokowe, waloryzacja krajobrazu, kompleksy leśne, strefy przewietrzania, przestrzenie publiczne, krawędzie, węzły aktywności. Tereny geologicznie czynne, tereny górnicze, terenów ochrony przeciwpowodziowej.

4.1. Warunki geologiczne i ukształtowanie terenu

Budowa geologiczna

Podłoże skalne obszaru Mysłowic, mogące wpływać na gospodarkę i środowisko, stanowią utwory: górnego karbonu, triasu, neogenu i czwartorzędu. Zasadniczą część przypowierzchniowej partii litosfery budują utwory karbonu, osiągające łączną miąższość od ok. 1600 m do ponad 2000 m. Starsze skały karbonu górnego (namur): iłowce, łupki iłowcowe i mułowcowe z pokładami węgla oraz podrzędnie piaskowce (seria paraliczna), a także piaskowce, mułowce z pokładami węgla oraz zlepieńce (górnośląska seria piaskowcowa) występują bezpośrednio pod pokrywą osadów czwartorzędowych jedynie w rejonie położonym na północ od ulic: Katowickiej - Obrzeżnej Północnej - Nowososnowieckiej. Na pozostałym obszarze miasta są przykryte młodszymi utworami karbonu.

Najstarszymi skałami odsłaniającymi się na powierzchni terenu są reprezentujące westfal: łupki, piaskowce i węgiel warstw orzeskich (seria mułowcowa) oraz piaskowce, zlepieńce i podrzędnie łupki zawierające pakiety iłowców z pokładami węgla warstw łaziskich (krakowska seria piaskowcowa). Miąższość warstw orzeskich sięga ok. 500 m, a warstw łaziskich - ok. 300 m.

Warstwy orzeskie zbudowane są głównie z łupków z wkładkami drobnoziarnistych piaskowców i syderytów. Wśród łupków występuje przeszło 50 pokładów węgla, przeważnie o niewielkiej miąższości. Wychodnie tych skał są szeroko rozprzestrzenione od Centrum i Janowa Miejskiego po rejon Wesołej i Larysza. Budują także wyniesienie w rejonie Brzęczkowic. Na południe od Patykowca warstwy orzeskie są przykryte osadami czwartorzędowymi, A w rejonie Brzezinki zapadają pod osady warstw łaziskich. Dalej na południe przebiega uskok krasowski (książęcy), zrzucający tu warstwy skalne południowego skrzydła, o ponad 200 m. Uskok ten ogranicza od północy rów tektoniczny Tychy - Dziećkowice. W rejonie Wesoła - Krasowy Dąbrowa warstwy orzeskie budują strop w wyniesionych tektonicznie blokach utworów karbonu aż do wspomnianego uskoku.

Warstwy łaziskie wykształcone są głównie jako piaskowce, którym sporadycznie towarzyszą ławice zlepieńców. Wśród piaskowców występują też soczewki szarych iłów. Łupki ilaste występują podrzędnie w stosunku do piaskowców, w postaci warstw towarzyszących pokładom węgla, z których kilka jest bilansowych. Wychodnie warstw łaziskich znajdują się w rejonie Brzezinki i południowej części Brzęczkowic. W kierunku południowym, wraz z obniżającą się powierzchnią terenu przykryte są osadami czwartorzędowymi o wzrastającej miąższości. Na południe od uskoku książęcego strop utworów karbonu zalega na głębokości ponad 100 m.

Na południe od uskoku książęcego, na zwietrzałych utworach stropu karbonu zalegają niezgodnie osady triasowe. Rozpoczynają się dolnotriasowymi piaskami i iłami czerwonymi lub pstrymi (pstry piaskowiec środkowy), na których zalegają wapienie jamiste retu. W omawianym rejonie skały te przykryte są osadami kenozoicznymi. Na powierzchni terenu odsłaniają się tylko utwory triasu środkowego (wapień muszlowy): wapienie płytowe i faliste, margle i dolomity warstw gogolińskich, dolomity kruszconośne oraz dolomity diploporowe. Skały takie budują masyw „Dziećkowskich Gór", wzgórze „Wygonie - Kępa" oraz drugie wzgórze ostańcowe, na północny - zachód od zabudowań Furmańca. Powierzchnia stropu utworów triasu

jest silnie urzeźbiona. Utworów wyższych ogniw triasu nie stwierdzono w rejonie opracowania. Luka sedymentacyjna obejmuje także jurę i kredę oraz paleogen.

Osady miocenu (iły i mułki z przewarstwieniami piasków) występują wyłącznie pod pokrywą osadów czwartorzędowych. Wypełniają obniżenia tektoniczne i rynny erozyjne warstwą o miąższości od kilku do ponad 200 m. W obrębie szerokiego obniżenia powierzchni podkenozoicznej, którego oś biegnie na wschód od drogi S1, osady miocenu wkraczają na północ od uskoku książęcego.

Czwartorzęd reprezentowany jest na powierzchni terenu przede wszystkim przez plejstoceńskie gliny zwałowe, piaski i żwiry lodowcowe i wodnolodowcowe, osadzone podczas zlodowacenia odry (środkowopolskie) oraz osady rzeczne różnych pięter. Miąższość tych osadów jest zróżnicowana, w pradolinie Przemszy sięga ok. 50 m. Utwory czwartorzędu tworzą zwartą pokrywę w południowej części obszaru miasta, z wyjątkiem „Dziećkowskich Gór" oraz gór świadków - na południe od Krasów. W części środkowej najszerzej rozprzestrzenione są gliny zwałowe, pokrywające niższe partie stoków wzgórz oraz deluwia zwietrzelin osadów karbonu i czwartorzędu. Obniżenie w północnej części Mysłowic wypełniają piaski i żwiry lodowcowe i wodnolodowcowe oraz młodoplejstoceńskie piaski i żwiry aluwialne budujące terasę akumulacyjną u zbiegu dolin Czarnej Przemszy, Brynicy i Rawy.

Dna dolin rzecznych wypełniają holoceńskie osady aluwialne facji korytowej - piaszczyste oraz facji pozakorytowej - mułki, iły i torfy. Najszerzej rozprzestrzenione są w dolinach Przemszy, Czarnej Przemszy, Boliny, Przyrwy i Rowu Kosztowskiego.

Ukształtowanie terenu

Mysłowice cechują się urozmaiconą rzeźbą terenu, co jest wynikiem zarówno budowy geologicznej jak i procesów geomorfologicznych. W ramach regionalizacji geomorfologicznej (Klimaszewski, Gilewska) obszar miasta, z wyjątkiem jego południowo-zachodniej części (Ławki) znajduje się w obrębie mezoregionu Wyżyna Śląska Południowa, w 4 regionach: Płaskowyż Bytomsko-Katowicki (subregion Płaskowyż Katowicki), Kotlina Mysłowicka, Zrębowe Pagóry Imielińskie oraz Zrębowe Pagóry Lędzińskie. Rejon Ławek został zaliczony do mezoregionu Kotlina Oświęcimska (region Dolina Wisły).

Płaskowyż Katowicki obejmuje największą (głównie zachodnią i środkową) część miasta. Składa się w obrębie Mysłowic z szeregu grzęd, garbów i kopulastych pagórów, rozdzielonych dolinami, wcięciami i obniżeniami erozyjnymi. Zajmują one zwarty obszar od ul. Katowickiej - na północy po linię kolejową Mysłowice-Oświęcim - na wschodzie oraz Krasowy i Wesołą - na południu. Jedynym wyraźnie izolowanym przestrzennie elementem jest rozciągnięty południkowo garb Brzęczkowic. Pagórkowatą rzeźbę łagodzą pokrywy deluwialne na stokach oraz pokrywy akumulacji lodowcowej w obniżeniach erozyjnych. Płaskowyż Katowicki stanowi najbardziej złożoną jednostkę geomorfologiczną obejmującą miasto. W jego obrębie wyróżniono szereg jednostek fizjograficznych niższego rzędu:

– grzbiet (kopuła) Mysłowic, o wysokości względnej dochodzącej do 50 m, z kulminacją 300 m n.p.m. w rejonie Janowa Miejskiego;
– garb Brzęczkowic, o pofalowanej wierzchowinie, składającej się z kilku kulminacji - najwyższa 281 m n.p.m. znajduje się w jego północnej części; stok opadający w kierunku doliny Przemszy jest stromy, najbardziej w strefie, gdzie przechodzi w zbocze doliny Przemszy; wysokość względna, w stosunku do dna doliny sięga do 40 m;
– garb Morgi - Larysz o wysokości względnej ok. 55 m i kulminacji 328 m n.p.m.;
– grzęda Starej Wesołej o kierunku równoleżnikowym, z kulminacją w Morgach, na wysokości 332 m n.p.m.; stanowiącej najwyższe wzniesienie w obrębie Mysłowic, którego wysokość względna dochodzi do 65 m.
– grzęda Wesołej - Krasowych z kulminacją 315 m n.p.m. w rejonie stacji przekaźnikowej.

Kotlina Mysłowicka obejmuje dolinę Przemszy i Brynicy oraz obniżenie w dolnym biegu Rowu Kosztowskiego. Dolina Przemszy wykazuje na pograniczu Mysłowic i Jaworzna wyraźną asymetrię: zbocza po stronie mysłowickiej przeważnie są strome i wysokie, po stronie jaworznickiej - teren jest płaski, położony do kilkunastu - dwudziestu kilku metrów niżej. Powierzchnia Kotliny nachylona jest od ok. 245 - 248 m n.p.m. w części północnej do ok. 240 m n.p.m. powyżej przełomowego odcinka doliny Przemszy przez Zrębowe Pagóry Imielińskie.

Zrębowe Pagóry Imielińskie podzielone są przełomowym odcinkiem doliny Przemszy na dwie części (Pagóry Jeleniowskie i Pagóry Imielińskie). Pagóry Imielińskie stanowią na obszarze Mysłowic zwarty masyw "Dziećkowskich Gór", wznoszący się na wysokość od 280- 290 m w części północno-wschodniej do 300- 310

m w części południowo-zachodniej, w sąsiedztwie granicy z Imielinem. Wzniesienia opadają stromymi skarpami w kierunku doliny Przemszy, deniwelacje sięgają tu blisko 50 m w rejonie Dziećkowic - Jazdu i Pasieczek. Ku zachodowi masyw łagodnym obniżeniem przechodzi w Zrębowe Pagóry Lędzińskie.

Zrębowe Pagóry Lędzińskie obejmują w granicach miasta dwa izolowane pagóry o charakterze gór świadków (kulminacje do 283 m n.p.m.). Teren pomiędzy ostańcami i na południe od nich buduje akumulacyjna równina polodowcowa wraz z szeroką (150 - 300 m) martwą doliną o płaskim dnie, biegnącą ku wschodowi, pomiędzy Dziećkowskimi Górami a Kosztowami (Łąki Rzutna).

Fragment regionu Dolina Wisły obejmuje płaskodenną dolinę Przyrwy (Potok Ławecki), o szerokości ok. 80 - 160 m, oraz wyrównaną powierzchnię sandrową, rozciągającą się na zachód od wspomnianej doliny. Powierzchnia sandru wznosi się łagodnie ok. 3 - 8 m powyżej dna doliny Przyrwy, sięgając do ok. 260 m n.p.m.

Istotną cechą charakteryzującą dany obszar z punktu widzenia jego zagospodarowania jest nachylenie terenu. Spadki przekraczające 5º (ok. 8 %) stanowią już zauważalne utrudnienie w projektowaniu budynków, infrastruktury technicznej, a zwłaszcza dróg. Przy nachyleniu terenu powyżej 15% utrudnienia te są znaczące, stwarzające liczne ograniczenia. Duże nachylenie terenu zwiększa też zagrożenie erozją gleb.

W Mysłowicach duże spadki terenu występują często w obrębie sztucznych form terenu (nasypy, wkopy). Nie brakuje jednak silnie nachylonych stoków i zboczy dolin w obrębie form naturalnych. Tereny silnie nachylone występują w obrębie niektórych stoków oraz charakteryzują zbocza większości dolin. Duża powierzchnia terenów silnie nachylonych (>15%, a miejscami nawet > 30%) występuje w obrębie stoków Dziećkowskich Gór, opadających w kierunku doliny Przemszy oraz w Brzęczkowicach, gdzie Przemsza podcina garb Brzęczkowic. Ponadto stoki o nachyleniu > 15 %, na mniejszych powierzchniach, występują w obrębie pagórów zrębowych w Krasowach, w rejonie ul. Dzierżonia w Wesołej, w Morgach - zwłaszcza w rejonie węzła autostrady, w Laryszu i zachodniej części Brzezinki.

Charakterystyczną cechą Mysłowic jest nagromadzenie antropogenicznych elementów rzeźby, różnych co do swej genezy, rozmiarów i wtórnego przekształcenia. Są to: wyrobiska poeksploatacyjne (kamieniołomy, piaskownie, glinianki), zwałowiska odpadów poprzemysłowych (górniczych, hutniczych i energetycznych), warpie po szybikowo - duklowej eksploatacji węgla kamiennego, nasypy i wkopy linii kolejowych i dróg oraz powierzchnie zrównania antropogenicznego powstałe w związku z zabudową lub rekultywacją techniczną terenów przekształconych przez górnictwo. Szczególnie duża koncentracja antropogenicznych form rzeźby występuje w: Szabelni - na północ od ul. Nowososnowieckiej i koryta Boliny, Wesołej, Krasowach Dąbrowie, rejonach Brzezinka - Larysz - Morgi oraz Brzezinka - Dziećkowice.

W obrębie naturalnie kształtowanych stoków zasadniczo nie występują warunki do tworzenia się osuwisk strukturalnych (osuwania się mas ziemnych). Zjawiska takie mogą natomiast zachodzić w obrębie sztucznie utworzonych skarp (ściany i skarpy kamieniołomów).

Rys. 4. Rzeźba terenu

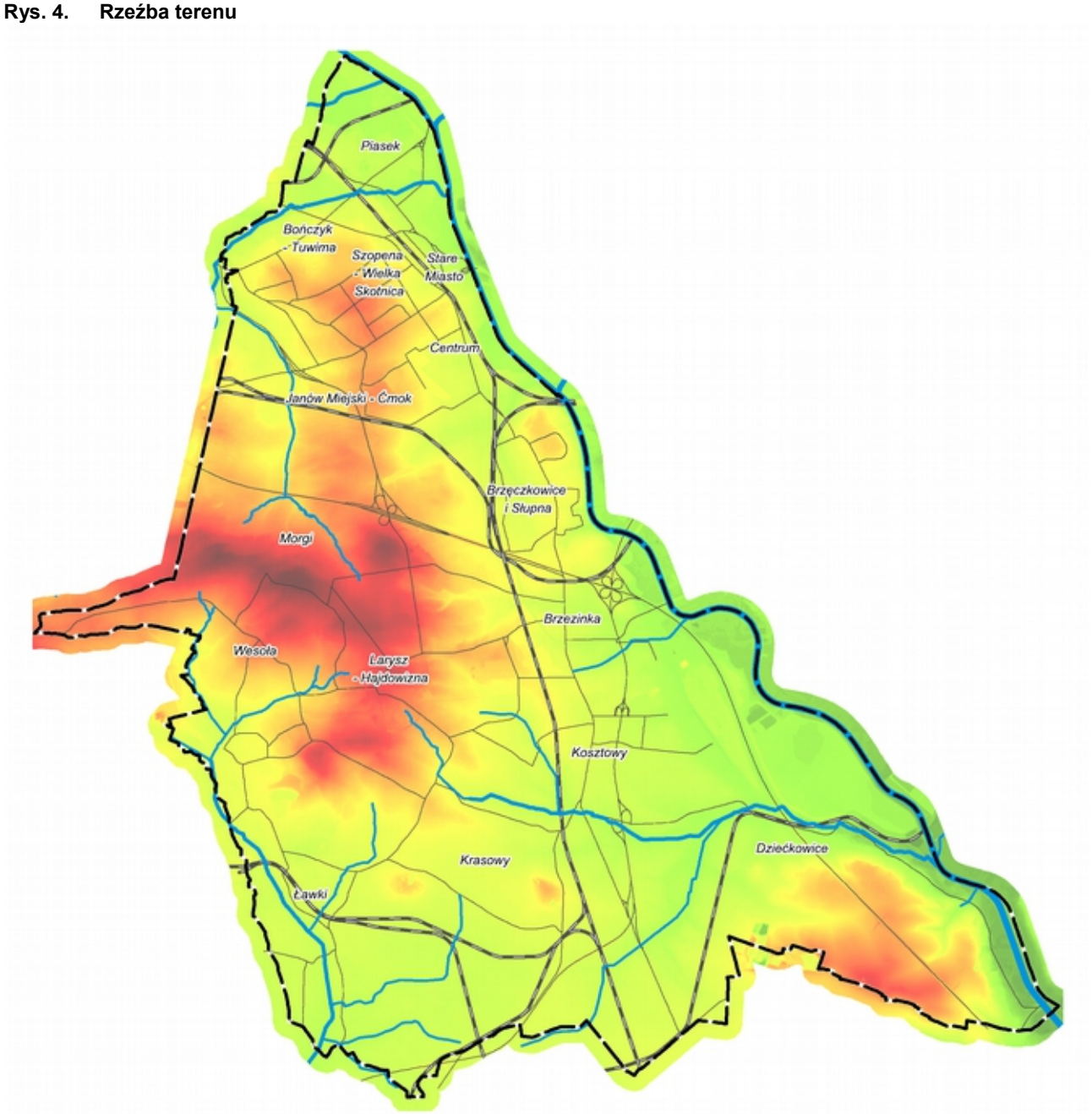

4.2. Udokumentowane złoża kopalin

W obrębie górotworu pod terenem Mysłowic położone są udokumentowane złoża: węgla kamiennego, metanu pokładów węgla, surowców ilastych ceramiki budowlanej oraz kamieni łamanych i blocznych (dolomitów, wapieni dolomitycznych). Zestawienie złóż kopalin zawiera poniższa tabela.

Tab. 9. Udokumentowane złoża kopalin

Nazwa złoża* *Kod i Id MIDAS*	Kopalina	Stan zagospodarowania	Zasoby geologiczne bilansowe**	
			ogółem	w filarach ochronnych
Brzezinka *WK 7111*	węgiel kamienny	rozpoznane szczegółowo	44 130 tys. t	

Brzezinka 1 *WK 16812*	węgiel kamienny	rozpoznane szczegółowo	152 399 tys. t	89 005 tys. t
Brzezinka - 2 *WK 13807*	węgiel kamienny metan pokładów węgla	rozpoznane szczegółowo	320 520 tys. t 453,96 mln m^3	
Brzezinka 3 *WK 17354*	węgiel kamienny metan pokładów węgla	rozpoznane szczegółowo	90 760 tys. t 134,05 mln m^3	1 487 tys. t
Brzezinka I *IB 2070*	surowce ilaste ceramiki budowlanej	zaniechane	1 046,9 tys. m^3	
Dziećkowice *WK 9422*	węgiel kamienny	eksploatowane	26 183 tys. t	3 978 tys. t
Imielin Północ *WK 18243*	węgiel kamienny	rozpoznane szczegółowo	766 228 tys. t	
Imielin-Północ *KD 615*	kamienie drogowe i budowlane (dolomity)	eksploatowane	9 550 tys. t	
Imielin-Rek *KD 863*	kamienie drogowe i budowlane (wapienie dolomityczne)	eksploatowane	20 619 tys. t	
Lędziny *WK 7101*	węgiel kamienny metan	rozpoznane szczegółowo	63 678 tys. t 79,52 mln m^3	
Lędziny *MW 14011*	metan	rozpoznane szczegółowo	5 856,71 mln m^3	
Mysłowice *WK 351*	węgiel kamienny	zaniechane	27 429 tys. t	8 423 tys. t
Mysłowice-Południe *KD 19631*	kamienie drogowe i budowlane (dolomity)	rozpoznane szczegółowo	13 065 tys. t	
Niwka-Modrzejów *WK 366*	węgiel kamienny	zaniechane	113 676 tys. t	
Saturn *WK 335*	węgiel kamienny	zaniechane	61 074 tys. t	
Siemianowice-Szopienice I *WK 364*	węgiel kamienny	zaniechane	36 465 tys. t	
Silesia B *IB 2068*	surowce ilaste ceramiki budowlanej	zaniechane	337 tys. m^3	
Staszic *WK 320*	węgiel kamienny metan	eksploatowane	606 205 tys. t 741,62 mln m^3	83 749 tys. t
Wesoła *WK 350*	węgiel kamienny metan	eksploatowane	1 628 955 tys. t 6 303,49 mln m^3	152 385 tys. t
Wesoła *IB 2067*	surowce ilaste ceramiki budowlanej	rozpoznane szczegółowo	852 tys. m^3	
Wesoła II *IB 2101*	surowce ilaste ceramiki budowlanej	zaniechane	465 tys. m^3	
Wieczorek *WK 324*	węgiel kamienny metan	eksploatowane	105 640 tys. t 64,97 mln m^3	8 464 tys. t
Ziemowit *WK 374*	węgiel kamienny metan	eksploatowane	697 288 tys. t 5 369,73 mln m^3	114 474 tys. t

* pogrubiono nazwę złóż objętych własnością górniczą; ** - podano zasoby całych złóż;
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski - MIDAS, stan na 31.XII.2019 (PIG, Warszawa kwiecień 2020)

W przypadku złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej (Silesia B, Wesoła, Wesoła II, Brzezinka I), nie ma realnych perspektyw podejmowania eksploatacji kopaliny z tych złóż z powodu stanu zagospodarowania powierzchni terenu, a także ze względu na brak w pobliżu zakładów mogących korzystać z wydobytego surowca. Obszar złoża Silesia B jest w znacznej części zabudowany, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna ściśle otacza obszar złoża Brzezinka I, a częściowo znajduje się w jego obrębie. Oba złoża podzielone są na liczne działki gruntowe. Rekomenduje się przeprowadzenie procedury wykreślenia złóż z bilansu zasobów, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Złoże Wesoła obejmuje częściowo obszar zrekultywowanego składowiska odpadów komunalnych oraz teren leśny, natomiast złoże Wesoła II stanowi wypełnione wodą wyrobisko bezpośrednio sąsiadujące z dawnym składowiskiem odpadów oraz nadbrzeżne tereny leśne.

4.3. Eksploatacja złóż kopalin

W granicach administracyjnych Mysłowic eksploatację węgla kamiennego lub węgla kamiennego i metanu jako kopaliny towarzyszącej prowadzą aktualnie kopalnie Polskiej Grupy Górniczej S.A. oraz TAURON Wydobycie SA.

PGG SA Oddział **KWK Murcki - Staszic** eksploatuje złoże węgla kamiennego i metanu Staszic w obszarze górniczym „Giszowiec I" na podstawie koncesji nr 136/94 udzielonej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dnia 26.08.1994 r., zmienionej decyzją GK/WK/pk/1440/98. Koncesja ma ważność do 13.08.2020 r. Przedsiębiorca górniczy poinformował, że jest w trakcie opracowywania dokumentacji w celu przeprowadzenia procedury przedłużenia okresu obowiązywania koncesji nr 136/94. Poinformowano (pismo 62/TMG/PJ/6521/2019 z dn. 28.10.2019r.), że w wyniku planowanej dalszej eksploatacji mogą ujawniać się deformacje ciągłe w granicach I - III kategorii. Nie przedstawiono przestrzennego rozkładu prognozowanych deformacji terenu.

Prezydent Miasta Mysłowice postanowieniem nr 4/2020 (OS-I.6523.4.2020.SB) zaopiniował pozytywnie wniosek Ministerstwa Środowiska Departamentu Geologii i Koncesji Geologicznych z dn. 27.04.20120 r. ws. wniosku Polskiej Grupy Górniczej SA w Katowicach o zmianę koncesji w zakresie wydłużenia terminu jej obowiązywania do dnia 31 sierpnia 2043 r.

PGG SA Oddział **KWK Mysłowice - Wesoła** eksploatuje złoże węgla kamiennego i metanu Wesoła w obszarze górniczym „Wesoła II" na podstawie koncesji nr 134/93 udzielonej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dnia 26.08.1994 r., zmienionej decyzjami BKk/PK/905/95 z dnia 31.05.1995r., BKk/PK/1088/95 z dnia 28.06.1995r. oraz decyzją Ministra Środowiska z dn. 24.10.2018r. DGK-VI.4771.29.2018.RS.5 określającą nowe, aktualne granice OG i TG „Wesoła II". Koncesja ma ważność do 31.08.2020 r. Przedsiębiorca górniczy poinformował (pismo L.dz. 60/D/DT/TMG/MD/GM/453/2019 z dn. 22.10.2019r.) o podjętych działaniach zmierzających do wydłużenia okresu ważności w/w koncesji do sierpnia 2043 r., z zachowaniem dotychczasowych warunków prowadzenia eksploatacji. Nie przedstawiono informacji na temat prognozowanych wpływów zamierzonej eksploatacji na powierzchnię terenu. Dnia 7.05.2020 r. Prezydent Miasta Mysłowice postanowieniem nr 3/2020 (OS-I.6523.3.2020.SB) zaopiniował pozytywnie wniosek Ministerstwa Środowiska Departamentu Geologii i Koncesji Geologicznych z dn. 27.04.20120 r. ws. wniosku Polskiej Grupy Górniczej SA w Katowicach o zmianę koncesji w zakresie wydłużenia terminu jej obowiązywania do dnia 31 sierpnia 2043 r.

PGG SA Oddział **KWK Piast - Ziemowit**, eksploatuje złoże węgla kamiennego Ziemowit w obszarze górniczym „Lędziny I" na podstawie koncesji nr 163/94 udzielonej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dnia 26.08.1994 r., zmienionej decyzją BKk/PK/1901/96 oraz decyzją Ministra Środowiska DGe/RR/487-1731/2003 z dnia 14.03.2003r. Koncesja ma ważność do 31.08.2020 r. Kopalnia od dłuższego czasu nie podejmowała wydobycia w części złoża położonej pod terenem Mysłowic mimo konsekwentnego przedstawiania takich planów. W piśmie 73/D/TMG/MD/AD/15744/2019 z dn. 28.10.2019 r., będącym odpowiedzią na zawiadomienie o przystąpieniu do zmiany studium, nie wspomniano o zamiarze przedłużenia okresu ważności koncesji nr 163/94. Prezydent Miasta Mysłowice zaopiniował postanowieniem nr 2/2020 z dnia 11.03.2020 r. wniosek PGG SA o zmianę koncesji 163/94 wydłużając jej termin obowiązywania do 30.08.2044 r.

TAURON Wydobycie SA **Zakład Górniczy „Sobieski"** prowadzi wydobycie węgla kamiennego ze złóż Brzezinka 1 i Dziećkowice, a także z położonego w sąsiedztwie Mysłowic złoża Jaworzno.

Eksploatacja złoża Dziećkowice prowadzona jest na podstawie koncesji nr 1/2004, udzielonej przez Ministra Środowiska dnia 12.01.2004 r., wyznaczającej obszar górniczy „Dziećkowice" i teren górniczy „Dziećkowice" w Jaworznie i Mysłowicach. Koncesja ma ważność do 31.12.2022 r.

Koncesja nr 1/2017 z dnia 4 stycznia 2017 r. upoważnia przedsiębiorcę do wydobywania węgla kamiennego ze złoża Brzezinka 1. Minister Środowiska ustanowił w niej obszar górniczy „Brzezinka I": dla pokładów 211-304/2 w granicach wg Systemu Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski - MIDAS, natomiast dla pokładów 312/1-318/3 - dodatkowo w przestrzeni poniżej obszaru górniczego Dziećkowice. Jednocześnie z obszarem górniczym wyznaczono teren górniczy „Brzezinka I" o powierzchni 11,0 km^2 (obejmuje także cały teren górniczy Dziećkowice). Koncesji udzielono na okres do 31 grudnia 2040 r.

W koncesji nr 6/2016, udzielonej przez Ministra Środowiska dnia 9 grudnia 2016 r., wyznaczono obszar górniczy „Jaworzno" (w całości położony poza terenem Mysłowic) oraz teren górniczy „Jaworzno" - częściowo w granicach Mysłowic. Ważność koncesji nr 6/2016 wygasa z dniem 31.12.2040 r.

Złoża kamieni łamanych i blocznych (dolomitu) eksploatowane są częściowo w Imielinie, a częściowo w Mysłowicach przez dwa podmioty.

Kopalnia Dolomitu REK Sp. z o.o., Sp. kom. w Tychach prowadzi eksploatację złoża kamieni łamanych i blocznych Imielin-Rek w obszarze górniczym „Imielin-Rek III", na podstawie koncesji nr 62/94 udzielonej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dnia 12.05.1994r., następnie wielokrotnie zmienianej. Obszar i teren górniczy „Imielin-Rek III" został wyznaczony decyzją Marszałka Województwa Śląskiego nr 800/OS/2019 z dnia 18.03.2019 r. Ważność koncesji upływa z dniem 31.12.2030r. W odpowiedzi na zawiadomienie o przystąpieniu do zmiany studium, pismem z dn. 22.10.2019 r. Kopalnia Dolomitu REK sp. z o.o. sp. k. poinformowała o zamiarze eksploatacji kopaliny ze złoża Imielin-Rek w latach 2025-2030 na wschód oraz na północ od od OG „Imielin-Rek III" w granicach administracyjnych Mysłowic. Z uwagi na włączenie zasobów północnej części złoża Imielin-Rek do złoża Mysłowice-Południe (Id MIDAS 19631) zamierzenie takie przestało być obecnie realne. Przedsiębiorca górniczy podjął natomiast starania o poszerzenie obszaru eksploatacji złoża Imielin-Rek w kierunku wschodnim i południowym (w granicach Mysłowic znajduje się część obszaru planowanego poszerzenia eksploatacji w kierunku wschodnim). Dnia 20.04.2020r. Prezydent Miasta Mysłowice wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia pn. „Poszerzenie obszaru eksploatacji złoża wapieni i dolomitów Imielin-Rek" (znak: OS-I.6220.34.2019.SS).

"Kopalnia Imielin" Sp. z o.o. w Imielinie prowadzi eksploatację złoża kamieni łamanych i blocznych „Imielin-Północ" w obszarze górniczym „Imielin-Północ V", na podstawie koncesji nr 32/96 udzielonej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dnia 30.08.1996 r., zmienionej decyzją Dgwk/LP/487-4776/2000 z dnia 15.09.2000 r., a następnie decyzjami Marszałka Województwa Śląskiego Nr 3094/OS/2007, Nr 359/OS/2009 z dn.11.02.2009r., NR:440/OS/2017 z dn. 10.02.2017r. i NR:2646/OS/2019 z dn. 26.09.2019 r. Koncesja ma ważność do 31.12.2039 r.

Odnośnie uzyskania prawomocnych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla wydobycia kopaliny w nowych lub zmienianych obszarach górniczych ze złóż:

– węgla kamiennego Imielin Północ - w projektowanym obszarze górniczym Imielin II (wnioskodawca: PGG S.A. KWK Piast-Ziemowit) – trwa postępowanie;
– węgla kamiennego Brzezinka 3 - w obszarze górniczym Brzezinka 3 (wnioskodawca BRZEZINKA Sp. z o.o. SKA) – decyzja została wydana.

Likwidacja zakładów górniczych

Poprzez zmiany w koncesjach zmniejszono obszary górnicze „Mysłowice", „Janów" i „Wesoła II", co wiązało się z przekazywaniem części zakładów górniczych Spółce Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu. SRK S.A. powołana jest do prowadzenia likwidacji kopalń, zabezpieczenia kopalń sąsiednich przed zagrożeniem wodnym, gazowym lub pożarowym w trakcie i po zakończeniu likwidacji kopalń, zagospodarowywania majątku likwidowanych kopalń, zbędnego majątku przedsiębiorstw górniczych, tworzenia nowych miejsc pracy, w szczególności dla pracowników górniczych (§ 5 pkt 3 Statutu spółki, art. 8 ust. 1 ustawy z dn. 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego).

W ślad za decyzją Ministra Środowiska DGK-VI-4771-11/16228/15/TS z 29.04.2015 r. od czerwca 2015 r. rozpoczął działalność Oddział KWK „Mysłowice I", prowadzący tylko roboty związane z utrzymaniem wyrobisk górniczych i upraszczaniem ich struktury w celu zapewnienia bezpieczeństwa dla ruchu KWK „Mysłowice-Wesoła". Działalność prowadzona jest w oparciu o umowę użytkowania górniczego do 31.12.2065 r. części górotworu z wyrobiskami niezbędnymi do utrzymania systemu odwadniania oraz likwidowanym szybem Łokietek.

2 grudnia 2018r. PGG S.A. przekazała SRK S.A. część Ruchu „Mysłowice" KWK „Mysłowice-Wesoła", wraz z koncesją nr 137/94 oraz część Ruchu „Wesoła" KWK „Mysłowice-Wesoła" wyłączoną z obszaru górniczego „Wesoła II" decyzją Ministra Środowiska DGK-VI.4771.29.2018.TS.5 z dn. 24.10.2018 r. Na tej bazie SRK S.A. utworzyła Oddział KWK „Mysłowice - Wesoła I". Dla przejętej części Ruchu „Wesoła" SRK S.A. nie posiada koncesji, dlatego oznaczoną partię wyrobisk użytkuje na podstawie umowy użytkowania górniczego, obowiązującej do 31.12.2040 r. Oddział KWK „Mysłowice - Wesoła I" prowadzi roboty górnicze w celu utrzymania odwadniania oraz odprowadzania zużytego powietrza z wyrobisk należących do PGG S.A. KWK „Mysłowice - Wesoła", a także likwidację zbędnych obiektów, urządzeń i instalacji na powierzchni.

W ślad za decyzją Ministra Środowiska DGK-VI.4771.1.2015.TS z dn. 30.10.2015 r. w SRK S.A. utworzony został Oddział KWK „Wieczorek I", a następstwem decyzji Ministra Środowiska DGK-VI.4771.5.2018.TS.5 z dn. 29.03.2018 r. było utworzenie Oddziału KWK „Wieczorek II". SRK SA nie jest powołana do prowadzenia przemysłowej eksploatacji kopalin.

Tereny pogórnicze

W granicach Mysłowic funkcjonowały w II połowie XX wieku obszary górnicze: OG Szopienice I (zlikwidowany w 1995 r.) oraz OG Niwka-Modrzejów II (zlikwidowany w 2004 r.). Wcześniej, do końca lat 20. XX wieku, poza granicami aktualnych terenów górniczych funkcjonowała kopalnia Nowa Przemsza. Kopalnia ta konsolidowała 12 mniejszych zakładów, działających od I połowy XIX wieku. Eksploatacja węgla w tych polach górniczych odbywała się od powierzchni do głębokości ok. 200 m. W latach 30. XX wieku z 18 dawnych pól górniczych utworzono Rządowe (państwowe) pola górnicze. Część tych pól położona poza obecnymi obszarami górniczymi ma charakter terenu pogórniczego.

Wymienione wyżej tereny pogórnicze nie były w sposób całościowy oceniane pod kątem występowania miejsc o ograniczonej przydatności do zabudowy. W obrębie pól górniczych kopalni Nowa Przemsza oraz w obrębie byłego OG Niwka-Modrzejów II określony został zasięg płytko występujących podziemnych wyrobisk poeksploatacyjnych oraz położenie wyrobisk mających połączenie z powierzchnią.

Kompleksowe kategoryzacje terenów pogórniczych w aspekcie przydatności do zabudowy w obrębie Górnośląskiego Zagłębia Węglowego sporządza się zasadniczo od przełomu XX i XXI wieku, w rezultacie zapotrzebowania wynikłego z programu restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego. Opracowania te miały częściowo charakter badawczy, służący wypracowaniu metodyki rozwiązania problemu. Na bazie wcześniejszych prac, na zamówienie Ministra Środowiska sporządzono Zasady dokumentowania warunków geologiczno-inżynierskich dla celów likwidacji kopalń [red.: H. Woźniak, M. Nieć, 2009] - poradnik metodyczny oceny geologiczno-inżynierskich uwarunkowań prac likwidacyjnych i zagospodarowania terenów likwidowanych i zlikwidowanych zakładów górniczych.

Ekspertyzy w zakresie określenia kategorii przydatności terenu do zabudowy po zakończeniu działalności górniczej w północnej części OG Mysłowice oraz w OG Janów wykonano w oparciu o metodykę cytowanego powyżej poradnika. W zlikwidowanych częściach OG Janów oraz OG Mysłowice występują tereny o ograniczonej przydatności do zabudowy (kategorie B1 do C):

– kategoria B1 - teren przekształcony, warunkowo przydatny do zabudowy - o średnim stopniu zagrożenia deformacjami ciągłymi ze względu na prowadzoną eksploatację górniczą;
– kategoria B2.2 - teren przekształcony, warunkowo przydatny do zabudowy - o średnim stopniu zagrożenia deformacjami nieciągłymi ze względu na płytką eksploatację górniczą lub ze względu na uskok tektoniczny;
– kategoria B2.2 - teren przekształcony, warunkowo przydatny do zabudowy - o średnim stopniu zagrożenia deformacjami nieciągłymi ze względu na wyrobiska mające połączenie z powierzchnią;
– kategoria B2.3 - teren przekształcony, warunkowo przydatny do zabudowy - o dużym stopniu zagrożenia deformacjami nieciągłymi;
– kategoria B2.3 - teren warunkowo przydatny do zabudowy o dużym stopniu zagrożenia deformacjami nieciągłymi ze względu na wyrobiska mające połączenie z powierzchnią;
– kategoria B2.3 - teren warunkowo przydatny do zabudowy ze względu na zagrożenie zawodnieniem;
– kategoria C - teren silnie przekształcony, nieprzydatny do zabudowy.

Pozostałe tereny zakwalifikowano do kategorii A - przydatne do zabudowy.

Poza terenami ocenianymi, przydatność do zabudowy jest ograniczona w obrębie terenów występowania płytko położonych wyrobisk oraz wokół wyrobisk mających połączenie z powierzchnią (należy przyjąć orientacyjne strefy bezpieczeństwa wokół wyrobisk, dla których nie wyznaczono indywidualnych stref bezpieczeństwa, o szerokości nie mniejszej niż 20 m od krawędzi szybów). Można również spodziewać się pogorszonych warunków podłoża budowlanego w strefach wychodni uskoków na stropie utworów karbonu występującym bezpośrednio pod cienką pokrywą utworów czwartorzędowych. We wszystkich wskazanych miejscach istnieje ryzyko wystąpienia deformacji nieciągłych. W rejonach objętych wpływami prowadzonej współcześnie eksploatacji górniczej ryzyko wystąpienia deformacji nieciągłych się zwiększa. Należy jednak podkreślić, że wystąpienie deformacji typu zapadliskowego w rejonach płytko położonych wyrobisk oraz wokół wyrobisk mających połączenie z powierzchnią (także na terenach uspokojonych górniczo) nie jest przewidywalne. Częstość pojawiania się deformacji typu zapadliskowego jest natomiast dość wyraźnie skorelowana z opadami atmosferycznymi - długotrwałymi lub o dużym natężeniu.

4.4. Wody podziemne

Wody podziemne występują w osadach przepuszczalnych tworzących: czwartorzędowe, neogeńskie, triasowe i karbońskie piętra wodonośne. Zasoby wód podziemnych istotne z gospodarczego punktu widzenia zretencjonowane są w osadach tworzących triasowe i karbońskie piętra wodonośne.

Czwartorzędowe piętro wodonośne poza dolinami cieków jest nieciągłe. Wodonośne są piaszczyste osady rzeczne, rzeczno-lodowcowe i piaski międzymorenowe. W dolinach głównych cieków warstwy wodonośne mają większą miąższość i zachowują ciągłość. W kopalnej dolinie Przemszy występują dwa piaszczyste lub piaszczysto - żwirowe poziomy wodonośne o miąższości 10-15 m i 10-20 m, które rozdziela warstwa iłów o grubości od kilkudziesięciu cm do ok. 5 m. Głębszy poziom wodonośny lokalnie podścielają nieprzepuszczalne utwory ilaste. W przypadku ich braku - istnieje więź hydrauliczna z niżej zalegającymi utworami karbonu, a w południowej części Miasta - z utworami triasu. Zasilanie poziomów wodonośnych czwartorzędu ma miejsce na ogół bezpośrednio z powierzchni terenu.

Neogeńskie piętro wodonośne ograniczone jest do nieciągłych warstw lub soczew piasków bądź żwirów zamkniętych w obrębie bezwodnych, nieprzepuszczalnych iłów i iłowców przeważających w profilu utworów neogenu, które zalegają w podłożu jedynie w południowo - zachodniej części Mysłowic. Z wyjątkiem stref przy granicy swego zasięgu osady neogenu mają dużą miąższość i stanowią serię izolującą. Osady przepuszczalne przeważnie są zawodnione w niewielkim stopniu, a w głębszych partiach wody są wysokozmineralizowane.

Triasowe piętro wodonośne występuje tylko w południowej części miasta. Zasilane jest z powierzchni terenu bezpośrednio na wychodniach wodonośca lub poprzez cienką pokrywę osadów czwartorzędowych. W części południowo-zachodniej izolację stanowi kompleks iłów miocenu, utwory triasu są tu jednak mocno zredukowane erozyjnie i nie zachowują ciągłości.

Na piętro wodonośne triasu składają się trzy poziomy wodonośne: wapienia muszlowego (trias środkowy), retu (trias dolny) oraz niższego pstrego piaskowca (trias dolny). Dwa pierwsze mają istotne znaczenie gospodarcze z uwagi na dużą zasobność. Poziomy wapienia muszlowego (trias środkowy) oraz retu (trias dolny) mają charakter szczelinowo- krasowo- porowy. Budują je głównie spękane i skrasowiałe wapienie i dolomity. Dolomity są niejednokrotnie silnie kawerniste, co zwiększa ich zdolności retencyjne. Poziomy wodonośne wapienia muszlowego i retu są rozdzielone słaboprzepuszczalnymi utworami marglistymi warstw gogolińskich. W strefach dyslokacji tektonicznych, w pustkach krasowych wody tych poziomów mieszają się, łącząc się w jeden kompleks wodonośny serii węglanowej triasu. Warstwy utworów dolnego triasu podścielających ten kompleks nie zapewniają wystarczającej izolacji - istnieje łączność hydrauliczna z piętrem karbońskim, zwłaszcza w strefach uskoków.

Karbońskie piętro wodonośne tworzy szereg poziomów wodonośnych mających charakter szczelinowo - porowy, głównie w obrębie piaskowców warstw łaziskich, a podrzędnie - orzeskich. Piętro to budują zespoły oddzielnych, warstwowo-szczelinowych poziomów wodonośnych zbudowanych z piaskowców i zlepieńców o miąższości od kilku do kilkudziesięciu metrów, izolowanych od siebie wkładkami nieprzepuszczalnych iłowców i łupków. Łączność hydrauliczna pomiędzy poszczególnymi poziomami zachodzi w przypadku wyklinowywania się warstw nieprzepuszczalnych oraz w części stref dużych dyslokacji tektonicznych. Zasilanie poziomów karbońskich ma miejsce na obszarze wychodni warstw wodonośnych lub tam, gdzie wychodnie przykrywa jedynie cienka pokrywa przepuszczalnych utworów czwartorzędowych, a także wskutek infiltracji wód z wodozasobnych poziomów triasu. Nieprzepuszczalne iły mioceńskie, zalegające na utworach wodonośnych karbonu i triasu w południowo - zachodniej części Mysłowic stanowią warstwę izolacyjną, której rola rośnie wraz z miąższością iłów. Wody słodkie występują tylko w górnych partiach profilu utworów karbonu.

Zasoby statyczne wód karbońskich są w znacznej części sczerpywane w wyniku odwadniania wyrobisk kopalń węgla kamiennego. Drenaż obejmuje też lokalnie wody poziomów czwartorzędowych, a w pewnym stopniu także triasowych.

Według Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:50000, bardzo wysoką potencjalną wydajnością pojedynczych otworów studziennych (>70m3/h) cechuje się południowo - wschodnia część Mysłowic. Na pozostałym obszarze wydajność potencjalna studzien mogących korzystać z użytkowych poziomów wodonośnych jest niewielka (<10m3/h). Obszar położony na północ od linii Brzęczkowice - Morgi uznano za pozbawiony wód o znaczeniu użytkowym.

W obrębie triasowego piętra wodonośnego wyróżniono GZWP nr 452 Chrzanów, obejmujący w granicach Miasta obszary występowania utworów węglanowych triasu, z wyłączeniem części zachodniej o gorszych warunkach retencyjności. Ochrona zasobów GZWP nr 452 Chrzanów wymaga nie dopuszczenia

do infiltracji zanieczyszczeń do poziomu wodonośnego, a także zachowania właściwych warunków zasilania wód podziemnych w strefach zasilania. W strefach o bardzo wysokim stopniu zagrożenia zanieczyszczeniem poziomu wodonośnego nie powinno się lokalizować przedsięwzięć wiążących się z istotnym potencjalnym zagrożeniem dla wód podziemnych. Na obszarach zwartej zabudowy należy wykonać sieć kanalizacji służącej do zbiorowego odprowadzania ścieków i nie przeznaczać nowych terenów do zabudowy poza obszarami obsługiwanymi kanalizacją. Nie powinno się dopuszczać wprowadzania funkcji skutkujących znacznym przyrostem powierzchni szczelnych, ograniczających infiltrację wód opadowych lub roztopowych do warstwy wodonośnej w strefach zasilania zbiornika. Na terenach użytkowanych rolniczo nawozy i chemiczne środki ochrony roślin powinny być stosowane w mocno ograniczonym zakresie, a w przypadku rezygnacji z upraw zaleca się zalesianie gruntów. Eksploatacja odkrywkowa złóż w omawianym rejonie stwarza dodatkowe zagrożenie dla wód GZWP nr 452 Chrzanów. W dłuższej perspektywie niekorzystne dla ochrony zasobów Zbiornika może być zwiększenie intensywności odwadniania górotworu w warstwach karbońskich pod południowo-zachodnią częścią Mysłowic, w przypadku podjęcia wydobycia węgla kamiennego w tym rejonie.

W dokumentacji hydrogeologicznej GZWP nr 452 Chrzanów, opracowanej w 1998 roku, wyznaczono proponowane strefy (obszary) ochronne zbiornika. Większość obszaru Zbiornika w granicach Mysłowic, z wyjątkiem partii zachodniej, zaliczono do obszaru A+B - wymagającego największej ochrony, przy czym zalecane w dokumentacji ograniczenia i zalecenia odnoszą się do nie obowiązujących już aktów prawnych. Zorientowane są na nie dopuszczanie do lokalizowania przedsięwzięć lub sposobu użytkowania terenu w sposób mogący pogorszyć jakość wód podziemnych. W szczególności wyklucza się lokalizację składowisk odpadów, instalacji do przeładunku i dystrybucji produktów ropopochodnych, prowadzenie rurociągów do transportu substancji niebezpiecznych dla środowiska. Zalecane jest także uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i weryfikacja przeznaczenia terenu pod zabudowę produkcyjną lub intensywną zabudowę miejską w strefie wysokiego zagrożenia wód GZWP. Nie dopuszcza się lokalizacji nowych inwestycji bez koniecznych zabezpieczeń. Wskazany obszar perspektywicznie może zostać częścią obszaru ochronnego, o jakim mowa w art. 120 i 139-141 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 310).

Wody GZWP nr 452 Chrzanów nie są obecnie eksploatowane otworami studziennymi na obszarze Mysłowic. W gminie Imielin czynna jest jedna studnia ujęcia „Dziećkowice". Zatwierdzone zasoby 66 m3/h (1584 m3/d). Jest ona eksploatowana przez GPW S.A. z pełną wydajnością.

W opracowaniu Wody podziemne miast Polski - Miasta powyżej 50 000 mieszkańców - Mysłowice (2009) część obszaru GZWP Chrzanów w granicach Mysłowic wskazano jako obszar perspektywiczny dla budowy ujęć wód podziemnych. To jedyne lokalne źródło dużych ilości wód podziemnych nie wymagających uzdatniania lub mogących w łatwy sposób zostać uzdatnionych do celów pitnych.

W obrębie karbońskiego piętra wodonośnego wydzielono Użytkowy Poziom Wód Podziemnych (UPWP) Tychy-Siersza. W archiwalnych regionalnych opracowaniach hydrogeologicznych poziom miał rangę Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP nr 457 Tychy - Siersza). Obecnie uznawany jest za zbiornik o podrzędnym znaczeniu. Powodem obniżenia rangi zbiornika jest drenaż jego zasobów statycznych w wyrobiskach kopalń węgla kamiennego oraz pogarszająca się jakość wód ze względu na zaniechanie separacji wód słodkich i słonych w zlikwidowanych zakładach górniczych. Z uwagi na użytkowanie wód karbońskich w celu zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia niezbędne jest zachowanie ich odpowiedniej jakości, niezależnie od zaklasyfikowania jako GZWP lub UPWP.

Na północ od granicy UPWP Tychy - Siersza, w obrębie mniej zasobnych w wodę utworów serii mułowcowej, A. Różkowski (1997) wydzielił UPWP C-II Mikołów - Sosnowiec.

Na terenie Mysłowic wody karbońskiego piętra wodonośnego ujmowane są jedynie na potrzeby przemysłowe w szybach Hoffmann i Basia w Patykowcu i Krasowach.

Stopień zagrożenia zanieczyszczeniem wód GZWP i UPWP jest zróżnicowany. Bardzo wysokie zagrożenie (czas pionowej migracji zanieczyszczeń z powierzchni do poziomu wodonośnego < 2 lat) występuje w rejonie wychodni utworów triasu rozciętych kamieniołomami i łomami oraz w obrębie przełomowego odcinka doliny Przemszy przez Zrębowe Pagóry Imielińskie. Średnim stopniem zagrożenia wód podziemnych (5-25 - letni czas migracji zanieczyszczeń) cechuje się pozostała część obszaru wychodni skał triasowych oraz wychodnie wodonośnych osadów karbonu. Na obszarze występowania miąższych pokryw osadów czwartorzędowych, w części profilu słaboprzepuszczalnych, zagrożenie jest niskie, a bardzo niskie, gdy osady czwartorzędowe podścielone są nieprzepuszczalnymi utworami trzeciorzędu.

Planowana eksploatacja nowych złóż węgla kamiennego skutkować będzie wzmożeniem presji na zasoby użytkowe wód podziemnych - zarówno w obrębie karbońskiego, jak również triasowego piętra wodonośnego,

z którego w omawianym rejonie następuje częściowa infiltracja wód do poziomów wodonośnych w obrębie skał wodonośnych krakowskiej serii piaskowcowej. Największą presję wywierać może jednoczesne odwadnianie złoża Brzezinka 3 oraz złoża Imielin-Północ. Można spodziewać się istotnego zmniejszenia ilości wód dopływających do ujęcia „Jarosław Dąbrowski" (w Jaworznie), a także zwiększonego drenażu wyżej leżących poziomów wodonośnych w utworach triasu.

Rozcinka masywu skał triasowych wskutek eksploatacji dolomitów i wapieni przy południowej granicy Mysłowic przyczynia się istotnie do zwiększenia narażenia wód GZWP nr 452 Chrzanów na zanieczyszczenia infiltrujące z powierzchni. W celu ochrony wód należy zaniechać wszelkich działań mogących doprowadzić do zanieczyszczenia wód, w tym zasypywania wyrobisk kamieni łamanych i blocznych odpadami wydobywczymi górnictwa węgla kamiennego, szczególnie pochodzącymi z bieżącej produkcji kopalń (zawierających znaczne ilości chlorków i siarczanów w postaci jonowej w wodach nasączających odpady, a także minerały siarczkowe, które rozkładając się mogą przez dłuższy czas zanieczyszczać siarczanami wody użytkowe). Zaniedbanie ochrony ilościowej i jakościowej dostępnych wód mogących służyć do zaopatrzenia ludzi w wodę pitną może pozbawić mieszkańców Miasta jedynych lokalnych zasobów znaczących ilości wody możliwych do wykorzystania w sytuacjach awaryjnych.

Państwowy monitoring wód podziemnych jest prowadzony w odniesieniu do Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd). Wody podziemne obszaru Mysłowic zaliczono do czterech JCWPd: nr 111 (północna część miasta), nr 112 (Śródmieście, Janów Miejski i tereny sięgające po rejon Brzęczkowic i Morgów), nr 145 (część południowo-zachodnia) oraz nr 146 (część południowo-wschodnia).

Stan ilościowy (2016 r.) JCWPd jest słaby, z wyjątkiem JCWPd nr 112 (stan dobry). Powodem jest przekroczenie zasobów dyspozycyjnych - przede wszystkim wskutek odwadniania kopalń. Stan chemiczny oceniono jako dobry w przypadku JCWPd nr 112 i 146, natomiast jako słaby w przypadku JCWPd nr 111 i 145. Ogólna ocena stanu chemicznego JCWPd jest niezbyt reprezentatywna dla obszaru miasta, zajmującego jedynie części JCWPd. Zanieczyszczenia niejednokrotnie mają lokalne rozprzestrzenienie, a ponadto występują różnice w stanie chemicznym poszczególnych kompleksów wodonośnych w obrębie JCWPd.

4.5. Wody powierzchniowe

Obszar Mysłowic znajduje się w całości w dorzeczu Wisły. Przez miasto przebiega dział wodny II rzędu oddzielający dwa lewobrzeżne dopływy Wisły - Przemszę i Gostynię.

Zlewnia Przemszy obejmuje 75% powierzchni Mysłowic. Przemsza płynie wzdłuż wschodniej granicy miasta. Do ujścia Białej Przemszy (w rejonie Trójkąta Trzech Cesarzy) zwyczajowo nazywana jest Czarną Przemszą. W północnej części miasta do Przemszy (Czarnej Przemszy) uchodzi Brynica - jej największy dopływ, która podobnie jak Przemsza wyznacza wschodnią granicę miasta. Północną część miasta przecina także Rawa - dopływ Brynicy. Nieco bardziej na południe płynie Bolina uchodząca do Przemszy na północ od Starego Miasta.

Czarna Przemsza na terenie miasta płynie w uregulowanym i szczelnie obudowanym korycie, jest częściowo obwałowana. Po połączeniu z Białą Przemszą rzeka wyraźnie zmienia swój charakter. Płynie uregulowanym korytem ziemnym, które staje się wyraźnie szersze i bardziej naturalne. Miejscami zostało mocno zagłębione w stosunku do poziomu dna doliny. Na wysokości Dziećkowic rzeka jest obwałowana.

Brynica na odcinku mysłowickim jest całkowicie zabudowana, uszczelniona i obwałowana. Koryto ma charakter dwudzielny. Jego przepustowość jest oceniana wysoko, a wały są dobrze utrzymane. Rawa płynie zwartym betonowym korytem (dno i brzegi są wyłożone płytami betonowymi). Rzeka ta płynąc przez Mysłowice ma charakter tranzytowy (teren wokół niej zajmują dawne wyrobiska piasku stanowiące obszary bezodpływowe).

Bolina jest na całej długości uregulowana, jednak w mniejszym stopniu niż wcześniej opisane rzeki. Koryto jest tylko miejscami obetonowane, przeważnie ma charakter ziemny. Tuż przed granicą miasta (na terenie Katowic) do Boliny uchodzi jej duży prawobrzeżny dopływ Bolina Południowa II. Ciek ten poza ujściowym odcinkiem płynie w granicach Mysłowic.

W pozostałej części miasta dopływy Przemszy stanowią mniejsze i słabiej uregulowane cieki (Rów Brzęczkowicki, Rów Elpor i Rów Kosztowski). Rów Brzęczkowicki i Rów Elpor (odwadniający Brzezinkę) jedynie w górnym i środkowym biegu zachowały otwarte koryto, zaś w dolnej części w znacznym stopniu są zarurowane.

Rów Kosztowski odwadnia południową część Mysłowic (Larysz, Kosztowy, Krasowy i częściowo Dziećkowice). Ciek ten jest uregulowany, płynie w korycie ziemnym. Jest to największy ciek południowej części miasta. Pomimo nazwy spełnia on kryteria cieku naturalnego. Uchodzą do niego liczne dopływy (rowy) i odwadnia stosunkowo duży obszar (19,3 km^2, z czego 15,6 km^2 w granicach miasta).

Dorzecze Gostyni jest reprezentowane na terenie miasta przez Ciek Ławecki (wg niektórych źródeł nazwany Przyrwą). Ciek ten w granicach miasta znajduje się w swym środkowym biegu. Płynie w sąsiedztwie zwałowisk skały płonnej, a następnie przez teren Kopalni Wesoła. Na tym odcinku koryto cieku wraz z doliną jest całkowicie przeobrażone. Częściowo naturalny charakter odzyskuje wpływając na tereny łąk w Ławkach. Przyrwa jest lewostronnym dopływej Mlecznej, która z kolei uchodzi do Gostyni. W dzielnicy Wesoła do Przyrwy uchodzi jej największy lewobrzeżny dopływ „Rów BN", odwadniający znaczną część Wesołej, Morgów i Larysza.

Kontrolowane hydrologicznie są Brynica oraz Przemsza. Brynica uchodząc do Przemszy jest bardziej zasobna w wodę niż rzeka główna. Ponadto jej przepływy są bardziej regularne. Duża retencja powierzchniowa w zlewniach Brynicy i Czarnej Przemszy (zbiorniki: Kozłowa Góra, Przeczyce, Kuźnica Warenżyńska) oraz dobre warunki retencji gruntowej, zwłaszcza w zlewni Białej Przemszy sprawiają, że Przemsza po połączeniu z Białą Przemszą posiada bardzo korzystne charakterystyki hydrologiczne z punktu widzenia potencjalnego gospodarczego lub rekreacyjnego jej wykorzystania, a także bezpieczeństwa powodziowego (duża regularność przepływów, małe prawdopodobieństwo silnych wezbrań oraz bardzo niskich stanów wód).

Pozostałe cieki nie są kontrolowane hydrologicznie. Ich przepływy, z wyjątkiem Rawy, są mniej regularne. Duży wpływ na występowanie wezbrań na tych ciekach ma zjawisko występowania opadów o dużym natężeniu występujących lokalnie.

Stan jakościowy wód ocenia się w odniesieniu do jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP). Obszar miasta obejmuje 8 takich obszarów:

– PLRW2000921269 - Brynica od zb. Kozłowa Góra do ujścia,
– PLRW20006212689 - Rawa,
– PLRW20005212729 - Bolina,
– PLRW2000821279 - Przemsza od zbiornika Przeczyce do ujścia Białej Przemszy,
– PLRW20006211889 - Mleczna,
– PLRW200062118866 - Dopływ spod Nowej Gaci,
– PLRW2000421294 - Rów Kosztowski'
– PLRW200010212999 - Przemsza od Białej Przemszy do ujścia

Przemszę od Białej Przemszy do ujścia, Bolinę, Rów Kosztowski i Dopływ spod Nowej Gaci zaliczono do naturalnych części wód, natomiast pozostałe do silnie zmienionych części wód (SZCW). Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 poz. 1911) w przypadku PLRW200062118866 i PLRW2000421294 osiągnięto cel środowiskowy (dobry stan/potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny), w pozostałych przypadkach z powodu złego stanu wód przedłużono termin osiągnięcie celu środowiskowego do 2027 r.

Badania jakości wód: Rawy (ujście do Brynicy), Brynicy (ujście do Przemszy), Boliny (ujście do Przemszy) oraz Przemsza (powyżej ujścia Białej Przemszy) wykazały we wszystkich przypadkach klasę elementów fizykochemicznych poniżej stanu/potencjału dobrego (PSD/PPD). Stan chemiczny wód Brynicy i Przemszy był dobry, natomiast w przypadku Rawy i Boliny znajdował się poniżej stanu dobrego. Stan/potencjał ekologiczny Przemszy był umiarkowany, Brynicy - słaby, a Rawy i Boliny - zły. Przemsza charakteryzowała się III klasą elementów biologicznych, Brynica IV, natomiast Bolina i Rawa - V (najgorszą). Ogólnie można stwierdzić, że w przypadku Brynicy i Przemszy zauważalna jest stopniowa poprawa jakości wód. W przypadku Rawy i Boliny stopień zanieczyszczenia wciąż pozostaje wysoki.

4.6. Warunki klimatyczne i jakość powietrza

Warunki klimatyczne

Mysłowice są położone w strefie klimatu przejściowego, cechującego się dużą zmiennością atmosferyczną na skutek ścierania się wpływów klimatu oceanicznego i kontynentalnego. Istotne znaczenie ma dominujący zachodni kierunek wiatrów (50% czasu rocznego), głównie południowo-zachodnich. Przeważają wiatry słabe i umiarkowane, co powoduje nieopłacalność inwestycji w energię wiatrową (ze

względu na zbyt niską średnioroczną prędkość wiatru) oraz ogranicza możliwość wymiany mas powietrza, szczególnie istotną w okresie grzewczym.

Według danych z reprezentatywnej dla Mysłowic stacji meteorologicznej w Katowicach - Muchowcu (wielolecie 1981-2010) - średnia temperatura roczna wynosi 8,6°C; najcieplejszym miesiącem jest lipiec (18,6°C), najchłodniejszym - styczeń (-1,6°C). Należy podkreślić, że w związku z ocieplaniem klimatu, występuje wyraźny trend wzrostu temperatury powietrza, o ok. 0,3°C w ciągu dekady, zatem kolejny ciąg pomiarowy (1991-2020) powinien charakteryzować się wyższymi średnimi temperaturami powietrza. W związku z powyższym wydłuża się okres wegetacyjny oraz skraca okres grzewczy i czas zalegania pokrywy śnieżnej. Jednocześnie rośnie liczba dni gorących i upalnych.

Według danych za lata 1961 - 2000 Średnia roczna suma opadów w Katowicach - Muchowcu wynosiła 724 mm, z czego ponad połowa (458 mm) przypada na okres maj - sierpień. Najniższe opady notuje się w styczniu i lutym. Nieco niższe opady były notowane na posterunku opadowym w Dziećkowicach (średnio 675 mm), a znacznie wyższe w Murckach (średnio 842 mm). Obserwowane zmiany klimatyczne przejawiają się występowaniem coraz częstszych okresów suchych (z deficytem opadów), a jednocześnie nasileniem epizodów opadowych charakteryzujących się dużymi opadami w krótkim czasie (deszcze nawalne). Zwiększa się więc zarówno zagrożenie występowania powodzi i podtopień, jak i suszy.

Miasto Mysłowice posiada „Plan adaptacji Miasta Mysłowice do zmian klimatu do roku 2030" opracowany w porozumieniu z Ministerstwem Środowiska (2018 r.). Plan określa działania adaptacyjne niezbędne do przystosowania miasta do zmian klimatu w zakresie zmniejszenia jego podatności na ekstremalne zjawiska pogodowe oraz zwiększenia potencjału do radzenia sobie ze skutkami tych zjawisk i ich pochodnych. W zakresie dotyczącym zagospodarowania przestrzennego działania te obejmują m.in. budowę i rozwój systemu błękitno-zielonej infrastruktury, w tym rozwój parków miejskich i obszarów rekreacyjnych, z uwzględnieniem niewielkich zbiorników retencyjnych.

Niekorzystne warunki topoklimatyczne występują głównie w dnach dolin i nieckach z płytko zalegającą wodą gruntową, narażonych na częste tworzenie się zastoisk zimnego powietrza w czasie pogodnych nocy oraz przymrozków typu radiacyjno-adwekcyjnego. Są to też tereny predysponowane do zwiększonej koncentracji zanieczyszczeń w powietrzu. Należą do nich zwłaszcza: północny obszar miasta (położony u zbiegu dolin: Brynicy, Rawy, Boliny i Przemszy), a także doliny: Cieku Brzęczkowickiego, Cieku Brzezińskiego, Rowu Kosztowskiego, Przyrwy oraz Przemszy - w Słupnej, Brzezince i Dziećkowicach.

Jakość powietrza

W Mysłowicach zanotowano znaczący spadek wielkości stężeń większości mierzonych substancji, m.in. w wyniku realizacji programów ograniczania niskiej emisji. Pomimo tego, jakość powietrza atmosferycznego nadal jest niska, szczególnie w rejonie: Śródmieścia, Wesołej, Brzezinki, Kosztów i Dziećkowic. Na zanieczyszczenie powietrza w dużym stopniu wpływa niska emisja. Wpływ emisji ze źródeł przemysłowych na stan powietrza w mieście jest stosunkowo niewielki, natomiast znaczna część zanieczyszczeń pochodzi ze źródeł zewnętrznych, znajdujących się przede wszystkim na terenie Katowic.

Mysłowice w podziale na strefy, w których dokonuje się oceny jakości powietrza, należy do Aglomeracji Górnośląskiej, w której stwierdza się przekroczenia wartości dopuszczalnej (powiększonej o margines tolerancji) stężeń pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, benzo(a)pirenu, dwutlenku azotu i ozonu.

„Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji" (uchwała Nr V/47/5/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 grudnia 2017 r.) określa działania wskazane do realizacji w celu osiągnięcia standardów jakości powietrza w strefach. Wśród proponowanych działań, w ramach katalogu dobrych praktyk, znajdują się zalecenia do realizacji w planach zagospodarowania przestrzennego. Należą do nich: zwiększenie obszarów zieleni pełniących funkcję ochronną w miastach zapewniającej wymianę powietrza w obszarach gęstej zabudowy, a także prowadzenie polityki zagospodarowania przestrzennego uwzględniającej konieczność ochrony istniejących i wyznaczania nowych kanałów przewietrzania.

4.7. Gleby. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Pokrywa glebowa na obszarze Mysłowic cechuje się znaczną różnorodnością. Podłoże piasków rzecznych lub utworów wodnolodowcowych (na ogół luźne) jest charakterystyczne dla południowej części miasta. Dla takiego podłoża charakterystyczne są gleby bielicowe, które dominują w Krasowach, Ławkach, Laryszu i Kosztowach. Gliny i piaski gliniaste są związane z utworami akumulacji lodowcowej lub ze

zwietrzelinami utworów karbońskich, charakterystycznymi dla Płaskowyżu Murcek (środkowa i zachodnia część miasta). Z podłożem tym związane są na ogół gleby brunatne. Gleby te przeważają w Morgach, Brzezince i Wesołej. Z wychodniami triasowych skał węglanowych są związane rędziny brunatne, charakterystyczne dla rejonu Dziećkowic. Inne typy gleb występują znacznie rzadziej. W dolinie Przemszy występują mady oraz rzadziej (tylko w Dziećkowicach) gleby torfowe i murszowe, natomiast w dolinach innych mniejszych cieków, zwłaszcza w południowej części miasta, stosunkowo często występują gleby torfowe, torfowo-mułowo lub mułowo-torfowe.

Grunty rolne zajmują w Mysłowicach (według ewidencji gruntów) 19,3 km^2 (29,4% pow. miasta). Najlepsze gleby na terenie miasta, zaliczane do gruntów ornych (RIIIb) lub użytków zielonych (ŁIII, PsIII), są związane z glebami brunatnymi (Brzezinka i Morgi) oraz rędzinami (Dziećkowice). Przypada na nie ok. 5% wszystkich użytków rolnych w mieście. Grunty o przeciętnych walorach glebowych - IV klasy bonitacyjnej stanowią blisko połowę wszystkich użytków rolnych. Przeważają w Morgach, Brzezince i Dziećkowicach. Pozostałe grunty (połowa całego areału gminy) cechują się niskimi klasami bonitacyjnymi (V i VI). Najsłabsze gleby dominują w Ławkach, Krasowach i na południu Wesołej.

Wpływ na obniżoną przydatność gleb do produkcji rolniczej ma podwyższone (w stosunku do podłoża) stężenie metali ciężkich. Badania wykazały, że grunty użytkowane rolniczo lub ogrodniczo, w większości przypadków przekraczały wartości dopuszczalne dla zawartości metali ciężkich.

Badania gleb na terenie Mysłowic wykonane w latach 2007-2010 w ramach Szczegółowej Mapy Geochemicznej Górnego Śląska. Wskazują na dużą zawartość metali ciężkich w glebach północnej części miasta (>1000 mg/kg cynku, >80 mg/kg strontu, >100 mg/kg ołowiu, >0,20 mg/kg rtęci, >20 mg/kg miedzi i >4 mg/kg kadmu). Pierwiastki te zostały zakumulowane w glebie głównie w wyniku długotrwałego oddziaływania przemysłu. W Brzezince, w rejonie obiektów przemysłowych, zanotowano dużą zawartość: srebra (do 10,2 mg/kg), miedzi (>40 mg/kg), ołowiu (>100 mg/kg), strontu (>80 mg/kg) i cynku (>500 mg/kg). Ponadto bardzo duże, występujące lokalne, anomalie zawartości metali ciężkich (arsenu, kadmu, miedzi, ołowiu i cynku) zanotowano w Brzęczkowicach, Kosztowach i Dziećkowicach na terenach dawnych hut cynku oraz w Laryszu, w miejscu dawnego wysypiska śmieci (między ulicami Konopnickiej i Ptasią).

Rolnictwo w Mysłowicach ma marginalne znaczenie w strukturze gospodarczej miasta. Użytkowanie rolnicze gruntów odbywa się wyłączenie w dzielnicach miasta położonych na południe od autostrady A4. W Wesołej, Morgach, Laryszu, Kosztowach i Brzezince kompleksy rolne są mocno rozczłonkowane. Użytkowane pola i łąki są poprzedzielane zabudową i odłogami. Taka struktura utrudnia prowadzenie gospodarstw rolnych. W Ławkach, Krasowach i Dziećkowicach układ przestrzenny użytków rolnych bardziej sprzyja prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, zwłaszcza w Dziećkowicach, gdzie zachowały się duże i zwarte kompleksy gruntów ornych, o glebach dobrej jakości. W Ławkach i Krasowach dominują gleby niskich klas bonitacyjnych.

4.8. Lasy. Leśna przestrzeń produkcyjna

Zbiorowiska leśne na terenie Mysłowic zajmują powierzchnię 1907 ha (stan z 2015 r.). Na użytki leśne, wg ewidencji gruntów i budynków, przypada - 1812,4 ha (2019 r.), co stanowi 27,6% ogólnej powierzchni miasta. Niektóre zbiorowiska leśne (posiadające cechy lasu lub nasadzenia leśne) są ujęte w ewidencji gruntów jako: nieużytki (N), zadrzewienia (Lz), drogi (dr), użytki rolne (Ps, R), tereny przemysłowe (Ba). Część z tych terenów znajduje się we władaniu PGL „Lasy Państwowe". Z drugiej strony część gruntów „Ls" jest użytkowana w sposób uniemożliwiający prowadzenie na nich gospodarki leśnej (fragmenty dróg, tereny przemysłowe lub usługowe, ogrody działkowe, itp.). Większość nieujętych w ewidencji gruntów zbiorowisk leśnych wymaga ochrony jako tereny leśne.

Pod względem własnościowym dominują lasy Skarbu Państwa (95% gruntów leśnych) w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Katowice (leśnictwa: Janów, Wesoła, Murcki, Lędziny i Imielin). Cele, zadania i sposoby gospodarki leśnej w lasach nadleśnictwa określa Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Katowice na okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2029 r. Wszystkie lasy znajdujące się w zarządzie PGL Lasy Państwowe należą do kategorii lasów ochronnych (lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących pond 50 tys. Mieszkańców).

Lasy komunalne oraz lasy prywatne obejmują niewielkie powierzchniowo zagajniki, lub przylegają do kompleksów Lasów Państwowych. Często są to zrekultywowane tereny poprzemysłowe.

Dwa największe zespoły leśne o dużym potencjale biologicznym występują w centralnej i południowej części miasta. Pierwszy z nich to Lasy Mysłowickie - kompleks leśny położony w obniżeniu

pomiędzy najbardziej zurbanizowaną częścią miasta (obejmującą Janów Miejski, Ćmok i Centrum), a dzielnicami o charakterze podmiejskim (Morgi i Stara Wesoła). Drugim rozległym kompleksem są Lasy Ławecko-Dziećkowickie, obejmujące zwartą strefę leśną w południowej części miasta. Większa część tych kompleksów obejmuje lasy sadzone na niewłaściwych stanowiskach (skład gatunkowy drzew jest niedostosowany do panujących warunków siedliskowych). Obecnie trwa proces przebudowy drzewostanów).

W obrębie Lasów Mysłowickich, w podziale na typy siedliskowe, zaznacza się przewaga lasów świeżych - w których warstwę drzew tworzą głównie dęby i buki, z domieszką lip, klonów pospolitych i jaworów, grabów, osik i modrzewi. Podszyt lasów świeżych jest bogaty, złożony z leszczyn, trzmielin, jarzębin, kalin, kruszyn i bzów czarnych. Występują w nich korzystne warunki dla rekreacji o natężeniu ekstensywnym - turystyki pieszej i innych form krótkopobytowych. Znaczny jest też udział lasów mieszanych świeżych - w których drzewostan tworzą głównie dęby szypułkowe, sosny i buki, z domieszką brzozy, grabu, lipy, klonu, modrzewia i osiki. Podszyt złożony jest z jarzębiny, trzmieliny i kruszyny. Występują w nich bardzo korzystne warunki dla rekreacji - dopuszczalne są wszystkie formy wypoczynku. Ponadto w obrębie Lasów Mysłowickich, na niewielkich powierzchniach, występuje: bór mieszany świeży, las mieszany wilgotny oraz las wilgotny. Lasy wchodzące w skład dwu ostatnich typów charakteryzują się niekorzystnymi warunkami dla rekreacji.

W obrębie Lasów Ławecko-Dziećkowickich przeważają siedliska borowe - dominujące zwłaszcza w części południowej i zachodniej. Są to siedliska borów wilgotnych mieszanych - z warstwą drzew złożoną z sosen, z domieszką brzóz, dębów i osik, oraz krzewiastymi wierzbami i kruszynami w podszycie, a także siedliska borów mieszanych świeżych - z warstwą drzew złożoną z sosen, dębów szypułkowych i brzóz, a w niższym piętrze również osiki oraz dobrze rozwiniętą warstwą krzewów, w której dominuje jarzębina, kruszyna, podrost gatunków drzewostanu, a na żyźniejszych siedliskach również leszczyna. Uzupełnienie ww. dominujących w Lasach Ławecko-Dziećkowickich, siedlisk leśnych stanowią: lasy mieszane wilgotne, lasy wilgotne, olsy jesionowe, olsy typowe, bory mieszane bagienne oraz bory świeże. Są to siedliska cenne z przyrodniczego punktu widzenia.

Fragmenty kompleksów leśnych na terenie Mysłowic ulegają zawodnieniu w związku z powstawaniem niecek osiadań terenu pod wpływem działalności górniczej. Wpływa to na pogorszenie warunków siedliskowych lasów oraz warunków ich rekreacyjnego wykorzystania.

Na terenie Mysłowic jedynym fragmentem lasu mającym charakter zgodny z warunkami siedliska i odpowiednio wykształcone runo jest las grądowy w Dziećkowicach. Drzewostan „Grabiny" tworzą lipy, graby, dęby szypułkowe, buki, brzozy i modrzewie.

Charakterystykę terenów leśnych w aspekcie ich różnorodności biologicznej, stanu ekologicznego oraz roli w strukturze przyrodniczej miasta zawiera następny rozdział.

4.9. Różnorodność biologiczna

Według mapy potencjalnej roślinności naturalnej na terenie Mysłowic przeważać powinny kontynentalne bory mieszane oraz acidofilne dąbrowy środkowoeuropejskie. Na siedliskach żyźniejszych miasta zbiorowiskiem klimaksowym jest grąd subkontynentalny. Niewielkie powierzchnie Mysłowic powinny zajmować żyzne buczyny sudeckie. Doliny rzeczne i wilgotne obniżenia terenu, które przynajmniej okresowo pozostają lekko zabagnione, są natomiast potencjalnym siedliskiem dla rozwoju niżowych łęgów olszowych i jesionowo-olszowych.

Aktualna roślinność miasta odbiega zasadniczo od roślinności potencjalnej. Pokrywa roślinna uległa przekształceniom w związku z rozwojem rolnictwa, urbanizacją, rozwojem przemysłu (głównie górnictwa węgla kamiennego) i komunikacji. Obecnie na terenie Mysłowic można wyróżnić 8 typów roślinności: zbiorowiska leśne (przeważnie o zaburzonej strukturze), zbiorowiska łąk świeżych i pastwisk w dolinach cieków wodnych, zbiorowiska łąk wilgotnych, murawy kserotermiczne, szuwary i zbiorowiska wodne, okrajki nitrofilne, segetalne zbiorowiska pól uprawnych oraz zbiorowiska ruderalne terenów zurbanizowanych i uprzemysłowionych.

Zwarte kiedyś kompleksy leśne na terenie Mysłowic uległy fragmentacji i rozczłonkowaniu. Największe obszary leśne zachowały się w centralnej i południowej części miasta. Są to Lasy Mysłowickie w centrum miasta i Lasy Ławecko-Dziećkowickie, w południowej części miasta. W większości lasy Mysłowic mają zaburzoną strukturę i funkcję, dominują w nich gatunki iglaste (sosna, świerk, modrzew). Długoletnie protegowanie drzew iglastych doprowadziło do zmiany siedliska, objawiającego się głównie zakwaszeniem gleb. W niektórych miejscach wprowadzony został dąb czerwony, który się odnawia w drzewostanach. Lasy charakteryzuje występowanie gatunków niezgodnych z siedliskiem, znaczny udział gatunków obcego

pochodzenia, równowiekowość drzew, oraz występowanie monokultur (monotypizacja) lub masowe występowanie gatunków trawiastych w runie (tzw. cespityzacja). Lepiej zachowane zbiorowiska leśne nawiązują do borów sosnowych świeżych lub borów mieszanych. W ich drzewostanach dominuje sosna, czasem z domieszką dębów szypułkowych i brzóz, a w niższym piętrze również osiki. Warstwa krzewów, w której dominuje jarzębina, kruszyna, podrost gatunków drzewostanu jest dobrze rozwinięta. W dolinach cieków zachowały się pozostałości łęgów, w postaci pojedynczych olch, a czasem wąskolistnych wierzb. Wielogatunkowe lasy liściaste, zgodne z siedliskiem o dobrze zachowanej strukturze i typowym dla grądów składzie florystycznym zachowały się jedynie w Dziećkowicach. Najlepiej zachowany jest las „Grabina". Drzewostan „Grabiny" tworzą lipy, graby, dęby szypułkowe, buki. Jest to jedyne na obszarze Mysłowic zbiorowisko leśne, w którym zachowały się fragmenty runa typowego dla wielogatunkowych lasów liściastych z przylaszczką pospolitą i perłówką jednokwiatową oraz rzadkimi na terenie miasta roślinami: kokoryczką wielokwiatową, zawilcem gajowym, miodunką ćmą. Stwierdzono tu również pojedyncze stanowiska rzadkiego, chronionego storczyka - buławnika wielkokwiatowego.

Zgodnie z charakterystyką lasów przedstawioną w Programie Ochrony Przyrody Planu Urządzenia Lasu (2010 r.) dla Nadleśnictwa Katowice w lasach położonych w Mysłowicach nie występują gatunki zwierząt wymienione w dyrektywie ptasiej i siedliskowej. Nie stwierdzono również lasów o charakterze zbliżonym do naturalnego (drzewostanów rodzimego pochodzenia o składzie gatunkowym dostosowanym do warunków siedliskowych), lasów o nadzwyczajnym bogactwie florystycznym i strukturalnym ani lasów zakwalifikowanych do HCVF (High Conservation Value Forest). W granicach administracyjnych Mysłowic zlokalizowane są natomiast wydzielenia leśne, w obrębie których stwierdzono występowanie różnych typów siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, zwanych potocznie siedliskami naturowymi. Najczęściej wśród nich reprezentowane jest siedlisko kwaśnych dąbrów (9190). Trzeba jednak podkreślić, że siedlisko to - w omawianym przypadku zaliczane do zespołu środkowoeuropejskiego acydofilnego lasu dębowego jest bardzo podobne do kontynentalnego boru mieszanego. Znacznie rzadziej obserwowano siedliska kwaśnych buczyn (9110) oraz łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (91E0). Kwaśne buczyny cechują się prawie czysto bukowym drzewostanem, słabo rozwiniętym podszytem oraz niskim pokryciem runa. Łęgi na terenie nadleśnictwa zajmują niewielkie doliny rzeczne. Poza wymienionymi siedliskami w pojedynczych wydzieleniach stwierdzono również obecność: grądów środkowoeuropejskich i subkontynentalnych (9170), a spośród siedlisk nieleśnych: starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion (3150), muraw kserotermicznych (6210), ekstensywnie użytkowanych niżowych łąk świeżych (6510) oraz torfowisk przejściowych i trzęsawisk (7140).

Do walorów przyrodniczych lasów mysłowickich należy zaliczyć również występowanie cenniejszych przyrodniczo drzewostanów 100-letnich i starszych (jedno wydzielenie ze 115-letnim drzewostanem o powierzchni 0,99 ha w południowo-zachodniej części obszaru) Na terenie kompleksów leśnych występują również nieleśne ekosystemy wodno-błotne. Obszary mokradłowe cechują się zazwyczaj wysokimi walorami przyrodniczymi (wysokim bogactwem gatunkowym, obecnością gatunków stenotopowych, rzadkich i chronionych), pełniąc jednocześnie ważną funkcję w zakresie retencji wód.

Ekosystemy łąk i pastwisk związane są na ogół z dolinami cieków. Są to łąki świeże, pastwiska i łąki wilgotne. Łąki świeże z rzędu Arrhenatheretalia nie są zbyt bogate florystycznie i mają zubożały skład. W ich strukturze dominują trawy: rajgras wyniosły, wiechlina łąkowa, kłosówka miękka, kupkówka pospolita, kostrzewa czerwona. Wiosną widoczne są: firletka poszarpana, jaskier ostry, szczaw zwyczajny. Niektóre z tych łąk użytkowanych jest kośnie. Zdecydowanie bardziej cenne przyrodniczo są łąki wilgotne z rzędu Molinietalia. Niestety ze względu na prowadzone melioracje oraz brak koszenia duża ich część jest silnie przekształcona, zdominowana przez najbardziej odporne gatunki (np. śmiałek darniowy lub nitrofilne byliny). Miejscami zachowały się płaty łąki ostrożeniowej Cirsietum rivulare. Najcenniejsze kompleksy łąk wilgotnych to łąki Rzutna z mozaiką roślinności higrofilnej.

Ważnym elementem środowiska przyrodniczego na terenie miasta są zbiorniki wodne antropogenicznego pochodzenia. Wokół nich, a także w dolinach cieków rozwijają się szuwary, zajmujące w niektórych miejscach duże powierzchnie. Najczęściej występuje szuwar trzcinowy, rzadziej szuwar pałki szerokolistnej i mannowy. Szuwary turzycowe występują zdecydowanie rzadziej, na małych powierzchniach. W toni wodnej lub na powierzchni lustra wody występuje roślinność wodna z klasy Potametea. W miejscach zabagnionych, najczęściej w dnach dolin rzecznych, rozwijają się okrajki nitrofilne. Dominują w nich wysokie byliny (najczęściej: sadziec konopiasty, wierzbownica, niecierpek gruczołowaty).

Cennym składnikiem roślinności są murawy kserotermiczne, występujące głównie w południowo-wschodniej części miasta (Pagóry Imielińskie), będące ostoją licznych rzadkich regionalnie gatunków roślin,

np.: dziewięścił bezłodygowy, wilżyna ciernista, dąbrówka kosmata, głowienka i wielu innych barwnie kwitnących bylin, co nadaje murawom również znaczenie krajobrazowe. Dobrze zachowane zbiorowiska murawowe z całym kompletem gatunków charakterystycznych dla klasy Festuco-Brometea występują również w starych kamieniołomach, w których wydobywano skały wapienne. Murawom towarzyszą czasem zarośla śródpolne z udziałem tarniny, głogu, szakłaka, derenia świdwy, czy dzikiej róży. Pełnią one ważną rolę krajobrazową i biocenotyczną w odlesionym krajobrazie rolniczym.

Uprawom rolnym towarzyszą zbiorowiska chwastów polnych z klasy Stellarietea mediae. Szczególną wartość mają agrocenozy tradycyjnie ekstensywnie uprawionych pól, na których nie stosuje się środków ochrony roślin. Na terenach nieużytków oraz powierzchniach zdegradowanych w wyniku działalności człowieka rozwijają się zbiorowiska ruderalne. Na niektórych zasolonych składowiskach odpadów przemysłowych występują halofity, np. solanka kolczysta. Duże powierzchnie na nieużytkach zajmują płaty zdominowane przez trzcinnik piaskowy lub obce gatunki inwazyjne np. nawłoć kanadyjską.

Na terenie miasta występuje również zieleń urządzona, która stanowi ok. 6% powierzchni miasta. Są to: parki, zieleńce, ogródki działkowe, cmentarze, tereny zieleni przy ośrodkach sportowych, ośrodki rekreacyjne, tereny zieleni osiedlowej, sady i ogrody przydomowe. Istniejąca na tych obiektach roślinność spełnia bardzo ważną rolę ekologiczną na obszarach zurbanizowanych.

W granicach administracyjnych Mysłowic stwierdzono występowanie ponad 600 gatunków roślin naczyniowych. W zdecydowanej większości są to rośliny rodzime. Antropofity (gatunki obce) stanowią ok. 25% flory. Wśród nich znajdują się gatunki inwazyjne zagrażające rodzimej różnorodności biologicznej. Są to m.in. nawłoć kanadyjska i późna, rdestowiec ostrokończysty, niecierpek drobnokwiatowy, niecierpek gruczołowaty, a spośród drzew dąb czerwony (Quercus rubra) i klon jesionolistny. Flora Mysłowic reprezentuje różne grupy siedliskowe. Najwięcej jest gatunków leśnych, murawowych, łąkowych i siedlisk nitrofilnych. Potwierdzono występowanie 8 gatunków górskich (parzydło leśne, rzeżusznik Hallera, lepiężnik biały, wierzbówka nadrzeczna, świerząbek orzęsiony, bez koralowy, starzec Fuchsa, ciemiężyca zielona). Wśród roślin naczyniowych są zarówno gatunki kosmopolitycze, częste, jak również podlegające ochronie gatunkowej lub rzadkie regionalnie. Gatunki rzadkie i chronione są związane głównie z lasami, wilgotnymi łąkami i murawami kserotermicznymi.

Bogactwo fauny występującej na terenie Mysłowic uwarunkowane jest zróżnicowaniem i stanem zachowania dostępnych siedlisk. Siedliska przyrodnicze opisywanego obszaru są w znacznym stopniu przekształcone przez człowieka. W związku z tym faunę tworzą przede wszystkim gatunki cechujące się szeroką tolerancją ekologiczną, lepiej zaadaptowane do antropogenicznie zmienionego środowiska.

Do ważnych z punktu widzenia fauny Mysłowic siedlisk przyrodniczych należą lasy, zwłaszcza zwarte kompleksy leśne. Wśród zwierząt związanych ze środowiskiem leśnym należy wymienić szeroko rozprzestrzenione ssaki: sarnę, jelenia, dzika, lisa, kunę leśną, wiewiórkę, jeża wschodniego, mysz leśną i zaroślową czy ryjówkę aksamitną. Lasy są ważnym siedliskiem również dla innych grup zwierząt, w tym ptaków. Poza typowymi ptakami leśnymi, takimi jak: dzięcioły, sikorki, rudziki, modraszki, dotychczas stwierdzono gniazdowanie puszczyka, kilku par myszołowa i jastrzębia. Liczne gatunki awifauny związane są również z obrzeżami lasów, zadrzewieniami śródpolnymi i towarzyszącymi im terenami otwartymi. Spośród nich wymienić można m.in.: pustułkę zwyczajną, sikorkę bogatkę, bażanta zwyczajnego, kowalika zwyczajnego, ziębę zwyczajną, wilgę, dzierzbę gąsiorka, drozda śpiewaka, trznadla zwyczajnego, dzwońca zwyczajnego czy nawet dudka. Opisane siedlisko ekotonowe jest również niezwykle ważnym miejscem bytowania gadów oraz niektórych ssaków (m.in. zająca szaraka, tchórza zwyczajnego czy łasicy pospolitej). Gady reprezentowane są przez 5 gatunków: jaszczurkę zwinkę, jaszczurkę żyworodną, padalca zwyczajnego, zaskrońca zwyczajnego i żmiję zygzakowatą.

Tereny otwarte, porośnięte roślinnością niską - reprezentowane głównie przez środowiska polne i łąkowe - także stanowią cenne siedlisko ptaków. Na obszarze Mysłowic spotkać można: skowronka, bociana białego, przepiórkę zwyczajną, pokląskwę, potrzeszcza, pliszkę żółtą i siwą oraz czajkę zwyczajną. Gatunkami związanymi z opisywanymi siedliskami łąkowymi, w przypadku gdy mają one wilgotny lub podmokły charakter są: świerszczak, derkacz oraz bekas kszyk. Stosunkowo liczne populacje dwóch ostatnich gatunków ptaków stwierdzone zostały na łąkach Rzutna, na których odnotowano również stanowisko lęgowe żurawia. Derkacz odbywał łęgi także na terenie łąk w Ławkach oraz Krasowach. Zagrożeniem dla derkacza i bekasa są wszelkie zabiegi melioracyjne oraz zaniechanie użytkowania łąk, które na skutek uruchomienia sukcesji prowadzi do zaniku siedliska łąkowego. Walory faunistyczne siedlisk otwartych uzupełnia obserwowany w polach okolic Dziećkowic chomik europejski, gatunek objęty ochroną ścisłą i wymagający ochrony czynnej.

Duże bogactwo gatunkowe na terenie Mysłowic związane jest ze wszelkimi siedliskami wodnymi, a zwłaszcza wodami stojącymi. Zbiorniki wodne wraz z towarzyszącymi im zbiorowiskami szuwarowymi (a także cieki wodne) są miejscem bytowania wielu gatunków ptaków. Wiele z nich to gatunki występujące pospolicie. Z gatunków rzadkich należy wymienić: zimorodka zwyczajnego (obserwowany przy śródleśnym zbiorniku przeciwpożarowym w Ławkach), nurogęś, ogorzałka czy ohara (zbiornik w Dziećkowicach). Poza zbiornikami Hubertus III i IV istotną rolę w zachowaniu lokalnej różnorodności biologicznej odgrywa wiele drobnych zbiorników wodnych (w szczególności niewielkie oczka wodne). Zapewniają one bowiem nie tylko miejsca lęgowe dla ptaków, ale stanowią również miejsca bytowania i rozrodu chronionych gatunków płazów. W Mysłowicach występuje 10 gatunków płazów (rzekotka drzewna, kumak nizinny, ropucha zielona, ropucha szara, traszka grzebieniasta, traszka zwyczajna, grzebiuszka ziemna, żaba jeziorkowa, żaba śmieszka oraz żaba trawna). Do najcenniejszych stanowisk płazów należy zaliczyć: staw w Laryszu przy ul. Ptasiej, a także śródleśny zbiornik w Ławkach. Wody stojące i płynące są też siedliskiem kilkunastu gatunków ryb.

Ważnym składnikiem fauny Mysłowic są także nietoperze. W wyniku przeprowadzonych dotychczas badań terenowych stwierdzono występowanie łącznie 10 gatunków (nocek duży, nocek rudy, mroczek posrebrzany, mroczek późny, mroczek pozłocisty, karlik malutki, karlik drobny, karlik większy, borowiec wielki oraz mopek). Wszystkie gatunki objęte są ścisłą ochroną gatunkową i wymagają ochrony czynnej.

Oprócz kręgowców dużą grupę zwierząt stanowią zwierzęta bezkręgowe. Grupa ta cechuje się ogromnym zróżnicowaniem gatunkowym, nierozpoznanym dotychczas w wystarczającym zakresie. Pominąwszy wybiórcze obserwacje w obrębie poszczególnych grup, należy podkreślić odnotowanie na terenie Mysłowic kilku gatunków chronionych motyli: czerwończyka nieparka, modraszka ariona, modraszka alkona i modraszka rebeli, występujących na kwietnej łące przy ul. Kosztowskiej oraz pijawki lekarskiej, obserwowanej w Krasowach-Dąbrowie.

4.10. Obiekty i obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Inne obszary cenne pod względem przyrodniczym

Na terenie miasta występują obecnie dwie spośród dziesięciu form ochrony przyrody wymienionych w ustawie o ochronie przyrody. Są to pomniki przyrody oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

W Mysłowicach znajduje się 14 pomników przyrody ożywionej. Są to pojedyncze drzewa - 5 buków pospolitych, 4 dęby szypułkowe, 2 klony pospolite, lipa drobnolistna, klony jawor i dąb czerwony.

Tab. 10. Wykaz i charakterystyka pomników przyrody

Lp.	Gatunek	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Opis lokalizacji
1	Dąb szypułkowy (*Quercus robur*)	1981-09-17	Decyzja nr RL-VII-7140/19/81 Wojewody Katowickiego z dn. 17.09.1981r. w sprawie uznania za pomniki przyrody. Rozporządzenie nr 44/2005 Wojewody Śląskiego z dnia 26 sierpnia 2005r w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 110, poz. 2870)	443	ul. Bema; działka nr 1801/75 obręb Dziećkowice
2	Klon pospolity (*Acer platanoides*)	2005-08-26	Rozporządzenie nr 41/2005 Wojewody Śląskiego z dnia 26 sierpnia 2005 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 110, poz. 2867)	352	Park Zamkowy obok budynku Sanepidu; działka nr 502/53
3	Buk pospolity (*Fagus sylvatica*)	2005-08-26	Rozporządzenie nr 39/2005 Wojewody Śląskiego z dnia 26 sierpnia 2005r w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 110, poz. 2865)	377	Trójkąt Trzech Cesarzy; działka nr 684/8
4	Buk pospolity (*Fagus sylvatica*)	2005-08-26	Rozporządzenie nr 39/2005 Wojewody Śląskiego z dnia 26 sierpnia 2005r w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 110, poz. 2864)	393	Promenada przy ul. Powstańców; działka nr 777/156

Lp.	Gatunek	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Opis lokalizacji
5	Dąb szypułkowy (*Quercus robur*)	2005-09-29	Uchwała Rady Miasta Mysłowice nr LI/521/05 z dnia 29 września 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 134, poz. 3312)	280	ul. Powstańców - Promenada; działka nr 24/156
6	Dąb czerwony (*Quercus rubra*)	2005-09-29	Uchwała Rady Miasta Mysłowice nr LI/521/05 z dnia 29 września 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 134, poz. 3312)	283	Park Zamkowy; nr działki 502/53
7	Klon pospolity (*Acer platanoides*)	2005-09-29	Uchwała Rady Miasta Mysłowice nr LI/521/05 z dnia 29 września 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 134, poz. 3312)	289	Park Zamkowy; nr działki 502/53
8	Klon jawor (*Acer pseudoplatanus)*	2005-09-29	Uchwała Rady Miasta Mysłowice nr LI/521/05 z dnia 29 września 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 134, poz. 3312)	251	Park Zamkowy; nr działki 502/53
9	*Buk pospolity* (*Fagus sylvatica*)	2005-09-29	Uchwała Rady Miasta Mysłowice nr LI/521/05 z dnia 29 września 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 134, poz. 3312)	371	ul. Bema; nr działki 1818/75
10	Buk pospolity (*Fagus sylvatica*)	2008-03-27	Uchwała Rady Miasta Mysłowice nr XXIII/495/08 z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 99, poz. 2055)	390	Kompleks Leśny Mysłowice Słupna; nr działki 535/59
11	Lipa drobnolistna *(Tilia cordata)*	2008-03-27	Uchwała Rady Miasta Mysłowice nr XXIII/495/08 z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 99, poz. 2055)	386	Kompleks Leśny Mysłowice Słupna; nr działki 542/59
12	*Buk pospolity* (*Fagus sylvatica*)	2008-03-27	Uchwała Rady Miasta Mysłowice nr XXIII/495/08 z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (Dz. Urz. z 2008 r. Nr 99, poz. 2055)	330	Kompleks Leśny Mysłowice Słupna; nr działki 535/59
13	Dąb szypułkowy (*Quercus robur*)	2012-10-05	Uchwała Rady Miasta Mysłowice nr XXXIV/627/12 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody. (Dz. Urz. z 2012 r. poz. 4898)	371	Kosztowy, ul. Kosztowska; nr działki 1996/112
14	Dąb szypułkowy (*Quercus robur*)	2018-06-21	Uchwała Nr LII/802/18 Rady Miasta Mysłowice z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. z 2018 r. poz. 4284)	315	Kosztowy (Park Kosztowy) działka nr 1914/399

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, GDOŚ w Warszawie, maj 2020

W opracowaniu ekofizjograficznym dla miasta Mysłowice (2015) wskazano 21 obszarów, które powinny być pozostawione jako tereny o głównej funkcji przyrodniczej. Są one istotne dla funkcjonowania sieci ekologicznych powiązań w mieście i regionie. Jednocześnie zapewniają zachowanie różnych typów siedlisk, w tym najcenniejszych fragmentów siedlisk przyrodniczych (od lasów liściastych, poprzez łąki do muraw kserotermicznych), zapewniając zachowanie różnorodności biologicznej na poziomie fitocenotycznym, gatunkowym (rośliny i związane z nimi zwierzęta) i genetycznym. Część z tych terenów może zostać w przyszłości objęta ochroną prawną.

1. Stawy Hubertus

Teren na północnym krańcu miasta, obejmujący południową część stawu Hubertus III, widły Brynicy i Rawy oraz staw Hubertus IV. Stawy te są pozostałością po dawnych kopalniach piasku, których wyrobiska wypełnione zostały wodą. Są one częścią kompleksu stawów o podobnym charakterze i genezie zlokalizowanych w granicach administracyjnych Katowic i Sosnowca. Brzegi zbiorników porośnięte są bujną roślinnością szuwarową (głównie szuwar trzcinowy - *Phragmitetum australis* i mannowy - *Glycerietum maximae*). Warunki te sprzyjają wielu ptakom błotno-wodnym. Są to miejsca lęgowe dla kaczki krzyżówki (*Anas platyrhynchos*), czernicy (*Nyroca fuligula*), perkoza dwuczubego (*Podpceps cristatus*), brodźca

piskliwego (*Acitis hypoleucos*), czajki (Vanellus *vanellus*), mewy śmieszki (*Larus ridibundus*), łabędzia niemego (*Cygnus olor*), łyski (*Fulica atra*), trzciniaka (*Acreocephalus arundinaceos*), kokoszki wodnej (*Gallinula chloropus*). Wody zbiornika są też miejscem występowania wielu gatunków ryb.

Oprócz walorów przyrodniczych stawy te pełnią funkcję rekreacyjną (miejsce spacerów, łowienia ryb, wypoczynku), korzystnie wpływają na mikroklimat. Tereny otaczające stawy Hubertus przedstawiają niższy walor przyrodniczy, jednak pełnią ważną funkcję przyrodniczą i stanowią naturalną otulinę dla kompleksu stawów.

2. Park Zamkowy z zadrzewieniami w dolinie Przemszy

Część parku ma charakter pielęgnowanych zwartych zadrzewień parkowych, założonych 100-150 lat temu. Rosną tu m. in. lipy (*Tilia cordata*), dęby szypułkowe (*Quercus robur*), klony (*Acer platanoides* i *A. pseudoplatanus*). Oprócz wymienionych gatunków drzew, które są naturalnym składnikiem wielogatunkowych lasów liściastych, występują tu także gatunki obcego pochodzenia, celowo wprowadzone do zadrzewień, np. kasztanowce (*Aesculus hippocastanum*), dąb czerwony (*Quercus rubra*), iglicznia trójciernowa (*Gleditsia triacanthos*). Odmienny charakter ma zieleń na peryferiach parku. Występują tu głównie zadrzewienia topolowe, brzozowe i osikowe, czasem młode okazy głogów, graba, paklonu. Obok nich rosną ozdobne krzewy jaśminowca, śnieguliczki, derenia białego, forsycji. Ta część paku nie jest pielęgnowana a roślinność ma częściowo charakter spontaniczny. Park pełni ważną funkcję rekreacyjną dla mieszkańców miasta.

3. Dolina Boliny

Płaska dolina o szerokiej terasie zalewowej była w przeszłości istotnym elementem korytarza ekologicznego, łączącego kompleks lasów mysłowickich z obszarem, na którym łączą się rzeki: Brynica, Rawa i Czarna Przemsza. Funkcja ta została znacznie ograniczona wskutek zasypania odpadami pogórniczymi odcinka doliny. Ciek jest uregulowany, koryto wybetonowane, a wody silnie zanieczyszczone, co zmniejsza jej znaczenie przyrodnicze. Istotnym walorem doliny pozostał natomiast niski stopień zabudowy. Elementami mającymi wpływ na zróżnicowanie biocenotyczne i krajobrazowe doliny są płaty szuwarów trzcinowych (*Phragmitetum australis*) rozwijające się w lokalnych zagłębieniach terenu, roślinność nitrofilna ze związku *Convolvulion sepium*, nieużytki z trzcinnikiem piaskowym (*Calamagrostis epigejos*), a także pojedyncze okazy wierzby kruchej (*Salix frafilis*) i białej (*S. alba*).

4. Dolina Boliny Południowej II w Janowie Miejskim

Niezabudowana dolina cieku z roślinnością higrofilną (szuwary, łąki, roślinność nitrofilna) oraz pojedynczymi zadrzewieniami. Przeważają szuwary trzcinowe (*Phragmitetum australis*) oraz nieużytkowane łąki zdominowane przez śmiałka darniowego (*Deschampsia caespoitosa*). Element korytarzy ekologicznych.

5. Staw w Brzęczkowicach

Niewielki powierzchniowo staw, otoczony łąkami, zasilany wodami gruntowymi i opadowymi. Zbiornik otacza pierścień szuwaru tworzonego przez pałkę szerokolistną (*Typhetum latifoliae*), z przylegającymi szuwarami wysokich turzyc. Mimo niewielkich rozmiarów, oczko stanowi ostoję lęgową kokoszek wodnych, łysek i kaczek krzyżówek. Zamieszkują go karasie i słonecznice. Jak większość tego typu zbiorników, staw jest miejscem rozrodu chronionych gatunków płazów. W otoczeniu znajdują się fragmenty łąk świeżych z rzędu *Arrhenatheretalia* oraz nieużytki z trzcinnikiem piaskowym (*Calamagrostis epigejos*) o mniejszym znaczeniu przyrodniczym stanowiące otulinę dla stawu.

6. Dolina Rowu Brzęczkowickiego

Płaskodenna dolina istotna dla prawidłowego funkcjonowania sieci powiązań przyrodniczych. Otwarta przestrzeń porośnięta roślinnością trawiastą (pozostałości łąk, szuwarów, traworośla z trzcinnikiem piaskowym - *Calamagrostis epigejos*) oraz nitrofilną i kępami drzew. Rów płynie wśród luźnej zabudowy, co zwiększa walor doliny jako elementu krajobrazu w obszarze miasta oraz wpływa poprzez mozaikę siedlisk na różnorodność biologiczną.

7. Źródła Boliny Południowej II

Obszar źródliskowy i fragment doliny niewielkiego, nieuregulowanego cieku, tworzącego naturalne meandry. W południowej części terenu znajduje się źródło. Wzdłuż cieku występują okrajki nitrofilne ze związku *Convolvulion sepium*, fragmenty wilgotnych łąk (m.in. *Scirpetum sylvatici*) oraz przekształcone łąki wilgotne

ze związku *Calthion*, łąki świeże koszone, fragmenty szuwarów (*Typhetum latifoliae, Caricetum gracilis*), zadrzewienia z olszą czarną (*Alnus glutinosa*) i wierzbą kruchą (*Salix fragilis*).

8. Szybiki kopalni Dar Karola

To obszar w dużej części porośnięty przez las, który maskuje ślady dawnych robót górniczych w rejonie wychodni pokładów węgla. Opisywany teren stanowi najlepiej zachowany obszar pogórniczy płytkiej eksploatacji węgla kamiennego w granicach Mysłowic. Obserwować tu można ślady wydobycia sięgające lat 20. XIX wieku. Po zaprzestaniu wydobycia spontanicznie wykształcił się tu las. Budują go głównie gatunki liściaste, zarówno rodzime jak i obce: dąb szypułkowy (*Quercus robur*), dąb czerwony (*Q. rubra*), jarzębina (*Sorbus aucuparia*), klon (*Acer platanoides*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), czeremcha amerykańska (*Padus serotina*), robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia*). Istniejące drzewostany pomimo zaburzonej struktury i składu charakteryzującego się znacznym udziałem gatunków obcego pochodzenia mają istotne znaczenie dla funkcjonowania lokalnych ekosystemów. W zagłębieniach powstałych wskutek pozyskiwania węgla metodą odkrywkową powstał niewielki staw utrwalony dziś roślinnością. Wokół stawu występują głównie szuwary: trzcinowy (*Phragmitetum australis*) i pałkowy (*Typhetum latifoliae*), a na obrzeżach rosną pojedyncze drzewa, głównie olsza czarna (*Alnus glutinosa*). Staw ten jest swoistym biocentrum, stanowiącym miejsca masowego rozrodu płazów. W otoczeniu oprócz lasu i zadrzewień występują tereny otwarte porośnięte głównie przez trzcinnika piaskowego (*Calamagrostis epigejos*). Taki układ ekosystemów korzystnie oddziałuje na tereny sąsiednie, na które powraca licznie zwierzyna płowa - sarny, lisy i zające. Może też stwarzać siedlisko do rozwoju i bytowania ptactwa.

9. Staw w Laryszu

Obszar obejmuje gliniankę oraz tereny przyległe o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Największym walorem tego miejsca jest występowanie populacji kumaka nizinnego (*Bombina bombina*). Wśród roślin rzadkich wymienić należy centurię pospolita (*Centaurium erythraea*), kruszczyka szerokolistnego (*Epipactis helleborine*), pływacza zwyczajnego (*Utricularia vulgaris*). Jest to miejsce występowania cennych gatunków roślin i zwierząt. Rozwijająca się tu spontanicznie roślinność sprzyja występowaniu bogatej herpetofauny. Stwierdzono tu występowanie m. in. jaszczurki zwinki (*Lacerta agilis*), żaby trawnej (*Rana temporaria*), żaby jeziorkowej (*R. lessonae*), żaby śmieszki (*R. ridibunda*), rzekotki drzewnej (*Hyla arboreta*), ropuchy szarej (*Bufo bufo*), traszki grzebieniastej (*Triturus cristatus*), traszki zwyczajnej (*T. vulgaris*) oraz wspomnianego wyżej kumaka nizinnego (*Bombina bombina*).

10. Dolina Rowu Kosztowskiego

W dolinie niewielkiego cieku występują pozostałości łąk wilgotnych zdominowane dziś przez rozprzestrzeniający się śmiałek darniowy (*Deschampsia caespitosa*), fragmenty szuwarów z pałką szerokolistną (*Typha latifolia*), trzciną pospolitą (*Phragmites australis*), fragmenty łąk świeżych, roślinność nitrofilna oraz zadrzewienia z wierzbą kruchą (*Salix fragilis*) i olszą czarną (*Alnus glutinosa*). Ciek stanowi fragment ekologicznych połączeń w funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych.

11. Łąki w Krasowach

Jest to kompleks roślinności o charakterze mozaikowym. Największe powierzchnie zajmują zbiorowiska łąk wilgotnych, świeżych i ziołoroślowych. Występują tu łąki ostrożeniowe (*Cirsietum rivul*are), fitocenozy *Epilobio-Juncetum*, Scirpetum sylvatici, łąki ziołoroślowe (ze związku *Filipedulion*). W ich składzie florystycznym występują: ostrożeń łąkowy (*Cirsium rivulare*), ostrożeń błotny (*C. palustre*), ostrożeń warzywny (*C. oleraceum*), dzięgiel leśny (*Angelica sylvestris*), śmiałek darniowy (*Deschampsia caespitosa*), wiązówka błotna (*Filipendula ulmaria*), komonica błotna (*Lotus uliginosus*), sit rozpierzchły (*Juncus effusus*), kozłek lekarski (*Valerana officinalis*), trzęślica modra (*Molinia caerulea*) i in. W miejscach suchszych występują łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* z udziałem traw: rajgrasu (*Arhenatherum elatius*), kupkówki pospolitej (*Dactylis glomerata*), kostrzewy czerwonej (*Festuca rubra*), wiechliny łąkowej (*Poa pratensis*), a także barwnie kwitnących bylin: firletki poszarpanej (*Lychnis flos-cuculi*), jaskra ostrego (*Ranunculus acris*), szczawiu zwyczajnego (*Rumex acetosa*), koniczyny łąkowej (*Trifolium pratense*), chabra łąkowego (*Centaurea jacea*), komonicy zwyczajnej (*Lotus corniculatus*). Niestety łąki te nie są regularnie koszone i podlegają spontanicznej sukcesji wtórnej, przekształcają swój skład gatunkowy i strukturę w wyniku czego zwiększa się udział wysokich nitrofilnych bylin oraz drzew.

Oprócz łąk występuje tu roślinność higro-nitrofilna z udziałem m. in. kielisznika zaroślowego (*Calystegia sepium*), sadźca konopiastego (*Eupatorium cannabinum*), pokrzywy zwyczajnej (*Urtica dioica*), niecierpka gruczołowatego *(Impatiens grandulifera*), który występuje w niektórych miejscach masowo i kwitnąc na

różowo decyduje o fizjonomii tego typu roślinności. W mozaice roślinności spotyka się także niewielkie fragmenty szuwarów z manną mielec (*Glyceria maxima*), trzciną pospolitą (*Phragmites australis*), pałką szerokolistną (*Typha latifolia*), turzycą zaostrzoną (*Carex gracilis*), a także zadrzewienia i zakrzewienia z olszą czarną (Alnus glutinosa) i szerokolistnymi gatunkami wierzb oraz zarośla z kaliną koralową (*Viburnum opulus*), kruszyną pospolitą (*Frangula alnus*) i czeremchą amerykańską (*Padus serotina*).

12. Dolina dopływu spod Morgów

Stosunkowo płaska dolina z mozaiką roślinności łąkowej (głównie łąki świeże, koszone), nitrofilnej, polami uprawnymi, zadrzewieniami olszowymi. Pełni rolę ekologiczną jako element korytarza ekologicznego, podnosi różnorodność biologiczną.

13. Dolina dopływu spod Starej Wesołej

Najcenniejszym elementem tego obszaru jest zbiornik wodny pochodzenia antropogenicznego. Jest to zbiornik powstały w niecce osiadania na terenie leśnym, którego lustro wody całkowicie pokryte jest rzęsą drobną (*Lemna minor*). Spontanicznie tworzy się tu roślinność o charakterze nadwodnym z udziałem pałki szerokolistnej (*Typha latifolia*), kosaćca żółtego (*Iris pseudacorus*), czy sitowia leśnego (*Scirpus sylvatica*). Zbiornik zasiedliły już kaczki krzyżówki żywiące się rzęsą. W sąsiedztwie znajdują się okrajki nitrofilne, łąki, pola, nieużytki i zadrzewienia olszy, zwiększające różnorodność biologiczną. Zbiornik może też stanowić środowisko życia płazów. Pozostała część doliny przedstawia niższy walor przyrodniczy, ocieniona jest przez drzewa a wśród roślinności przeważa roślinność o charakterze higro-nitrofilnym, wilgotnych łąk i szuwarów zalewowych, zadrzewienia.

14. Dolina dopływu spod Dąbrowy

Dolina cieku, porośnięta łąkami świeżymi koszonymi i polami ornymi, fragmentami szuwaru pałkowego (*Typhetum latifoliae*), częściowo zacieniona. Element korytarza ekologicznego.

15. Dolina Przyrwy

Obejmuje obszar doliny uregulowanego cieku. Fragmenty obszaru zostały również zmeliorowane. Mimo to dolina ta posiada wiele cech naturalnych, wśród których największe znaczenie przyrodnicze mają rozległe tereny łąkowe. Występuje tu mozaika siedlisk, z których największe walory posiadają łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* użytkowane kośnie, łąki wilgotne (*Scirpetum sylvatici*, pozostałości łąk ostrożeniowych *Cirsietum rivulare*) oraz fragmenty szuwarów (*Phragmitetum australis, Typhetum latifoliae, Glycerietum maximae*). Wzdłuż cieku zachowały się także fragmenty dawnych lasów w postaci zadrzewień mających istotny wpływ na lokalny krajobraz, w których dominują olchy, brzozy, dęby szypułkowe i wierzby. Wraz z polami uprawnymi i nieużytkami pełnią one ważną funkcję przyrodniczą.

16. Staw w Ławkach

Staw śródleśny, pełniący funkcję zbiornika przeciwpożarowego stanowi szczególnie obfite siedlisko lęgowe płazów. Występują w nim licznie dwa gatunki płazów bezogonowych: ropucha zielona i rzekotka drzewna. Stwarza też dogodne warunki dla ptactwa wodno-błotnego. Obok łysek, kaczek krzyżówek, łabędzi podawane są z tego miejsca obserwacje żerującego zimorodka, a w bezpośrednim otoczeniu zbiornika - rzadkiego w Polsce dudka. Tereny przyległe są wyjątkowo atrakcyjnym obszarem rekreacji, wykorzystywanym przez mieszkańców miasta jako miejsce wypoczynku. Staw porastają duże powierzchniowo agregacje trzciny pospolitej (*Phragmites australis*), mniejsze powierzchnie zajmuje szuwar pałkowy (*Typhetum latifoliae*) i fitocenozy z kosaćcem żółtym (*Iridetum pseudacori*). Na powierzchni lustra wody obficie występuje grążel żółty (*Nuphar lutea*) i rdestnica pływająca (*Potamogeton natans*).

17. Łąka w Ławkach

Położone przy granicy Mysłowic z gminą Lędziny pozostałości łąk wilgotnych. Kiedyś walory tych łąk były zdecydowanie wyższe, lecz w wyniku melioracji łąka została częściowo osuszona, co spowodowało intensywny rozwój śmiałka darniowego (*Deschampsia caespitosa*), który kształtuje obecnie fizjonomię zbiorowiska, a w miejscach przesuszonych masowo występuje trzcinnik piaskowy (*Calamagrostis epigejos*). Na lepiej zachowanych podmokłych fragmentach terenu i w rowach melioracyjnych spotyka się jeszcze gatunki łąk wilgotnych rzędu *Molinietalia*, np.: rdest wężownik (*Polygonatum bistorta*), czy ostrożeń łąkowy (*Cirsium rivulare*). Szczególną wartością łąki w Ławkach było występowanie miejsc lęgowych derkacza.

18. Kamieniołom Krasowy

Odsłonięcie wapieni warstw gogolińskich, które były eksploatowane w kamieniołomie na szczycie wzgórza. Ściana kamieniołomu jest bardzo dobrze zachowana. U wejścia do kamieniołomu znajduje się dobrze zachowany wapiennik. Dno kamieniołomu w części porośnięte jest trzcinnikiem piaskowym (*Calamagrostis epigejos*) i pojedynczymi krzewami, w części zaś pokryte rumoszem skalnym. Wzgórze Krasowy jest miejscem występowania wielu roślin typowych dla zbiorowisk kserotermicznych klasy *Festuco-Brometea* i *Trifolio-Geranietea*. Występuje tu, m. in. poziomka twardawa (*Fragaria viridis*), chaber drakiewnik (*Centaurea scabiosa*), macierzanka (*Thymus pulegioides*), rzepik pospolity (*Agrimonia eupatoria*), gorysz pagórkowy (*Peucedanum oreoselinum*), wilczomlecz sosnka (*Euphorbia cyparissias*), lucerna sierpowata (*Medicago falcata*), krwiściąg mniejszy (*Snguisorba minor*), dąbrówka kosmata (*Ajuga genevensis*), kłosownica pierzasta (*Brachypodium pinnatum*), jaskier bulwkowaty (*Ranunculus bulbosus*), rutewka mniejsza (*Thalictrum minor*), szałwia okółkowa (*Salvia verticillata*), dziewięćsił bezłodygowy (*Carlina acaulis*). Obszar kamieniołomu jest miejscem lęgowym potrzeszcza - ptaka związanego z otwartymi terenami rolniczymi.

Wzgórze zrębowe, porośnięte dobrze wykształconymi murawami kserotermicznymi, posiada duże walory przyrodnicze jako ostoja gatunków i zbiorowisk muraw kserotermicznych i związanych z nimi bezkręgowców oraz wysokie walory krajobrazowe, co wymaga ochrony poprzez odpowiednie kształtowanie bezpośredniego otoczenia i ochronę przed zainwestowaniem terenu.

19. Wzgórze Wygonie-Kępa

Wzniesienie o kulminacji 283 m n.p.m zbudowane z węglanowych osadów morza środkowotriasowego, położone w krajobrazie rolniczym. Wzgórze jest dobrym punktem widokowym. W kamieniołomie obejmującym część wzgórza eksploatowane były dolomity kruszconośne. Obecnie podlega on spontanicznej kolonizacji przez rośliny. Wapienne ściany odsłaniają się tylko niewielkimi fragmentami w kilku miejscach. Pozostała część porośnięta jest murawą kserotermiczną klasy *Festuco-Brometea*, z całym kompletem gatunków charakterystycznych dla tego typu siedlisk, występują tu m. in. wilczomlecz sosnka (*Euphorbia cyparissias*), kłosownica pierzasta (*Brachypodium pinnatum*), macierzanka (*Thymus pulegioides*), drżączka średnia (*Briza media*), len przeczyszczający (*Linum catharticum*), gorysz pagórkowy (*Peucedanum oreoselinum*), posłonek rozesłany (*Helianthemum ovatum*), chaber drakiewnik (*Centaurea scabiosa*), cieciorka pstra (*Coronilla varia*), lucerna sierpowata (*Medicago falcata*), pajęcznica gałęzista (*Anthericum* ramosum), dziewięćsił bezłodygowy (*Carlina acaulis*) i pierwiosnek lekarski (*Primula oficinalis*). Murawy takie są siedliskiem chronionym o znaczeniu europejskim. Wzgórze posiada także wysokie walory krajobrazowe, które wymagają ochrony poprzez odpowiednie kształtowanie bezpośredniego otoczenia.

Wzgórze Wygonie-Kępa, powyżej kamieniołomu, porośnięte jest zwartym, stosunkowo młodym drzewostanem, o dość bogatym składzie gatunkowym. Wyraźnie zaznacza się udział sosny (*Pinus sylvestris*), brzozy (*Betula pendula*), modrzewia (*Larix decidua*), jawora (*Acer pseudoplatanus*), buka (*Fagus sylvatica*), dębów: szypułkowego (*Quercus robur*) i czerwonego (*Q. rubra*). Ten ostatni gatunek, obcego pochodzenia, odnawia się w drzewostanie. Fragmentami las ten nawiązuje do wielogatunkowych lasów liściastych ze związku *Carpinon*, częściowo, tam gdzie wyraźnie zaznacza się udział sosny, do borów mieszanych (*Querco roboris-Pinetum*) z udziałem borówki czernicy (*Vaccinium myrtyllus*), orlicy pospolitej (*Pterdium aqulinum*) i mietlicy (*Agrostis capillaris*) w runie. Na skraju lasu stwierdzono występowanie konwalii majowej.

20. Łąki Rzutna

Jest to kompleks śródleśnych łąk wilgotnych, użytkowanych kośnie. Tworzy je mozaika zbiorowisk roślinnych warunkowanych topograficznie i przez różny stopień uwodnienia podłoża. Występują tu fragmenty łąki ostrożeniowej (*Cirsietum rivulare*), fitocenozy *Scirpetum sylvatici*, *Epilobio-Juncetum*, *Angelico-Cirsietum*, płaty z *Deschampsia caespitosa*, łąki ziołoroślowe ze związku *Filipendulion*. Między nimi występują niewielkie płaty szuwarów z *Carex gracilis*, *Iris pseudoacorus*, fitocenozy *Phalaridetum arundinaceae*, *Glycerietum maximae*, a także roślinność nitrofilna ze związku *Convolvulion sepium* i niewielkie kępy zarośli szerokolistnych wierzb. W miejscach przesuszonych lub wyżej wyniesionych występują fragmenty łąk świeżych a nawet muraw napiaskowych. Taka mozaika siedlisk tworzy dużą różnorodność biologiczną. Łąki te są ostoją licznych gatunków z rzędu *Molinietalia*. Występuje tu tojeść pospolita (*Lysymachia vulgaris*), ostrożeń łąkowy (*Cirsium rivulare*), ostrożeń błotny (*C. palustre*), ostrożeń warzywny (*C. oleraceum*), knieć błotna (*Caltha paslustris*), śmiałek darniowy (*Deschampsia caespitosa*), dzięgiel leśny (*Angelica sylvesris*), gorysz błotny (*Peucedanum palustre*), sit rozpierzchły (*Juncus effusus*), komonica błotna (*Lotus uliginosus*), trzęślica modra (*Molinia caerulea*), wiązówka błotna (*Filipendula ulmaria*), sitowie leśne (*Scirpus sylaticus*).

Spośród gatunków podlegających częściowej ochronie prawnej wymienić należy storczykowate: listerę jajowatą (*Listera ovata*), kukułkę szerokolistną (*Dactylorhiza majalis*), a ponadto centurię pospolitą

(*Centaurium erythraea*) i ciemiężycę zieloną (*Veratrum lobelianum*). W przylegającym lesie występuje kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*). Na łąkach występują stosunkowo liczne populacje dwóch rzadkich gatunków ptaków: bekasa i derkacza (zagrożonego wyginięciem w Europie). W ostatnich latach w północnej części łąk (tzw. łąka Końska) gnieździ się para żurawi. Jest to też ważne miejsce dla ochrony płazów.

Teren ten przedstawia ponadprzeciętne walory przyrodnicze w skali miasta, a nawet całego regionu. Walory florystyczne i fitocenotyczne te powinny być chronione, co możliwe jest jedynie przy ekstensywnym użytkowaniu kośnym łąki (minimum raz na dwa lata).

21. Pagóry Imielińskie

Obszar o powierzchni ok 400 ha w południowo-wschodniej części miasta stanowi pasmo wzgórz zbudowanych z wapieni triasowych ograniczone od północy i południa uskokami o przebiegu równoleżnikowym. Najważniejszym uskokiem poprzecznym jest uskok Granice - Jazd dzielący obszar jednostki na część północno-wschodnią - wyniesioną, gdzie utwory triasowe w znacznej mierze wychodzą na powierzchnię oraz część południowo-zachodnią - zrzuconą. Obszar ten cechują największe deniwelacje na terenie Mysłowic. Najniżej położone jest dno Doliny Przemszy w Dziećkowicach na wysokości 233,5 m n.p.m., natomiast najwyższym wzniesieniem jest Wzgórze nad Pasieczkami – 310,1 m n.p.m. Strefa krawędziowa zrębu dziećkowickiego posiada walory widokowe z rozległym widokiem na tereny sąsiadujące. Budowa geologiczna, walory przyrody nieożywionej z przełomowym odcinkiem Przemszy, uzupełniają elementy świata roślin i zwierząt - murawy kserotermiczne, dobrze zachowany las grądowy, zarośla śródpolne oraz ekstensywnie użytkowane pola z rzadkimi chwastami.

Najcenniejszymi obiektami na Pagórach Imielińskich są: Las Grabina, Kamieniołom w Dziećkowicach, Wzgórze nad Pasieczkami oraz mozaika siedlisk w rejonie zbocza doliny Przemszy.

21a. Las Grabina

Naturalny wielogatunkowy las grądowy Tilio-Carpinetum. Drzewostan tworzą głównie dąb szypułkowy (*Quercus robu*r), lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), grab (*Carpinus betulus*), klon (*Acer platanoides*) z domieszką buka (*Fagus sylvatica*). Niektóre drzewa są okazałe i mają wymiary zbliżone do pomnikowych. Runo ma charakter naturalny i odpowiada składem runu mezofilnych lasów liściastych. Spotkać tu można kruszczyka szerokolistnego (*Epipactis helleborine*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*), miodunkę ćmę (*Pulmonaria obscura*), gajowca żółtego (*Galeobdolon luteum*), kopytnika pospolitego (*Asarum europaeum*), barwinka pospolitego (*Vinca minor*), kokoryczkę wielokwiatową (*Polygonatum multiflorum*), zawilca gajowego (*Anemone nemorosa*), przylaszczkę pospolitą (*Hepatica nobilis*). Dużą atrakcją florystyczną jest także występowanie rzadkiego i chronionego przedstawiciela storczykowatych - buławnika wielkokwiatowego (*Cephalanthera damasonium*), który ma tu swoje jedyne stanowisko w Mysłowicach. Grąd *Tilio-Carpinetum* jest identyfikatorem chronionych siedlisk o znaczeniu europejskim. Las ten, zajmujący niewielką powierzchnię, jest izolowany od innych kompleksów leśnych i pełni rolę wyspy środowiskowej w odlesionym kulturowym krajobrazie Pagórów Imielińskich. Odgrywa też ważną rolę ekologiczną jako tzw. przystanek (stepping stone) np. w migracji, schronieniu lub gniazdowaniu ptaków.

21b. Kamieniołom w Dziećkowicach

Stanowi on podłużne, głębokie wcięcie niemal równoległe do stromego stoku. Jest to miejsce bytowania licznej malakofauny. Górna krawędź kamieniołomu jest dobrym punktem widokowym. Kamieniołom w Dziećkowicach prezentuje pełne odsłonięcie warstw gogolińskich górnych, wykształconych w postaci wapieni, wapieni marglistych i margli z przewarstwieniami przewodniego horyzontu zlepieńców śródformacyjnych. Niektóre warstwy zawierają liczne okazy skamieniałości środkowotriasowej fauny. Murawy kserotermiczne zajmują tu duże powierzchnie, są bardzo bogate florystycznie i bardzo dobrze zachowane. W ich składzie florystycznym spotyka się cały zestaw gatunków typowych dla muraw kserotermicznych, m. in. wilczomlecz sosnka (*Euphorbia cyparissias*), kłosownica pierzasta (*Brachypodium pinnatum*), macierzanka (*Thymus pulegioides*), drżączka średnia (*Briza media*), len przeczyszczający (*Linum catharticum*), gorysz pagórkowy (*Peucedanum oreoselinum*), posłonek rozesłany (*Helianthemum ovatum*), chaber drakiewnik (*Centaurea scabiosa*), cieciorka pstra (*Coronilla varia*), lucerna żółta (*Medicago falcata*), pierwiosnek lekarski (*Primula oficinalis*). Występują tu też rzadkie gatunki, takie jak: dziewięścił bezłodygowy (*Carlina acaulis*) i głowienka wielkokwiatowa (*Prunella grandiflora*). Duży walor krajobrazowy i przyrodniczy wskazuje na potrzebę ochrony tego kamieniołomu wraz z murawami kserotermicznymi.

21c. Wzgórze nad Pasieczkami

Występuje w formie grzędy o wysokości sięgającej 310,1 m n.p.m. Stok północny jest integralną częścią wierzchowiny, stok południowy jest stromy. W partii szczytowej znajdują się dwa niewielkie kamieniołomy o wysokości ścian do 7 m oraz szereg drobnych łomów, między którymi usypany jest rumosz skalny W kamieniołomach eksploatowane były dolomity kruszconośne. Wzgórze jest bardzo dobrym punktem widokowym. Grzęda wraz z kamieniołomami porośnięta jest przez bardzo dobrze wykształcone murawy kserotermiczne (*Adonido-Brachypodietum*) z klasy *Festuco-Brometea* - siedlisko o znaczeniu europejskim. Wśród roślin tu występujących spotyka się cały komplet gatunków kserotermicznych z klasy *Festuco-Brometea*, m. in. poziomka twardawa (*Fragaria viridis*), chaber drakiewnik (*Centaurea scabiosa*), macierzanka (*Thymus pulegioides*), gorysz pagórkowy (*Peucedanum oreoselinum*), wilczomlecz sosnka (*Euphorbia cyparissias*), lucerna żółta (*Medicago falcata*), krwiściąg mniejszy (*Snguisorba minor*), kłosownica pierzasta (*Brachypodium pinnatum*), rutewka mniejsza (*Thalictrum minor*) i szałwia okółkowa (*Salvia verticillata*), dziewięćsił bezłodygowy (*Carlina acaulis*), wilżyna cienista (*Ononis spinosa*) i in. Miejscami w murawach występuje trzcinnik piaskowy (*Calamagrostis epigejos*), przyjmując czasem rolę dominanta.

21d. Mozaika siedlisk w rejonie zbocza doliny Przemszy

Wysoka, stroma krawędź doliny Przemszy o dużych walorach krajobrazowych, widokowych i przyrodniczych z mozaiką siedlisk. Dominującym typem roślinności są dobrze zachowane murawy kserotermiczne (*Adonido-Brachypodietum*) z całym kompletem gatunków charakterystycznych dla klasy *Festuco-Brometea* porastające strome stoki, krawędzie oraz liczne kamieniołomy i mniejsze wyrobiska skał wkomponowane w skale krawędzi doliny. Bogactwo kolorowo kwitnących bylin oprócz funkcji przyrodniczej jako ostoi gatunków roślin i zwierząt, nadaje im również aspekt krajobrazowy. Ponadto występują tu okrajki termofilne z klasy *Trifolio-Geranietea* porastające stare miedze i krawędzie polnych dróg, zadrzewienia i zarośla śródpolne z klasy *Rhamno-Prunetea* z głogami (*Crataegus sp.*), trzmieliną (*Euonymus europaeus*), szakłakiem (*Rhamnus catharica*) i tarniną (*Prunus spinosa*). Te ostatnie posiadają wysokie walory krajobrazowe (aspekt kwitnienia i owocowania), funkcje zwiększania różnorodności biologicznej, m.in. poprzez schronienie dla bezkręgowców i drobnych kręgowców, możliwość gniazdowania ptaków itp. w odlesionym krajobrazie rolniczym. Występują w nich również stanowiska roślin, typowych dla runa lasu liściastego: miodunki ćmy (*Pulmonaria obscura*) i kokoryczki wielokwiatowej (*Polygonatum multiflorum*). W kompleksie roślinności zachowały się także pola uprawne oraz nieużytki porolne. Te otwarte porolnicze obszary o dużej powierzchni z mozaiką roślinności są dogodnym miejscem bytowania zwierząt (zające, sarny, bażanty, kuropatwy i. in.). Kamieniołomy są również miejscem lęgowym jaszczurki zwinki i licznych populacji objętego ochroną częściową ślimaka winniczka. Cała krawędź Przemszy wraz z otoczeniem ze względu na wyjątkową w skali miasta budowę geologiczną, walor krajobrazowy oraz mozaikę roślinności powinny podlegać ochronie.

Spośród opisanych wyżej obszarów do najcenniejszych należy zaliczyć: Staw w Laryszu, Łąki Rzutna oraz Pagóry Imielińskie (głównie 4 opisane fragmenty) Dwa pierwsze obszary były proponowane do objęcia ochroną prawną w formie użytków ekologicznych, natomiast trzeci jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy.

Rys. 5. Obszary o podwyższonych walorach przyrodniczych nie objęte ochroną prawną. Korytarze ekologiczne

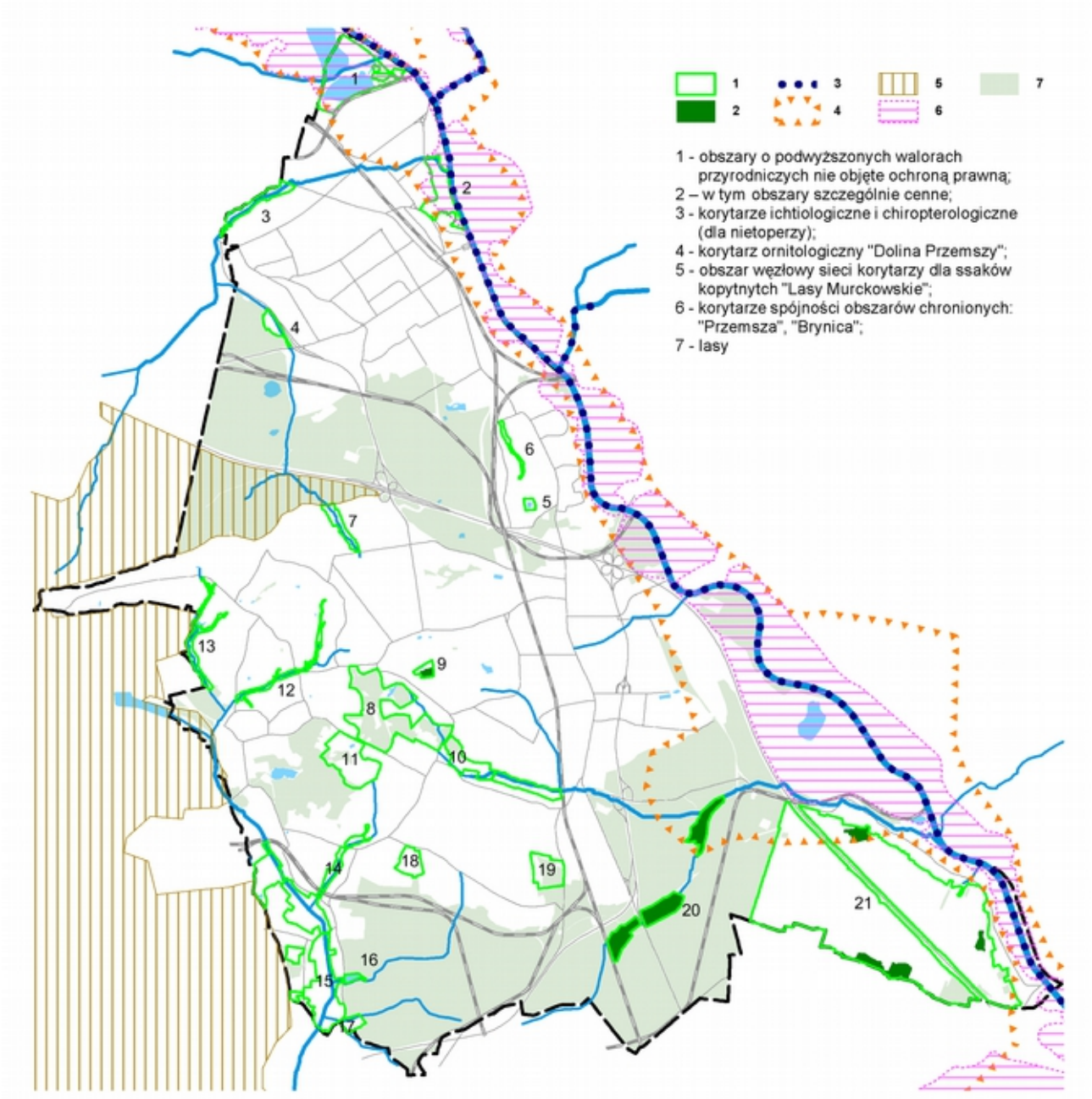

4.11. Korytarze ekologiczne

W granicach administracyjnych Mysłowic zlokalizowane są elementy sieci korytarzy ekologicznych województwa śląskiego. Regionalna koncepcja korytarzy migracyjnych opracowana została na potrzeby planu zagospodarowania przestrzennego województwa (Parusel i in. 2007, Romańczyk i in. 2015). Przez obszar miasta przebiegają korytarze: ichtiologiczne, ornitologiczne, chiropterologiczne, spójności oraz zlokalizowany jest fragment obszaru węzłowego korytarza teriologicznego - dla ssaków kopytnych.

Korytarze ichtiologiczne

Najważniejszy korytarz dla ryb stanowi rzeka Przemsza. Reprezentuje ona II-rzędowy korytarz o znaczeniu regionalnym (R-12). Przemsza jest rzeką drugiego rzędu hydrologicznego, w której przekroju ujściowym należy oczekiwać migracji części populacji ryb dwuśrodowiskowych (diadromicznych) zasiedlających okresowo ich zlewnie, wobec czego stanowi dla nich i dla wędrownych ryb jednośrodowiskowych (potadromicznych) bardzo ważny szlaki migracji. Na odcinku mysłowickim korytarz ten ma charakter ciągły, umożliwiając dwukierunkowe wędrówki organizmów wodnych. Drugim korytarzem dla ryb, którego fragment przebiega wzdłuż północnej granicy Mysłowic jest Brynica (R-13). Jest to III-rzędowy szlak migracji ryb dwuśrodowiskowych o ciągłości zachowanej na krótkim odcinku. Jego potencjalna rola w migracji ryb diadromicznych uzależniona jest jednak od drożności korytarza Przemszy i samej Wisły.

Teren Mysłowic został ponadto włączony w obręb 2 obszarów węzłowych, ostoi ichtiofauny: Przemszy Dolnej i Gostyni z dopływami. Ostoje ichtiologiczne w województwie śląskim wyznaczono w oparciu o występowanie gatunków przewodnich (istotnych gospodarczo) dla danej krainy rybnej, gatunków objętych ochrona prawną. Ostoja Przemsza Dolna stanowi zgodnie z nazwą dolną część zlewni Przemszy, poniżej zbiorników Przeczyce i Kozłowa Góra i obejmuje północną część Mysłowic. Została wyznaczona dla ochrony potadromicznych gatunków ryb, a po odtworzeniu historycznych szlaków migracji również dla ochrony diadromicznych gatunków ryb. Na jej terenie wskazano szereg obszarów rdzeniowych ostoi, m.in.: odcinek Przemszy i Boliny. Obszary rdzeniowe to odcinki cieków zapewniające warunki niezbędne do przetrwania cennych gatunków ryb, a w szczególności komunikację ekologiczną w obrębie ostoi oraz miejsca potrzebne do odbycia tarła, a także rozwoju i wzrostu wszystkich stadiów wiekowych. Ostoja ichtiofauny Gostynia z dopływami obejmuje całą zlewnię Gostyni i również została wyznaczona dla ochrony potadromicznych gatunków ryb, a po odtworzeniu historycznych szlaków migracji także dla ochrony diadromicznych gatunków ryb. Obejmuje południowo-zachodnią część Mysłowic, ograniczając się do zlewni Przyrwy.

Korytarze ornitologiczne

W województwie śląskim na podstawie obecności i liczebności wskaźnikowych gatunków lęgowych i migrujących wyznaczone zostały korytarze ekologiczne, które obejmują szlaki migracyjne ptaków i przystanki pośrednie. Najważniejszą rolę pełnią w tym względzie duże rzeki (wraz z ich rozlewiskami) oraz duże zbiorniki zaporowe (miejsca żerowania, odpoczynku, pierzenia się, gromadzenia się przed odlotem) i niezamarzające zimą odcinki cieków. Na terenie Mysłowic zidentyfikowany został fragment przystanku pośredniego o randze regionalnej - Stawy Szopienickie, a w bezpośrednim sąsiedztwie południowych granic miasta drugi przystanek - Zbiornik Dziećkowice. Stawy Szopienickie to przystanek obejmujący 9 zbiorników, spośród których w granicach opisywanego obszaru leżą stawy Hubertus III i IV. Obserwacje ornitologiczne poczynione dla tego obszaru wykazały dotychczas występowanie 54 gatunków lęgowych, 99 gatunków ptaków przelotnych, zatrzymujących się na stawach lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, 9 gatunków przelotnych, niezatrzymujących się na stawach oraz 53 gatunki ptaków przylatujących w okresie zimowym. Rangę regionalnego korytarza ornitologicznego posiada natomiast dolina Przemszy. Korytarz ten rozciąga się zgodnie z nazwą wzdłuż Przemszy, łącząc zbiorniki wodne we wschodniej i środkowej części Metropolii Górnośląskiej i umożliwiając ptakom przemieszczanie się w kierunku południowym do Doliny Górnej Wisły i dalej. W okresie surowych zim Przemsza odgrywa istotną rolę dla krzyżówki, perkoza, kokoszki, śmieszki i cyraneczki. Najważniejszą funkcję pełnią jednak przede wszystkim związane z nią przystanki pośrednie - zbiorniki wodne.

Korytarze teriologiczne

Korytarze ekologiczne dla ssaków zostały na terenie województwa śląskiego wyznaczone dla dwóch grup ssaków: dużych ssaków drapieżnych (wilka i rysia) oraz dzikich ssaków kopytnych (jelenia, a pomocniczo sarny i dzika), z uwzględnieniem obszarów węzłowych, a więc rozległych obszarów leśnych, stwarzających dogodne warunki bytowania dla populacji analizowanej grupy gatunków. W zachodniej części miasta, w obrębie lasów mysłowickich, na południe od autostrady A4, zlokalizowany jest najbardziej wysunięty na północny-zachód fragment obszaru węzłowego dla ssaków kopytnych o nazwie „Lasy Murckowskie". Lasy Murckowskie to stosunkowo niewielki obszar leśny położony wokół Katowic, wyznaczony jako ostoja jeleni, saren i dzików. W jego obrębie występują także introdukowane daniele, a pojedynczo pojawiały się nawet łosie. Fragment ostoi w granicach Mysłowic to właściwie jedyny zwarty obszar leśny miasta, który jest integralny z Lasami Murckowskimi.

Korytarze chiropterologiczne

Najlepszymi liniowymi elementami krajobrazu wykorzystywanymi przez nietoperze jako korytarze są rzeki, zwłaszcza te o zadrzewionych brzegach oraz drogi. Ten ostatni element niesie jednak za sobą duże zagrożenie dla nietoperzy, które regularnie giną w wyniku kolizji z pojazdami.

W województwie śląskim podjęto próbę wyznaczenia korytarzy chiropterologicznych o randze lokalnej, które zapewniają potencjalne możliwości przemieszczania się nietoperzy między kryjówkami dziennymi a żerowiskami oraz korytarzy o randze regionalnej, które łączą ze sobą miejsca schronień nietoperzy (kolonie lęgowe, zimowiska, miejsca rojenia). Do korytarzy regionalnych zaliczono m.in. pas wzdłuż koryta Przemszy.

Korytarze spójności

Korytarze spójności obszarów chronionych stanowią obiekty niezbędne dla zapewnienia wzajemnej łączności wielkoprzestrzennych form ochrony przyrody w województwie śląskim.

W granicach Mysłowic znajduje się fragment korytarza o randze międzynarodowej „Przemsza". Biegnie on wzdłuż doliny Czarnej Przemszy i Przemszy od obszaru chronionego krajobrazu Otuliny Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd i Parku Krajobrazowego Stawki na północnym wschodzie aż do korytarza spójności „Wisła" na południu. W obrębie miasta korytarz obejmuje dolinę Przemszy. Korytarz ten łączy się z korytarzem o randze regionalnej „Brynica" oraz, już poza obszarem miasta, z korytarzem o randze krajowej „Biała Przemsza i Sztoła" - łączącym otulinę Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz Parku Krajobrazowego Dolinki Krakowskie z korytarzem spójności „Przemsza".

Wśród wytycznych dla ochrony, udrażniania i zagospodarowania korytarzy spójności zaproponowano objęcie ich ochroną w formie obszarów chronionego krajobrazu oraz opracowanie planów ochrony tych obszarów, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki kształtowania, utrzymania i przywracania funkcji korytarzowej.

Korytarze ekologiczne niższego rzędu

Poza przedstawionym systemem korytarzy ekologicznych o randze regionalnej lub wyższej, zidentyfikowanych w skali całego województwa, ważnym elementem sieci powiązań przyrodniczych są obszary zapewniające spójność w skali lokalnej i ponadlokalnej. Korytarze lokalne tworzą zazwyczaj dość złożoną sieć i obejmują właściwie wszystkie pozostające w łączności obszary biologicznie czynne, a nierzadko również tereny w pewnym zakresie antropogenicznie przekształcone. Jako korytarze ponadlokalne należy natomiast traktować relatywnie wąskie tereny, odróżniające się od otaczającego tła, które łączą obszary pełniące funkcje przyrodnicze (a zwłaszcza o wysokich walorach przyrodniczych) w skali subregionalnej (gmina wraz z najbliższym otoczeniem) lub zapewniające ich powiązanie z korytarzami wyższej rangi (regionalnymi i ponadregionalnymi). W przeważającej mierze rolę tę odgrywają doliny cieków, które ze względu na swój liniowy charakter są w naturalny sposób predysponowane do pełnienia funkcji korytarzowej. W przypadku Mysłowic korytarze ponadlokalne związane są przede wszystkim z dolinami cieków: Boliny, Przywry i Rowu Kosztowskiego. Nadanie w ramach tych obszarów wysokiej rangi funkcji przyrodniczej, utrzymanie istniejących powiązań i przywracanie ich na odcinkach, na których łączność została przerwana (np. dolny odcinek Boliny) jest szczególnie ważne dla właściwego funkcjonowania systemu przyrodniczego miasta.

4.12. Krajobraz

Mysłowice są miastem mocno zróżnicowanym krajobrazowo. Występują tu zarówno krajobrazy wielkomiejskie i przemysłowe, jak również wiejskie czy leśne. Jakość krajobrazu w poszczególnych częściach miasta jest też mocno zróżnicowana. Na jednym biegunie są zdegradowane krajobrazy poprzemysłowe, a na drugim harmonijne krajobrazy wiejskie, których walory wzmacnia rzeźba terenu i budowa geologiczna.

Najwyższe walory krajobrazowe w skali miasta reprezentują zrębowe wzgórza, znajdujące się w południowej części miasta, Są to: Pagóry Imielińskie w Dziećkowicach, wzgórze Wygonie-Kępa wraz z najbliższym otoczeniem oraz Kamieniołom Krasowy wraz z przyległymi terenami. O wysokich walorach krajobrazowych tych terenów decyduje w dużym stopniu morfologia terenu i odsłonięcia budowy geologicznej, ale również pokrycie roślinnością kserotermiczną. Tereny te są dobrze eksponowane widokowo, a w ich obrębie znajdują się również atrakcyjne punkty widokowe. Krajobraz jaki tworzy Garb Dziećkowic i przełomowy fragment

doliny Przemszy wraz z sąsiednimi terenami w Jaworznie i Imielinie wyróżnia się w skali regionalnej. Pomimo tego walory krajobrazowe tego miejsca nie zostały dostrzeżone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+.

Wysokie walory krajobrazowe reprezentują również inne tereny położone w południowej części miasta: zabudowa Ławek i łąki w dolinie Przyrwy, Dziećkowice wraz z fragmentem doliny Przemszy, a także zagajniki leśne wraz z pozostałościami łąk w Krasowach i szybikami kopalni Dar Karola oraz wieżą telewizyjną. Do terenów o wysokich walorach krajobrazowych należy zaliczyć również Stare Miasto wraz z terenami zieleni w dolinie Przemszy. W tym przypadku o atrakcyjności krajobrazowej tego miejsca decyduje nagromadzenie wartościowych elementów kulturowych.

Najmniej wartościowy krajobraz jest związany z obszarami przemysłowymi i poprzemysłowymi, z silnie zaburzonym ładem przestrzennym, często zdegradowanymi. Są to przede wszystkim: tereny przemysłowe i poprzemysłowe w Stawiskach i Szabelni, tereny przemysłowe w Ćmoku oraz tereny przemysłowe we wschodniej części Brzezinki.

Ogólnie krajobraz północnej części Mysłowic, poza rejonem Stawów Hubertus i Starego Miasta jest oceniany stosunkowo nisko. Wpływa na to: niski poziom ładu przestrzennego, występowanie dominant krajobrazowych w postaci wysokich bloków z wielkiej płyty (zlokalizowanych na wzniesieniach), występowanie niezrewitalizowanych obszarów poprzemysłowych oraz niedobór terenów zieleni miejskiej. W tej części miasta ochrony (głównie biernej) walorów krajobrazowych wymaga rejon Stawów Hubertus. W przypadku Starego Miasta konieczna jest zarówno ochrona ekspozycji obiektów zabytkowych, jak również odpowiednie kształtowanie przestrzeni, w tym terenów zieleni, celem podkreślenia walorów tego miejsca.

W południowej części miasta krajobraz jest bardziej harmonijny, z wyjątkiem Brzezinki oraz częściowo Kosztów i Wesołej, gdzie ład przestrzenny jest zaburzony, a obiekty przemysłowe i poprzemysłowe oraz usługowe wpływają niekorzystnie na percepcję krajobrazu. W południowej części miasta ochrony (głównie biernej) wymagają wyżej opisane obszary o najwyższych i wysokich walorach krajobrazowych. Należy przede wszystkim ograniczać nową zabudowę na stokach wzgórz zrębowych i wyżej położonych częściach stoków w rejonie byłej kopalni Dar Karola oraz wieży telewizyjnej, a także w obrębie łąk. W przypadku pozostałych południowych dzielnic miasta (Stara Wesoła, Morgi, Larysz) oraz w części: Wesołej, Krasowych, Kosztów i Brzezinki, gdzie kształtuje się zabudowa podmiejska, konieczne jest właściwe kształtowanie zabudowy (głównie intensywności i gabarytów) oraz ochrona miejsc widokowych.

Więcej informacji nt. krajobrazu - w opracowaniu towarzyszącym pn. Sporządzenie rekomendacji i wniosków dotyczących krajobrazu wraz z wyznaczeniem obszarów cennych krajobrazowo (ochrona krajobrazu).

4.13. Zagrożenia naturalne i antropogeniczne

Zagrożenie powodziowe

Obszary zagrożenia powodziowego, według Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego, wykraczające poza międzywale lub wysoki brzeg, obejmują tylko niewielki fragment terenu, w rejonie osadników w Dziećkowicach. Są to obszary:

– na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2 %, (czyli raz na 500 lat);
– obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1 %, (czyli raz na 100 lat).

Jak wynika z mapy zagrożenia powodziowego, w przypadku wystąpienia powodzi o prawdopodobieństwie 1%, głębokość zalania terenu nie przekroczy 1 m, a powierzchnia zalanych terenów wyniesie 4,1 ha. W przypadku wezbrania o prawdopodobieństwie 0,2%, powierzchnia zalana wzrasta do 5,0 ha.

Obszary zagrożone powodzią o prawdopodobieństwie 1%, stanowią obszary szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 ze zm.). Ryzyko powodziowe w dotychczas wyznaczonym obszarze szczególnego zagrożenia powodzią nie jest znaczące - nie występuje zabudowa mieszkaniowa ani gospodarcza.

Zagrożenie powodziowe występuje również w dolinie Boliny (nie objętej mapą zagrożenia powodziowego). W tym przypadku o zagrożeniu można wnioskować na podstawie historycznych powodzi

z 1997 i 2010 r. Zagrożone są tereny w pobliżu ul. Rzemieślniczej oraz rejon ogródków działkowych "Wyzwolenie".

Dużym problemem jest zjawisko występowania podtopień w dolinie Przemszy i Brynicy podczas bardzo wysokich stanów wód tych rzek - uniemożliwiających odbiór wód opadowych z systemu kanalizacji deszczowej. Zjawiska takie wystąpiły w 1997 i 2010 r. i objęły powierzchnię co najmniej 4 ha w rejonie śródmieścia.

Po intensywnych opadach deszczu występują podtopienia terenu wodami opadowymi oraz dochodzi do zalewania piwnic przez płytko zalegające wody podziemne. Problem ten ulega często zaostrzeniu w przypadku występowania osiadań terenu na skutek podziemnej eksploatacji węgla. Zalewanie posesji i piwnic występuje na ogół w miejscach, gdzie warunki fizjograficzne nie były sprzyjające lokowaniu zabudowy mieszkaniowej, tj. na terenach pierwotnie podmokłych lub wzdłuż naturalnych osi koncentracji i spływu wód deszczowych. Zagrożenie podtopieniami wodami opadowymi występuje w miejscach, gdzie następuje przegradzanie suchych dolinek oraz innych osi spływu wód opadowych po stokach. Często więc wynika z niewłaściwego kształtowania rzeźby terenu na działkach budowlanych, utrudniającego swobodny spływ wód deszczowych do kanalizacji i wód powierzchniowych.

Szczególny przypadek na terenie miasta stanowią tereny bezodpływowe. Obszary te są w praktyce pozbawione możliwości naturalnego (grawitacyjnego) odprowadzania wód z powierzchni terenu do wód płynących. Stanowią je głównie tereny, które uległy obniżeniu w wyniku eksploatacji węgla kamiennego. Największy teren bezodpływowy znajduje się w rejonie ul. Plebiscytowej. Wody opadowe z tego obszaru są odprowadzane rurociągiem przy pomocy pomp. Ewentualne przerwanie pracy pomp (awaria, przerwa w zasilaniu) może skutkować wystąpieniem podtopień. Podczas powodzi w maju 2010 r. odnotowano ponad 60 zgłoszeń związanych z podtopieniami. Dotyczyły one głównie zalewnia: posesji, piwnic, budynków, garaży, ulic, obiektów infrastruktury technicznej, a także niedrożności systemu odwadniania (kanałów deszczowych, rowów) oraz zagrożenia stabilności skarp.

Procesy związane z rozwojem nowej zabudowy, w tym zwiększanie się powierzchni nieprzepuszczalnych lub słabo przepuszczalnych (ulic, parkingów, dachów budynków) prowadzą do zwiększania się wielkości odpływów w zlewniach. Jednocześnie wraz z ocieplaniem klimatu rośnie prawdopodobieństwo występowania ekstremalnie dużych opadów deszczu. Przekłada się to na zwiększanie zagrożeń wodnych. Należy zakładać, że w przyszłości zjawiska obserwowane np. w 2010 r. będą się powtarzać, a ich nasilenie może być większe. Mając na uwadze tendencje do zwiększania się wielkości odpływu powierzchniowego, konieczne jest podejmowanie działań zapobiegających lub ograniczających zagrożenia wodne. Można do nich zaliczyć:

– pozostawianie wolnych od zabudowy terenów zagrożenia powodziowego (obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów zalewanych lub podtapianych podczas historycznych powodzi;
– prowadzenie zabiegów hydrotechnicznych (zwiększanie przepustowości koryt cieków naturalnych i rowów, udrażnianie przepustów);
– ochrona den dolin przed zabudową, w tym kształtowanie korzystnych warunków retencji dolinowej;
– budowa zbiorników retencyjnych, w tym zwłaszcza tzw. suchych zbiorników - napełniających się okresowo podczas wezbrania.

Najlepszym sposobem na osiągnięcie celu, jakim jest ograniczanie zagrożeń wodnych, a jednocześnie możliwym do realizacji narzędziami planowania przestrzennego, jest kształtowanie korzystnych warunków retencji wód. Wskazano fragmenty dolin o istotnym znaczeniu retencyjnym (cechujące się znaczną retencją dolinową), gdzie również zasadne jest lokowanie obiektów małej retencji. Doliny te (a szczególnie fragmenty dolin w rejonie Brzezinki, łąki śródleśne w dolinie Rowu Kosztowskiego oraz dolina Boliny powyżej ul. Katowickiej) cechują się dużą możliwością opóźniania odpływu poprzez znaczną retencję dolinową. Rozlewanie się wód w tych częściach miasta nie powoduje istotnych strat materialnych. Ewentualna regulacja odpływu i co się z tym wiąże jego przyspieszenie może powodować zwiększenie zagrożenia w niższych częściach dolin.

Zagrożenie hałasem

Zagrożenie hałasem w Mysłowicach wynika głównie z emisji pochodzącej z ciągów komunikacyjnych, głównie drogowych. Emisja hałasu z obiektów przemysłowych ma dużo mniejsze znaczenie. Pewna uciążliwość może być wywołana pracą sprężarek oraz wentylatorów szybów wentylacyjnych kopalń. Najbardziej zagrożone hałasem są tereny położone wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych miasta. Należą do nich przede wszystkim: autostrada A4, droga ekspresowa S1, DK nr 914

(Katowicka, Krakowska), DW nr 934 (Oświęcimska, Ziętka, Brzezińska, Kosztowska, Imielińska) oraz linie kolejowe: Mysłowice – Szczakowa (nr 134), Katowice – Oświęcim (nr 138), Sosnowiec Jęzor – Mysłowice Brzezinka (nr 180) i Sosnowiec Dańdówka – Stawiska (nr 171).

Mapy akustyczne wykonano: dla autostrady A4, dla drogi ekspresowej S1, linii kolejowej nr 134 i fragmentu linii kolejowej nr 138 (odcinek Katowice - Mysłowice).

Na podstawie map akustycznych zostały opracowane programy ochrony środowiska przed hałasem. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2023 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3000000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30000 pociągów rocznie, wykonany w 2019 r., na terenie miasta uwzględnia drogę ekspresową S1 oraz linię kolejową nr 138 (odcinek Katowice - Mysłowice). Zgodnie z tym opracowaniem, wzdłuż odcinka drogi ekspresowej S1 przebiegającego przez Mysłowice, naruszenia dopuszczalnych wartości poziomu hałasu wyrażonego wskaźnikami LDWN i LN, nie są duże. Przekroczenia nie przekraczały 10 dB.

Przeprowadzona analiza imisji hałasu wzdłuż drogi S1 pozwala stwierdzić, w przypadku terenów niechronionych ekranami akustycznymi, że przekroczenie wartości dopuszczalne hałasu może wystąpić w odległości do 70 - 130 m od krawędzi jezdni (norma dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy zagrodowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, terenów mieszkaniowo-usługowych) lub 100 - 210 m (norma dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, domów opieki i szpitali).

W przypadku linii kolejowej oddziaływanie akustyczne jest mniejsze. Przekroczenie wartości dopuszczalne hałasu może wystąpić maksymalnie w odległości 30 lub 50 m, w zależności od funkcji terenu chronionego przed hałasem. Dla obecnych funkcji terenu niewielkie przekroczenie obowiązującej normy występuje tylko w rejonie Słupnej (ul. Sułkowskiego, ul. Żeromskiego).

Odcinek autostrady A4 przebiegający przez Mysłowice charakteryzuje się dużym natężeniem ruchu (zwłaszcza pojazdów ciężkich) oraz znacznymi prędkościami pojazdów. Te parametry decydują o niekorzystnym stanie klimatu akustycznego w jego sąsiedztwie, zwłaszcza w rejonie Brzezinki i Brzęczkowic. Przeprowadzona analiza imisji hałasu wzdłuż autostrady A4 pozwala stwierdzić, w przypadku terenów niechronionych ekranami akustycznymi, że przekroczenie wartości dopuszczalne hałasu może wystąpić w odległości do 50 - 210 m od krawędzi jezdni (norma dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej…) lub 70 - 300 m (norma dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej…).

Ochrona przed hałasem powinna zmierzać do niewprowadzania nowych terenów o funkcji chronionych przed hałasem (tereny: zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowo-usługowej, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, domy opieki i szpitale, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe) w sąsiedztwie uciążliwych ciągów komunikacyjnych, gdzie zagrożenie ponadnormatywnym hałasem jest duże. W przypadku terenów zabudowanych lub już przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na funkcje wymagające ochrony przed hałasem, należy podejmować działania mające na celu doprowadzenie poziomu hałasu poniżej wartości dopuszczalnych. Oprócz budowy ekranów akustycznych w pasach drogowych, ograniczanie poziomu hałasu docierającego w miejsca chronione przed hałasem można osiągać poprzez odpowiednie kształtowanie rzeźby terenu, ekranowanie źródeł hałasu zabudową niewymagającą ochrony akustycznej i oddalaniu zabudowy wymagającej ochrony akustycznej od źródeł hałasu. Istotna jest również modernizacja linii kolejowych i ich odpowiednia eksploatacja ograniczająca emisję hałasu.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Źródłami promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego, mogącymi stwarzać ograniczenia w zagospodarowaniu terenu, są urządzenia elektroenergetyczne (linie wysokiego i średniego napięcia oraz niektóre stacje transformatorowe), a także stacje nadawcze radiowo-telewizyjne i stacje bazowe telefonii komórkowej.

W przypadku sieci elektroenergetycznych nie określono stref ponadnormatywnego ich oddziaływania w oparciu o obowiązujące przepisy prawne. Ponadnormatywne oddziaływanie linii elektroenergetycznych (110 kV i 220 kV) mieści się z reguły w zakresie od kilku do kilkunastu metrów od skrajnych przewodów. Operatorzy sieci elektroenergetycznych wnioskują, aby w „pasach technologicznym linii" nie budować budynków mieszkalnych i nie lokalizować terenów przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Pasy technologiczne

są wyznaczane w równej odległości od osi linii elektroenergetycznej, mierząc poziomo i prostopadle do osi. Dla linii 220 kV szerokość strefy wynosi 50 m (2 x 25 m), a dla 110 kV 32 m (2 x 16 m). W uproszczeniu można przyjąć, że ponadnormatywne wartości promieniowania elektromagnetycznego mieszczą się w granicach opisanych powyżej stref technicznych.

Stacje bazowe telefonii komórkowej są rozlokowane w wielu miejscach na terenie całego miasta. Zamontowane są na: masztach, kominach, wieżach kościołów oraz dachach budynków. Zasięg ich ponadnormatywnego oddziaływania może wynosić od kilku do kilkudziesięciu metrów. Wszystkie przypadki dotyczą formalnie miejsc aktualnie niedostępnych dla ludzi, co jest koniecznym warunkiem lokalizacji tych urządzeń w danym miejscu. Stosowanie obecnie większej liczby stacji, ale o mniejszej mocy powoduje zmniejszenie całkowitej mocy promieniowania. Pomimo tego, że obecnie oddziaływanie stacji bazowych nie powoduje formalnie konfliktów z zabudową i zagospodarowaniem terenu, to w przyszłości mogą się pojawić (wkraczanie nowej zabudowy w strefy ponadnormatywnego oddziaływania). W takich przypadkach konieczne będzie dostosowanie parametrów eksploatacyjnych urządzeń stacji lub zmiana ich lokalizacji, tak by nie były przekroczone wartości dopuszczalne.

Na terenie miasta, przy ul. Orła Białego 34, zlokalizowane jest Radiowo-Telewizyjne Centrum Nadawcze, zarządzane przez TP EmiTel sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie. Głównym elementem stacji nadawczej jest maszt antenowy o całkowitej wysokości 359 m. Na maszcie zainstalowane są anteny nadawcze programów radiowych i telewizyjnych oraz anteny telefonii komórkowej. Granice obszaru, w którym występują pola EM o wartościach natężenia powyżej 7V/m i gęstości mocy powyżej 0.1 W/m^2 (przekroczenie wartości dopuszczalnych) sięgają maksymalnie w poziomie 876 m od masztu. Tak duże oddziaływanie dotyczy jednak przestrzeni znajdującej się wysoko ponad poziomem terenu, niedostępnej dla ludzi i w praktyce nieosiągalnej dla zabudowy. Oddziaływanie przekraczające wartości dopuszczalne na niższych wysokościach (poniżej 100 m n.p.t.) dotyczy przestrzeni w bezpośrednim otoczeniu stacji, maksymalnie oddalonej od masztu w poziomie o 70,8 m i minimalnie oddalonej od powierzchni terenu o 24,5 m lub 20,9 m - w odległości w poziomie nieprzekraczającej 28,9 m.

5. Dziedzictwo kulturowe

„Gminny program opieki nad zabytkami miasta Mysłowice na lata 2014 - 2018” określił „mocne oraz słabe strony” sfery dziedzictwa kulturowego w mieście, które zostały również powtórzone w nowym, opracowywanym programie na lata 2020 – 2023 wymieniając m.in.:

– zachowanie w centrum miasta oryginalnego układu historycznego miasta lokacyjnego;
– ślady dawnej wielokulturowości miasta - kościoły katolickie i ewangelicki, cmentarz żydowski;
– ślady dziedzictwa historycznego i kultury materialnej, zachowane w przestrzeni i krajobrazie gminy;
– zachowane obiekty zabytkowe, prezentujące rozwój architektury XIX i początków XX w.;
– obszary o wartościowym krajobrazie i walorach historycznych (pasmo Przemszy z Trójkątem Trzech Cesarzy);
– bogata historia gminy;

wskazane zostały również „słabe strony”, w tym:

– peryferyjne położenie historycznego centrum miasta w jego [obecnej] strukturze urbanistycznej;
– osłabienie funkcji historycznego centrum miasta;
– zdegradowane centrum miasta w wymiarze gospodarczym, społecznym i infrastrukturalnym;
– niewystarczające wyeksponowanie obiektów zabytkowych w mieście.

5.1. Zabytki wpisane do rejestru

Na obszarze Mysłowic występują zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa śląskiego. Obiekty te występują w trzech dzielnicach: Stare Miasto, Centrum i Piasek.

Tab. 11. Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Obiekt	Nr rejestru	Adres
1	Kościół parafialny pod wezwaniem Świętego Krzyża z 1810 r., barokowo - klasycystyczny. Granice ochrony obejmują cały obiekt i najbliższe otoczenie	A 802/67 20 XII 1967	Mysłowice
2	Kościół filialny pod wezwaniem Narodzenia NP. Marii, wzmiankowany w XIV wieku, dwukrotnie niszczony i odbudowywany, przebudowany w XVIII wieku, barokowy. Granice ochrony obejmują cały obiekt w ramach ogrodzenia oraz mur kościelny z niszami i kostnicą	A 804/67 20 XII 1967	Mysłowice
3	Otoczenie kościoła filialnego pod wezwaniem Narodzenia NP. Marii, w tym kolumna z figurą Matki Boskiej Niepokalanie Poczętej, umieszczona przy północnej stronie kościoła oraz krzyż przydrożny	B/639/92 z 26 XI 1992	Mysłowice
4	Budynek dawnej szkoły parafialnej, z 1826 r., użytkowany jako szpital w latach 1877 - 1907, następnie przebudowany na dom mieszkalny. Granice ochrony obejmują cały obiekt i najbliższe otoczenie	A 895/68 28 VI 1968	Mysłowice ul. Starokościelna 10
5	Układ urbanistyczny miasta Mysłowice, którego ośrodkiem jest czworoboczny rynek, z którego narożników wybiegają cztery ulice. Miasto lokowane przed 1360 rokiem. Granice ochrony obejmują teren: rozwidlenie ulic Bytomskiej i Świerczyny, teren parku zamkowego, parcele z zabudową po północno - wschodniej stronie placu Mieroszewskiego, Rynku i ulicy Kaczej (do rzeki Przemsza), Kaczą do Strumieńskiego, południowo - wschodni kwartał przyrynkowy, ulicą Grunwaldzką do Krakowskiej, Krakowską do Starokościelnej, Starokościelną wraz z budynkiem dawnej szkoły parafialnej, ulicą Wałową oraz teren zamknięty linią w przedłużeniu ulicy Wałowej do Dąbrowskiego, ulicą Dąbrowskiego do Bytomskiej i Bytomską do rozwidlenia	A 1183/72 5 V 1972	Mysłowice
6	Willa zbudowana w latach siedemdziesiątych XIX wieku w stylu neoklasycystycznym. Granice ochrony obejmują budynek oraz ogród w ramach ogrodzenia, a także wszystkie elementy stylowe wystroju wnętrza	A 1238/79 23 VII 1979	Mysłowice ul. Powstańców 13
7	Budynek (obecnie siedziba Urzędu Miejskiego), zbudowany w latach sześćdziesiątych XIX wieku w stylu neorenesansowym. Granice ochrony obejmują budynek oraz pozostałości stylowego wystroju (stolarka, witraż, itp.)	A 1239/79 23 VII 1979	Mysłowice ul. Powstańców 1 (Pl. Wolności)
8	Blok zabudowy mieszkalnej, wzniesiony w 1915 r. w stylu wczesnego modernizmu. Granice ochrony obejmują cały zespół	A 1361/88 22 II 1988	Mysłowice ul. Mikołowska 26-36
9	Budynek wzniesiony na przełomie XIX i XX wieku w stylu historyzmu. Granice ochrony obejmują cały budynek	A 1510/92 21 XII 1992	Mysłowice u zbiegu Rynku z ul. Kaczą 2
10	Budynek mieszkalny, wzniesiony na przełomie XX wieku w stylu historyzmu. Granice ochrony obejmują cały budynek.	A 1534/93 15 IX 1993	Mysłowice ul. Wyspiańskiego 3
11	Zespół budynków Szkoły Sportowej, który tworzą budynek starej szkoły (wraz z budynkiem sanitariatów) i budynek dawnego przedszkola (obecnie zaplecze szkoły) oraz otaczający budynek zespół zieleni. Granice ochrony obejmują cały zespół w ramach ogrodzenia	A 1532/93 30 VII 1993	Mysłowice Piasek u zbiegu ulic Boliny i Gwarków
12	Budynek kościoła ewangelicko - augsburskiego Apostołów Piotra i Pawła, wzniesiony w latach 1875 - 1877 według projektu architekta Paula Jackischa w stylu neogotyckim. Granice ochrony obejmują kościół wraz z najbliższym otoczeniem w ramach działek 564/82 i 245/82	A 1661/97 17 XII 1997	Mysłowice ul. Powstańców 5
13	Budynek mieszkalno - usługowy, wzniesiony w latach 1883 - 1892. Granice ochrony obejmują budynek	A 59/02 29 IV 2002	Mysłowice ul. Starokościelna 4
14	Kościół parafialny pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa i najbliższe otoczenie wraz z ogrodzeniem, wzniesiony w latach 1888 - 1891 w stylu neogotyckim według projektu Paula Jackischa	A 91/03 18 IX 2003	Mysłowice ul. Starokościelna 1
15	Plebania kościoła parafialnego pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa i najbliższe otoczenie wraz z ogrodzeniem, wzniesiona w 1842 r. w stylu klasycystycznym. W latach 1891 - 1892 plebanię rozbudowano o część wschodnią, a w 1900 r. o neogotycką ceglaną część od strony ul. Starokościelnej według projektu A. Krafczyka z Mysłowic	A 92/03 18 IX 2003	Mysłowice ul. Starokościelna 3

Lp.	Obiekt	Nr rejestru	Adres
16	Kaplica rodziny Klaussów usytuowana na tzw. starym cmentarzu, wzniesiona w 1870 r. w stylu neogotyckim przez przemysłowca mysłowickiego Antona Klaussa jako grobowiec rodzinny. Granice ochrony obejmują budynek kaplicy	A 93/03 18 IX 2003	Mysłowice ul. Mikołowska
17	Kaplica grobowa księdza Markiefki usytuowana na tzw. starym cmentarzu, wzniesiona w 1858 r. w stylu neorenesansowym przez księdza Ludwika Markiefkę. Granice ochrony obejmują budynek kaplicy	A 94/03 18 IX 2003	Mysłowice ul. Mikołowska
18	Budynek Zakładu świętego Józefa (obecnie Specjalny Ośrodek Wychowawczy) wraz z otoczeniem, wzniesiony w latach 1902 - 1903 w stylu neogotyckim według projektu mistrza budowlanego A. Krafczyka. Granice ochrony obejmują budynek Zakładu wraz z najbliższym wyznaczonym przez ogrodzenie od strony wschodniej (ulica Starokościelna), od strony południowej i północnej oraz od strony zachodniej podwórzem do dawnego ogrodu, posadowionego na wyższym poziomie, obecnie placu zabaw i basenu	A 95/03 18 IX 2003	Mysłowice ul. Starokościelna 8
19	Gmach Sądu Grodzkiego (obecnie Sądu Rejonowego), wzniesiony w latach 1902 - 1904 w stylu eklektycznym. Granice ochrony obejmują budynek.	A 96/03 7 XI 2003	Mysłowice ul. Krakowska 2
20	Zespół Aresztu Śledczego, który tworzą: 1) budynek aresztu, wzniesiony w latach 1895 - 1906 w stylu neogotyckim; 2) budynek mieszkalny dla radcy sądowego, wzniesiony prawdopodobnie w 1900 r. bez wyraźnych cech stylowych. Granice ochrony obejmują oba budynki	A 97/03 7 XI 2003	Mysłowice ul. Szymanowskiego 6
21	Zespół Szpitala Miejskiego nr 1 im. Karola Boromeusza, wzniesiony w latach 1907 - 1911 w stylu modernizmu z elementami secesji. W skład zespołu wchodzą pawilon główny, pawilon boczny, budynek administracyjny, kostnica z kaplicą oraz ogrodzenie. Granice ochrony obejmują zespół w ramach ogrodzenia	A 100/03 7 XI 2003	Mysłowice ul. Mikołowska 1
22	Budynek dawnego Szpitala Brackiego wzniesiony około 1856 r. oraz budynek willi mieszkalnej wzniesionej w 1902 r. w stylu secesyjnym. Granice ochrony obejmują budynki.	A 101/03 7 XI 2003	Mysłowice ul. Świerczyny 1
23	Gmach II liceum ogólnokształcącego wzniesiony w 1912 r. w stylu modernizmu. Granice ochrony obejmują budynek wraz z otoczeniem i zielenią w ramach działki – do rejestru zabytków pod nr A/102/03 wpisany jest sam obiekt (szkoła – gmach II Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Śląskich przy ul. Mikołowskiej 5 w Mysłowicach, wzniesiony w latach 1911-1913 w stylu modernizmu według projektu Kocha)	A 102/03 7 XI 2003	Mysłowice ul. Mikołowska 3 - 5
24	Budynek szkoły powszechnej (obecnie siedziba Sądu Rejonowego w Mysłowicach) wzniesiony w latach 1876 - 1877 w stylu neorenesansowym w typie architektury pałacowej. Granice ochrony obejmują budynek	A 103/03 7 XI 2003	Mysłowice Pl. Wolności 3
25	Kamienica mieszczańska wzniesiona w 1901 r. w stylu eklektycznym. Granice ochrony obejmują budynek	A 104/03 7 XI 2003	Mysłowice ul. Grunwaldzka 20
26	Kamienica mieszczańska wzniesiona w latach 1891 - 1892 w stylu neorenesansu. Granice ochrony obejmują budynek	A 105/03 7 XI 2003	Mysłowice Pl. Wolności 8 i ul. Grunwaldzka 22
27	Kamienica mieszkalna wzniesiona w latach 1902 - 1903 w stylu secesyjnym z elementami neobarokowymi. Granice ochrony obejmują budynek	A 106/03 7 XI 2003	Mysłowice ul. Krakowska 4
28	Gmach I Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki wzniesiony w latach 1913 - 1914 w stylu modernizmu z elementami neobarokowymi. Granice ochrony obejmują budynek wraz z najbliższym otoczeniem i zielenią w ramach działki	A 107/03 7 XI 2003	Mysłowice ul. Mickiewicza 6
29	Gmach Liceum Handlowego im. Augustyna Hlonda wzniesiony w latach 1902-1904 w stylu eklektyzmu z elementami neomanieryzmu niderlandzkiego. Granice ochrony obejmują budynek	A 109/03 7 XI 2003	Mysłowice Pl. Wolności 5

5.2. Gminna Ewidencja Zabytków

Gminna Ewidencja Zabytków – przyjęta zarządzeniem nr 491/20 Prezydenta Miasta z dnia 5 października 2020 r. obejmuje obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz 159 innych obiektów nieruchomych. W opracowaniu są karty adresowe kolejnych zabytków, które wskazuje się do ochrony.

Tab. 12. Obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków nie będące zabytkami rejestrowymi (stan w dniu 5.10.2020 r.)

Obiekt / rodzaj zabudowy	Adres	Lp.* GEZ
krzyż Męki Pańskiej	3 Maja 26	1
dawny budynek gminy	3 Maja 28	2
dom mieszkalny	Aleja Spacerowa 2A	6
dom mieszkalny	Aleja Spacerowa 3	7
budynek mieszkalny	Aleja Spacerowa 4	8
dom mieszkalny	Aleja Spacerowa 5	9
budynek mieszkalny	Aleja Spacerowa 6	10
budynek mieszkalny	Aleja Spacerowa 10	3
dom mieszkalny	Aleja Spacerowa 11	4
dom mieszkalny	Aleja Spacerowa 17	5
zespół szybu „Bończyk”	ks. Norberta Bończyka 13	19
budynek	Boczna 2	11
budynek	Boczna 4	12
budynek	Boczna 6	13
blok mieszkalny kopalniany	Boliny 1 i 1A	14
blok mieszkalny kopalniany	Boliny 2	16
blok mieszkalny kopalniany	Boliny 4	17
blok mieszkalny kopalniany	Boliny 6	18
budynek mieszkalny	Boliny 14	15
dawna siedziba gminy	Brzezińska 21	20
kamienica	Bytomska 37	21
szpital nr 2 pawilon boczny (bud. chorób wewnętrznych, budynek anatomo - patologii)	Bytomska 39	22
szpital nr 2 bud. administracyjny	Bytomska 41	23
krzyż Męki Pańskiej	Cmentarna	26
budynek mieszkalny	Jarosława Dąbrowskiego 3	43
krzyż Męki Pańskiej	Długa / Słowików	29
kościół parafialny	Długa 70	28
plebania	Długa 70	27
budynki przemysłowe po kop. "Nowa Przemsza"	Dworcowa 4-6	30
kapliczka	Jurija Gagarina 14	31
budynek mieszkalny	Górnicza 11B	32
budynek mieszkalny	Górnicza 12	33
budynek mieszkalny	Górnicza 12A	34
budynek mieszkalny	Górnicza 12B	35
budynek mieszkalny	Górnicza 12C	36
budynek mieszkalny	Górnicza 15	37
budynek mieszkalny	Górnicza 17	38
krzyż	Górnośląska 101	39
kaplica pw. Matki Boskiej Różańcowej	Górnośląska za nr 37a	40
budynek	Emila Caspariego 7	24
budynek	Emila Caspariego 8	25
budynek familijny	Gwarków 4	42
budynek familijny	Gwarków 10	41
kamienica	Katowicka 3	48
kamienica	Katowicka 6	49
kamienica	Katowicka 7	50

Obiekt / rodzaj zabudowy	Adres	Lp.* GEZ
kamienica	Katowicka 8	51
kamienica	Katowicka 9A	52
kamienica	Katowicka 11	44
kamienica	Katowicka 13	45
kamienica	Katowicka 18	46
kamienica	Katowicka 18B	47
krzyż Męki Pańskiej	Kosztowska / Dzióbka	53
budynek	Kościelna 2-2A	54
przedszkole	Kościelna 7	55
piec do wypalania wapnia	Franciszka Kościelniaka	56
kapliczka p. w. Jana Chrzciciela (Jarlików)	Krakowskia / Grunwaldzka	59
kamienica	Krakowska 8	57
kamienica	Krakowska 8A	58
kamienica	Laryska 1	60
kamienica	Laryska 6-8	65
kamienica	Laryska 14	63
budynek produkcyjny dawnej kopalni	Laryska 21	64
krzyż Męki Pańskiej	Laryska 73	66
budynek mieszkalny	Laryska 97	67
budynek mieszkalny	Laryska 108	61
kamienica	Laryska 111-111a	62
budynek mieszkalny	Józefa Lompy 1	68
budynek mieszkalny	Józefa Lompy 2	69
kamienica	Józefa Lompy 5	70
kamienica	Józefa Lompy 6	71
kamienica	Józefa Lompy 7	72
szkoła i budynek gospodarczy	Kornela Makuszyńskiego 29	73
kamienica	Jana Matejki 6	74
budynek mieszkalny	Karola Miarki 5	78
budynek mieszkalny	Karola Miarki 7	79
budynek mieszkalny	Karola Miarki 8	80
budynek mieszkalny	Karola Miarki 9	81
budynek mieszkalny	Karola Miarki 10	75
budynek mieszkalny	Karola Miarki 11	76
budynki mieszkalne kopalniane	Karola Miarki 12-14	77
krzyż Męki Pańskiej	Mikołowska / Partyzantów	82
dom mieszkalny	Murckowska 121	83
dom mieszkalny z zabudową gospodarczą	Murckowska 163	84
zabudowa zagrodowa	Obrońców Westerplatte 35	85
krzyż Męki Pańskiej	Ofiar Września 46	86
kamienica	Oświęcimska 2	89
dawne zabudowania celne	Oświęcimska 3	92
kamienica	Oświęcimska 4	93
budynek mieszkalny	Oświęcimska 6	94
kamienica	Oświęcimska 11	87
kamienica	Oświęcimska 16	88
kamienica	Oświęcimska 24	90
kamienica	Oświęcimska 26	91
kościół parafialny	Polskiego Czerwonego Krzyża 209	95
kamienica	Pl. Wolności 7	96
kamienica	Pocztowa 1	97
kamienica	Pocztowa 2	98
kamienica	Pocztowa 3	99
kamienica	Pocztowa 4	100
kamienica	Pocztowa 5	101

Obiekt / rodzaj zabudowy	Adres	Lp.* GEZ
kamienica	Pocztowa 6	102
krucyfiks	Promenada	103
dom mieszkalny	Mikołaja Reja 6	106
krucyfiks	Mikołaja Reja 14	104
dom mieszkalny	Mikołaja Reja 54	105
budynek	Robotnicza 3	107
budynek	Robotnicza 8	108
budynek mieszkalny	Henryka Sienkiewicza 4	109
budynek familijny	Sobieskiego 2	118
budynek familijny	Sobieskiego 3	119
budynek familijny	Sobieskiego 4	120
budynek familijny	Sobieskiego 8	121
budynek familijny	Sobieskiego 10	115
budynek familijny	Sobieskiego 12	116
budynek familijny	Sobieskiego 13	117
kamienica	Słupecka 9	114
kamienica	Słupecka 11	110
kamienica	Słupecka 21	111
kamienica	Słupecka 23	112
kamienica	Słupecka 25-25a	113
figura św. Józefa	Starokościelna 1	122
budynek mieszkalny	Stawowa 1	124
budynek	Strażacka 1	125
budynek	Strażacka 1A	126
budynek KMP Straży Pożarnej	Strażacka 7	127
dawna bóżnica żydowska	Starowiejska 2	123
willa	Olbrychta Strumińskiego 5	128
chałupa	Jana Sułkowskiego 1	129
kamienica	Karola Szymanowskiego 2-2a	130
budynek warsztatu mechanicznego kop. „Mysłowice”	Bernarda Świerczyny 3	140
maszynownia szybu Jagiełło kop. „Mysłowice”	Bernarda Świerczyny 3	143
maszynownia szybu Łokietek kop. „Mysłowice”	Bernarda Świerczyny 3	142
dawna siłownia energetyczna / elektrownia kop. „Mysłowice”	Bernarda Świerczyny 3	141
budynek zabezpieczenia ruchu - budynek biurowy działu BHP i szkoleń TIP kop. „Mysłowice”	Bernarda Świerczyny 3	138
wieża wyciągowa szybu Łokietek kop. „Mysłowice”	Bernarda Świerczyny 3	139
budynek mieszkalny	Bernarda Świerczyny 4	145
budynek rehabilitacji kop. „Mysłowice”	Bernarda Świerczyny 5a	146
budynek mieszkalny	Bernarda Świerczyny 10	131
kamienica	Bernarda Świerczyny 12	132
kamienica	Bernarda Świerczyny 14	133
kamienica	Bernarda Świerczyny 16	134
kamienica	Bernarda Świerczyny 22	135
kamienica	Bernarda Świerczyny 26	136
kamienica	Bernarda Świerczyny 28	137
kamienica	Bernarda Świerczyny 30	144
willa	Wojska Polskiego 12	147
willa	Wojska Polskiego 12A	148
willa	Wojska Polskiego 13	149
willa	Wojska Polskiego 14	150
willa	Wojska Polskiego 15	151
willa	Wojska Polskiego 18	152
willa	Wojska Polskiego 19	153
willa	Wojska Polskiego 20	154
willa	Wojska Polskiego 21	155
willa	Wojska Polskiego 22	156

Obiekt / rodzaj zabudowy	Adres	Lp.* GEZ
willa	Wojska Polskiego 23	157
willa	Wojska Polskiego 25	158
kamienica	Stanisława Wyspiańskiego 11	159

* liczba porządkowa załącznika nr 2 do zarządzenia nr 491/20 Prezydenta Miasta z dnia 5 października 2020 r. w

5.3. Obiekty proponowane do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków

Tab. 13. Obiekty proponowane do ujęcia w Gminnej Ewidencji Zabytków

Obiekt / rodzaj zabudowy	Ulica	nr	Działki
szkoła	3–go Maja	19	528/62
dawny budynek gminy	3–go Maja	28	1059/57
kaplica	Białobrzeska		68/12
budynek	Boczna	4	1623/67
budynek	Boczna	6	1623/67
blok mieszkalny kopalniany	Boliny	2	397/37
blok mieszkalny kopalniany	Boliny	3	724/26
blok mieszkalny kopalniany	Boliny	8	395/35
budynek mieszkalny	Boliny	12A	721/39
budynek mieszkalny	Boliny	12	721/39
budynek mieszkalny	Boliny	14A	721/39
budynek usługowy	Brzezińska	19A	1675/74
budynek usługowy	Brzezińska	50	2021/95
kamienica	Bytomska	17A	755/15
kamienica	Bytomska	17	444/20
szpital nr 2 pawilon boczny (bud. chorób wewnętrznych, budynek anatomo – patologii)	Bytomska	39	243/10
dom mieszkalny	Casparіego	2	535/25
dom mieszkalny	Casparіego	3	331/36
dom mieszkalny	Casparіego	4	522/29
dom mieszkalny	Casparіego	5	617/36
dom mieszkalny	Casparіego	6	1485/29
dom mieszkalny	Chrzanowska	2	1612/96
dom mieszkalny	Chrzanowska	4	495/96
dom mieszkalny	Chrzanowska	8	708/96
dom mieszkalny	Chrzanowska	12	429/96
piec do wypalania wapnia (ruiny)	Długa		621/213
dom mieszkalny	Długa	55	968/68
spichlerz i stajnia	Długa	221	1019/90
urząd celny, budynek gospodarczy	Długa	262	937/94
budynek mieszkalny	Dolna	16	792/227
dom mieszkalny	Dworcowa	5	739/231
budynek	Dworcowa	9	2168/231
dom mieszkalny	Głowackiego	3	272/67, 618/67
kamienica	Głowackiego	4	422/67
kamienica	Głowackiego	5	619/67
szkoła	Górnicza	4	708/147, 709/144, 714/143, 715/136
budynek mieszkalny	Górnicza	11	1111/162
budynek mieszkalny	Górnicza	11A	1111/162
budynek mieszkalny	Górnicza	13	491/164
budynek mieszkalny	Górnicza	15	500/165
dom mieszkalny	Górnośląska	52	986/76
dom mieszkalny	Górnośląska	54	985/76
kamienica	Grunwaldzka	3	1297/5
kamienica	Grunwaldzka	5	1298/5

Obiekt / rodzaj zabudowy	Ulica	nr	Działki
kamienica	Grunwaldzka	7	1288/6, 413/7
kamienica	Grunwaldzka	9	1009/11
kamienica	Grunwaldzka	11A	1256/12
kamienica	Grunwaldzka	11	1256/12
budynek familijny	Gwarków	2	402/39, 395/35
budynek familijny	Gwarków	6	432/43, 435/46
budynek familijny	Gwarków	7	173/30, 207/30
budynek familijny	Gwarków	8	435/46, 438/49
budynek familijny	Gwarków	9	175/31, 174/31
budynek familijny	Gwarków	10A	267/19
budynek familijny	Gwarków	12	184/23, 273/30
dawne Liceum Medyczne	Janowska	2	1751/393
krucyfiks	Janowska	88	4569/153
kamienica	Janowska	106	1569/129, 1477/86, 1479/129
kamienica	Janowska	119	1602/46
kamienica	Katowicka	3	3993/455, 1308/453, 1868/456
kamienica	Katowicka	4	728/159
kamienica	Katowicka	6	728/159
kamienica	Katowicka	8	728/159
kamienica	Katowicka	9	1375/437
kamienica	Katowicka	17	7936/384
kamienica	Katowicka	18A	1386/330
kapliczka szafkowa z figurką św. Jana Niepomucena	Kolejowa	29	980/139
chałupa	Kolejowa	31	1521/141
krucyfiks	Kolejowa	34	3873/196
dom mieszkalny	Kopernika	15	2105/187
kaplica	Kosztowska		1742/112
budynek usługowy	Kosztowska	60	738/396, 481/390, 1969/40
dom mieszkalny	Kościelna	10	695/146
kościół i plebania	Kościelna	14	588/148,665/96
dom mieszkalny	Kościelna	16	1084/151
dom mieszkalny	Kościelna	23	1106/96
dom mieszkalny	Kościelna	25	560/96
dom mieszkalny	Kościelna	27	1014/96
kamienica	Krakowska	7	772/21
kamienica	Krakowska	10	549/44
kamienica	Laryska	6	575/59
kamienica	Laryska	8	574/59
kamienica	Laryska	12	571/59
kamienica	Laryska	14	1610/59
budynek produkcyjny dawnej kopalni	Laryska	21	2192/45
dom mieszkalny	Laryska	105	954/137, 955/137
budynek	Laryska	107	1045/137
budynek mieszkalny	Laryska	108	1013/141
budynek	Laryska	109	1045/137
budynek mieszkalny	Laryska	110	1013/141
kamienica	Laryska	111	1045/137
kamienica	Laryska	111A	1045/137
budynek mieszkalny	Laryska	112	1013/141
budynek mieszkalny	Laryska	114	1009/140
budynek mieszkalny	Laryska	114A	1009/40
dom mieszkalny	Laryska	115	130
budynek mieszkalny	Lompy	3	1291/449
budynek mieszkalny	Lompy	4	8704/449
kaplica cmentarna	Łukasiewicza		43
szkoła	Łukasiewicza	34	1883/42
budynek gospodarczy	Makuszyńskiego	29	358/17

Obiekt / rodzaj zabudowy	Ulica	nr	Działki
budynek mieszkalny	Makuszyńskiego	44	98/17
budynek mieszkalny	Makuszyńskiego	48	323/76
kamienica	Matejki	4	701/51
kamienica	Miarki	3	503/162
kompleks bud. mieszkalnych	Miarki	4	1111/162
budynek mieszkalny	Miarki	6	1111/162
budynki mieszkalne kopalniane	Miarki	14	1302/162
kamienica	Mickiewicza	1	980/139
kamienica	Mickiewicza	3	978/139
Urząd skarbowy	Mickiewicza	4	1038/57
kaplica rodziny Robaków	Mikołowska		1325/56
kamienica	Mikołowska	2	670/159, 671/159, 445/159
dom mieszkalny	Murckowska	121	413/85
dom mieszkalny z zabudową gospodarczą	Murckowska	163	950/19
krucyfiks	Orła Białego		573/11
kamienica	Oświęcimska	2	728/159
dawne zabudowania celne	Oświęcimska	3	595/176, 754/185
kamienica	Oświęcimska	4	556/159
kamienica	Oświęcimska	24	305/177, 306/177
kamienica	Oświęcimska	26	1015/177
krzyż Męki Pańskiej	Partyzantów	5	3259/204
szkoła podstawowa nr 2	Piastowska	7	601/61, 600/173, 205
dawna dyrekcja KWK Mysłowice – Wesoła (budynek pomiędzy nr 16 i 20)	Piastów Śląskich		1241/32
budynek sprzedaży drobnicowej węgla	Piastów Śląskich	1A	1246/32
budynek przemysłowy KWK Mysłowice – Wesoła	Piastów Śląskich	20	1244/32
wapiennik (ruiny)	Plebiscytowa		770/128
krzyż Męki Pańskiej	Plebiscytowa	1A	853/10
budynki szkolne	Plebiscytowa	8	300/85
budynek mieszkalny ze stodołą	Plebiscytowa	94	773/122
kamienica	Pocztowa	5	1389/32
kamienica	Pocztowa	6	1482/32
kamienica	Pocztowa	8	1483/32
kamienica	Pocztowa	10	844/32
budynek mieszkalny ze stodołą	Pogodna	1	1558/24
dom mieszkalny	Polskiego Czerwonego Krzyża	72	972/74
budynek mieszkalny	Polskiego Czerwonego Krzyża	94	958/65
budynek mieszkalny	Powstańców		1315/93
kamienica	Powstańców	3	1044/81
budynek mieszkalny	Powstańców	7	565/83
dawny hotel, obecnie Przychodnia Rejonowa	Powstańców	9	1042/84
poczta	Powstańców	11	1250/89
budynek mieszkalny dla urzędników kolei	Powstańców	12	876/156
budynek mieszkalny dla urzędników kolei	Powstańców	12A	876/156
dom mieszkalny wraz z oficyną	Powstańców	15	1195/107
dom mieszkalny kolejowy	Powstańców	16	1313/93
dom mieszkalny wielorodzinny	Powstańców	17A	1154/109
budynek mieszkalny parafii ewangelicko-augsburskiej	Powstańców	17	1152/109
dom mieszkalny kolejowy	Powstańców	18	1313/93
dom mieszkalny kolejowy	Powstańców	20	1313/94
kamienica	Powstańców	21	1114/105
przewiązka	Powstańców	23	626/110, 628/109, 1315/93
dom mieszkalny, dawna siedziba biura emigracyjnego	Powstańców	23	587/109
krzyż Męki Pańskiej	Pukowca	17	1412/64
dom mieszkalny	Pukowca	30	1902/71
dom mieszkalny	Pukowca	31	1394/42
krucyfiks	Reja	14	484/47
dawna apteka	Reja	36	1060/74

Obiekt / rodzaj zabudowy	Ulica	nr	Działki
budynek	Robotnicza	1	386/177, 305/177
budynek	Robotnicza	10	482/166, 474/166, 483/166
budynek mieszkalny	Słowackiego	10	537/8
kamienica	Słupecka	7	443/177, 695/177, 599/177, 1151/177
kamienica	Słupecka	17A	468/166, 486/165
kamienica	Słupecka	17	480/166
budynek familijny	Sobieskiego Jana III	1	395/35
budynek familijny	Sobieskiego Jana III	4A	433/43
budynek familijny	Sobieskiego Jana III	5	432/43
budynek familijny	Sobieskiego Jana III	6	434/47
budynek familijny	Sobieskiego Jana III	7	435/46
budynek familijny	Sobieskiego Jana III	9	438/49
budynek familijny	Sobieskiego Jana III	11	441/55, 267/19
dom mieszkalny	Spacerowa Al.	1	1444/32
dom mieszkalny	Spacerowa Al.	2	994/32
dom mieszkalny	Spacerowa Al.	5	1443/32
budynek mieszkalny	Spacerowa Al.	7	1436/32
budynek mieszkalny	Spacerowa Al.	8	589/24
budynek mieszkalny	Spacerowa Al.	12	1386/32
dom mieszkalny	Spacerowa Al.	13	1527/32
szkoła	Stadionowa	2	838/4
krzyż Męki Pańskiej	Starokościelna	1	1098/55
kamienica	Starowiejska	4	283/59, 1681/64
kamienica	Starowiejska	6	1116/59
budynek mieszkalny	Stawowa	1A	582/29
krzyż	Stoińskiego		1003/352
kamienica	Strumieńskiego	12	425/21, 774/21, 427/21, 773/21, 776/148
budynek	Szymanowskiego	3	1279/61
figura św. Niepomucena	Świerczyny	4	633/35
budynek mieszkalny	Świerczyny	6	626/35
budynek mieszkalny	Świerczyny	6A	626/35
budynek mieszkalny	Świerczyny	8	582/29
kamienica z oficyną	Świerczyny	18	223/48
kamienica z oficyną	Świerczyny	20	374/47
kamienica	Świerczyny	24	399/40
kamienica	Świerczyny	36	210/119
kamienica	Świerczyny	38	209/119, 208/119
kamienica	Świerczyny	40	202/19, 205/119
kamienica	Świerczyny	42	272/119, 355/19
kamienica	Świerczyny	44	354/19
kamienica	Świerczyny	46	534/19
kamienica	Świerczyny	48	315/19
dawny zespół folwarku	Świerczyny	54	2276/329
dawny zespół folwarku	Świerczyny	56	2276/329
dawny zespół folwarku	Świerczyny	58	718/14
dawny zespół folwarku	Świerczyny	60	718/14
kamienica	Towarowa	3	498/51
kamienica	Towarowa	4	553/49
kamienica	Towarowa	7	393/20
kamienica	Towarowa	10	353/7
kamienica	Towarowa	12	1031/2
kamienica	Wałowa	1	50
kamienica	Wałowa	3	555/49
kamienica	Wiosny Ludów	12	573/32
budynek mieszkalny	Wojska Polskiego	2	8704/449, 2303/449
willa	Wojska Polskiego	16	1888/446

Obiekt / rodzaj zabudowy	Ulica	nr	Działki
willa	Wojska Polskiego	17	1884/453
willa	Wojska Polskiego	24	3342/446
willa	Wojska Polskiego	26	6323/446
budynek usługowy	Wolności Plac	4	1068/76
krzyż Męki Pańskiej	Wybickiego		686/48
krzyż Męki Pańskiej	Wybickiego		3243/28
kamienica	Wyspiańskiego	1	1359/437
kamienica	Wyspiańskiego	2	3612/496
kamienica	Wyspiańskiego	5	1371/424
kamienica	Wyspiańskiego	10	4299/404
kamienica	Wyspiańskiego	10A	4299/404
kamienica	Wyspiańskiego	13	1411/435, 1414/423
kamienica	Wyspiańskiego	15	1467/421
krzyż Męki Pańskiej	Zachęty	39A	1368/111
krzyż Męki Pańskiej	Zielnioka	30	2550/290
krzyż Męki Pańskiej	Zielnioka	71	2566/176
kaplica Sułkowskich	Ziętka gen.	25	2430/111
kościół	Ziętka gen.	25	1133/121
krzyż Męki Pańskiej	Ziętka gen.	59	3026/104
Zabytki techniki			
budynek młyna	Portowa	6	
wiadukt kolejowy w ciągu ul. Krakowskiej	Krakowska		
wiadukt kolejowy w ciągu ul. Bytomskiej	Bytomska		
wiadukt kolejowy w ciągu ul. Portowej	Portowa		
wiadukt kolejowy w ciągu ul. Sułkowskiego	Sułkowskiego		
zachowany południowy fragment dawnej hali wachlarzowej lokomotywowni wraz z przylegającą zabudową	Katowicka	8, 8a	
kompleks hal dawnej lokomotywowni i wagonowni	Szymanowskiego	1	
budynek dworca kolejowego	Powstańców		
wiaty peronowe nr 1, 2 i 3 (o nitowanej konstrukcji)	Powstańców		
ciąg zabudowy z budynkami hurtowni, ekspedycji PKP i hurtowni	Towarowa		
budynek wolnostojący po południowej stronie dworca kolejowego	Powstańców		
budynek dawnej walcowni cynku (sklep Biedronka)	Powstańców	6	
Zabytkowe cmentarze i zieleń			
cmentarz parafialny w Mysłowicach "stary", 1811 r.	Mikołowska / Oświęcimska		
cmentarz parafialny w Mysłowicach "nowy", 1878 r.	Mikołowska		
cmentarz parafialny w Brzezince "stary", 1903 r.	Cmentarna		
cmentarz parafialny w Brzezince "nowy", 1933 r.	Cmentarna		
były cmentarz w Dziećkowicach "stary", 1903 r.	Łukasiewicza		
cmentarz parafialny w Dziećkowicach „nowy", 1920 r.	Długa		
cmentarz parafialny w Krasowach, 1919 r.	PCK		
cmentarz ewangelicki, 1885 r.	Oświęcimska		
były cmentarz żydowski, XIX w.	Stawowa		
Park Górka Słupecka	x		
zespół zieleni wokół budynku przy ul. Murckowskiej 1	Murckowska 1		
skwery i place: Mieroszewskich, Kaweckiego, Wolności, przy dyrekcji kopalni, w Brzezince i w Kosztowach	x		
szpalery drzew wzdłuż ulic: Promenada, Wojska Polskiego, Stawowa, Szpitalna, Mickiewicza, Pogodna, Brzezińska (między ul. Dworcową a ogrodami działkowymi)	x		
drzewa i krzewy towarzyszące krzyżom, kapliczkom, pomnikom / miejscom pamięci i kościołom	x		

5.4. Stanowiska archeologiczne

Tab. 14. Wykaz stanowisk archeologicznych

Lp.	Dzielnica	Rodzaj zabytku	Czas powstania	Lokalizacja
1	Janów Miejski	Ślad osadnictwa	Kultura łużycka	AZP nr obsz. 98 - 48 nr stanowiska 30 Nr stanowiska w miejscowości 37 Działka nr 1390/3
2	Rynek ul. Grunwaldzka	Miasto lokacyjne Miasto lokacyjne (brama miejska droga)	Późne średniowiecze; okres wczesnonowożytny; okres nowożytny. Okres nowożytny	AZP nr obsz. 98 - 49 nr stanowiska 5 Nr stanowiska w miejscowości 41 Współrzędne geograficzne N: 50°14’43” E: 19°8’13”
3	Wesoła	Ślady osadnictwa	Neolit	AZP nr obsz. 99 - 48 nr stanowiska 1 Nr stanowiska w miejscowości 29 Działka nr 567/69
4	Wesoła	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Późne średniowiecze, Czasy nowożytne	AZP nr obsz. 99 - 48 nr stanowiska 2 Nr stanowiska w miejscowości 30 Działka nr 1056/4
5	Wesoła	Ślady osadnictwa	Czasy nowożytne	AZP nr obsz. 99 - 48 nr stanowiska 3 Nr stanowiska w miejscowości 31 Działka nr 1254/4
6	Wesoła	Ślady osadnictwa	Czasy nowożytne	AZP nr obsz. 99 - 48 nr stanowiska 4 Nr stanowiska w miejscowości 32 Działka nr 1286/50
7	Wesoła	Ślady osadnictwa	Czasy nowożytne	AZP nr obsz. 99 - 48 nr stanowiska 5 Nr stanowiska w miejscowości 33 Działka nr 1768/89
8	Brzezinka	Ślad osadnictwa Osada	XIV - XV w., okres późnośredn. XVII - XVIII w., okres nowożytny	AZP nr obsz. 99 - 49 nr stanowiska 4 Nr stanowiska w miejscowości 38 Działka nr 698/119
9	Brzezinka	Ślad osadnictwa Osada	XIV - XV w., okres późnośredn. XVII - XVIII w., okres nowożytny	AZP nr obsz. 99 - 49 nr stanowiska 5 Nr stanowiska w miejscowości 39 Działka nr 1592/115
10	Brzezinka	Ślad osadnictwa Osada	XIV - XV w., okres późnośredn. XVII - XVIII w., okres nowożytny	AZP nr obsz. 99 - 49 nr stanowiska 6 Nr stanowiska w miejscowości 40 Działka nr 1867/111
11	Krasowy	Ślady osadnictwa	Późne średniowiecze, XV- XVI w.	AZP nr obsz. 100 - 48 nr stanowiska 1 Nr stanowiska w miejscowości 34 Działka nr 2529/11
12	Ławki	Ślady osadnictwa	Późne średniowiecze, XV w.	AZP nr obsz. 100 - 48 nr stanowiska 2 Nr stanowiska w miejscowości 35 Działka nr 238/17
13	Ławki	Ślady osadnictwa	Późne średniowiecze, XV w.	AZP nr obsz. 100 - 48, nr stanowiska 3 Nr stanowiska w miejscowości 36 Działka nr 740/109
14	Dziećkowice	Ślady osadnictwa Punkt osadniczy	Bliżej nieokreślone pradzieje, epoka żelaza XIV - XVII w.	AZP nr obsz. 100 - 49 nr stanowiska 7 Nr stanowiska w miejscowości 7 Działka nr 1894/78
15	Krasowy	Ślady osadnictwa	Bliżej nieokreślone pradzieje, epoka żelaza	AZP nr obsz. 100 - 49, nr stanowiska 8 Nr stanowiska w miejscowości 14 Działka nr 2051/46
16	Kosztowy	Osada	Kultura przeworska, okres rzymski	AZP nr obsz. 100 - 49, nr stanowiska 9 Nr stanowiska w miejscowości 13 Działka nr 2253/290
17	Dziećkowice	Punkt osadniczy	Bliżej nieokreślone pradzieje	AZP nr obsz. 100 - 49 nr stanowiska 15 Nr stanowiska w miejscowości 6 Działka nr 1566/78

Rys. 6. Dziedzictwo kulturowe – zabytki

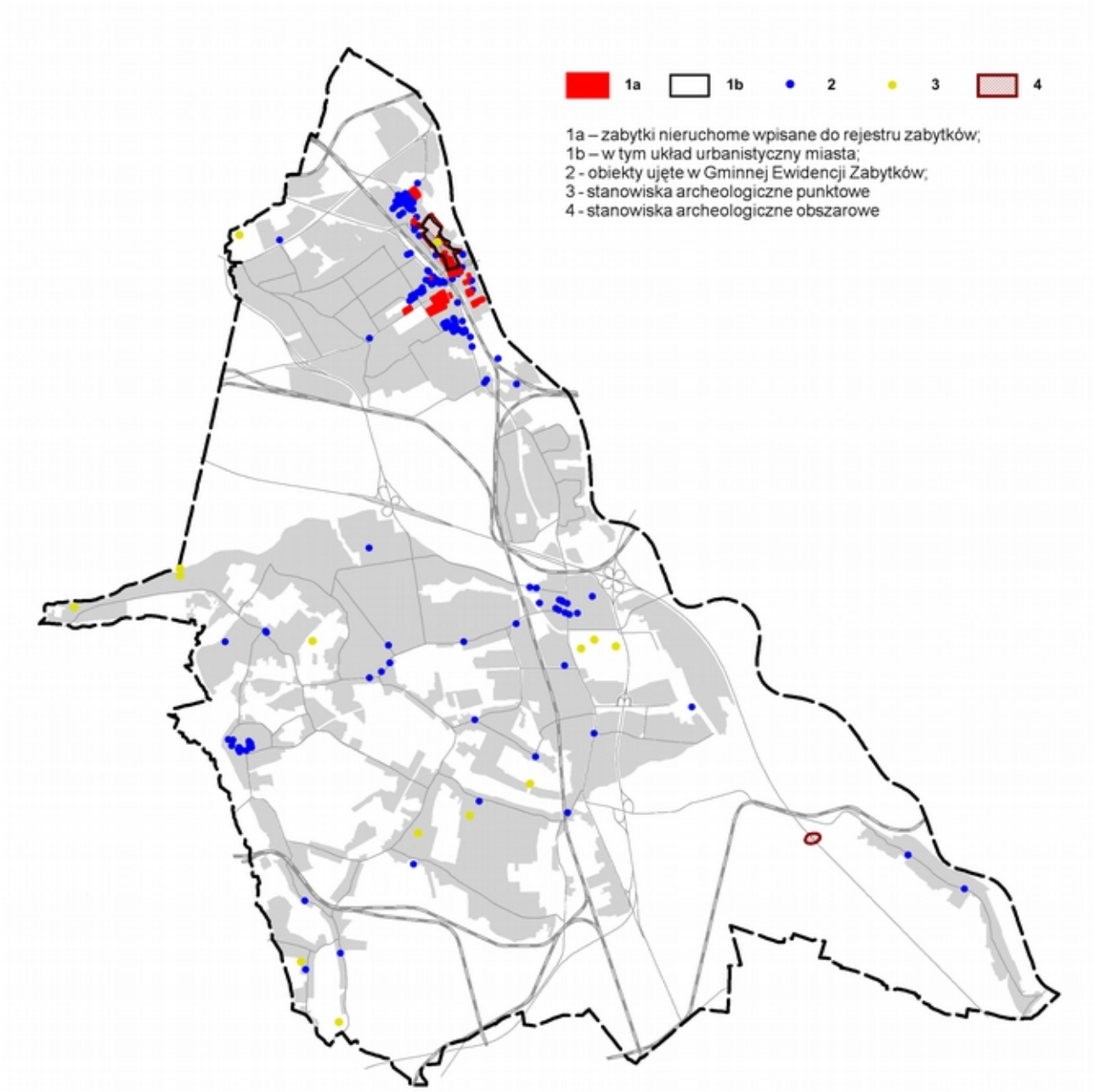

6. Demografia

6.1. Liczba ludności. Struktura demograficzna

W 2018 r. liczba ludności Mysłowic wynosiła 74851 mieszkańców, co stanowi, iż miasto jest największym - pod względem ludnościowym - ośrodkiem regionalnym nie będącym miastem wojewódzkim. Podana wielkość wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego. Według danych pochodzących z Urzędu Miasta (system PESEL) liczba ludności na koniec 2018 r. wyniosła 70857. Różnica ta wynika z odmiennej metodologii zbierania danych. Dane Urzędu Miasta są danymi bieżącymi, według stanu na określony dzień. W metodologii Głównego Urzędu Statystycznego dane o liczbie i strukturze ludności dla okresów międzyspisowych są sporządzane poprzez przyjęcie wyników spisu powszechnego za bazę wyjściową dla gminy, a następnie są naliczane metodą bilansową. Dla porównania liczby ludności Mysłowic

z innymi miastami użyto danych Głównego Urzędu Statystycznego, dla analiz wewnątrzmiejskich przyjęto dane Urzędu Miasta.

Tab. 15. Liczba ludności

Wyszczególnienie	Ludność (osoby)						Ubytek (-) ludności w okresie 1995-2018	
	lata							
	1995	2000	2005	2010	2015	2018	osoby	%
Jaworzno	98 210	97 119	96 217	94 831	92 847	91 563	-6 647	-6,8
Katowice	351 521	330 625	317 220	311 421	299 910	294 510	-57 011	-16,2
Mysłowice	79 766	75 949	75 183	75 501	74 851	74 586	-5 180	-6,5
Sosnowiec	247 499	234 486	226 034	216 961	207 381	202 036	-45 463	-18,4
Tychy	133 760	133 463	131 153	129 507	128 444	127 831	-5 929	-4,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykr. 1. Ludność w Mysłowicach w okresie 1995-2018

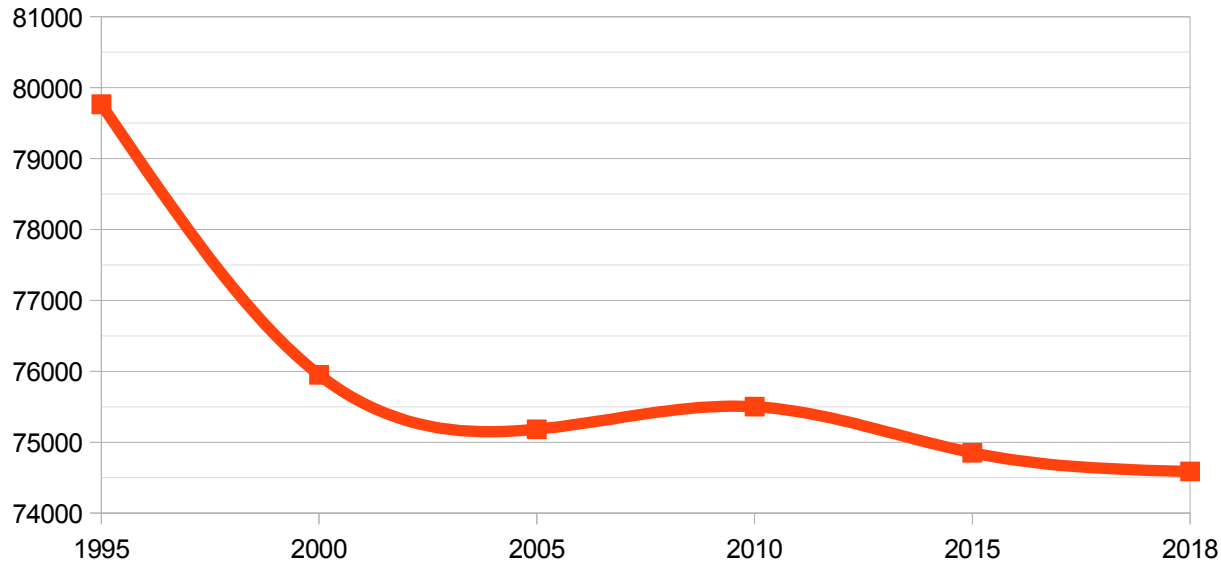

Na spadek liczby ludności składa się zarówno ubytek ludności z przyczyn naturalnych, tj. większa liczba zgonów niż urodzin, jak i ujemne saldo migracji, co obrazują poniższe tabele, przy czym należy zauważyć, iż w Mysłowicach zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji (pomimo ujemnych wartości) przedstawiają się korzystniej niż w gminach sąsiednich.

Tab. 16. Przyrost naturalny w okresie

Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2015	2018
	osoby				
Jaworzno	-23	-111	-56	-267	-359
Katowice	-950	-1 123	-644	-1 029	-841
Mysłowice	-86	32	78	-8	-30
Sosnowiec	-626	-745	-686	-987	-951
Tychy	113	250	369	79	-171
Sosnowiec	-626	-745	-686	-987	-951
	na 1000 osób				
Jaworzno	-	-	-	-2,9	-3,9
Katowice	-	-	-	-3,4	-2,8
Mysłowice	-	-	-	-0,1	-0,4
Sosnowiec	-	-	-	-4,7	-4,7
Tychy	-	-	-	0,6	-1,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Tab. 17. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych

Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2016	2018
	osoby				
Jaworzno	-105	-135	-173	-209	-205
Katowice	-1296	-1099	-1078	-837	-752
Mysłowice	-9	-107	-106	-192	-27
Sosnowiec	-704	-1 165	-976	-709	-858
Tychy	-459	-660	-432	-235	-200
	na 1000 osób				
Jaworzno	-	-1,40	-1,82	-2,26	-2,23
Katowice	-	-3,45	-3,45	-2,80	-2,55
Mysłowice	-	-1,42	-1,40	-2,57	-0,36
Sosnowiec	-	-5,13	-4,48	-3,43	-4,22
Tychy	-	-5,02	-3,33	-1,83	-1,56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Procesy demograficzne zachodzą odmiennie w północnej i w południowej części miasta. W części północnej liczba ludności maleje, w części południowej - rośnie, aczkolwiek w mniejszym stopniu niż maleje na północy.

Tab. 18. Ludność w dzielnicach (stan na koniec roku)

Wyszczególnienie	2006	2012	2014	2016	2018	2019	2006 = 100	Przyrost, ubytek (-) ludności w okresie 2006-2019
„Północ" razem	***51751***	***49295***	***47247***	***45521***	***44574***	***44143***	***85,3***	***-7608***
Bończyk - Tuwima	6348	6158	5902	5621	5599	5641	88,9	-707
Brzęczkowice i Słupna	10536	9901	9647	9325	9207	9040	85,8	-1496
Centrum	10447	9906	9279	9175	8803	8708	83,4	-1739
Janów Miejski - Ćmok	9592	9070	8931	8673	8677	8745	91,2	-847
Piasek	4208	3978	3735	3482	3304	3211	76,3	-997
Stare Miasto	3807	3905	3613	3561	3480	3370	88,5	-437
Szopena - Wielka	6813	6377	6140	5684	5504	5428	79,7	-1385

Wyszczególnienie	2006	2012	2014	2016	2018	2019	2006 = 100	Przyrost, ubytek (-) ludności w okresie 2006-2019
Skotnica								
„Południe" razem	***23107***	***24698***	***24416***	***24405***	***24693***	***24851***	***107,5***	***1744***
Brzezinka	5068	5146	4877	4768	4656	4616	91,1	-452
Dziećkowice	1339	1461	1396	1412	1422	1411	105,4	72
Kosztowy	3314	3480	3551	3621	3790	3836	115,8	522
Krasowy	2474	2811	2839	2775	2893	2969	120,0	495
Larysz - Hajdowizna	1212	1546	1357	1611	1695	1748	144,2	536
Morgi	1847	2146	2384	2279	2355	2389	129,3	542
Wesoła*	7853	8108	8012	6967	6847	6815	86,8	x
Ławki*	-	-	-	972	1035	1067	x	x
Mysłowice ogółem	**74858**	**73993**	**71663**	**69926**	**69267**	**68994**	**92,2**	***-5864***

* razem Wesoła i Ławki.
Źródło: dane za lata 2006, 2012 i 2014 wg opracowania pt. „Diagnoza sytuacji demograficznej miasta Mysłowice w latach 2000. Inkom, 2014 (str. 15); pozostałe lata - UM Mysłowice

Wykr. 2. Ludność w północnych i południowych dzielnicach Mysłowic w okresie 2006-2019

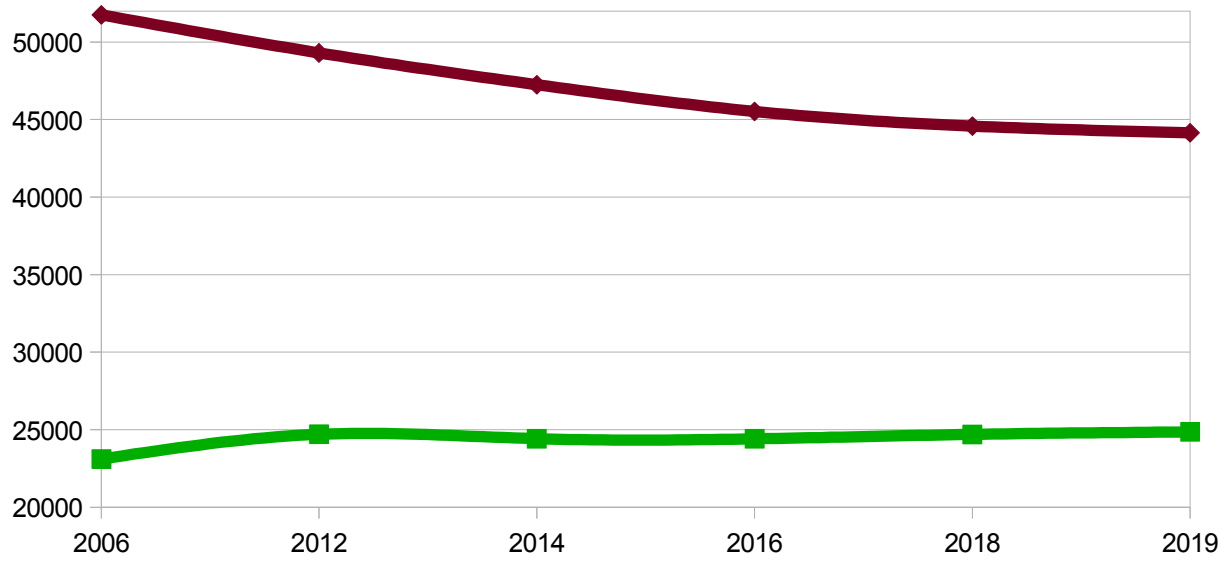

W okresie 1995 - 2018 zaznaczyły się istotne, i niekorzystne przesunięcia w strukturze wiekowej ludności Mysłowic. Radykalnie zmalała liczba ludności w wieku produkcyjnym, i w jeszcze większym stopniu wzrosła liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, co spowodowało, iż odsetek liczby ludności tej grupy wiekowej wzrósł z 11% w 1995 r. do 20,5% w 2018 r. Te niekorzystne przesunięcia strukturalne będą kontynuowane w kolejnym kresie, do 2050 r., o czym poniżej.

Tab. 19. Ludność wg grup wieku

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2015	2018
	osoby					
Ogółem	79 766	75 949	75 183	75 501	74 851	74 586
przedprodukcyjny	22 641	18 453	14 515	13 123	13 020	13 363
produkcyjny	48 373	48 327	50 070	50 388	47 876	45 896
--mobilny	-	-	-	*30 307*	*28 925*	*27 860*
--niemobilny	-	-	-	*20 081*	*18 951*	*18 036*
poprodukcyjny	8 752	9 169	10 598	11 990	13 955	15 327
	1995 = 100 (dla mobilny i niemobilny 2010 = 100)					
przedprodukcyjny	x	95,2	94,3	94,7	93,8	93,5
produkcyjny	x	81,5	64,1	58,0	57,5	59,0
--mobilny	-	-	-	*x*	*95,4*	*91,9*
--niemobilny	-	-	-	*x*	*94,4*	*89,8*
poprodukcyjny	x	104,8	121,1	137,0	159,4	175,1
	%					
przedprodukcyjny	28,4	24,3	19,3	17,4	17,4	17,9
produkcyjny	60,6	63,6	66,6	66,7	64,0	61,5
--mobilny	*x*	*x*	*x*	*40,1*	*38,6*	*37,4*
--niemobilny	*x*	*x*	*x*	*26,6*	*25,3*	*24,2*
poprodukcyjny	11,0	12,1	14,1	15,9	18,6	20,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

6.2. Prognoza demograficzna

Długoterminowa prognoza GUS wskazuje, że w okresie do 2030 r. liczba ludności Mysłowic zmniejszy się (w porównaniu do 2020 r.) o 3,2 tys. do stanu ok. 70,5 tys., a w okresie do 2050 może się zmniejszyć o 11,6 tys., tj. do stanu ok. 62,1 tys.

Tab. 20. Prognozowane zmiany liczby ludności

Wyszczególnienie	Ludność (osoby)					Ubytek (-) ludności w okresie			
	lata					2020-2030		2020-2050	
	2020	2025	2030	2040	2050	osoby	%	osoby	%
Jaworzno	90 413	87 593	84 411	77 307	69 873	-6002	-6,6	-20 540	-22,7
Katowice	287 334	274 558	261 050	233 446	208 112	-26284	-9,1	-79 222	-27,6
Mysłowice	73 724	72 282	70 489	66 366	62 137	-3235	-4,4	-11 587	-15,7
Sosnowiec	197 895	187 544	176 632	153 695	131 927	-21263	-10,7	-65 968	-33,3
Tychy	124 670	120 787	116 318	106 553	97 063	-8352	-6,7	-27 607	-22,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prognozy demograficznej GUS.

Wykr. 3. Ludność w Mysłowicach - prognoza na lata 2020-2050

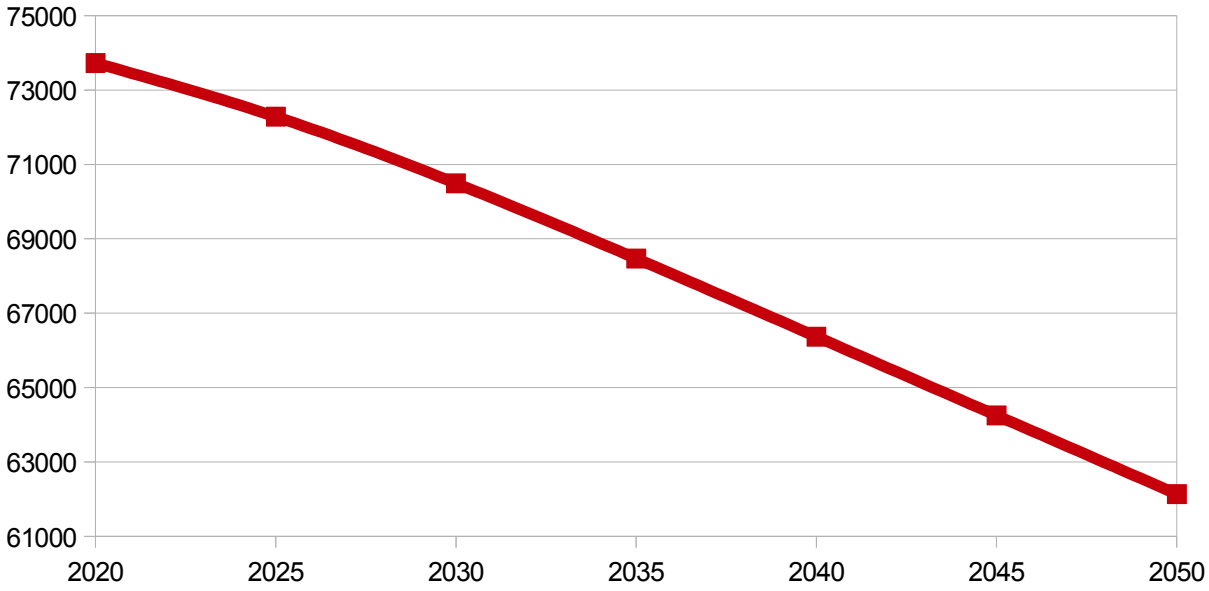

Są to znaczące spadki. Zmniejszenie liczby ludności będzie następowało nieuchronnie, wraz z niekorzystnymi zmianami w strukturze ludności. Znaczenia tego faktu nie pomniejsza obserwacja, iż prognozy GUS dla miast województwa śląskiego z reguły są niedoszacowane. Zmniejszenie liczby ludności będzie następowało nieuchronnie, wraz z niekorzystnymi zmianami w strukturze ludności.

Aktualnie obowiązująca prognoza GUS na lata 2014-2050 dla Mysłowic operuje bardziej pesymistycznymi założeniami w zakresie dzietności i salda migracji od faktycznie obserwowanych w latach 2014 - 2019 (do roku 2050 założono ubytek 2740 osób). Rozbieżności te powiększają się w kolejnych latach, ograniczając przydatność tej prognozy dla planowania przestrzennego, jako podstawy szacowania zapotrzebowania na powierzchnię nowej zabudowy mieszkaniowej, produkcyjnej i usługowej w ramach bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę sporządzanego zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Należy zauważyć, że pomimo spadkowej tendencji liczby ludności ogółem, do roku 2030 będzie wzrastać liczba gospodarstw domowych, będąca podstawowym wyznacznikiem zapotrzebowania na mieszkania (patrz punkt 13.1).

Uzasadnia to zastosowanie współczynnika zwiększającego wielkości przyszłego zapotrzebowania na nową zabudowę oszacowane z wykorzystaniem tej prognozy, o którym mowa w art. 10 ust. 7 pkt 2 ustawy, w maksymalnej wielkości 30%.

Tab. 21. Prognozowane zmiany liczby ludności wg grup wieku

Grupa wieku	2020	2030	2040	2050	2030	2040	2050	2020	2030	2040	2050
	osoby				2020 = 100			%			
Ogółem	73 724	70 489	66 366	62 137	95,6	90,0	84,3	x	x	x	x
przedprodukcyjny	12 859	11 113	9 714	9 300	86,4	75,5	72,3	17,4	15,8	14,6	15,0
produkcyjny	46 590	42 610	40 354	34 450	91,5	86,6	73,9	63,2	60,4	60,8	55,4
--mobilny	*26 845*	*21 636*	*18 091*	*16 953*	*80,6*	*67,4*	*63,2*	*36,4*	30,7	27,3	27,3
--niemobilny	*19 745*	*20 974*	*22 263*	*17 497*	*106,2*	*112,8*	*88,6*	*26,8*	29,8	33,5	28,2
poprodukcyjny	14 275	16 766	16 298	18 387	117,5	114,2	128,8	19,4	23,8	24,6	29,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prognozy demograficznej GUS.

Wyraźnie będzie rosła liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, osiągając w 2050 r. udział na poziomie 30% (w 2020 r. udział ten wynosił 19%). Zmniejszą się udziały ludności w wieku przedprodukcyjnym

i produkcyjnym. Udział ludności w wieku produkcyjnym zmniejszy się z 63% (w 2020 r.) do 55% (w 2050 r.). Będzie to stanowiło jednocześnie spadek ludności w tej grupie wieku o ponad 1/4.

7. Warunki i jakość życia mieszkańców. Infrastruktura społeczna

7.1. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe w Mysłowicach wynosiły w 2018 r. prawie 30 tys. mieszkań, i wzrosły w stosunku do roku 2000 o 11,6%. Był to wzrost porównywalny do innych wybranych miast (jedynie w Sosnowcu był wyraźnie niższy, natomiast w Tychach wyraźnie wyższy).

Tab. 22. Zasoby mieszkaniowe - budynki i mieszkania

Wyszczególnienie	Liczba budynków mieszkalnych		Liczba mieszkań					
	2010	2018	2000	2005	2010	2015	2018	2000=100
Jaworzno	11 840	12 897	30 942	33 240	33 788	34 387	35 117	113,5
Katowice	17 849	19 567	132 615	132 802	137 541	141 045	145 064	109,4
Mysłowice	7 062	8 210	25 947	26 997	27 584	28 314	28 958	111,6
Sosnowiec	11 807	12 561	88 813	90 661	90 603	91 593	92 346	104,0
Tychy	7 217	8 690	43 277	45 642	47 788	49 463	50 696	117,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Odpowiednio do zwiększenia liczby mieszkań we wszystkich porównywalnych miastach wzrosła - w większym zakresie - ich powierzchnia użytkowa (w Mysłowicach o 29%), i był to przyrost analogiczny jak Tychach i Jaworznie.

Tab. 23. Zasoby mieszkaniowe - izby i powierzchnia użytkowa mieszkań

Wyszczególnienie	Izby			Powierzchnia użytkowa mieszkań (m^2)			
	2000	2010	2018	2000	2010	2018	2000=100
Jaworzno	103 776	120 663	126 914	1 812 891	2 249 045	2 415 621	133,2
Katowice	421 703	460 141	483 321	7 238 262	8 194 969	8 728 455	120,6
Mysłowice	90 130	100 345	106 474	1 527 552	1 806 517	1 974 900	129,3
Sosnowiec	279 522	293 377	300 849	4 575 677	4 951 189	5 127 089	112,1
Tychy	153 161	173 674	185 529	2 533 530	2 999 443	3 294 738	130,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2018 r. osiągnęła 68,2 m^2, i była to wielkość prawie taka sama jak w Jaworznie. Miasta te charakteryzują się większą wartością przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania z uwagi na większy udział zabudowy jednorodzinnej. Wzrósł wskaźnik przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 osobę, w Mysłowicach z 21,6 m^2 w 2002 r. do 26,5 m^2 w 2018 r. Wzrost tego wskaźnika jest z jednej strony efektem znaczącego ruchu budowlanego przekładającego się na zwiększenie powierzchni użytkowej mieszkań, a drugiej strony - spadkiem liczby ludności.

Tab. 24. Zasoby mieszkaniowe - podstawowe wskaźniki

Wyszcze-gólnienie	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m^2)					Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m^2)					Mieszkania na 1000 mieszkańców				
	2002	2005	2010	2015	2018	2002	2005	2010	2015	2018	2002	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	61,6	62,4	66,6	68,1	68,8	20,9	21,6	23,7	25,2	26,4	bd	345,5	356,3	370,4	383,5
Katowice	57,2	57,8	59,6	60,0	60,2	23,2	24,2	26,3	28,2	29,6	bd	418,6	441,7	470,3	492,6
Mysłowice	61,2	62,2	65,5	67,2	68,2	21,6	22,3	23,9	25,4	26,5	bd	359,1	365,3	378,3	388,2
Sosnowiec	53,6	53,9	54,6	55,2	55,5	20,9	21,6	22,8	24,4	25,4	bd	401,1	417,6	441,7	457,1
Tychy	58,6	59,7	62,8	64,1	65,0	19,8	20,8	23,2	24,7	25,8	bd	348,0	369,0	385,1	396,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

W zakresie wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne (wodociąg, łazienka, centralne ogrzewania), Mysłowice nie odbiegają od porównywalnych miast. Jedynie odnośnie centralnego ogrzewania różnica ma większe znaczenie i dotyczy z jednej strony Jaworzna i Tychów, w których udział mieszkań zaopatrywanych w ciepło zdalaczynne jest wysoki (odpowiednio 92,7% i 98,3%) a z drugiej Sosnowca, Katowic i Mysłowic, w których wskaźnik ten jest niższy (odpowiednio 79,7%, 80,8% oraz 81,9%).

O standardzie zamieszkania informują również dane statystyczne przedstawiające odsetki ludności korzystającej z instalacji technicznych, tj. sieci wodociągowych, kanalizacyjnych i gazowych. W zakresie zaopatrzenia w wodę bez mała w całości ludność wskazanych miast korzysta z sieci wodociągowych. Większe zróżnicowanie dotyczy sieci kanalizacyjnej, i przede wszystkim sieci gazowej. W Mysłowicach udziały te kształtowały się w 2018 r. odpowiednio na poziomie 84% i 73%.

W niezbyt znaczący sposób zróżnicowane są wybrane miasta w zakresie udziału mieszkań gminnych w ogólnej liczbie mieszkań. Odsetek ten kształtował się (w 2018 r.) na poziomie od 8,1% do 10,7% - najniższy dotyczył Mysłowic, najwyższy Katowic.

W okresie po 2000 r. liczba nowych mieszkań oddawanych do użytku w grupie porównywalnych miast rosła prawie z roku na rok. W Mysłowicach rozwój budownictwa mieszkaniowego jest szczególnie widoczny, przy czym, w roku 2018 zauważalna jest zmian polegająca na większej liczbie mieszkań oddanych do użytku z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (mówiąc ogólnie - mieszkań developerskich) niż mieszkań indywidualnych (w większości w zabudowie jednorodzinnej wolnostojącej lub - bardziej intensywnej - szeregowej i bliźniaczej).

Jeśli uznać stosunek liczby nowych mieszkań na sprzedaż lub wynajem do liczby nowych mieszkań indywidualnych za miarę „miejskiego" charakteru jednostki (w opozycji do „podmiejskości") i idącej za tym atrakcyjności inwestycyjnej dla deweloperów - zdecydowanie „miejski" charakter cechuje Katowice, a także Tychy, w pozostałych jednostkach - rozwój budownictwa mieszkaniowego ma głównie charakter „podmiejski", a od 2018 r. - „miejski" - w Mysłowicach i Sosnowcu. W Jaworznie jeszcze do niedawna zdecydowanie przeważała zabudowa „podmiejska", lecz w 2018 r. niewielką przewagę uzyskała zabudowa „miejska".

Tab. 25. Mieszkania oddane do użytkowania

Wyszczególnienie	Ogółem					Spółdzielcze		Przeznacz. na sprzedaż lub wynajem		Indywidualne	
	2000	2005	2010	2015	2018	2015	2018	2015	2018	2015	2018
Jaworzno	59	133	170	155	410	0	0	47	123	108	113
Katowice	366	317	1 137	1 159	894	0	0	1 007	704	82	80
Mysłowice	38	95	128	147	308	0	0	49	186	98	122
Sosnowiec	15	116	119	128	395	0	0	28	269	100	126
Tychy	206	228	501	428	570	0	0	265	385	157	183

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Należy odnotować generalny proces zmniejszania - w grupie mieszkań oddanych do użytku - przeciętnej powierzchnia użytkowej 1 mieszkania przy jednoczesnym wzroście wskaźnika liczby mieszkań oddanych do użytku na 1000 ludności. W Mysłowicach wskaźnik ten w latach 2002 - 2018 (zgodnie z tabelą poniżej) kształtował się w wielkościach: 1,0; 1,3; 1,7; 2,0 i 4,1.

Tab. 26. Mieszkania oddane do użytkowania - wskaźniki

Wyszczególnienie	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m^2)					Mieszkania na 1000 ludności				
	2002	2005	2010	2015	2018	2002	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	125,5	107,6	163,1	133,7	78,7	1,5	1,4	1,8	1,7	4,5
Katowice	122,4	123,2	79,1	63,2	73,4	0,9	1,0	3,6	3,9	3,0
Mysłowice	115,2	157,4	160,2	138,5	97,4	1,0	1,3	1,7	2,0	4,1
Sosnowiec	132,5	147,9	143,3	122,0	89,9	0,4	0,5	0,5	0,6	1,9
Tychy	128,6	137,4	100,8	85,2	94,9	1,4	1,7	3,9	3,3	4,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Pomimo malejącej liczby mieszkańców i dobrego tempa rozwoju budownictwa mieszkaniowego w ostatnich latach, problemy mieszkaniowe w Mysłowicach prawdopodobnie będą narastać. Wyższe są społeczne oczekiwania dotyczące standardu mieszkań. Przyrasta liczba budynków całkowicie zdegradowanych technicznie (zwłaszcza tych wybudowanych przed 1918 r.). Przy dochodach niższych od średniej krajowej mieszkańcy Mysłowic w ograniczonym zakresie dysponują zasobami lub zdolnościami kredytowymi umożliwiającymi budowę domu bądź zakup mieszkania.

7.2. Bezpieczeństwo publiczne

W okresie 2015 - 2019 w Mysłowicach zmniejszyła się liczba popełnionych przestępstw. Ta korzystna tendencja jest charakterystyczna dla wybranych do porównania miast (z wyjątkiem Jaworzna). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców wskaźnik przestępstw w Mysłowicach, w 2019 r. jest najniższy w porównaniu do wybranych miast.

Tab. 27. Przestępstwa stwierdzone przez Policję* i wykrywalność sprawców

Wyszczególnienie	Liczba przestępstw ogółem			na 1000 mieszkańców					Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw	
				ogółem	w tym wg rodzajów:					
					o char. kryminalnym	o char. gospodarczym	przeciwko życiu i zdrowiu	przeciwko mieniu		
	2015	2019	2015 =100	2019	2019	2019	2019	2019	2015	2019
Jaworzno	1 700	1 785	105,0	19,6	11,7	6,0	0,4	9,6	64,8	74,7
Katowice	13 099	10 192	77,8	34,7	24,5	6,7	0,8	16,9	56,4	67,6
Mysłowice	2 401	1 537	64,0	20,6	13,9	3,6	0,5	9,1	66,0	71,0
Sosnowiec	6 882	6 676	97,0	33,2	19,9	9,4	0,8	13,4	67,1	77,5
Tychy	3 247	2 923	90,0	22,9	14,9	5,6	0,6	11,7	70,8	77,6

* w zakończonych postępowaniach przygotowawczych
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Korzystne tendencje spadku przestępczości nie eliminują jednak tego zjawiska całkowicie. Zgodnie z „Raportem o stanie miasta Mysłowice 2017 - 2018" rejony najbardziej zagrożone przestępczością i wykroczeniami to w kolejności: ul. Rymera, Piasek, Stare Miasto i Klachowiec (ulice Wyspiańskiego - Katowicka - Mikołowska - Armii Krajowej).

Komenda Miejska Policji w Mysłowicach zlokalizowana jest przy ul. Starokościelna 2.

Straż pożarna zabezpiecza życie i mienie mieszkańców poprzez walkę z pożarami, innymi klęskami żywiołowymi oraz ratownictwo techniczne, chemiczne, ekologiczne i medyczne. Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej wraz z jednostką ratowniczą - gaśniczą zlokalizowana jest przy ul. Mikołowskiej 50 m. Wspomagają ją:

– Ochotnicza Straż Pożarna Mysłowice - Janów, ul. Bolesława Chrobrego 11,
– Ochotnicza Straż Pożarna Mysłowice - Dziećkowice, ul. Batalionów Chłopskich 45,
– Ochotnicza Straż Pożarna Mysłowice - Kosztowy, ul. Górnośląska 60,
– Zakładowa Straż Pożarna KWK Mysłowice - Wesoła.

7.3. Ochrona zdrowia. Pomoc społeczna

Sieć placówek ochrony zdrowia, o charakterze ogólnomiejskim, tworzą (przede wszystkim):

– Mysłowickie Centrum Zdrowia Sp. z o.o. Szpital nr 1, ul. Mikołowska 1;
– SP ZOZ Szpital Nr 2 im. dr. Tadeusza Boczonia, ul. Bytomska 41.

Ponadto, w 2018 r. funkcjonowało 48 przychodni o różnych profilach branżowych, przy czym jednostek o charakterze podstawowym (placówki podstawowej opieki zdrowotnej) było ok. 18.

Tab. 28. Infrastruktura ochrony zdrowia i personel medyczny - wskaźniki

Wyszczególnienie	Lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności			Łóżka w szpitalach ogólnych			Przychodnie na 10 tys. ludności		
	2010	2015	2018	2005	2010	2018	2000	2010	2018
Jaworzno	37,1	46,5	55,5	343	385	400	2	3	4
Katowice	126,2	164,1	197,3	3 533	3 514	3 642	6	8	10
Mysłowice	34,2	40,5	44,9	301	272	199	5	6	6
Sosnowiec	52,1	97,7	91,8	1 803	1 583	1 393	4	5	6
Tychy	56,4	70,5	80,6	826	884	558	4	6	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Elementem ochrony zdrowia są żłobki i kluby dziecięce. W ostatnich latach (tj. od 2012 r.) liczba żłobków podwoiła się, a liczba miejsc (razem z klubami dziecięcymi) wzrosła ze 135 miejsc w 2012 r. do 327 w 2018 r. Odsetek dzieci objętych opieką wyniósł w 2018 r. 11,0%, podczas gdy w 2010 r. wynosił 3,2%.

Podstawową jednostką pomocy społecznej w Mysłowicach jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (ul. Gwarków 24). Oprócz jednostek MOPS-u działają również:
- Dom Dziecka im. św. Ojca Pio, ul. Żeromskiego 2,
- Dom Pomocy Społecznej, ul. Reja 54,
- Środowiskowy Dom Samopomocy, ul. Wielka Skotnica 39,
- Dzienny Dom „Senior Wigor”, ul. Laryska 7,
- Centrum Opiekuńczo - Wychowawcze "Nadzieja", ul. Starokościelna 8/5,
- Dom Seniora „Zielony Zakątek", ul. Plebiscytowa 88d.

7.4. Edukacja i kultura

Bazę edukacyjną na poziomie przedszkolnym, podstawowym i ponadpodstawowym w Mysłowicach w 2018 r. tworzyło 26 przedszkoli (w tym 6 niepublicznych), 18 szkół podstawowych, 3 szkoły ponadpodstawowe oraz inne jednostki oświatowe (o charakterze publicznym i niepublicznym).

Przedszkola:
- Przedszkole nr 1 z oddziałami integracyjnymi, ul. Laryska 9,
- Przedszkole nr 3, ul. Bernarda Wały 3,
- Przedszkole nr 4, ul. Wyspiańskiego 16a,
- Przedszkole nr 5, ul. Armii Krajowej 28,
- Przedszkole nr 7 Integracyjne, ul. Portowa 11a,
- Przedszkole nr 8, ul. Gwarków 22,
- Przedszkole nr 9, ul. Różyckiego 10j,
- Przedszkole nr 10, ul. Niepodległości 44,
- Przedszkole nr 12, ul. Prusa 5,
- Przedszkole nr 13, ul. Armii Krajowej 19,
- Przedszkole nr 15, ul. Osmańczyka 2,
- Przedszkole nr 16 z oddziałami integracyjnymi, ul. Kawy 4,
- Przedszkole nr 18, ul. Pocztowa 20,
- Przedszkole nr 19, ul. Łukasiewicza 34,
- Przedszkole nr 20, ul. Zapolskiej 1,
- Przedszkole publiczne Akademia Przed-Szkolna „Skrzat” z oddziałami integracyjnymi, ul. Korfantego 9
- Przedszkole publiczne „Cudaczek”, ul. gen. Ziętka 20
- Niepubliczne Przedszkole Integracyjne „Zielona Lokomotywa”, ul. Górnośląska 5,
- Niepubliczne Przedszkole „Akademia małego odkrywcy”, ul. Kazimierza Wielkiego 2a,
- Przedszkole Niepubliczne Madzik Place Kindergarten, ul. Wybickiego 66,
- Gumisiowe Przedszkole, ul. PCK 113a,
- Przedszkole Niepubliczne „Motylek” z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Towarowa 1,
- Przedszkole Montessori Ziarno, ul. Powstańców 19.

Szkoły Podstawowe:
- Szkoła Podstawowa Sportowa im. Olimpijczyków Śląskich, ul. Gwarków 1,

– Szkoła Podstawowa nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie, ul. Wielka Skotnica 2,
– Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bolesława Prusa, ul. Piastowska 7,
– Szkoła Podstawowa nr 3 im. Kawalerów Orderu Uśmiechu, ul. 1000-lecia Państwa Polskiego 6,
– Szkoła Podstawowa nr 4 im. Wojciecha Korfantego, ul. Wielka Skotnica 84a,
– Szkoła Podstawowa nr 5 im. Gustawa Morcinka, ul. Długa 92,
– Szkoła Podstawowa nr 7 im. Kornela Makuszyńskiego, ul. Górnicza 4,
– Szkoła Podstawowa nr 9 im. Bernarda Świerczyny, ul. Armii Krajowej 30,
– Szkoła Podstawowa nr 10 im. Karola Miarki, ul. M. Reja 28,
– Szkoła Podstawowa nr 13 im. Henryka Sienkiewicza, ul. kard. Hlonda 14,
– Szkoła Podstawowa nr 14, ul. 3 Maja 19,
– Szkoła Podstawowa nr 15 im. Alfreda Szklarskiego, ul. Piastów Śląskich 8,
– Szkoła Podstawowa nr 16 im. Jerzego Chromika, ul. Kosztowska 46,
– Publiczna Szkoła Podstawowa Jezuitów, ul. Powstańców 19.

Zespoły szkolno - przedszkolne:
– Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 1, ul. gen. Ziętka 116,
– Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 2, ul. Wybickiego 79,
– Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 3, ul. Laryska 101,
– Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 4, ul. PCK 209b,
– Zespół Szkół Specjalnych, ul. Bernarda Wały 4.

Szkoły ponadpodstawowe:
– I Liceum Ogólnokształcące im. Kościuszki, ul. Mickiewicza 6-8,
– II Liceum Ogólnokształcące im. Powstańców Śląskich, ul. Mikołowska 3,
– Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, ul. Mikołowska 44; ul. Mikołowska 44a; ul. Pocztowa 20

Tab. 29. Miejsca w przedszkolach, uczniowie w szkołach (stan w dniu 30.09.2018)

Wyszczególnienie	Miejsca w przedszkolach		Uczniowie w szkołach	
	30.09.2018	30.05.2020	30.09.2018	30.05.2020
Przedszkola - publiczne - niepubliczne	2474 435	2460 445	x x	x x
Szkoły podstawowe	x	x	5455	4431
Licea ogólnokształcące	x	x	633	839
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	x	x	442	705
Szkoły pozostałe	x	x	175	150

Źródło: Raport o stanie Miasta Mysłowice za lata 2017 – 2018 (2018 r.) oraz Wydział Edukacji (2020 r.)

Samorząd Miasta Mysłowice jest organizatorem następujących instytucji kultury:
– Mysłowicki Ośrodek Kultury, ul. Grunwaldzka 7,
  - filia Brzezinka, ul. Laryska 5,
  - filia Brzęczkowice, ul. Kawy 12 i 12a,
  - filia Dziećkowice, ul. Długa 70 a,
  - filia Krasowy, ul. PCK 209 b,
  - filia Morgi, ul. Wybickiego 80,
  - filia Wesoła, ul. Piastów Śląskich 8.
– Młodzieżowy Dom kultury, ul. Mikołowska 3
– Miejska Biblioteka Publiczna w Mysłowicach, ul. Strumieńskiego 4,
  - filia biblioteczna nr 1, ul. Laryska 5,
  - filia biblioteczna nr 2, ul. Wielka Skotnica 84a,
  - filia biblioteczna nr 3, ul. Laryska 102,
  - filia biblioteczna nr 4, ul. Wybickiego 80,
  - filia biblioteczna nr 5, ul. gen. Ziętka 25,

- filia biblioteczna nr 7, ul. Oświęcimska 8,
- filia biblioteczna nr 8, ul. 3 Maja 28,
- filia biblioteczna nr 9, ul. Górnośląska 5,
- fia biblioteczna nr 11, ul. Mikołowska 40,

– Muzeum Miasta Mysłowice, ul. Stadionowa 7a.

Muzeum Miasta powstałe w 2006 r. prowadzi działania związane z badaniem przeszłości miasta, organizowaniem spotkań i wystaw czasowych, edukacją muzealną.

Przy ul. Stadionowej zlokalizowane jest również Centralne Muzeum Pożarnictwa, otwarte w 1975 r. Misją muzeum jest przechowywanie, gromadzenie, dokumentowanie oraz eksponowanie dorobku i dziedzictwa polskiego pożarnictwa. Centralne Muzeum Pożarnictwa jest największą tego typu placówką w Polsce i jednym z największych w Europie. Od 2006 roku znajduje się na szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego.

7.5. Tereny sportowo - rekreacyjne. Zieleń miejska. Ogrody działkowe

Obiekty i tereny sportu i rekreacji w Mysłowicach zapewniają możliwość uprawiania różnych dyscyplin sportu i form rekreacji. Podstawowe znaczenie ma kompleks obiektów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji:

– hala widowiskowo sportowa, ul. Bończyka 32,
– ośrodek rekreacyjny Park Słupna, ul. Stadionowa,
– sala sportowa, ul. Jasińskiego 2,
– sala sportowa, ul. Powstańców 23,
– kompleks sportowy Promenada,
– sala sportowa, ul. Piastów Śląskich 20,
– kompleks sportowy KS Górnik 09, ul. Gwarków 13,
– kompleks sportowy KS Górnik Wesoła, ul. Sportowa,
– kąpielisko Hubertus, ul. Szabelnia.

Należy również wymienić byłe kąpielisko Wesoła Fala, położone na granicy z Katowicami. Z terenu tego, jako obszaru rekreacji korzystają przede wszystkim mieszkańcy dzielnicy Wesoła.

Tereny zieleni urządzonej w gestii samorządu, obejmują w Mysłowicach głównie:

– park Zamkowy (ok. 3 ha) oraz różnie przestrzennie określany Park Ludowy (ok. 10 - 16 ha),
– park Promenada (ok. 11 ha),

i m.in.:

– plac św. Jana Pawła II (ul. Jastruna/Załuskiego),
– skwer przy Placu Wolności,
– skwer na Placu Mieroszewskich,
– skwer Mieczysława Kaweckiego (ul. Oświęcimska),
– oraz zieleń towarzysząca ciągom komunikacyjnym ulic: Powstańców, Mikołowskiej i Szpitalnej.

W zakresie powierzchni parków spacerowo - wypoczynkowych, Mysłowice - w porównaniu do wybranych miast charakteryzują ich mniejszą powierzchnią, przy czym dane statystyczne (w odniesieniu do Mysłowic) są zaniżone i nie oddają w pełni rzeczywistego stanu.

Tab. 30. Tereny zieleni w gestii samorządów

Wyszczególnienie	Parki spacerowo--wypoczynkowe (ha)		Zieleńce (ha)		Tereny zieleni osiedlowej (ha)		Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w pow. ogółem (%)	
	2004	2018	2004	2018	2004	2018	2004	2018
Jaworzno	116,7	129,8	26,5	24,6	71,1	40,2	1,8	1,7
Katowice	518,7	173,8	50,1	39,7	53,0	49,7	6,1	3,3
Mysłowice	17,0	11,6*	10,0	11,0*	0,0	0,0	1,1	1,2

Wyszczególnienie	Parki spacerowo--wypoczynkowe (ha)		Zieleńce (ha)		Tereny zieleni osiedlowej (ha)		Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w pow. ogółem (%)	
	2004	2018	2004	2018	2004	2018	2004	2018
Sosnowiec	166,6	143,6	38,0	38,1	0,0	0,0	6,4	5,0
Tychy	234,0	237,1	7,4	8,5	7,6	5,2	6,3	4,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.
* Wg „Raportu o stanie Miasta Mysłowice 2017 - 2018" w 2018 r. powierzchnia parków spacerowo - wypoczynkowych wynosiła 19,5 ha (w tym 7,7 ha park Górka Słupecka) a zieleńców i skwerów w wynosiła 78,5 ha.

Duży potencjał terenów zieleni parkowej stanowi obszar w północnej części miasta, przy kąpielisku Hubertus - pozostający w sferze niezrealizowanych pomysłów tzw. Park Sąsiedzki, na pograniczu Mysłowic, Katowic i Sosnowca.

Rodzinne Ogrody Działkowe zakłada i prowadzi na zasadzie wyłączności Polski Związek Działkowców. Na terenie miasta Mysłowice znajdują się następujące ogrody działkowe, które zajmują powierzchnię ok. 64 ha (wg danych PZD):

– „Barbórka" - ul. Brzezińska / ul. Dworcowa;
– „Górnik" - ul. Sportowa;
– „Irys - Wzgórze" - ul. Podgórska;
– „Jaśmin" - ul. Mickiewicza;
– „Jedność" - ul. Brzezińska / ul. Reja;
– „Jedność" - ul. Laryska;
– „Jutrzenka" - ul. Huta Rozalii;
– „Ślązaczka" - ul. Podgórska;
– „Stokrotka" - ul. Konopnickiej;
– „Wesoła" ul. 3 Maja;
– „Wyzwolenie I" - ul. Boliny;
– „Wyzwolenie II".

Rodzinne ogrody działkowe stanowią ważne uzupełnienie w sieci terenów zieleni w mieście, lecz nie są ogólnie dostępne.

7.6. Cmentarze

W Mysłowicach zlokalizowane są następujące cmentarze:

– parafialny w Mysłowicach (ul. Mikołowska);
– parafialny w Mysłowicach "stary" (ul. Mikołowska/Oświęcimska);
– ewangelicki (ul. Oświęcimska);
– parafialny w Brzęczkowicach (ul. kard. Hlonda);
– parafialny w Brzezince (ul. Cmentarna);
– parafialny w Morgach (ul. Graniczna);
– parafialny w Wesołej (ul. Wiosny Ludów);
– parafialny w Kosztowach (ul. Kubicy);
– parafialny w Krasowach (ul. PCK);
– parafialny w Ławkach (ul. Murckowska /boczna/);
– parafialny w Dziećkowicach (ul. Długa).

Powierzchnia ogólna ww. cmentarzy wynosi ok. 20 ha, w tym zawarte są również tereny powiększające istniejące cmentarze. Planowana jest realizacja nowego cmentarza komunalnego (o pow. ok. 8 ha) w rejonie ulic Obrzeżna Zachodnia i Stadionowa.

Ponadto przy ul. Gwarków zlokalizowany jest zamknięty cmentarz żydowski.

8. Rynek pracy. Budżet miasta. Gospodarka

8.1. Rynek pracy. Wynagrodzenia

Liczba pracujących (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) w Mysłowicach ma - w odróżnieniu od miast sąsiedzkich - tendencję spadkową. W 2018 r. liczba pracujących w porównaniu do 2005 r. była niższa o 6%, podczas gdy w Sosnowcu i w Jaworznie, w tym samym okresie wzrosła o 8%.

Tab. 31. Pracujący

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym przemysł i budownictwo			
	2005	2010	2015	2018	2005=100	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	21 572	19 873	21 230	23 277	107,9	11 925	8 681	9 781	11 030
Katowice	146 076	161 086	163 729	170 855	117,0	41 137	39 541	34 752	34 294
Mysłowice	19 861	20 976	19 831	18 611	93,7	11 053	10 889	10 543	9 007
Sosnowiec	48 208	50 755	46 503	51 981	107,8	18 549	17 927	14 497	15 019
Tychy	38 066	49 604	48 084	48 243	126,7	18 706	26 183	24 860	25 542

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

W znaczący sposób zmniejszyło się liczba pracujących w „przemyśle i budownictwie", gdyż o 19%, tj. o ok. 2 tys. osób. Wzrosła liczba pracujących w „handlu, naprawach pojazdów samochodowych..." o 28%, ale w wartościach bezwzględnych jest to wzrost tylko o ok. 0,8 tys. osób. W związku z tymi zmianami zmniejszył się udział pracujących w przemyśle, w ogólnej liczbie pracujących z prawie 56% do 48%. Taki kierunek zmian strukturalnych jest korzystny, problem w tym, iż ubytek miejsc pracy w przemyśle nie jest rekompensowany przez przyrost miejsc pracy w innych działach gospodarki.

Tab. 32. Mysłowice - pracujący wg grup PKD*

Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2018	2005 = 100	2005	2018
						%	
Ogółem	19 861	20 976	19 831	18 611	93,7	100,0	100,0
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	106	362	361	362	x	x	1,9
przemysł i budownictwo	11 053	10 889	10 543	9 007	81,5	55,7	48,4
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	3 003	4 059	3 690	3 853	128,3	15,1	20,7
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	747	724	514	489	65,5	3,8	2,6
pozostałe usługi	4 952	4 942	4 723	4 900	98,9	24,9	26,3

* Polska Klasyfikacja Działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z rolnictwem indywidualnym.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

W okresie 2004-2018 stopa bezrobocia w Mysłowicach przejawiała znaczne zróżnicowanie, przy czym od 2014 r. ma wyraźną tendencję spadkową.

Tab. 33. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Jaworzno	22,7	17,7	14,4	13,0	8,9	11,3	11,1	10,2	11,6	11,0	9,3	6,9	5,8	4,7	4,1
Katowice	7,7	7,1	5,4	3,3	1,9	3,3	3,8	4,2	5,2	5,4	4,7	3,8	2,8	2,2	1,6
Mysłowice	17,0	15,1	12,2	9,1	7,3	8,4	9,2	8,4	9,8	9,5	8,8	7,9	6,1	5,9	5,2
Sosnowiec	22,9	20,4	16,3	12,0	9,2	13,1	13,9	13,7	15,3	14,8	13,2	11,4	10,0	7,7	6,3
Tychy	13,1	12,0	8,8	5,2	3,6	5,1	5,8	5,8	6,9	7,0	5,1	3,8	3,4	2,7	2,5

Wyszczególnie-nie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sosnowiec	22,7	17,7	14,4	13,0	8,9	11,3	11,1	10,2	11,6	11,0	9,3	6,9	5,8	4,7	4,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykr. 4. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Mysłowicach w okresie 2004-2018

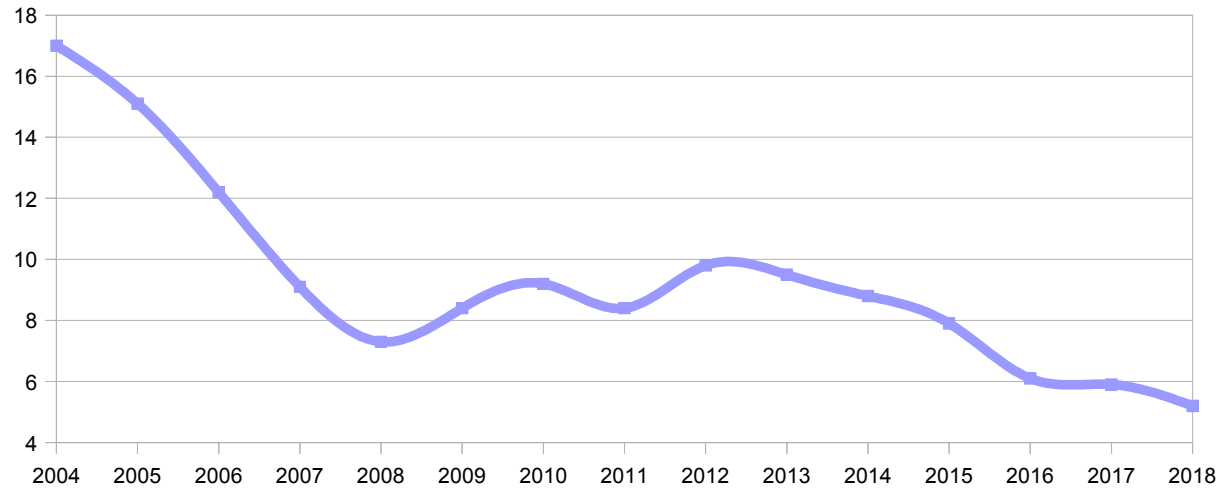

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Mysłowicach, w 2018 r. (bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób) stanowiło tylko 89% wynagrodzenia krajowego, i ten wskaźnik był najniższy w grupie porównywalnych miast. Należy jednak przyjąć, iż wartość wskaźnika nie w pełni oddaje „dochody" mieszkańców Mysłowic, gdyż obrazuje on wartość wynagrodzeń w przedsiębiorstwach, które swą siedzibę mają w Mysłowicach. Niemała część mieszkańców Mysłowic pracuje w miastach sąsiedzkich (głównie w Katowicach), i tam może uzyskać wynagrodzenie wyższe niż w Mysłowicach.

Warto również zwrócić uwagę, iż w 2017 r. po raz pierwszy w historii Polski po II wojnie światowej, przeciętne miesięczne wynagrodzenie w województwie śląskim (a wcześniej występującym pod innymi nazwami) było niższe w porównaniu do całego kraju. Wyjątkową sytuację Jaworzna wyznacza pozycja przemysłu energetycznego w tym mieście.

Tab. 34. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Wyszczególnienie	Ogółem					Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)			
	2005	2010	2015	2018	2005=100	2005	2010	2015	2018
Polska	2 506,93	3 435,00	4 150,86	4 834,76	192,9	100,0	100,0	100,0	100,0
Woj. śląskie	2 587,07	3 528,19	4 221,45	4 825,28	186,5	103,2	102,7	101,7	99,8
Jaworzno	2 753,98	4 046,73	5 333,82	5 848,34	212,4	109,9	117,8	128,5	121,0
Katowice	3 395,63	4 563,66	5 262,02	5 698,98	167,8	135,4	132,9	126,8	117,9
Mysłowice	2 091,24	2 960,71	3 787,80	4 294,85	205,4	83,4	86,2	91,3	88,8
Sosnowiec	2 196,13	3 112,78	3 706,45	4 385,51	199,7	87,6	90,6	89,3	90,7
Tychy	2 313,10	3 292,32	4 011,32	4 630,83	200,2	92,3	95,8	96,6	95,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób

O zasobności mieszkańców świadczy również wskaźnik liczby samochodów osobowych na 1000 ludności. W Mysłowicach nastąpił wzrost z 386 samochodów w 2008 r. do blisko 550 samochodów w 2017 r., tj. więcej niż w Jaworznie i Sosnowcu, wyraźnie mniej niż w Katowicach (ponad 700 samochodów/1000

mieszkańców). Średni udział samochodów osobowych w wieku do 11 lat (w latach 2015-2017) w Mysłowicach wyniósł 38,5% ogółu pojazdów, tj. wyższy niż w Jaworznie i Sosnowcu (30%), niższy - od udziału samochodów w tym wieku w Tychach i Katowicach (ponad 47%).

8.2. Budżet miasta

Dochody budżetu Mysłowic w 2018 r. wyniosły 305,7 mln zł i były wyższe w porównaniu z rokiem 2000 o 133%. Analogiczne wzrosty odnotowały jednak również inne miasta z grupy miast porównywalnych.

Tab. 35. Dochody ogółem budżetów gmin

Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2015	2018	2000=100
	mln zł					
Jaworzno	151 299,6	221 367,2	359 544,7	414 108,2	515 157,2	273,7
Katowice	739 989,8	976 364,5	1 332 196,3	1 659 394,0	1 958 524,2	224,2
Mysłowice	130 917,3	167 356,9	228 619,9	305 714,8	362 686,6	233,5
Sosnowiec	379 655,0	451 267,6	619 526,9	822 774,1	996 349,3	216,7
Tychy	238 044,9	311 735,7	558 801,5	627 513,6	825 555,4	263,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Podobnie jak dochody wzrosły wydatki ogółem.

Tab. 36. Wydatki ogółem budżetów gmin

Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2015	2018	2000=100
	mln zł					
Jaworzno	149 349,3	208 610,4	352 379,3	450 301,8	547 502,3	301,5
Katowice	755 067,8	936 904,9	1 417 582,8	1 616 213,9	1 971 895,2	214,0
Mysłowice	128 952,3	182 293,2	236 779,2	299 689,9	371 399,9	232,4
Sosnowiec	413 400,6	439 764,3	642 997,3	800 885,7	1 016 727,3	193,7
Tychy	254 963,1	281 609,1	572 565,3	628 706,9	806 342,6	246,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Szczególne miejsce w wydatkach budżetowych zajmują wydatki na drogi publiczne, które w Mysłowicach w latach 2012 - 2020 kształtowały się średnio na poziomie ok. 14,7 mln zł. Obejmują zarówno koszty związane z realizacją nowych dróg, jak i prace odtworzeniowo - remontowe.

Tab. 37. Wydatki ogółem, majątkowe, inwestycyjne i na drogi publiczne

Lata	Wydatki budżetu				Wydatki na drogi publiczne w wydatkach	
	ogółem	w tym wydatki majątkowe	w tym wydatki majątkowe inwestycyjne	w tym wydatki na drogi publiczne*	ogółem	majątkowych inwestycyjnych
	mln zł				%	
2012	274 328,9	31 723,3	16 703,3	12 905,1	4,7	77,3
2013	273 335,8	20 430,8	9 730,8	6 179,7	2,3	30,2
2014	286 863,6	19 313,4	19 313,4	12 560,8	4,4	65,0
2015	299 689,8	33 897,6	33 897,6	19 632,4	6,6	57,9
2016	343 996,5	36 696,4	36 696,4	16 528,7	4,8	45,0
2017	357 770,8	39 199,1	36 199,1	19 968,1	5,6	50,9
2018	371 400,0	36 224,3	33 922,6	15 065,4	4,1	41,6

* suma pozycji: „wydatki w rozdziale 60015 - Drogi publiczne w miastach na prawach powiatu" oraz „wydatki w rozdziale 60016 - Drogi publiczne gminne".
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Wzmocnieniem wysiłków modernizacyjnych są środki uzyskiwane z Unii Europejskiej. Stan wartości podpisanych umów oraz wniosków o płatności (w końcu 2019 r.) przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. 38. Fundusze europejskie (31.12.2019 r.)

Wyszczególnienie	Podpisane umowy (mln zł)			Wnioski o płatności (mln zł)		
	wszystkie programy operacyjne ogółem	w tym		wszystkie programy operacyjne ogółem	w tym	
		RPO województwa śląskiego	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko		RPO województwa śląskiego	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Katowice	2 810,7	1 065,6	1 261,2	925,2	470,5	369,5
Mysłowice	291,1	143,4	114,1	82,7	59,1	14,1
Sosnowiec	958,6	533,2	337,0	302,0	179,4	97,4
Tychy	803,7	315,9	281,6	203,9	65,4	82,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie http://infogzm.metropoliagzm.pl
Uwaga: Zestawienie nie obejmuje Jaworzna, gdyż miasto nie należy do GZM.

Zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową Miasta Mysłowice (z 2019 r.) kwota długu będzie się kształtowała na poziomie:

- 2022 r.: 98,2 mln zł,
- 2025 r.: 71,2 mln zł,
- 2027 r.: 43,5 mln zł,
- 2029 r.: 20,0 mln zł,
- 2031 r.: 0,0 zł.

8.3. Działalności gospodarcze

W strukturze gospodarczej Mysłowic - pod względem wartości środków trwałych - ciągle dominuje „przemysł i budownictwo". W 2018 r. wartość tego sektora stanowiła 81% ogólnej wartości środków trwałych przedsiębiorstw w mieście. W porównaniu do 2010 r. udział ten nieco się zmniejszył (o ok. pięć punktów procentowych), nie na tyle jednak, aby - pod względem wartości środków trwałych - twierdzić o zasadniczej zmianie struktury gospodarczej miasta. Nawet radykalne zmniejszenie znaczenia górnictwa węgla kamiennego nie zmienia tej struktury, gdyż majątek przedsiębiorstw górniczych z reguły jest utrzymywany (odtwarzany) w postaci innych przedsiębiorstw przemysłowych.

Wyraźnie wzrosła wartość środków trwałych w grupie rodzajów działalności „handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja" (o 20% w porównaniu do 2010 r.), zwiększając swój udział w strukturze miasta z 6% do 9,3%. Istotne znaczenie w tym zakresie ma rozwój działalności logistyczno - spedycyjnych.

Tab. 39. Środki trwałe w przedsiębiorstwach wg PKD*

Wyszczególnienie	2010	2018	2010 = 100	2010	2018
	tys. zł			%	
Ogółem	3430161	2671312	77,9	100,0	100,0
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0	x	x	x
przemysł i budownictwo	2934604	2173743	74,1	85,6	81,4
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	206233	248221	120,4	6,0	9,3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	222401	139656	62,8	6,5	5,2
pozostałe usługi	66923	109692	163,9	2,0	4,1

* Polska Klasyfikacja Działalności; w cenach bieżących; podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

W szerszym aspekcie, w porównaniu do wybranych miast Mysłowice mają najniższy wskaźnik środków trwałych przedsiębiorstw na 1 mieszkańca, jak również - niski wskaźnik nakładów inwestycyjnych

przypadających na 1 mieszkańca. Szczególnie niekorzystnie przedstawia się wskaźnik środków trwałych przypadających na 1 mieszkańca w odniesieniu do całego kraju. Uległ on bardzo znaczącemu obniżeniu, co może oznaczać, iż -po pierwsze - wartość środków trwałych kurczy się w Mysłowicach, ale -po drugie - tempo nakładów inwestycyjnych w innych ośrodkach jest wyraźnie większe. W grupie miast sąsiedzkich takim przykładem są Tychy.

Tab. 40. Nakłady inwestycyjne i środki trwałe w przedsiębiorstwach* - wskaźniki

Wyszczególnienie	Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca			Środki trwałe na 1 mieszkańca			Środki trwałe na 1 mieszkańca, Polska = 100		
	2010	2015	2018	2010	2015	2018	2010	2015	2018
	zł			zł			%		
Jaworzno	2 435	13 184	15 598	60 197	67 843	73 608	169,0	143,8	133,9
Katowice	6 048	6 391	5 978	78 823	116 628	112 347	221,3	247,3	204,3
Mysłowice	4 646	4 654	3 011	45 432	59 456	35 815	127,5	126,1	65,1
Sosnowiec	2 331	3 674	4 124	30 347	35 108	42 763	85,2	74,4	77,8
Tychy	8 843	12 017	8 796	99 484	125 343	149 125	279,3	265,8	271,2

* podmioty o liczbie pracujących do 9 osób.
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Jako oferty inwestycyjne - tereny rozwojowe, w opracowaniu pn. „Strategia budowania wzajemnego partnerstwa w kontekście zagospodarowania wskazanych terenów poprzemysłowych z uwzględnieniem uwarunkowań społeczno-gospodarczych Aglomeracji Śląskiej oraz trendów rozwoju gospodarczego kraju wraz z koncepcją zagospodarowania tych terenów" (2015 r.) wskazano do ponownego zagospodarowania obszary poprzemysłowe wymagające znaczących nakładów inwestycyjnych (tereny o niskiej wartości ekonomicznej), zlokalizowane w Mysłowicach, Jaworznie i Sosnowcu. W Mysłowicach są to: teren osadników mułowych KWK Mysłowice (pow. 23 ha) oraz były zakład (B) KWK Mysłowice (13 ha). Zidentyfikowano także dwa inne tereny poprzemysłowe: teren byłej cegielni przy ul. Laryskiej (6 ha) oraz osadniki elektrowni Jaworzno (170 ha). Stwierdzono ponadto, że ogólna powierzchnia terenów rozwojowych o funkcjach usługowych i produkcyjno-usługowych wynosi w Mysłowicach 327 ha (podobnie jak w Jaworznie), a w większym Sosnowcu - dwukrotnie więcej (660 ha).

O gospodarce miasta stanowią nie tylko bardzo duże, duże i mniejsze przedsiębiorstwa, ale również najmniejsze jednostki gospodarcze, tj. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W pierwszym kwartale 2019 r. w Mysłowicach działalność gospodarczą prowadziło 5,5 tys. osób, i w stosunku do 2012 r. liczba ta wzrosła o 8%, tj. co warto odnotować - w stopniu największym w grupie porównywalnych miast. Tym niemniej, wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 ludności nie jest w Mysłowicach szczególnie wysoki.

Tab. 41. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Wyszczególnienie	Osoby prowadzące działalność				na 1000 ludności			
	2012	2015	2019	2012 = 100	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	5 917	5 988	6 352	107	61	62	64	67
Katowice	27 689	27 339	27 976	101	91	90	91	93
Mysłowice	5 115	5 196	5 517	108	72	75	69	71
Sosnowiec	18 660	17 658	16 176	87	92	91	85	85
Tychy	10 243	10 109	9 746	95	81	80	79	79

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Warto zauważyć, iż grupie osób fizycznych prowadzących w Mysłowicach działalność gospodarczą najsilniejszym wzrostem charakteryzują się takie branże jak: „informacja i komunikacja", „działalność związana z obsługą rynku nieruchomości" oraz „opieka zdrowotna i pomoc społeczna" i „działalność profesjonalna, naukowa i techniczna". Zmalała natomiast liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w branży „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych". Prawdopodobnie jest to m.in. skutek rozwoju sieci handlowych.

Tab. 42. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg PKD

Sekcje (wybrane) PKD	2012	2018	2012 = 100
Ogółem	5115	5517	107,9
przetwórstwo przemysłowe	363	421	116,0
budownictwo	633	709	112,0
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1590	1404	88,3
transport i gospodarka magazynowa	504	488	96,8
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	190	177	93,2
informacja i komunikacja	139	245	176,3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	205	195	95,1
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	60	100	166,7
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	510	671	131,6
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	145	173	119,3
edukacja	125	148	118,4
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	281	373	132,7
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	70	69	98,6

Uwaga: pominięto sekcje PKD o liczbie osób do 30.

W Mysłowicach funkcjonuje wielkopowierzchniowy obiekt handlowy - CH Quick Park , ul. Katowicka 64. Jeszcze do niedawna działał Auchan (ul. Katowicka 75) – obecnie nieczynny.

Ponadto działa ok. 15 supermarketów (często reorganizowanych ze sklepów dyskontowych) sieci handlowych (Biedronka, Tesco, Kaufland, Lidl, Netto, Aldi). Obiekty te, szczególnie wielkopowierzchniowe obiekty handlowe, stanowią istotny element struktury przestrzenno-gospodarczej miasta. Centrum handlowe Quick Park spełnia również niektóre kryteria centrum handlowo-usługowego, o zasięgu ogólnomiejskim (kino), a z racji usytuowania w pobliżu granicy miasta - potencjalnie również o zasięgu ponadmiejskim (m.in. wschodnie dzielnice Katowic: Szopienice, Janów, Nikiszowiec, Giszowiec).

Analogicznie istotnym, i bardzo specyficznym elementem tej struktury jest mysłowicka giełda samochodowa (ul. Obrzeżna Północna 24). Na terenie giełdy samochodowej zlokalizowane są: autokomisy, stacja diagnostyczna, hurtownia smarów i olejów, stacja paliw, serwisy ogumienia, mechaniczne i blacharskie, agencje ubezpieczeniowe, sklep motoryzacyjny, itp.

„Raport o stanie miasta Mysłowice 2017 - 2018" podaje, iż w Mysłowicach funkcjonuje ok. 306 gospodarstw rolnych, w tym o powierzchni powyżej 5 ha - ok. 30 gospodarstw. Generalnie, ta forma gospodarki zanika, tym niemniej - w aspekcie przestrzennym ma ciągle niebagatelne znaczenie. Widoczne jest uszczuplanie terenów rolnych i porolnych na cele mieszkaniowe, co w związku z walorami środowiskowymi tych terenów nie zawsze jest procesem właściwym ze względu na kształt struktury przestrzenno-funkcjonalnej miasta.

9. Własności gruntów. Tereny zamknięte

Blisko połowa gruntów w Mysłowicach (47,5%) przypada na grunty Skarbu Państwa, z tego 79% nie zostało oddane w użytkowanie wieczyste, natomiast 21% oddano w użytkowanie wieczyste innym podmiotom. Spośród gruntów Skarbu Państwa 57% jest we władaniu PGL „Lasy Państwowe", pozostałe w największym stopniu znajdują się we władaniu państwowych jednostek organizacyjnych, państwowych osób prawnych lub innych przedsiębiorstw z kapitałem Skarbu Państwa.

Drugą najsilniej reprezentowaną grupę podmiotów ewidencyjnych stanowią osoby fizyczne. Na własność osób fizycznych przypada blisko 1/3 powierzchni gruntów w mieście. Osoby fizyczne są również użytkownikami wieczystymi 100 ha gruntów gminy i Skarbu Państwa. Stanowi to dalsze 1,6 % mysłowickich gruntów.

Na grunty gminy przypada łącznie 14% powierzchni miasta. Na ogół grunty te nie są oddane w użytkowanie wieczyste. W zbiegu z użytkownikami wieczystymi, najczęściej osobami fizycznymi, znajduje się 10 % gruntów.

Grunty wchodzące w skład pozostałych grup rejestrowych stanowią 3,8% powierzchni miasta, z tego część działek (1,7% powierzchni miasta) jest we władaniu jednocześnie dwóch lub więcej podmiotów ewidencyjnych zaliczanych do różnych grup rejestrowych. W tych przypadkach najczęściej współwłaścicielem lub wspólnym użytkownikiem wieczystym jest gmina lub osoba fizyczna. Wspólna własność lub wspólne użytkowanie wieczyste wraz z osobami fizycznymi jest charakterystyczne zwłaszcza w przypadku spółdzielni mieszkaniowych.

Tab. 43. Władanie nieruchomościami gruntowymi wg podmiotów ewidenc. (stan w lutym 2019 r.)

Grupy/podgrupy ewidencyjne		Powierzchnia (ha)	% pow. miasta
nr	nazwa		
1	Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	**2 472,5**	**37,7**
1.1	Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa *(po jej likwidacji administrowanie Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa przejął Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa)*	168,8	2,6
1.2	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	1 770,0	27,0
1.3	państwowe jednostki organizacyjne	300,8	4,6
1.4	organy administracji publicznej gospodarujące zasobem nieruchomości Skarbu Państwa	232,9	3,6
2	Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	**645,9**	**9,8**
2.1	osoby fizyczne	58,2	0,9
2.2	państwowe osoby prawne	177,4	2,7
2.4	inne osoby, niewymienione w pkt 1-3	410,4	6,3
3	Jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne	**5,6**	**0,1**
4	Gmina, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	**835,4**	**12,7**
4.1	organy gminy gospodarujące gminnymi zasobami nieruchomości, z wyłączeniem gruntów tego zasobu zaliczonych do podgrupy 4.2	735,8	11,2
4.2	jednostki organizacyjne gminy	99,7	1,5
5	Gmina, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	**84,4**	**1,3**
5.1	osoby fizyczne	42,0	0,6
5.3	spółdzielnie mieszkaniowe	7,7	0,1
5.4	inne osoby (pozostałe)	34,7	0,5
7	Osoby fizyczne	**2 163,1**	**33,0**
7.1	osoby fizyczne - właściciele i władający gruntami wchodzącymi w skład gospodarstw rolnych	477,2	7,3
7.2	osoby fizyczne - właściciele i władający gruntami niewchodzącymi w skład gospodarstw rolnych	1 685,9	25,7
8	Spółdzielnie	**4,8**	**0,1**
8.2	spółdzielnie mieszkaniowe	2,8	0,0
8.3	inne spółdzielnie (bez rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni mieszkaniowych)	2,0	0,0
9	Kościoły i związki wyznaniowe	**59,7**	**0,9**
13	województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	**0,6**	**0,0**
13.1	organy województw gospodarujące wojewódzkimi zasobami nieruchomości, z wyłączeniem jednostek organizacyjnych województw oraz organów i jednostek organizacyjnych, które wykonują zadania zarządców dróg wojewódzkich	0,6	0,0
13.2	jednostki organizacyjne województw	0,0	0,0
15	Spółki prawa handlowego i inne podmioty ewidencyjne nienależące do grup 1-14	**184,3**	**2,8**
15.1	spółki handlowe	181,7	2,8
15.2	partie polityczne i stowarzyszenia	2,2	0,0
15.3	inne osoby (bez spółek handlowych, partii politycznych i stowarzyszeń)	0,3	0,0
	współwłasność/współwładanie podmiotów ewidencyjnych zaliczonych do różnych grup	109,8	1,7
	gmina i inne podmioty	72,4	1,1
	Skarb Państwa i osoby fizyczne	4,8	0,1
	osoby fizyczne i inne podmioty z grupy 8 lub 15	32,6	0,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków.

Udział powierzchni podstawowych grup podmiotów ewidencyjnych w poszczególnych obrębach ewidencyjnych jest mocno zróżnicowany. Największy udział gruntów Skarbu Państwa występuje w obrębach

Mysłowice-Las i Dziećkowice - odpowiednio 97 i 75%, co jest związane, głównie z dużym udziałem lasów w zarządzie PGL „Lasy Państwowe”.

Największy udział gruntów gminnych występuje w obrębach Mysłowice, Słupna i Brzęczkowice - odpowiednio: 41, 39 i 34%, najmniejszy w Dziećkowicach - 3%.

Grunty osób fizycznych najsilniej są reprezentowane w obrębach geodezyjnych południowej części miasta, z wyjątkiem Dziećkowic. W Kosztowach, Ławkach i Wesołej grunty te przeważają nad pozostałymi. Ich udział wynosi odpowiedni: 71, 63 i 59%. Z kolei w Słuponej, Mysłowicach i Dziećkowicach udział gruntów osób fizycznych jest relatywnie najmniejszy, nie przekracza 20%. W odniesieniu do Dziećkowic, fakt ten wynika z dużej powierzchni obrębu, określonej przez grunty rolne.

Wielkość gruntów komunalnych tworzących gminny zasób nieruchomości na poziomie ok. 750 ha stanowi w powierzchni ogółem Mysłowic miasta ok. 11,5%. Wybrane do porównania miasta przedstawiają w zakresie tego wskaźnika stosunkowo zróżnicowany poziom (np. w Sosnowcu wynosi 23%).

Tab. 44. Grunty komunalne, w tym tworzące gminny zasób nieruchomości

Wyszczególnienie	Ogółem (ha)		z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste				Udział zasobu w powierzchni ogółem w 2018r., w %
			razem		w tym wchodzące w skład gminnego zasobu nieruch.		
	2015	2018	2015	2018	2015	2018	
Jaworzno	2 673	3 077	2 358	2 758	2 133	2 521	16,5
Katowice	3 155	3 456	2 478	2 753	1 497	1 444	8,8
Mysłowice	966	960	824	817	749	752	11,5
Sosnowiec	2 535	2 785	2 271	2 319	1 619	2 072	22,8
Tychy	1 484	1 502	1 222	1 235	341	728	8,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Więcej informacji nt. własności nieruchomości w Mysłowicach - w opracowaniu towarzyszącym pn. Analiza struktury własności nieruchomości gruntowych oraz analiza zmian własności nieruchomości gruntowych, ze szczególnym uwzględnieniem gruntów stanowiących własność gminy i będących we władaniu gminy, Skarbu Państwa.

Tereny zamknięte (o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych) ustalane są na podstawie ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne. Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dla terenów zamkniętych, z wyłączeniem terenów zamkniętych ustalanych przez ministra właściwego do spraw transportu, nie sporządza się miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (w planie miejscowym określa się jedynie granice terenów zamkniętych i granice stref ochronnych, jeżeli zostały ustalone).

W Mysłowicach występują tereny uznane za zamknięte, ustanowione przez ministra właściwego do spraw transportu, tj. tereny, przez które przebiegają linie kolejowe (zarządzane przez PKP Polskie Linie Kolejowe SA), określone dla Mysłowic Decyzją Nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. Ministra Infrastruktury z 2020 r. poz. 38). Tereny zamknięte, przez które przebiegają linie kolejowe, obejmują w mieście obszar o powierzchni ok. 100 ha.

10. Zadania służące realizacji ponadlokalnych i lokalnych celów publicznych

W studium określa się "obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym" (rozmieszczenie tych inwestycji następuje w planie miejscowym). W odniesieniu do inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym dotyczy to tylko tych działań, które zostały ustalone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lub w programach zawierających zadania rządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, sporządzanych przez

ministrów i centralne organy administracji rządowej (brak jest rejestru zawierającego zadania rządowe, a Rada Ministrów nie przyjęła dotychczas w drodze rozporządzenia żadnego programu zawierającego takie zadania).

W sierpniu 2016 r. został przyjęty nowy „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego, plan 2020+" (Uchwała Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.). Plan ustala wykaz zadań i inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

„O uwzględnieniu w planie województwa zadań i inwestycji celu publicznego decyduje nie tylko to, że realizują one jeden z celów określonych ustawą o gospodarce nieruchomościami, ale także to, że decyzja o ich realizacji została podjęta odpowiednio przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa w drodze odpowiedniego dla właściwości tych organów, aktu prawnego. Umieszczenie inwestycji celu publicznego jest zatem przeniesieniem do planu województwa pewnych podjętych już w tym zakresie ustaleń."

Wykaz zadań i inwestycji celu publicznego został opracowany z uwzględnieniem następujących dokumentów:

– „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030" (Uchwała Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.) - KPZK 2030;
– „Krajowy Program Kolejowy do 2013 r." (Uchwała Nr 162/2015 Rady Ministrów z dnia 25 września 2015 r.) - KPK;
– „Dokument implementacyjny do Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030r.)" (Uchwała Nr 201/2014 Rady Ministrów z dnia 13 października 2014 r.) - DISRT;
– „Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020" (Uchwała Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2014 r.) - POIŚ;
– „Śląsk 2.0 Program wsparcia przemysłu Województwa Śląskiego i Małopolski Zachodniej" (Uchwała Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2015 r.) - Śląsk 2.0;
– „Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020" (Uchwała Nr 3/2014 Rady ministrów z dnia 8 stycznia 2014 r.) - SRPP;
– „Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego" (Uchwała Nr IV/29/5/2014 Sejmiku Województwa Ślaskiego z dnia 20 grudnia 2014 r.) - SRSTWŚl.;
– „Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020" (Uchwała Nr 139/6/V2014 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 29 grudnia 2014 r.) - RPOWSl.;
– „Kontrakt Terytorialny dla Województwa Śląskiego" (Uchwała Rady Ministrów Nr 188 z dnia 24 września 2014 r.; Uchwała nr 1769/368/IV/2014 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 25 września 2015 r.) - KTWŚl.(dokument zawiera dwa rodzaje przedsięwzięć: podstawowe /p/ i warunkowe /w/, których realizacja jest uzależniona od dostępności środków finansowych);
– „Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Śląskiego na lata 2015-2025" (stan na dzień 16.05.2016 r.) - WPFWSl.

Wykaz inwestycji celu publicznego realizujących cele polityki przestrzennej Planu 2020+ został przedstawiony w podziale na cztery grupy zadań w ujęciu tabelarycznym.

Poniżej wyciągi z tych tabel - odnoszące się do Mysłowic (zachowano oryginalną numerację tabel, inwestycji i celów). Występujące cele to: 1) nowoczesna gospodarka - promocja gospodarczego wzrostu i innowacji; 2) szanse rozwojowe mieszkańców - zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych; 3) przestrzeń - zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego; 4) relacje z otoczeniem - infrastrukturalne powiązania regionu.

Tab. 45. Inwestycje celu publicznego - plan zagospodarowania przestrzennego województwa

Lp.	Cel nr	Tabela wg PZPWŚl / Inwestycja	Nazwa wg dokumentu źródłowego	Dokument źródłowy	Lokalizacja	Gestor
Tabela 7. Zadania samorządowe służące realizacji inwestycji celu publicznego, ustalonych w dokumentach przyjętych przez Sejmik Województwa Śląskiego (posiadające potencjalne finansowanie, ujęte w WPF, RPOWŚl.)						
brak takich inwestycji w obszarze miasta Mysłowice						
Tabela 8. Inwestycje celu publicznego postulowane przez samorząd województwa, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejmik Województwa Śląskiego						

Lp.	Cel nr	Tabela wg PZPWŚl / Inwestycja	Nazwa wg dokumentu źródłowego	Dokument źródłowy	Lokalizacja	Gestor
1	1	Budowa DTŚ „Wschód" - Etap II - węzeł Janów (Katowice) - Bór (Sosnowiec)	Budowa Drogowej Trasy Średnicowej Wschód - Etap II - węzeł Janów - węzeł Bór	KTWŚl.(w)	Katowice węzeł Janów - Sosnowiec węzeł Bór	Porozumienie gmin: Jaworzno - Katowice - Mysłowice
			Budowa Drogowej Trasy Średnicowej Katowice - Dąbrowa Górnicza / Jaworzno	SRSTWŚl.		
2	1	Budowa Szybkiej Kolei Regionalnej [1]	Stworzenie Szybkiej Kolei Regionalnej	SRSTWŚl.	...Katowice - granica z woj. małopolskim (Kraków)	PKP PLK SA
10	4	Rozbudowa CMK Katowice - Kraków	Rozbudowa CMK poprawiającej prędkość połączenia pomiędzy Katowicami i Krakowem	SRSTWŚl.	Katowice - Kraków	PKP PLK SA
			Postulat rozbudowa CMK poprawiającej prędkość połączenia pomiędzy Katowicami i Krakowem	KPZK 2030, SRPP		
14	1,2,3, 4	Budowa sieci dróg / tras rowerowych [5]	Budowa spójnej sieci dróg / tras rowerowych o zasięgu ponadlokalnym wg jednolitych standardów	SRSTWŚl.	Województwo Śląskie	x
15	1,2,4	Budowa centrów przesiadkowych [6]	Budowa centrów przesiadkowych	SRSTWŚl.	Województwo Śląskie	x

Tabela 9. Inwestycje celu publicznego zależne od podmiotów innych niż samorząd województwa, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa (posiadające potencjalne finansowanie, w tym na podstawie RPOWŚl.)

5	1	Modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych	Prace na liniach kolejowych nr ...138, 189 ... na odcinku ...Chorzów Stary - Mysłowice Brzezinka - Oświęcim oraz Dorota - Mysłowice Brzezinka	KPK	...Chorzów Stary - Mysłowice Brzezinka - granica z woj. małopolskim oraz Dorota - Mysłowice Brzezinka	PKP PLK SA
			Prace na linii kolejowej nr ...138 ... na odcinku ...Chorzów Stary - Mysłowice Brzezinka - Oświęcim oraz Dorota - Mysłowice Brzezinka	KTWŚl.(p), DISRT, KPK, Śląsk 2.0	...Chorzów Stary - Mysłowice Brzezinka - granica z woj. małopolskim oraz Dorota - Mysłowice Brzezinka	PKP PLK SA
6	1	Modernizacja linii tramwajowych	Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu zrównoważonej mobilności miejskiej . ekologicznego transportu	KTWŚl.(p),	… Mysłowice	Tramwaje Śląskie SA
			Zintegrowany projekt modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko - Zagłębiowskiej	POIŚ	… Mysłowice	Tramwaje Śląskie SA
			Modernizacja i rozbudowa infrastruktury tramwajowej	SRSTWSl.	… Mysłowice	Tramwaje Śląskie SA
7	1	Budowa DTŚ „Wschód" - Etap I - węzeł Lwowska - węzeł Jęzor	Budowa Drogowej Trasy Średnicowej Wschód - Etap I - węzeł Lwowska - węzeł Jęzor	RPOWSl., SRSTWSl.	Katowice (węzeł Lwowska) - Jaworzno (węzeł,Jęzor)	Porozumienie gmin: Jaworzno - Mysłowice - Sosnowiec - Katowice -
9	4	Budowa S1	S1 Pyrzowice - Bielsko - Biała	POIŚ, KTWSl.(p), KPZK2030, SRSTWSl., DISRT	Mysłowice (węzeł Kosztowy)	GDDKiA
			Budowa drogi S1 od węzła Koszowy II w Mysłowicach do węzła Suchy Potok w Bielsku - Białej	SRPP, Śląsk 2.0	Mysłowice (węzeł Kosztowy)	GDDKiA

Tabela 10. Inwestycje celu publicznego postulowane przez podmioty inne niż samorząd województwa, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa

Lp.	Cel nr	Tabela wg PZPWŚI / Inwestycja	Nazwa wg dokumentu źródłowego	Dokument źródłowy	Lokalizacja	Gestor
5	4	Modernizacja linii kolejowej Katowice - Kraków (szybkie połączenie	Modernizacja linii kolejowej Katowice - Kraków (szybkie połączenie Modernizacja linii kolejowej E-30, etap II (szybkie połączenie	KPK, KTWŚI.(w), SRPP	Mysłowice	PKP PLK SA

Oprócz wyżej wymienionych przedsięwzięć, rysunek planu pn. „Cel 4. Relacje z otoczeniem” zawiera oznaczenie „A4 bis (proj.)” w postaci pasa terenu o szerokości ok. 1,7 km - 2,0 km przebiegającego mniej więcej w połowie w obszarze Mysłowic i w połowie w obszarze Imielina i Lędzin.

11. Systemy komunikacji

11.1. Układ drogowy

Układ drogowy Mysłowic został ukształtowany wzdłuż osi: północ - południe (droga ekspresowa S1 oraz droga wojewódzka DW934) oraz wschód - zachód (autostrada A4 oraz droga krajowa DK79).

Powiązania autostrady A4 z układem drogowym miasta zapewniają dwa węzły:

– węzeł „Brzęczkowice” z drogą ekspresową S1,
– węzeł „Mysłowice” z drogą powiatową S6490 Sosnowiec - Brzezinka (ul. Obrzeżna Zachodnia).

W obszarze miasta bezpośrednie powiązania drogowe pomiędzy dzielnicami północnymi i południowymi realizowane są za pośrednictwem ciągów:

– DK79 (ul. Katowicka) i DW934 (ulice: Oświęcimska - gen. Ziętka - Brzezińska - Kosztowska - odcinek S1 - Imielińska)

oraz

– drogi powiatowej 6490 S (ciąg ulic: Obrzeżna Zachodnia - Pukowca).

Inne, ważne wewnętrzne osie komunikacyjne stanowią:

– ulice Bończyka - Obrzeżna Północna (droga powiatowa 6490 S),
– ul. Mikołowska (droga powiatowa 8804 S),
– odcinek ul. Laryskiej (droga powiatowa 8901 S) od ul. Pukowca do ul. Brzezińskiej,
– ul. Długa (droga powiatowa 8800 S), zapewniająca połączenie z Dziećkowicami.

Rys. 7. Układ drogowy istniejący

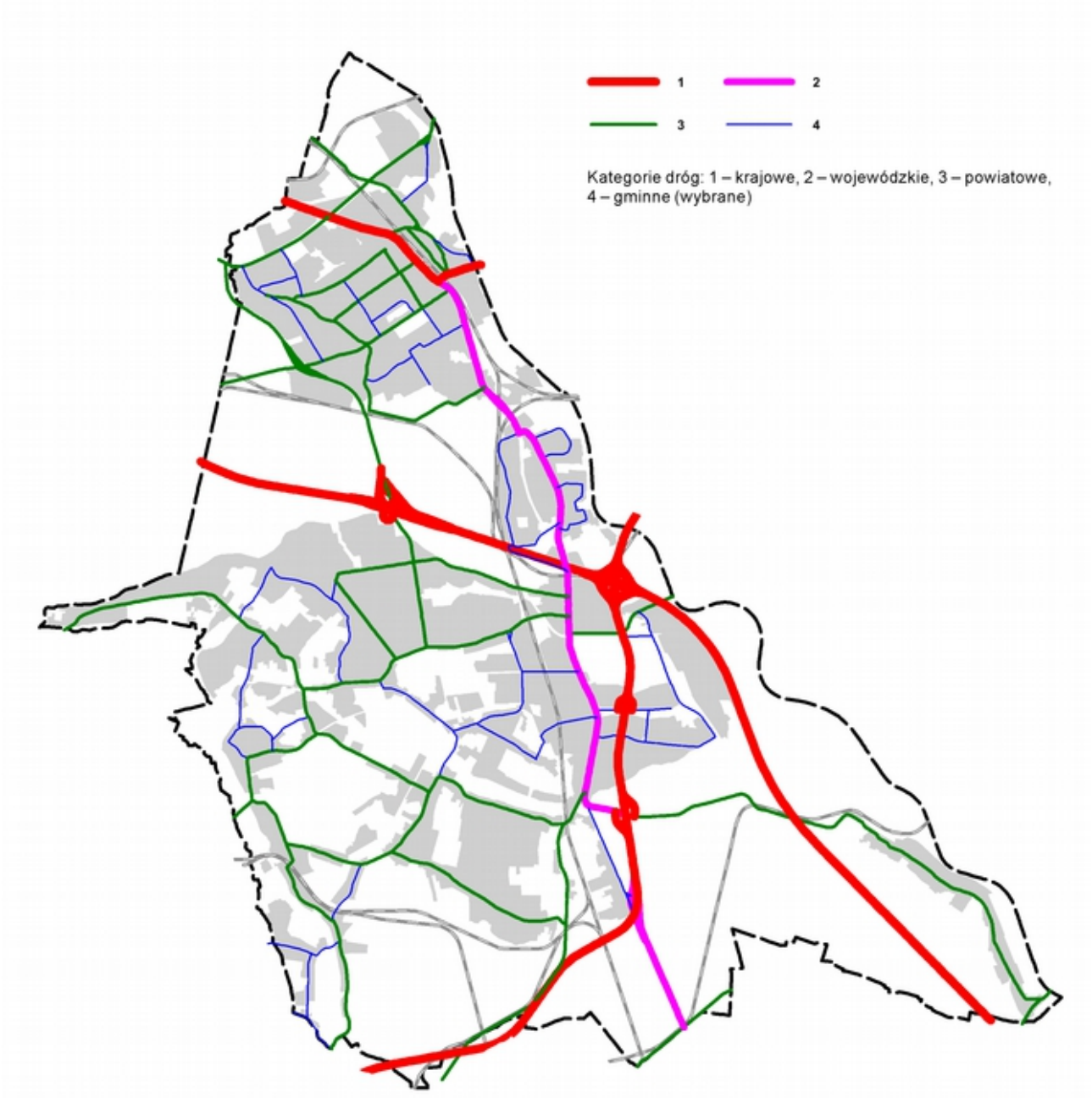

Jak stwierdza opracowanie pn. „Aktualizacja studium komunikacyjnego miasta Mysłowice, etap I, materiały wejściowe oraz analizy stanu istniejącego” (grudzień 2015), podstawowym problemem obsługi północnej części miasta przez układ drogowy - jest jego multifunkcyjność. Droga krajowa nr 79 prowadząca ruch kołowy z aglomeracji katowickiej w kierunku Krakowa, a także jej „oświęcimska odnoga” w postaci DW934, przebiegają przez silnie zurbanizowaną dzielnicę śródmiejską. Utrzymujący się brak połączenia leżącego w ciągu DK79 katowickiego węzła „Wilhelmina” z ul. Obrzeżną Zachodnią (uzyska pełny kształt dopiero przy realizacji planowanej Drogowej trasy Średnicowej „Wschód”), uniemożliwia znaczące przemieszczenie tranzytowego ruchu kołowego z rejonu centralnego Mysłowic na jego zachodnie obrzeże i istotne odciążenie osi komunikacyjnej).

Z kolei podstawowym problemem funkcjonowania układu drogowego w południowej części miasta jest brak jego czytelności oraz odcinkowa substandardowość, wynikająca z sytuacji urbanizowania niegdyś typowo wiejskich obszarów Mysłowic.

W związku z powołaniem Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii uruchomione zostały prace koncepcyjne nad systemami komunikacji w metropolii (powiązania drogowe, kolej metropolitalna i trasy rowerowe). W opracowaniu pn. „Koncepcja metropolitalnych powiązań drogowych na obszarze Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii" (grudzień 2019 r.) dokonano wyboru dziesięciu priorytetowych odcinków drogowych, jako dróg o charakterze metropolitalnym. Dwa spośród nich dotyczą obszaru Mysłowic (rozdz. II.4.1).

11.2. Transport rowerowy

Istotne znaczenie dla rozwoju transportu rowerowego w Mysłowicach będą miały prace prowadzone w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii nad wdrożeniem metropolitalnego systemu tras rowerowych. Z przyczyn oczywistych kształtowany system metropolitalny nie zaspokoi wszystkich potrzeb mieszkańców Mysłowic w zakresie transportu rowerowego. Stąd niezbędne będą działania gminy w tym zakresie.

Zgodnie z opracowaniem „Metropolia przyjazna rowerom - studium systemu tras rowerowych dla Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (sierpień 2018 r.) - miasto Mysłowice prawie nie posiada infrastruktury rowerowej, a istniejące ciągi pieszo-rowerowe są nieliczne. Trasy mają dość niski standard techniczny. Przeważają drogi utwardzone, ale występują również drogi gruntowe.

Według stanu z połowy 2020 r. łączna długość ścieżek rowerowych wynosi w mieście tylko ok. 2,3 km. Wyznaczone są również trzy szlaki rowerowe:

– oznaczony kolorem zielonym i numerem 7 swój początek ma w centrum miasta, tuż obok dworca kolejowego przy ul. Powstańców, a kończy się w Dziećkowicach przy moście na Przemszy. Szlak obejmuje dzielnice: Centrum, Brzęczkowice i Słupna, Brzezinka, Kosztowy i Dziećkowice; liczy ok. 13 km;
– oznaczony kolorem czerwonym i numerem 110 biegnie po zachodniej stronie miasta; jego początek znajduje się w dzielnicy Brzęczkowice i Słupna, przy Centralnym Muzeum Pożarnictwa ten szlak także kończy się w Dziećkowicach, na moście na Przemszy pomiędzy Mysłowicami a Jaworznem, gdzie łączy się ze szlakiem zielonym; szlak obejmuje dzielnice: Brzęczkowice i Słupna, Janów Miejski - Ćmok, Morgi, Wesoła, Krasowy, Kosztowy i Dziećkowice; prowadzi też po części przez Katowice i Imielin; jego łączna długość to ok. 30 km;
– oznaczony kolorem niebieskim to najkrótszy z mysłowickich szlaków rowerowych; prowadzi od ul. Portowej do Trójkąta Trzech Cesarzy; liczy 0,5 km m i jako krótki, łącznikowy, nie posiada numeracji.

Trwają prace projektowe nad tzw. Velostradą, która będzie łączyć miasta Śląska i Zagłębia, i ma przebiegać przez dawne tereny poprzemysłowe i nieczynne trasy kolejowe. Będzie odseparowana od ruchu samochodowego oraz ruchu pieszych z systemem bezkolizyjnych zjazdów oraz skrzyżowań. Droga rowerowa zostanie wybudowana zgodnie ze Standardami i wytycznymi kształtowania infrastruktury rowerowej, będzie posiadała m.in. dwa wyznaczone pasy ruchu o minimum 4 metrach szerokości Dodatkowo, na jej trasie, pojawią się miejsca obsługi rowerzystów. W drugim i trzecim wariancie przewidywany jest przebieg przez Mysłowice. O dokładnym przebiegu trasy, która ma liczyć od około 20 do 30 km mają zadecydować wyniki analizy trzech wyznaczonych wariantów przebiegu.

11.3. Linie kolejowe. Transport zbiorowy

Przez Mysłowice przebiegają następujące linie kolejowe:

– nr 134 relacji Jaworzno Szczakowa - Mysłowice (magistralna, dwutorowa, zelektryfikowana, znaczenia państwowego);
– nr 138 relacji Katowice - Oświęcim (magistralna, dwutorowa, zelektryfikowana, znaczenia państwowego);
– nr 180 relacji Sosnowiec Jęzor - Mysłowice Brzezinka (magistralna, jednotorowa, zelektryfikowana, znaczenia państwowego);

oraz

– nr 171 Tychy - Mysłowice Kosztowy MKSB1;
– nr 179 Tychy - Mysłowice Kosztowy MKSB1;
– nr 180 Dorota - Mysłowice Brzezinka;
– nr 655 Mysłowice - Katowice Muchowiec;
– nr 698 Mysłowice Kosztowy MKSA - Mysłowice Kosztowy;

– nr 883 Mysłowice Kosztowy MKSC - KWK Wesoła;

ponadto zlokalizowane są linie przemysłowe (popiaskowe) podlegające stopniowej likwidacji.

Na obszarze miasta zlokalizowane stacje kolejowe:

– Mysłowice (natężenie dobowe ruchu - wg informacji PKP PLK SA z 17.10.2019 r. - 179 pociągów, z czego 72% stanowią pociągi towarowe);
– Mysłowice-Brzezinka;
– Mysłowice-Kosztowy;

oraz przystanek obsługi ruchu pasażerskiego Mysłowice - Brzęczkowice.

Zgodnie z opracowaniem pn. „Koncepcja Kolei Metropolitalnej dla Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z wykorzystaniem metod inżynierii systemów" (Katedra Systemów Transportowych i Inżynierii Ruchu Wydział Transportu Politechniki Śląskiej, grudzień 2018), Mysłowice - na odcinku od granicy z Katowicami do dworca kolejowego w Mysłowicach - są rozpatrywane (w ramach wariantu 2. i 3) jako element kolei metropolitalnej. W trakcie przeprowadzonych konsultacji nad koncepcją zgłoszony został postulat przedłużenia Kolei Metropolitalnej na południe, do Bierunia i Oświęcimia, przez przystanki w Mysłowicach (Brzęczkowice, Brzezinka i Kosztowy) oraz przez Imielin i Chełm Śląski.

W Mysłowicach publiczny transport zbiorowy realizowany jest przez komunikację autobusową i tramwajową. Komunikację tramwajową uruchomiono w 1900 r. Obejmuje połączenia z Katowicami i z Sosnowcem (od 1954 r.) W 1912 r. pojawił się niezrealizowany projekt przedłużenia linii do Brzezinki przez Słupną. Przeprowadzona analiza dostępności układu komunikacji zbiorowej (w ramach „Aktualizacji studium komunikacyjnego miasta Mysłowice, etap I, materiały wejściowe oraz analizy stanu istniejącego", grudzień 2015 r.) pozwoliła sformułować wniosek o „dobrym rozmieszczeniu przystanków (szczególnie komunikacji autobusowej) na terenie Mysłowic". W strefie dojścia 500 m do przystanków autobusowych i tramwajowych znajduje się 96% ludności miasta, a w strefie 300 m - 73%.

12. Systemy infrastruktury technicznej

Rys. 8. Infrastruktura techniczna – główne elementy (stan w 2020 r.)

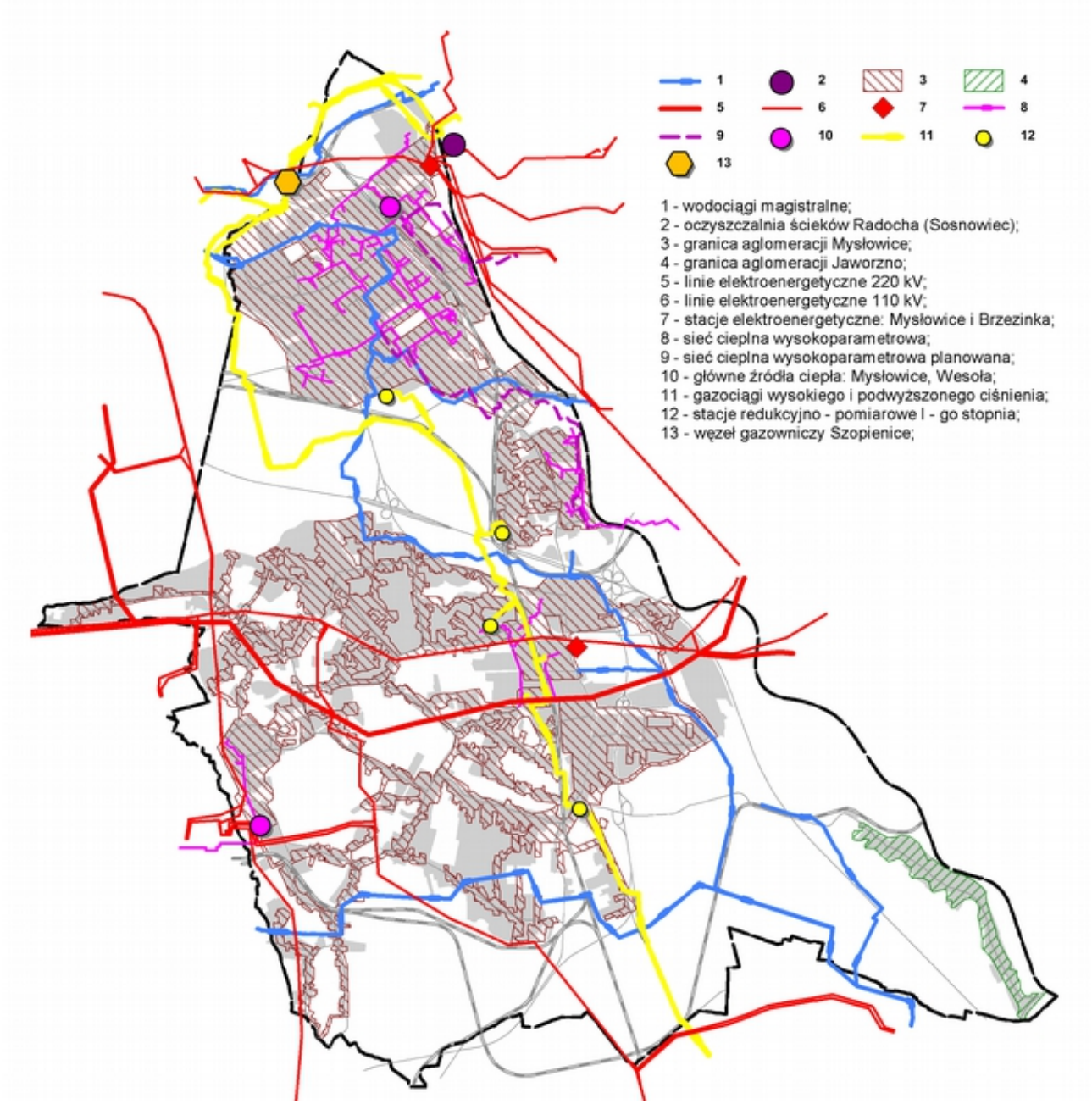

12.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę miasta realizuje Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów SA w Katowicach, poprzez sieć magistralną „Dziećkowice" którą stanowią trzy magistrale o średnicy 1600 mm. Ujęcie w Maczkach dostarcza wodę przez sieć magistralną Ø 800 mm, natomiast w ujęciu GO-CzA zastosowano sieć magistralną Ø 1400 mm.

Ponadto przedsiębiorstwo na terenie miasta Mysłowice posiada czynne wodociągi: DN 600 mm, DN 560 mm, DN 500 mm, DN 450 mm, DN 400 mm, DN 315 mm, DN 200 mm, DN 160 mm.

Strefy techniczne (ochronne) dla czynnych ww. wodociągów, w których nie należy budować obiektów, sadzić drzew i krzewów, a ogrodzenia, drogi i place winny być wykonane z materiałów rozbieralnych i wynoszą odpowiednio po min.:

– 10,0 m z obu stron wodociągów DN 1600 mm i DN 1400 mm,

– 8,0 m z obu stron wodociągu DN 800 mm,
– 5,0 m dla wodociągów DN 600 mm, DN 560 mm i DN 500 mm,
– oraz po min. 3,0 m dla pozostałych wodociągów.

Głównym podmiotem eksploatującym sieć wodociągową na terenie Mysłowic jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Zakup wody pokrywa potrzeby wszystkich odbiorców podłączonych do sieci wodociągowej. MPWiK w Mysłowicach dostarcza zakupioną wodę dla trzech podstawowych grup odbiorców:

– gospodarstwa domowe - zaopatrywane w wodę na cele bytowe w domach jednorodzinnych i wielorodzinnych;
– przemysł - grupa odbiorców zaopatrywana w wodę na cele przemysłowe;
– pozostali odbiorcy - zaopatrywani w wodę na cele socjalne (szkoły, szpitale, przedszkola, żłobki itp.).

Tab. 46. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (m^3)

Wyszczególnienie	2002	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	30,3	29,3	30,1	29,7	30,6
Katowice	45,9	40,3	36,8	36,7	36,4
Mysłowice	37,6	34,0	39,5	29,9	28,6
Sosnowiec	40,1	37,5	35,8	33,8	33,2
Tychy	37,9	37,2	36,8	34,8	35,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Od lat 90-tych ub. wieku notuje się spadek zużycia wody w Mysłowicach i w innych miastach. W przypadku gospodarstw domowych spadek jest konsekwencją powszechnego użycia wodomierzy umożliwiających kontrolę wykorzystania wody oraz spadku liczby mieszkańców.

Stosunkowo niski stopień wykorzystania sieci wodociągowej przyczynia się do niekorzystnych zmian jakości doprowadzanej wody. Zmniejszenie ilości wody w sieci skutkuje zmniejszeniem prędkości jej przepływu i przyspieszeniem korozji rurociągów. Stan techniczny sieci wodociągowej i przyłączy na obszarze miasta jest niezadowalający. Rejestruje się bardzo wysoką awaryjność sieci.
W ostatnich latach zaprzestaje się rozbudowy sieci wodociągowej, co jest związane z faktem, iż miasto posiada w zasadzie pełny system wodociągowy.

Tab. 47. Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej (km)

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	292,7	303,1	312,4	324,5	343,5	332,5
Katowice	438,6	474,9	467,9	676,0	673,6	711,6
Mysłowice	147,2	147,6	156,0	331,8	330,0	326,6
Sosnowiec	432,2	442,0	424,6	463,7	485,6	490,8
Tychy	321,8	324,1	335,4	418,6	439,2	450,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

12.2. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Miasto Mysłowice nie posiada własnej oczyszczalni ścieków. Ścieki kierowane są do oczyszczalni „Radocha II" w Sosnowcu oraz do oczyszczalni „Jaworzno Dąb" w Jaworznie (ścieki z dzielnicy Dziećkowice). Ścieki pochodzące z gospodarstw nie przyłączonych do sieci kanalizacyjnych dostarczane są wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni.

W latach 2006 - 2010 realizowany był w mieście program „Gospodarka wodno - ściekowa w Mysłowicach", którego celem była modernizacja i rozbudowa systemu odprowadzania ścieków

Zmiany w zakresie gospodarki ściekowej w mieście obrazują liczby ludności korzystającej z oczyszczalni: w 1995 r. 620 osób i w 2018 r. 64786 osób. W 2018 r. odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni wyniósł 84% i był ciągle niższy niż w sąsiednich miastach (Jaworzno 88%, Katowice 96%, Sosnowiec 91% i Tychy 100%). Przed rozpoczęciem programu „Gospodarka wodno - ściekowa w Mysłowicach", w 2006 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wynosił 10,3%.

Tab. 48. Ludność korzystająca z oczyszczalni (osoby)

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	50 012	56 000	90 000	90 000	78 575	74 485
Katowice	227 070	229 276	203 020	251 150	287 306	289 915
Mysłowice	620	6 999	7 730	12 402	67 738	64 786
Sosnowiec	166 323	205 702	189 692	202 056	187 100	174 704
Tychy	160 000	130 832	108 480	123 500	123 500	123 500

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Ilość ścieków odprowadzanych systematycznie maleje, w sposób podobny jak zmniejsza się zużycie wody.

Tab. 49. Ścieki oczyszczane odprowadzone (dam^3)

Wyszczególnienie	2000	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	2 930,6	2 465,0	2 399,0	2 487,0	2 699,0
Katowice	23 631,2	17 947,0	15 384,0	14 877,4	16 324,4
Mysłowice	3 149,2	2 323,6	2 560,0	2 291,0	2 179,0
Sosnowiec	13 718,7	10 156,7	8 462,0	7 857,2	8 082,0
Tychy	8 416,9	7 209,8	7 266,0	6 418,0	6 609,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Rozwój sieci kanalizacyjnej w Mysłowicach miał miejsce przede wszystkim w okresie 2007 - 2011, osiągając w 2018 r. wielkość ok. 275 km. W latach 2000 - 2018 długość sieci kanalizacyjnej wzrosła w Mysłowicach ponad 4-krotnie, i był to największy przyrost w grupie porównywalnych miast.

Tab. 50. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	130,8	176,7	189,2	210,9	319,0	351,8
Katowice	276,3	354,8	352,4	478,9	602,1	630,9
Mysłowice	66,5	77,5	80,4	137,1	274,8	274,8
Sosnowiec	289,8	301,5	292,9	279,9	337,1	397,9
Tychy	160,1	160,2	176,5	304,1	364,1	366,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Kanalizacja deszczowa

Kanalizacja deszczowa została rozbudowana przy realizacji projektu „Gospodarka wodno - ściekowa w Mysłowicach". Przed rozpoczęciem realizacji projektu funkcjonowała w większości w postaci kanalizacji ogólnospławnej, po zakończeniu projektu nastąpił prawie całkowity rozdział kanalizacji deszczowej od sanitarnej.

Tym niemniej, w „Raporcie o stanie Miasta Mysłowice za lata 2017 - 2018" (maj 2019) stwierdzono (str. 182), iż „podjąć należy działania zmierzające do zapewnienia źródeł finansowania systemu odprowadzania wód opadowych. Celem zmniejszenia opłat za usługi wodne proponuje się zastosowanie alternatywnych metod odprowadzania wód opadowych polegających na zagospodarowaniu wód w miejscu ich powstania, m.in. poprzez zastosowanie systemu drenażowego odprowadzającego wódy opadowe do studni chłonnych lub zbiornika, skrzynek retencyjnych z rozsączaniem lub zbiorników retencyjnych umożliwiających gromadzenie i wykorzystywanie wód opadowych".

Zabudowa terenów dotychczas niezagospodarowanych powoduje zmiany w kierunkach oraz w ilości spływających wód. Uzasadnionym kierunkiem działania jest ograniczenie zagospodarowywania terenów i pozostawienie w większym zakresie terenów biologicznie czynnych, w tym umożliwiających retencję wód.

12.3. Gospodarowanie odpadami

Głównym podmiotem świadczącym usługi w zakresie wywozu **odpadów komunalnych** jest Zakład Oczyszczania Miasta. Na terenie miasta Mysłowice nie funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych. Odpady zmieszane zebrane z terenu Mysłowic wywożone są na składowiska zlokalizowane w sąsiednich gminach. Stare składowisko, zlokalizowane w wyrobisku po eksploatacji iłów i iłołupków zlikwidowanej cegielni przy ul. Dzierżonia w Mysłowicach - Wesołej zostało zamknięte w lutym 2001 r. i zrekultywowane.

Ponadto, w Mysłowicach zlokalizowane są dwa Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych:

– ul. Miarki 38 (baza ZOM),

– ul. Piaskowa.

gdzie przyjmowane są również odpady niebezpieczne.

Miejscem czasowego magazynowania **odpadów przemysłowych** jest byłe składowisko odpadów elektrownianych Elektrowni Jaworzno III w dzielnicy Dziećkowice. Część południowa składowiska została zrekultywowana, natomiast w części północnej czynne są osadniki, gdzie odbywa się magazynowanie żużli i popiołów paleniskowych oraz pyłów z kotłów, dostarczanych z terenu elektrowni rurociągami. Proces technologiczny zakłada naprzemienne: składowanie, odsączanie i wydobywanie odpadów oraz ich wywożenie celem dalszego zagospodarowania. Planowane jest zaprzestanie magazynowania odpadów na tym terenie i przeprowadzenie rekultywacji, która obejmie niezrekultywowaną dotychczas część dawnego składowiska.

12.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Miasto Mysłowice zasilane jest w energię elektryczną liniami wysokiego napięcia z krajowego systemu elektroenergetycznego. Za pośrednictwem linii napowietrznych 110 kV energia elektryczna doprowadzana jest do stacji elektroenergetycznych (tzw. Głównych Punktów Zasilania) „Mysłowice" i „Brzezinka", w których dokonywana jest transformacja napięcia 110 kV/SŃ. Zasilanie do poszczególnych odbiorców przemysłowych i komunalnych realizowane jest za pośrednictwem linii i stacji transformatorowych SN 20 kV i 6 kV. W mieście funkcjonuje niemal 300 stacji transformatorowych.

Ponadto, przez miasto przebiegają linie tranzytowe 220 kV, będące własnością Polskich Sieci Elektroenergetycznych SA:

– relacji Łagisza - Byczyna / Halemba, Katowice - Kopanina oraz Halemba - Byczyna / Łagisza, Katowice - Kopanina,

– relacji Byczyna - Halemba / Łagisza.

W piśmie z 11.10.2019 r. Polskie Sieci Elektroenergetyczne SA informują, iż w pasie technologicznym o szerokości 50 m dla linii 220 kV (po 25 m z każdej strony od osi linii mierząc poziomo i prostopadle do osi) nie należy budować budynków mieszkalnych i lokalizować terenów przeznaczonych na pobyt stały ludzi, a warunki lokalizacji w ww. pasie pozostałych obiektów budowlanych wymagają każdorazowego, indywidualnego uzgodnienia z PSE SA.

Analogicznie, w piśmie z 15.10.2019 r. Tauron Dystrybucja SA Oddział w Będzinie informuje, iż wzdłuż przebiegu istniejących linii elektroenergetycznych należy uwzględnić pasy technologiczne o szerokości - dla linii 110 kV - 40 m (po 20 m od osi w obu kierunkach). Przy czym , pasy te nie są równoznaczne z pasami określonymi na potrzeby ustanowienia służebności przesyłu, które wyznacza się w oparciu o inne przepisy.

Należy zauważyć, iż pomimo spadku liczby mieszkańców, zużycie energii elektrycznej w Mysłowicach, ma tendencję wzrostową, podobnie jak w innych wybranych do porównania miastach.

Tab. 51. Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca (kWh)

Wyszczególnienie	2005	2010	2015	2016	2017	2018
Jaworzno	854,8	904,1	862,2	844,8	872,5	880,3
Katowice	809,0	865,4	809,1	826,8	852,0	843,4
Mysłowice	746,5	824,0	774,9	774,5	817,7	811,7
Sosnowiec	677,0	738,1	729,9	721,1	766,1	769,5
Tychy	676,3	757,5	709,3	711,1	726,6	726,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

12.5. Zaopatrzenie w energię cieplną

Odbiorcy z terenu miasta Mysłowice zasilani są w ciepło poprzez następujące źródła:

– kotłownia „Mysłowice”,
– kotłownia „Wesoła”,
– elektrownia „Jaworzno III”.

Wymienione, źródła zbiorowego zaopatrzenia w ciepło tworzą trzy odrębne systemy ciepłownicze miasta („Mysłowice”, „Jaworzno” i „Wesoła”). Oprócz tego energia cieplna na potrzeby mieszkań pochodzi z kotłowni lokalnych oraz ze źródeł indywidualnych.

Zgodnie z „Aktualizacją założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Mysłowice” (2018), wielkość rynku ciepła (ogrzewanie, ciepła woda użytkowa, ciepło do celów bytowych oraz ciepło dla przedsiębiorstw produkcyjnych itp.) w zapotrzebowaniu na moc wynosi ok. 311MW. Udział poszczególnych odbiorców w zapotrzebowaniu na moc cieplną przedstawia się następująco:

– mieszkalnictwo 70,3 %
– handel, usługi, przedsiębiorstwa 20,0%
– przemysł 6,7%
– użyteczność publiczna 3,0%.

Przedsiębiorstwo Dalkia Polska Energia SA (dawniej Zakład Energetyki Cieplnej SA), w dyspozycji którego znajdują się kotłownie „Mysłowice” i „Wesoła”, poinformowało (pismem z 2019-10-30), o zamierzeniach inwestycyjnych obejmujących:

– modernizację źródła „Mysłowice" zlokalizowanego w rejonie ulicy Świerczyny w celu uzyskania statusu efektywnego energetycznie systemu ciepłowniczego i dostosowania do obowiązujących norm emisyjnych;
– budowę magistrali łączącej źródło „Mysłowice” z rejonem Niwka w Sosnowcu w celu likwidacji źródła „Niwka-Modrzejów";
– budowę magistrali i sieci zasilającej Stare Miasto - rejon ul. Bytomskiej i Towarowej, sieci zasilającej osiedle Piasek oraz rozbudowę sieci w rejonie ul. Powstańców i Strażackiej.

Z magistrali łączącej źródło „Mysłowice” z rejonem Niwka w Sosnowcu planowane jest całoroczne zasilanie odbiorców w rejonie ulic Powstańców i Strażackiej oraz osiedla Piasek w Mysłowicach. Planowana magistrala oraz sieć zasilająca Stare Miasto - rejon ul. Bytomskiej i Towarowej, sprzyjać będzie wyeliminowaniu niskiej emisji w centrum miasta.

Planowane jest również połączenie rejonu centrum z Brzęczkowicami.

Tab. 52. Ciepłownictwo

Wyszczególnienie	Długość sieci przesyłowej i rozdzielczej (km)					Kubatura budynków ogrzewanych (dam3)				
	2000	2005	2010	2015	2018	2000	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	30,8	86,8	4,6	104,2	102,1	5 734	5 746	8 150	8 752	9 244
Katowice	168,1	384,2	369,8	193,1	215,0	28 147	33 633	38 402	32 409	37 082
Mysłowice	19,0	60,9	59,6	31,7	32,2	4 084	8 096	9 205	6 018	5 405
Sosnowiec	51,0	119,9	102,8	135,4	132,1	13 887	17 402	18 138	18 789	18 874
Tychy	26,5	94,0	100,7	110,2	112,6	13 901	16 750	19 636	31 918	32 463

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

12.6. Zaopatrzenie w gaz

Mysłowice zaopatrywane są w gaz ziemny z gazociągu wysokiego ciśnienia DN500 PN 4,0 MPA Oświęcim - Szopienice - Tworzeń, będącego pod nadzorem spółki Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ - SYSTEM SA Oddział w Świerklanach. Przez teren miasta przebiegają również gazociągi wysokoprężne i podwyższonego ciśnienia Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Gazowniczy w Zabrzu.

Elementami systemu służącego zasilaniu w gaz ziemny są również stacje redukcyjno-pomiarowe, których charakterystykę zawiera poniższa tabela. W granicach Mysłowic zlokalizowany jest również węzeł „Szopienice”.

Tab. 53. Stacje redukcyjno-pomiarowe I i II stopnia

Nazwa stacji	Stan techniczny	Obciążenie (m^3/h)	Przepustowość nominalna stacji (m^3/h)
Stacje redukcyjno-pomiarowe I stopnia			
Mysłowice - Brzezinka ul. Orzeszkowej (Laryska)	dobry	290	1500
Mysłowice Kosztowy	dobry	2100	15000
Mysłowice ul. Kolejowa	dobry	210	3000
Mysłowice ul. Partyzantów	dobry	360	3000
Stacje redukcyjno-pomiarowe II stopnia			
Mysłowice - Brzezinka ul. Orzeszkowej	dobry	250	1500
Mysłowice - Brzęczkowice ul. Ziętka	dobry	270	1500
Mysłowice Krasowy ul. Wita Stwosza	dobry	50	1000
Mysłowice Park ul. Bytomska	dobry	440	2000
Mysłowice ul. Katowicka	dobry	1360	5000
Mysłowice ul. Staszica	dobry	30	600
Mysłowice Wesoła ul. Dzierżonia	dobry	140	1000
Mysłowice Miarki „Weltech" stacja zakładowa	bd.	bd.	bd.

Źródło: Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczna i paliwa gazowe dla Miasta Mysłowice (Uchwała nr LV/822/18 Rady Miasta Mysłowice z dnia 27 września 2018 r.)

Strefa kontrolowana dla gazociągu N500 PN 4,0 MPA Oświęcim - Szopienice - Tworzeń wybudowanego w latach 1963,1979 i 1999 jest zgodna z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. poz. 640 z dnia 4 czerwca 2013 r., załącznik nr 2, tabela 1) i wynosi od ok. 15 m do nawet 100 m (w rejonie węzła „Szopienice"). Natomiast dla odcinków gazociągu wybudowanych w latach 2008, 2014 i 2018 wynosi 8 m, tj. po 4 m od osi gazociągu (Dz. U. poz. 640 z dnia 4 czerwca 2013 r., załącznik nr 2, tabela 3).

Sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu potencjalnych odbiorców. Inwestycje związane z rozbudową sieci gazowej będą realizowane w miarę występowania potencjalnych odbiorców o warunki techniczne podłączenia do sieci gazowej i spełniania warunku opłacalności ekonomicznej. Do roku 2035 nie są planowane inwestycje związane z siecią przesyłową gazu. Stacje redukcyjno-pomiarowe posiadają duże rezerwy, które pozwalają na zwiększenie liczby odbiorców gazu sieciowego. Realizowana będzie sieć gazowa na Ławkach.

Zużycie gazu w okresie od 2000 r. kształtuje się w Mysłowicach na poziomie od 7,2 do 8,0 mln m^3, co daje średnio na rok wielkość ok. 100m^3 na 1 mieszkańca.

Tab. 54. Zużycie gazu z sieci na 1 mieszkańca (m^3)

Wyszczególnienie	2002	2005	2010	2015	2016	2018
Jaworzno	48,5	49,6	50,9	48,3	50,3	bd
Katowice	108,0	124,2	129,1	122,4	127,3	bd
Mysłowice	94,0	106,8	104,7	96,6	99,4	bd
Sosnowiec	97,5	90,8	91,8	81,3	85,3	bd
Tychy	122,5	108,3	106,2	96,0	99,6	bd

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Tab. 55. Długość sieci gazowej (km)

Wyszczególnienie	2002	2005	2010	2015	2018
Jaworzno	135,8	130,7	134,5	139,3	146,7
Katowice	355,4	333,7	359,6	386,6	401,7
Mysłowice	395,9	347,7	367,5	382,9	360,1
Sosnowiec	410,4	381,2	392,1	416,5	432,8
Tychy	303,5	292,7	310,7	342,8	389,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

W Mysłowicach w 2018r. z sieci gazowej korzystało 73% ludności. Wskaźnik ten ma w Mysłowicach niewielką tendencję spadkową od 2002 r. a poziom analogiczny jak w Sosnowcu i Katowicach i niższy niż w Tychach oraz wyraźnie wyższy w porównaniu do Jaworzna.

12.7. Odnawialne źródła energii

„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego, plan 2020+" (Uchwała Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.) wskazuje, iż „na terenie województwa śląskiego występują przeciętne w skali Polski możliwości wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, za wyjątkiem energii biomasy oraz biogazu z odpadów i osadów ściekowych, których potencjał regionalny można uznać za duży. Z oceny dostępności odnawialnych zasobów środowiska i ich potencjału energetycznego wynika, że rozwój energetyki odnawialnej w województwie powinien zmierzać w kierunku energetyki rozproszonej, opartej na budowie małych jednostek wytwórczych w miejscach najlepiej predestynowanych do wykorzystania konkretnych zasobów środowiska (energii wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalnej, biomasy)". Mysłowice zostały wskazane jako obszar o korzystnych warunkach geotermalnych. Niewielkie, zachodnie fragmenty miasta zostały określone jako obszar o potencjale technicznym wiatru 450 - 600 kWh/m^2/rok.

13. Potrzeby i możliwości rozwoju miasta

13.1. Zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji mieszkaniowej

Stan zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych. Wskaźnik nasycenia mieszkaniami w Mysłowicach w 2018 r. wyniósł 388,2 mieszkania na 1000 osób i był wyraźnie mniejszy niż w miastach województwa śląskiego (415,0) i w miastach Polski (427,7). Wskaźniki liczby osób przypadających na 1 mieszkanie i 1 izbę w Mysłowicach są nieco mniej korzystne w stosunku do miast województwa śląskiego i Polski (przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie - w Mysłowicach 2,58, w miastach województwa - 2,41, w miastach Polski - 2,34, natomiast przeciętna liczba osób na 1 izbę - w Mysłowicach 0,70, w miastach województwa - 0,68, w miastach Polski - 0,66. Na tle Unii Europejskiej Polska należy do państw o największym przeludnieniu mieszkań.

Tab. 56. Standardy wielkościowe mieszkań w Mysłowicach na tle Polski i Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	Dane za rok	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m^2]	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m^2]	Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie
MYSŁOWICE	2018	68,2	26,5	2,58
Unia Europejska 28 państw	**2014, 2011**	**90,2**	**42,5**	-
Polska	2018	74,2	28,2	2,63
Polska - miasta	2018	64,7	27,7	2,34
województwo śląskie	2018	71,3	27,9	2,56
województwo śląskie - miasta	2018	64,7	26,8	2,41

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS www.stat.gov.pl, Eurostat https://ec.europa.eu/energy/en/content/housing-space-person,

Liczba mieszkań nie zasiedlonych jest podawana przez GUS tylko w odniesieniu do zasobów gminnych; w 2018 r. na 2350 mieszkań w komunalnym zasobie mieszkaniowym gminy (o łącznej powierzchni użytkowej 112078 m^2) były 172 pustostany, co stanowiło 7% liczby mieszkań w zasobie komunalnym oraz niespełna 0,6% mieszkań w gminie ogółem. Niezasiedlone mieszkania to głównie zasoby starsze o niskim standardzie, wymagające remontu, często w budynkach o ogólnie złym stanie technicznym.

Wiek zasobów mieszkaniowych. Zasoby substandardowe. Według Narodowego Spisu Powszechnego 2011, w Mysłowicach było prawie 6 tys. mieszkań w budynkach wybudowanych przed 1945 r., w tym ponad 3,5 tys. - przed 1918 r. Wg GUS, 2018 r. w mieście były 1253 mieszkania bez łazienki, 888 bez spłukiwanej toalety, 5245 - bez centralnego ogrzewania. Do zasobów substandardowych należą też w większości starsze mieszkania o powierzchni użytkowej mniejszej od 30 m^2; wg NSP 2011 najmniejszych mieszkań było 1151, w tym wybudowanych sprzed 1945 r. - 343.

W perspektywie 30 lat trzeba zakładać konieczność wymiany części zasobów mieszkaniowych, nie wykluczając ich odtworzenia na nowych terenach. Uzasadniona może być likwidacja zasobów w strefach mało atrakcyjnych dla funkcji mieszkaniowej ze względu na sąsiedztwo zabudowy przemysłowej, magistralnych elementów infrastruktury technicznej, uciążliwych ciągów komunikacyjnych, rozgęszczenie lub zmniejszenie intensywności zabudowy starych osiedli zabudowy robotniczej itp..

Bilans mieszkań w stosunku do liczby gospodarstw domowych jest istotnym aspektem oceny zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych. W myśl zasady, że każde gospodarstwo domowe powinno mieć możliwość samodzielnego zamieszkiwania, liczba mieszkań powinna być co najmniej równa liczbie gospodarstw domowych. Informacji o liczbie gospodarstw domowych dostarczają tylko narodowe spisy powszechne, zaś w okresach międzyspisowych dane o liczbie gospodarstw domowych opierają się na szacunkach.

Wg spisu powszechnego w 2011 r. w Mysłowicach było 28853 gospodarstw domowych, spośród których 10,8 tys. stanowiły rodziny z dziećmi do lat 24 na utrzymaniu rodziców (nie tworzącymi samodzielnego gospodarstwa domowego). Średnia wielkość gospodarstwa domowego wynosiła 2,61 osób wliczając dzieci do lat 24 będące na utrzymaniu rodziców oraz 2,05 osób nie wliczając tych dzieci. Wartości te były bardzo podobne do średnich charakteryzujących całe województwo śląskie.

Liczba gospodarstw domowych oszacowana przy pomocy wskaźnika średniej liczby osób dorosłych (18+) w gospodarstwie domowym dla miast województwa śląskiego (2019 r. - 2,03), zaczerpniętego z Prognozy gospodarstw domowych na lata 2016 - 2050 (GUS 2016), wynosi w stanie istniejącym 30,1 tys.

Stan zasobów mieszkaniowych w Mysłowicach na koniec roku 2019 (wg GUS) wyniósł 29,3 tys., co daje podstawę do stwierdzenia deficytu liczby mieszkań w stosunku do liczby gospodarstw domowych w liczbie około 800.

Prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową. W prognozie GUS z 2016 r. przewiduje się proces zmniejszania średniej liczby osób dorosłych (18+) przypadających na gospodarstwo domowe i w konsekwencji wzrost liczby gospodarstw domowych dla Polski ogółem oraz dla województwa śląskiego, który potrwa mniej więcej do roku 2030. Wykorzystując założenia dotyczące prognozowanej przeciętnej wielkości gospodarstwa domowego dla miast województwa śląskiego zawarte w tej prognozie oraz przewidywaną liczbę ludności Mysłowic według prognozy GUS na lata 2014-2050, można oszacować przyszłą liczbę gospodarstw domowych w Mysłowicach. Wynik obliczeń wskazuje, że wzrostu liczby gospodarstw domowych należy oczekiwać również w Mysłowicach - maksimum wystąpi około roku 2030 i wyniesie 32,6 tys., co wiąże się z perspektywą dalszego pogłębienia deficytu mieszkań - w stosunku do aktualnej liczby mieszkań, deficyt osiągnąłby w roku 2030 ok. 3,3 tys.

Prognoza gospodarstw domowych rysuje perspektywę spadku ich liczby po roku 2030, są to jednak wyliczenia oparte na prognozie liczby ludności o niepewnych założeniach (ujemne saldo migracji miasta w całym okresie do 2050 r.), ponadto uwzględniają potrzeby jedynie aktualnych mieszkańców Mysłowic. Tymczasem od wielu lat obserwuje się zainteresowanie nabywaniem nieruchomości w Mysłowicach przez osoby spoza gminy, z czym można wiązać ponowne wystąpienie dodatniego salda migracji w 2019 r.. Uzasadnia to zastosowanie również innej metody oszacowania przyszłego zapotrzebowania na mieszkania - opartej na analizie tendencji liczby nowych mieszkań oddawanych do użytkowania na terenie miasta.

W ostatnich 25 latach w Mysłowicach występuje wyraźny trend wzrostowy w zakresie liczby i powierzchni użytkowej mieszkań oddawanych do użytkowania, co ilustruje poniższa tabela:

Tab. 57. Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania w Mysłowicach w latach 1995 - 2019

Wyszczególnienie	Ogółem w okresie 1995-2019	Przeciętnie na rok w okresie				
		1995-2019	2000-2019	2005-2019	2010-2019	2015-2019
mieszkania	3 234	129	153	174	205	246
powierzchnia użytkowa mieszkań (m^2)	409 478	16 379	19 395	22 046	24 584	26 904

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS www.stat.gov.pl

Przyjmując założenia przeciętnej powierzchni użytkowej nowej zabudowy w przeliczeniu na 1 mieszkanie:

– 85 m² w zabudowie wielorodzinnej (w tym 65 m² - powierzchnia użytkowa samych mieszkań),

– 150 m^2 w zabudowie jednorodzinnej,

łączne zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji mieszkaniowej w perspektywie roku 2050 wyniesie ok. 609,15 tys. m^2 powierzchni użytkowej, w tym:

– 445,50 tys. m^2 w zabudowie jednorodzinnej,

– 163,65 tys. m^2 w zabudowie wielorodzinnej (wielomieszkaniowej).

Po uwzględnieniu wskaźnika zwiększającego w związku z niepewnością przyszłych procesów rozwojowych w wysokości 30%, maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową nowej zabudowy mieszkaniowej wyniesie - ok. 791,95 tys. m^2 , w tym:

– 212,80 tys. m^2 w zabudowie wielorodzinnej (wielomieszkaniowej),

– 579,15 tys. m^2 w zabudowie jednorodzinnej.

Tab. 58. Prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową na podstawie tendencji ruchu budowlanego

Wyszczególnienie	Okres czasu							
	2020	2021-2025	2026-2030	2031-2035	2036-2040	2041-2045	2046-2050	
przeciętne roczne zapotrzebowanie na mieszkania								
budownictwo jednorodzinne	120	110	110	110	90	80	70	
budownictwo wielorodzinne	75	80	70	70	60	50	40	
razem	**195**	**190**	**180**	**180**	**150**	**130**	**110**	
zapotrzebowanie na nowe mieszkania								suma
budownictwo jednorodzinne	120	550	550	550	450	400	350	**2970**
budownictwo wielorodzinne	75	400	350	350	300	250	200	**1925**
razem	**195**	**950**	**900**	**900**	**750**	**650**	**550**	**4895**
zapotrzebowanie na nową zabudowę wyrażone w powierzchni użytkowej [m^2]								suma [1)]
budownictwo jednorodzinne	18000	82500	82500	82500	67500	60000	52500	**445500**
budownictwo wielorodzinne	6400	34000	29750	29750	25500	21250	17000	**163650**
razem	24400	116500	112250	112250	93000	81250	69500	**609150**
zapotrzebowanie na nową zabudowy powiększone o 30% [m^2 pow. uż.]								suma [1)]
budownictwo jednorodzinne	23400	117000	107250	97500	87750	78000	68250	**579150**
budownictwo wielorodzinne	8300	44200	38700	38700	33150	27650	22100	**212800**
razem	31700	161200	145950	136200	120900	105650	90350	**791950**

1) wynik obliczeń zaokrąglono do 50. Źródło: opracowanie własne

Zakładając w perspektywie 30 lat likwidację 5% zasobów mieszkaniowych istniejących na terenie miasta wg stanu z końca 2019 r. (o powierzchni użytkowej ok. 100,5 tys. m^2) oraz realizację nowej zabudowy o powierzchni użytkowej 609,15 tys. m^2 , łączna powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej w 2050 r. wyniesie 2519,5 tys. m^2 , w tym powierzchnia użytkowa mieszkań - ok. 2481 tys. m^2, zaś w przeliczeniu na 1 mieszkańca (wg prognozy GUS na lata 2014-2050) – 40 m^2.

Przy założeniu realizacji nowej zabudowy o powierzchni użytkowej 791,95 tys. m^2, łączna powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej w 2050 r. wyniesie 2702,4 tys. m^2 , w tym powierzchnia użytkowa

mieszkań - ok. 2652 tys. m^2. Zwiększone zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wystąpi w przypadku, gdy liczba mieszkańców w kolejnych horyzontach czasowych prognozy będzie wyższa od liczby przewidywanej w aktualnej prognozie GUS. Pomijając wpływ ujemnego salda migracji założonego w tej prognozie, w 2050 r. byłaby to liczba nie mniejsza niż 64,9 tys. osób, w związku z czym powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosłaby maksymalnie – 40,9 m^2.

13.2. Zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji usługowej i produkcyjnej

Pod względem potencjału gospodarczego oraz rozwoju usług miasto Mysłowice jest ośrodkiem o przeciętnych lub poniżej przeciętnych charakterystykach na tle GZM, innych miast na prawach powiatu i województwa śląskiego. Według stanu na koniec roku 2018, w Mysłowicach:

– liczba pracujących w podmiotach zatrudniających 9 lub więcej osób wynosiła 18,2 tys. osób (244 osoby w przeliczeniu na 1000 mieszkańców), przy średniej dla województwa śląskiego wynoszącej 275 osób (w miastach województwa - 315), a dla GZM - 306 osób.
– liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym wynosiła 1576 (w woj. śląskim - 1728, w GZM - 1835).
– liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosiła 71 (w województwie i GZM - 75).
– udział bezrobotnych zarejestrowanych (1400 osób) w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 3,1%, wobec 2,9% w województwie i 3,0% w GZM (w 2020 r. wystąpił wzrost liczby osób bezrobotnych).

Przewiduje się wzrost zapotrzebowania na nową zabudowę o funkcji usługowej i produkcyjno-usługowej na terenie miasta, wynikające z następujących przesłanek:

– wzmocnienia i zdywersyfikowania bazy ekonomicznej miasta, w kierunku zwiększenia udziału branż o trwałych perspektywach funkcjonowania; w celu osiągnięcia wskaźnika liczby pracujących (w zakładach zatrudniających powyżej 9) osób na 1000 mieszkańców porównywalnego z aktualnym wskaźnikiem dla gmin miejskich woj. śląskiego należałoby stworzyć 5300 miejsc pracy;
– zwiększenia możliwości zatrudnienia mieszkańców na terenie miasta, zwłaszcza dla osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz tych, które w związku z restrukturyzacją gospodarki określaną umownie hasłem dekarbonizacji zmuszone są lub będą poszukiwać nowego zatrudnienia;
– zwiększenia dochodów własnych gminy, w celu podtrzymania możliwości finansowania usług społecznych oraz inwestycji związanych z dalszą rozbudową i przebudową dróg gminnych i infrastruktury, zwłaszcza w przypadku utraty wpływów do budżetu na skutek redukcji funkcjonowania górnictwa i branż kooperujących (zmniejszony udział z CIT, PIT, utrata opłaty eksploatacyjnej).

Zakłada się, że wzrost zapotrzebowania na nową zabudowę o funkcji usługowej i produkcyjno-usługowej będzie dotyczył przede wszystkim:

– działalności produkcyjnych, logistycznych i handlu hurtowego lokalizowanych w sąsiedztwie dróg wysokiej klasy,
– działalności gospodarczych o profilu usługowym lub usługowo-produkcyjnym, skierowanych w głównej mierze do odbiorców spoza gminy i bazujących na rozwoju gospodarczym obszaru metropolitalnego.

Działalności te cechują się na ogół znaczną powierzchnią użytkową obiektów przypadającą na jednego pracującego (typowo 50 - 200 m^2) oraz niską lub bardzo niską intensywnością zabudowy terenu (0,05 - 0,30).

Prognoza zapotrzebowania na nową zabudowę o funkcji usługowej i produkcyjno-usługowej. Zakładając potrzebę utworzenia, w perspektywie 10-15 lat, od 5300 do 7000 miejsc pracy oraz średni wskaźnik powierzchni użytkowej zabudowy na 1 zatrudnionego w przedziale 50 - 100 m^2, maksymalne zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcjach usługowych i usługowo-produkcyjnych wyrażone w ilości powierzchni użytkowej szacować można w zakresie od 265 tys. do nawet 700 tys. m^2.

Usługi społeczne. Nie zidentyfikowano potrzeb realizacji nowej zabudowy z zakresu usług społecznych, która wiązałaby się z potrzebą przeznaczenia pod zabudowę nowych terenów. Potrzeby takie nie wynikają również z prognoz demograficznych przewidujących spadek liczby mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.

13.3. Możliwości lokalizowania nowej zabudowy (chłonność terenów)

Chłonność terenów pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną oszacowana została indywidualnie dla poszczególnych terenów, przy pomocy wskaźników:

– liczby mieszkań na 1 ha terenu netto, zróżnicowanej w przedziale od 40 do 200 mieszkań na 1 ha - zależnie od ustaleń miejscowego planu lub charakteru zabudowy sąsiadującej (w przypadku funkcji mieszanych założono odpowiednio mniejszą liczbę mieszkań na jednostkę powierzchni terenu);
– przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania, określonej na podstawie statystyk mieszkań oddawanych do użytkowania (przyjęto 65 m^2 na 1 mieszkanie),
– udziału powierzchni użytkowej mieszkań w ogólnej powierzchni użytkowej zabudowy - założono jednakowy dla wszystkich typów zabudowy wskaźnik 0,75 - w rezultacie wskaźnik powierzchni użytkowej zabudowy przypadającej na 1 mieszkanie przyjęty do obliczeń wyniósł 85 m^2,
– udziału wewnętrznego układu komunikacyjnego (dla większych terenów), w przedziale 0,80 - 0,90.

Według wyżej przyjętych założeń, możliwości rozmieszczenia nowej zabudowy wielorodzinnej obejmują:

– w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej ok. - 106 tys. m^2 powierzchni użytkowej (1240 mieszkań),
– na terenach położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej - ok. 57 tys. m^2 powierzchni użytkowej (660 mieszkań), w tym w obrębie terenów przeznaczonych na ten cel w miejscowych planach - ok. 36 tys. m^2 powierzchni użytkowej (420 mieszkań).

Chłonność terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną (w tym o funkcji mieszanej wielorodzinnej i jednorodzinnej, jednorodzinnej z usługami, usługowej z dopuszczeniem mieszkaniowej) oszacowana została sumarycznie dla wszystkich rezerw rozwojowych, w oparciu o następujące założenia:

– średnia powierzchnia działki budowlanej - 1000 m^2 ,
– lokalizacja na działce budowlanej jednego mieszkania o średniej powierzchni użytkowej 150 m^2 ,
– udział netto terenów o funkcji mieszkaniowej (bez powierzchni wewnętrznego układu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej itp.) - 85%, a w terenach o funkcji mieszanej mieszkaniowo-usługowej - od 40% do 75% (część terenów zbilansowano jako rezerwy pod zabudowę o funkcji usługowej),
– stopień wykorzystania rezerw terenów w perspektywie roku 2050 w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze przestrzennej - typowo 85% powierzchni tych rezerw.

Według wyżej przyjętych założeń, możliwości rozmieszczenia nowej zabudowy jednorodzinnej obejmują:

– w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej ok. - 275 tys. m^2 powierzchni użytkowej (1830 mieszkań),
– na terenach położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej - ok. 240 tys. m^2 powierzchni użytkowej (1600 mieszkań), w tym w obrębie terenów przeznaczonych na ten cel w miejscowych planach - 184 tys. m^2 powierzchni użytkowej (1230 mieszkań).

Chłonność terenów pod zabudowę usługowa i produkcyjno-usługową została oszacowana sumarycznie dla wszystkich rezerw rozwojowych, przy pomocy wskaźników:

– intensywności zabudowy,
  – w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze przestrzennej określonych w przedziale 0,80 - 2,00 dla zabudowy śródmiejskiej, 0,30 - 0,60 dla zabudowy usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej i 0,20 - 0,45 dla pozostałej zabudowy usługowej oraz 0,25 - 0,35 dla zabudowy produkcyjno-usługowej,
  – poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze przestrzennej określonych w przedziale 0,15 - 0,40 dla zabudowy usługowej i usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej oraz 0,15 - 0,30 dla zabudowy produkcyjno-usługowej,
– udziału powierzchni użytkowej w powierzchni całkowitej budynków w wielkości 80% dla zabudowy usługowej oraz 85% dla zabudowy produkcyjno-usługowej,
– udziału netto terenów o funkcji usługowej lub produkcyjno-usługowej (bez powierzchni wewnętrznego układu komunikacyjnego, infrastruktury technicznej itp.) w wielkości 80% - 90% dla zabudowy usługowej oraz 85% - 90% dla zabudowy produkcyjno-usługowej.

Według wyżej przyjętych założeń, możliwości rozmieszczenia nowej zabudowy usługowej lub produkcyjno-usługowej obejmują:

– w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze przestrzennej - 91 tys. m^2 - 159 tys. m^2 powierzchni użytkowej, tym 36 tys. m^2 - 76 tys. m^2 zabudowie mieszkaniowo-usługowej,
– poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze przestrzennej - 146 tys. m^2 - 346 tys. m^2 powierzchni użytkowej, tym 37 tys. m^2 - 98 tys. m^2 zabudowie mieszkaniowo-usługowej.

13.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Zestawienie zapotrzebowania na nową zabudowę w perspektywie roku 2050 z bilansem chłonności terenów wykonanym zgodnie z zasadami określonymi w art. 10 ust. 5 pkt 2 i 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym prowadzi do wniosku, że zapotrzebowanie to przewyższa łączną chłonność terenów położonych w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz terenów przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego położonych poza tymi obszarami, w odniesieniu do wszystkich analizowanych funkcji zabudowy.

Wynik bilansu daje podstawę do wyznaczenia nowych terenów pod zabudowę, w ilości pozwalającej na rozmieszczenie maksymalnie:

– 71 tys. m^2 powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (wielomieszkaniowej),
– 120 tys. m^2 powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
– 50 tys. m^2 - 245,0 tys. m^2 powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej lub produkcyjno-usługowej.

Po uwzględnieniu w bilansie chłonności terenów nie wymienionych w art.10 ust. 5 pkt 2 i 3 stawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, na których możliwość rozmieszczenia nowej zabudowy określono w obowiązującym studium, niedobór chłonności terenów obejmuje:

– 51,0 tys. m^2 powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (wielomieszkaniowej),
– 64,0 tys. m^2 powierzchni użytkowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
– 28,4 tys. m^2 - 195,0 tys. m^2 powierzchni użytkowej zabudowy o funkcji usługowej lub produkcyjno-usługowej.

Tab. 59. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Funkcje zabudowy	Chłonność terenów			Zapotrzebowanie na nową zabudowę w perspektywie roku 2050	Bilans (kol. 5 - kol. 4) - maksymalna powierzchnia użytkowa nowej zabudowy
	o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 2 i 3 u.p.z.p	pozostałych, wskazanych jako możliwe do przeznaczenia pod zabudowę w studium	Razem tereny, o których mowa w kol. 2 i 3		
powierzchnia użytkowa zabudowy w tys. m^2					
zabudowa mieszkaniowa, w tym:	600,7	113,1	676,9	792,0	115,1
zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	141,4	20,4	161,8	212,8	51,0
zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	459,4	55,8	515,2	579,2	64,0
zabudowa usługowa	147,5 – 326,1	12,4 – 17,5	236,6 – 505,0	265,0 – 700,0	28,4 – 195,0
zabudowa produkcyjno-usługowa	67,9 – 128,5	8,8 – 32,9			

u.p.z.p. - ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym źródło: opracowanie własne

Więcej informacji nt. bilansu terenów - w opracowaniu towarzyszącym pn. Analiza chłonności terenów rozwojowych wraz z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę - w tym zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i jednorodzinną, zabudowę o funkcji gospodarczej, usługi społeczne, infrastruktura techniczna.

II. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów

1.1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej

Przyjmuje się następujące priorytetowe kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta:

– Tworzenie możliwości wzajemnie niekonfliktowego rozwoju wszystkich podstawowych form wykorzystania przestrzeni, poprawy ładu przestrzennego oraz podniesienia atrakcyjności środowiska miejskiego, w tym:
  - kształtowanie zwartych, czytelnie wyodrębnionych obszarów o podobnym charakterze użytkowania terenu;
  - ochrona historycznego układu urbanistycznego śródmieścia i eksponowanie obiektów posiadających walory kulturowe i historyczne;
  - kształtowanie zespołów zabudowy w sposób zapewniający eliminowanie funkcji konfliktowych.
– Tworzenie warunków zaspokojenia potrzeb mieszkańców, lokalnych podmiotów gospodarczych oraz przyjezdnych, w tym:
  - racjonalny rozwój zabudowy mieszkaniowej, polegający na wykorzystaniu w pierwszej kolejności terenów w pełni uzbrojonych w infrastrukturę techniczną;
  - zwiększenie powierzchni terenów zapewniających mieszkańcom właściwe warunki rekreacji i wypoczynku;
  - integracja różnych środków transportu publicznego.
– Rewitalizacja starych dzielnic miejskich i terenów poprzemysłowych - szczególnie tych, w których istnieje zabytkowa zabudowa o wysokich walorach architektonicznych - oraz ich integracja z organizmem miejskim, poprzez nadanie tym obszarom nowych, trwałych funkcji;
– Zapewnienie trwałości istnienia ekologicznych funkcji środowiska miasta i wzbogacenie struktury przyrodniczej, w tym:
  - kształtowanie układu terenów biologicznie czynnych wzdłuż dolin rzecznych i innych cieków, powiązanego z terenami zieleni miejskiej, terenami otwartymi i lasami;
  - ochrona terenów o wyjątkowych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych oraz terenów istotnych dla zachowania bioróżnorodności przed zabudową oraz użytkowaniem mogącym prowadzić do ich degradacji.

Ponadto, kierunki zmian w strukturze przestrzennej obejmują:

– racjonalne zagospodarowanie terenów wyznaczonych na cele rozwoju budownictwa mieszkaniowego, z uwzględnieniem pierwszeństwa obszarów położonych najbliżej zwartej zabudowy i posiadających najlepsze warunki dostępu do układu komunikacyjnego oraz infrastruktury technicznej i społecznej;
– racjonalny, pod względem lokalizacji i rodzaju, rozwój funkcji produkcyjno-usługowych, zwłaszcza w celu stworzenia możliwości zatrudnienia dla mieszkańców gminy;
– zachowanie i utrwalanie w przestrzeni miasta terenów zieleni urządzonej lub potencjalnie urządzonej, często o niedużej powierzchni, istotnych ze względów funkcjonalnych dla struktury miasta w sposób umożliwiający włączenie ich do systemu terenów biologicznie czynnych;
– ograniczenie planowanej (w poprzednich dokumentach planistycznych) rozbudowy układu drogowego;
– wykorzystanie terenów rolniczych i porolniczych jako buforowych pomiędzy podmiejskimi dzielnicami miasta.

Istotnymi elementami ważnymi dla kształtowania struktury przestrzennej miasta, podlegającymi przekształceniom są:

– teren po zlikwidowanej przemysłowej (piaskowej) linii kolejowej biegnącej od ul. Mikołowskiej (na granicy z Katowicami) na południowy-wschód, przez obszar pomiędzy Brzęczkowicami a Brzezinką, do Jaworzna, który może spełniać rolę istotnego ciągu komunikacyjnego, o niesprecyzowanej obecnie funkcji (ciąg drogowy, odtworzenie ciągu kolejowego, trasa rowerowa, itp.); nowa droga na tym przebiegu,

w tym odcinek od ul. Obrzeżnej Zachodniej do planowanej drogi łączącej się z ul. Chrzanowską poprawiłaby możliwości komunikacyjne w mieście. Droga ta może również stanowić alternatywę dla przebiegu DTŚ (w przebiegu tzw. jaworznickim);

– tereny po zlikwidowanej kop. „Mysłowice" w północnej części miasta, dla których dodatkową szansą na restrukturyzację może być planowana kolej metropolitalna, z lokalizacją przystanku (tzw. „Północny"); tereny są propozycją lokalizacyjną dla szeroko rozumianych usług, dla zabudowy mieszkaniowej, jak również dla nieuciążliwej działalności produkcyjnej;
– tereny lasów po północnej stronie planowanej DTŚ (w przebiegu „jaworznickim", w rejonie ul. Stadionowej) - zakłada się ich przekształcenie w miejski park leśny, co istotnie zwiększy potencjał Parku Słupna i możliwości rekreacyjne dla mieszkańców, szczególnie z północnej części miasta. Należy przy tym unikać nadmiernej antropopresji.

1.2. Kierunki przeznaczenia terenów

1.2.1. Obszary o różnych funkcjach

Wyznacza się następujące obszary o różnych przeznaczeniach podstawowych i dopuszczalnych:

SMU	obszary zabudowy śródmiejskiej mieszkaniowo - usługowej
MWU	obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług
MW	obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
MWN	obszary zabudowy mieszanej wielorodzinnej i jednorodzinnej
MN	obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
MNU	obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami
UMN	obszary zabudowy usługowej i mieszkaniowej
U	obszary zabudowy usługowej
KKU	obszar kolejowy i usług
US	obszary usług sportu i rekreacji
UP	obszary zabudowy usługowej z produkcją
PU	obszary zabudowy produkcyjno - usługowej
PE	obszar eksploatacji powierzchniowej
ZU	obszary zieleni urządzonej
ZC	obszary cmentarzy
ZN	obszary zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej
ZE	obszary w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczo - krajobrazowym
ZL	obszary lasów
R	obszary rolnicze i porolnicze
RU	obszar ośrodka produkcji rolniczej
KDA	obszary dróg publicznych - klasy autostrady
KDS	obszary dróg publicznych - klasy ekspresowej
KDGP	obszary dróg publicznych - klasy głównej ruchu przyspieszonego
KDG	obszary dróg publicznych - klasy głównej
KDZ	obszary dróg publicznych - klasy zbiorczej
KDL	obszary dróg publicznych - klasy lokalnej (wybrane)
KK	obszary kolejowe
ITW	obszar infrastruktury technicznej - zaopatrzenie w wodę
ITE	obszary infrastruktury technicznej - elektroenergetyka
ITR	obszar infrastruktury technicznej - przekaźnik telewizyjny

1.2.2. Kierunki przeznaczenia terenów dla wszystkich obszarów

1. Dla poszczególnych obszarów o różnych funkcjach ustala się podstawowe i dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów możliwe do ustalenia w planach miejscowych jako przeznaczenie terenu wydzielone liniami rozgraniczającymi lub jako tereny o mieszanych funkcjach.

Podstawowe kierunki przeznaczenia terenów określają główne, przeważające funkcje, które w obrębie danego obszaru mogą obejmować jeden lub więcej podstawowych kierunków przeznaczenia terenów.

Dopuszczalne kierunki przeznaczenia terenów określają, w stosunku do podstawowych kierunków, funkcje uzupełniające lub towarzyszące, które w obrębie danego obszaru mogą stanowić wyodrębniony teren lub dopuszczony rodzaj użytkowania na danym terenie, w tym jako tereny o mieszanym przeznaczeniu, o ile utrzymany zostanie, w stosunku do całego obszaru, dominujący udział terenów stanowiących podstawowy kierunek obszaru.

2. W planach miejscowych kierunki dopuszczalne należy określać preferując przeznaczenie podstawowe, kierując się przy tym zasadą unikania lub ograniczania konfliktów funkcjonalnych, również biorąc pod uwagę potencjalną uciążliwość pewnych rodzajów użytkowania.

Określając przeznaczenie terenu przy wykorzystaniu kierunków dopuszczalnych należy ustalić warunki lub zasady minimalizujące oddziaływanie, zwłaszcza w stosunku do (istniejących lub planowanych) terenów mieszkaniowych, usług publicznych i o znaczeniu społecznym, a także terenów sportu i rekreacji oraz zieleni urządzonej i rekreacyjnej.

Każdorazowo określając w planach miejscowych przeznaczenie terenu należy brać pod uwagę wymogi ochrony środowiska, krajobrazu, przyrody, zabytków oraz ochrony bezpieczeństwa i zdrowia ludzi, a także inne ograniczenia i zagrożenia wynikające z zagospodarowania terenów oraz lokalne warunki fizjograficzne.

3. W planach miejscowych można uszczegółowić przeznaczenia terenu przyjęte w ustaleniach studium, w tym precyzować lub zawężać ich rodzaj. Zasada ta jest istotna przede wszystkim w odniesieniu do usług, produkcji lub innych działalności gospodarczych, zwłaszcza jeśli ich doprecyzowanie i uszczegółowienie jest wymagane ze względu na ochronę ładu przestrzennego oraz eliminowanie negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na zdrowie ludzi i jakość ich życia.

4. Przez „usługi” rozumie się działalności podejmowane dla dostarczenia korzyści lub zaspokojenia potrzeb (w konsumpcji indywidualnej, zbiorowej i ogólnospołecznej), nie związane z wytwarzaniem dóbr materialnych, jak np.: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów, transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; działalność finansowa; administracja; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz działalność związana z kulturą, rozrywką, turystyką i rekreacją (w tym np. agroturystyka).

Przez „produkcję” rozumie się działalności przetwórstwa przemysłowego i budownictwa.

5. Używane w dalszych ustaleniach studium sformułowanie „produkcja nieuciążliwa” oraz „usługi o charakterze nieuciążliwym” oznaczają produkcję i usługi, które nie stanowią przedsięwzięcia wymagającego przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko na podstawie przepisów odrębnych, w szczególności nie stwarzają zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, które nie wywołują negatywnych wpływów na warunki życia mieszkańców w otoczeniu oraz na stan środowiska przyrodniczego, w tym m.in. zanieczyszczenie powietrza, wód i gleby, hałas, wibracje, promieniowanie niejonizujące, odory i inne.

6. W studium przyjęto, iż zabudowa usługowo-mieszkaniowa to taka, w której przeważają funkcje usługowe, a w zabudowie mieszkaniowo-usługowej przeważają funkcje mieszkaniowe; przy czym, przez zabudowę mieszkaniową rozumie się zabudowę określoną dla danego obszaru w rozdz. II.1.2.3.

7. W obrębie wszystkich obszarów, jeśli jest to uzasadnione ich specyfiką lub odpowiednio do potrzeb, w planach miejscowych można wyznaczać następujące rodzaje przeznaczenia terenów:

– odpowiadające dotychczasowemu przeznaczeniu i użytkowaniu,
– tereny dróg publicznych i wewnętrznych, rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych i pieszych, placów publicznych i miejsc postojowych,
– tereny infrastruktury technicznej,
– tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej,
– tereny wód powierzchniowych,

z zastrzeżeniem uwzględnienia całokształtu ustaleń studium, w tym ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów.

8. Ustalone dla poszczególnych obszarów kategorie podstawowego i dopuszczalnego przeznaczenia terenu obejmują również obiekty budowlane funkcjonalnie związane z określonym rodzajem terenu, zapewniające możliwość jego użytkowania zgodnie z przeznaczeniem, takie jak: budynki administracyjne, socjalne, sanitarno-higieniczne, gospodarcze i techniczne, garaże, wiaty, altany, dojazdy i miejsca do parkowania oraz obiekty uzbrojenia terenu itp.

9. Linie rozdzielające obszary w studium nie są liniami rozgraniczającymi w rozumieniu przepisów dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - w planach należy doprecyzować zasięg przestrzenny wydzielanych terenów, w dostosowaniu do istniejących elementów zagospodarowania lub faktycznego ukształtowania terenu oraz - o ile uzna się to za wskazane - do granic działek ewidencyjnych.

1.2.3. Kierunki przeznaczenia terenów dla wydzielonych obszarów

Określa się dla obszarów następujące kierunki przeznaczenia podstawowego, dopuszczalnego oraz zasady zagospodarowania przestrzennego rozumiane jako wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

1.2.3.1. Obszary zabudowy śródmiejskiej mieszkaniowo-usługowej (SMU)

1. Kierunki podstawowe:
   a) zabudowa mieszana mieszkaniowo-usługowa lub usługowo-mieszkaniowa;
   b) zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna;
   c) zabudowa usługowa.
2. Kierunki dopuszczalne: parkingi wielopoziomowe.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) tereny zabudowy mieszanej mogą stanowić zabudowę śródmiejską (w rozumieniu przepisów odrębnych) o intensywnej formie, uzupełniając tkankę urbanistyczną (dogęszczanie zabudowy) oraz tworząc zwarte pierzeje (uzupełnianie luk w zabudowie);
   b) działalności gospodarcze (usługi) należy ograniczać rodzajowo, przestrzennie i powierzchniowo, kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej.

1.2.3.2. Obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług (MWU)

1. Kierunki podstawowe:
   a) zabudowa mieszana mieszkaniowo-usługowa;
   b) zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna;
   c) zabudowa usługowa.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) zabudowa usługowo-mieszkaniowa;
   b) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna;
   c) produkcja nieuciążliwa;
   d) parkingi wielopoziomowe.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej funkcje usługowe w budynkach wielorodzinnych należy preferować w parterach;
   b) na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej należy dążyć do wykluczenia funkcji produkcyjnych;
   c) należy zapewnić tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej;
   d) działalności gospodarcze (usługi i produkcja nieuciążliwa) zaleca się ograniczać rodzajowo, przestrzennie i powierzchniowo, kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej;
   e) należy ograniczać wydzielanie terenów wyłącznie na potrzeby produkcji nieuciążliwej; produkcję nieuciążliwą dopuszcza się wyłącznie jako towarzyszącą zabudowie usługowej.

1.2.3.3. Obszary zabudowy mieszanej wielorodzinnej i jednorodzinnej (MWN)

1. Kierunki podstawowe:
   a) zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna;

b) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

2. Kierunki dopuszczalne:
   a) zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   b) usługi o charakterze nieuciążliwym;
   c) parkingi wielopoziomowe.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) należy zapewnić tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej;
   b) na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej funkcje usługowe w budynkach wielorodzinnych należy preferować w parterach;
   c) działalności gospodarcze (usługi) należy ograniczać rodzajowo, przestrzennie i powierzchniowo, kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej, w tym np.: izolować drogi dostawcze, place manewrowe i miejsca przeładunkowe poprzez stosowanie zieleni osłonowej lub ogrodzeń zapewniających separację wizualną.

1.2.3.4. Obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MW)

1. Kierunki podstawowe: zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   b) usługi o charakterze nieuciążliwym;
   c) parkingi wielopoziomowe.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) zachować osiedlowy charakter obszarów, w tym ograniczać dogęszczanie istniejącej zabudowy;
   b) należy zapewnić tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej;
   c) na terenach zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej funkcje usługowe w budynkach wielorodzinnych należy preferować w parterach;
   d) działalności gospodarcze (usługi) należy ograniczać rodzajowo, przestrzennie i powierzchniowo, kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej.

1.2.3.5. Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN)

1. Kierunki podstawowe: zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, z wyłączeniem zabudowy szeregowej w strefie podmiejskiej.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   b) usługi o charakterze nieuciążliwym;
   c) zabudowa letniskowa - wyłącznie w strefie podmiejskiej;
   d) zabudowa zagrodowa - wyłącznie w strefie podmiejskiej;
   e) gospodarstwa rolne - wyłącznie w strefie podmiejskiej.
3. Wytyczne do planów miejscowych: działalności gospodarcze (usługi) należy ograniczać rodzajowo, przestrzennie i powierzchniowo, kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej, w tym np.:
   - ograniczać wydzielanie terenów wyłącznie na potrzeby usług;
   - w budynkach mieszkalnych dopuszcza się wyłącznie usługi w formie biur, gabinetów, pracowni, drobnych warsztatów i handlu detalicznego.

1.2.3.6. Obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami (MNU)

1. Kierunki podstawowe:
   a) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna;

b) zabudowa mieszkaniowo-usługowa.

2. Kierunki dopuszczalne:
   a) zabudowa usługowo-mieszkaniowa;
   b) zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna - wyłącznie w strefie miejskiej;
   c) usługi o charakterze nieuciążliwym;
   d) produkcja nieuciążliwa;
   e) zabudowa zagrodowa - wyłącznie w strefie podmiejskiej;
   f) gospodarstwa rolne - wyłącznie w strefie podmiejskiej;
   g) zabudowa letniskowa.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) zaleca się ustalić warunki ograniczające wpływ działalności gospodarczych (usługi, produkcja i rolnictwo), kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej, np. izolować elementy zagospodarowania terenu związane z zapleczem gospodarczo-technicznym, miejscami składowania i magazynowania, sytuowania instalacji i urządzeń technologicznych, poprzez odpowiednie kształtowanie zieleni, ogrodzeń lub budynków;
   b) dopuszczenie funkcji usługowych i produkcyjnych zaleca się uzależnić od bezpośredniego dostępu działki budowlanej do terenu drogi publicznej;
   c) zaleca się ograniczać wydzielanie terenów wyłącznie na potrzeby produkcji nieuciążliwej - produkcję ograniczać do funkcji prowadzonych w budynkach;
   d) jako zgodne z kierunkiem dopuszczalnym uznaje się możliwość prowadzenia działalności produkcyjnej w miejscu zamieszkania w ramach wyznaczonych terenów zabudowy usługowo-mieszkaniowej, w tym kształtowanie lokali mieszkalnych w budynkach usługowych i produkcyjnych oraz sytuowanie na działce budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

1.2.3.7. Obszary zabudowy usługowej i mieszkaniowej (UMN)

1. Kierunki podstawowe:
   a) zabudowa usługowa;
   b) zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z wyłączeniem zabudowy szeregowej w strefie podmiejskiej;
   c) zabudowa mieszkaniowo-usługowa i usługowo-mieszkaniowa.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna;
   b) produkcja nieuciążliwa;
   c) zabudowa zagrodowa - wyłącznie w strefie podmiejskiej;
   d) gospodarstwa rolne - wyłącznie w strefie podmiejskiej;
   e) parkingi wielopoziomowe.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) zaleca się ustalić warunki ograniczające wpływ działalności gospodarczych (usługi, produkcja i rolnictwo), kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej, np. izolować elementy zagospodarowania terenu związane z zapleczem gospodarczo-technicznym, miejscami składowania i magazynowania, sytuowania instalacji i urządzeń technologicznych oraz obiektów rolniczych, poprzez odpowiednie kształtowanie zieleni, ogrodzeń lub budynków;
   b) dopuszcza się możliwość prowadzenia działalności produkcyjnej w miejscu zamieszkania w ramach wyznaczonych terenów zabudowy usługowo-mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej, w tym kształtowanie lokali mieszkalnych w budynkach usługowych i produkcyjnych oraz sytuowanie na działce budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

1.2.3.8. Obszary zabudowy usługowej (U)

1. Kierunek podstawowy:
   a) zabudowa usługowa;

b) zabudowa usługowo-mieszkaniowa.

2. Kierunki dopuszczalne:
   a) produkcja nieuciążliwa;
   b) zabudowa mieszkaniowo-usługowa;
   c) parkingi wielopoziomowe;
   d) urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii (z wyjątkiem elektrowni wiatrowych i biogazowni) o mocy przekraczającej 100 kW;
   e) infrastruktura kolejowa.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) zaleca się ustalić warunki ograniczające wpływ działalności gospodarczych (usługi i produkcja), kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej, np. izolując elementy zagospodarowania terenu występujące poza budynkiem związane z zapleczem gospodarczo-technicznym, miejscami składowania i magazynowania oraz sytuowania instalacji i urządzeń technologicznych, poprzez odpowiednie kształtowanie zieleni, ogrodzeń lub budynków;
   b) dopuszcza się możliwość prowadzenia działalności produkcyjnej w miejscu zamieszkania w ramach wyznaczonych terenów zabudowy usługowo-mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej, w tym kształtowanie lokali mieszkalnych w budynkach usługowych i produkcyjnych.

1.2.3.9. Obszar kolejowy i usług (KKU)

1. Kierunek podstawowy: infrastruktura kolejowa (tereny kolejowe).
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) obsługa komunikacji publicznej (transportu zbiorowego);
   b) usługi nieuciążliwe
   c) produkcja nieuciążliwa.
   d) parkingi wielopoziomowe.

3. Wytyczne do planów miejscowych: tereny zbędne dla transportu kolejowego można przeznaczyć na cele innych rodzajów transportu, a także pod usługi i produkcję, wyłącznie w zakresie niesprzecznym z możliwością właściwego funkcjonowania ruchu kolejowego.

1.2.3.10. Obszary usług sportu i rekreacji (US)

1. Kierunek podstawowy:
   a) usługi sportu i rekreacji;
   b) usługi rozrywki i kultury;
   c) tereny zieleni urządzonej.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) usługi zakwaterowania okresowego;
   b) usługi (powiązane z usługami kierunku podstawowego);
   c) zabudowa letniskowa;
   d) lokale mieszkalne (służebne w stosunku do usług);
   e) parkingi wielopoziomowe.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) jako zgodne z przeznaczeniem podstawowym uznaje się zabudowę obejmującą różne budynki i obiekty sportowe i rekreacyjne oraz powiązane z nimi usługi, a także zagospodarowanie terenów w formie rekreacyjnych i wypoczynkowych parków, wraz z urządzeniami i obiektami wykorzystywanymi na ich potrzeby;
   b) usługi gastronomii i handlu dopuszcza się wyłącznie jako towarzyszące usługom sportu i rekreacji, zakwaterowania, rozrywki i kultury
   c) występujące tereny leśne zaleca się pozostawić w użytkowaniu leśnym.

1.2.3.11. Obszary zabudowy usługowej z produkcją (UP)

1. Kierunek podstawowy:
   a) zabudowa usługowa (z wyłączeniem usług związanych z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży);
   b) produkcja nieuciążliwa;
   c) urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii (z wyjątkiem biogazowni) o mocy przekraczającej 100 kW;
   d) gospodarowanie odpadami - wyłącznie w zakresie istniejących przedsięwzięć, funkcjonujących na podstawie prawomocnych decyzji administracyjnych i dotyczących odpadów wytworzonych w danym obszarze przez podmioty w tym obszarze działające.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) zabudowa usługowo-mieszkaniowa;
   b) działalność rolnicza w zakresie produkcji roślinnej;
   c) lokale mieszkalne;
   d) parkingi wielopoziomowe;
   e) infrastruktura kolejowa.
3. Wytyczne do planów miejscowych: zaleca się ustalić warunki ograniczające wpływ działalności gospodarczych (usługi, produkcja i rolnictwo oraz gospodarowanie odpadami), kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej, np. izolując elementy zagospodarowania terenu związane z zapleczem gospodarczo-technicznym, miejscami składowania i magazynowania, sytuowania instalacji i urządzeń technologicznych oraz obiektów rolniczych, poprzez odpowiednie kształtowanie zieleni, ogrodzeń lub budynków.

1.2.3.12. Obszary zabudowy produkcyjno-usługowej (PU)

1. Kierunki podstawowe:
   a) zabudowa produkcyjna;
   b) zabudowa usługowa (z wyłączeniem usług związanych z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży);
   c) gospodarowanie odpadami;
   d) urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, z zastrzeżeniem przepisów ustawy z dnia 20 mają 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) lokale mieszkalne (służebne w stosunku do prowadzonej działalności);
   b) parkingi wielopoziomowe;
   c) infrastruktura kolejowa.
3. Wytyczne do planów miejscowych: zaleca się ustalić warunki ograniczające wpływ działalności gospodarczych (usługi i produkcja oraz gospodarowanie odpadami) na sąsiednie tereny zabudowy mieszkaniowej.

1.2.3.13. Obszar eksploatacji powierzchniowej (PE)

1. Kierunki podstawowe:
   a) wydobywanie kopalin, teren eksploatacji powierzchniowej;
   b) po zakończeniu eksploatacji - rekultywacja w kierunku zieleni o charakterze rekreacyjnym, leśnym lub jako obszar rozwoju aktywności gospodarczych, w tym usług sportu, rekreacji i turystyki, bez możliwości stosowania odpadów.
2. Wytyczne do planów miejscowych: należy uściślić przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenów, stosownie do lokalnych uwarunkowań ekofizjograficznych i innych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

1.2.3.14. Obszary zieleni urządzonej (ZU)

1. Kierunki podstawowe:

a) tereny zieleni urządzonej;
b) tereny rodzinnych ogrodów działkowych;
c) parki leśne;
d) tereny wód powierzchniowych.

2. Kierunki dopuszczalne:
a) usługi kultury, kultu religijnego, oświaty, zdrowia, sportu i rekreacji, zakwaterowania, rozrywki i gastronomii;
b) usługi handlu w postaci drobnych punktów handlu detalicznego;
c) tereny lasów, zalesień i zadrzewień;
d) zbiorniki retencyjne;
e) dla terenu na Osiedlu Powstańców Śląskich (Brzęczkowice – działki 3930/109 i 2214/51) dopuszcza się parking podziemny.

3. Wytyczne do planów miejscowych:
a) na terenach położonych w dolinach rzek kształtować zieleń urządzoną głównie o charakterze spacerowym, z drogami rowerowymi oraz z wykluczeniem możliwości realizacji budynków;
b) dopuszcza się wydzielanie terenów usług kultury, kultu religijnego, oświaty, zdrowia, sportu i rekreacji, rozrywki, zakwaterowania i gastronomii;
c) usługi handlu detalicznego dopuszcza się jako ograniczone ustaleniami planu użytkowanie towarzyszące (bez wydzielania terenu).

1.2.3.15. Obszary zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej (ZN)

1. Kierunki podstawowe:
a) tereny zieleni nieurządzonej;
b) tereny zieleni rekreacyjnej;
c) tereny zieleni urządzonej;
d) tereny lasów, zalesień i zadrzewień;
e) tereny wód powierzchniowych i rowów służących odprowadzaniu wód.

2. Kierunki dopuszczalne:
a) tereny sportu i rekreacji, z dopuszczeniem usług gastronomii;
b) tereny rolnicze i porolnicze;
c) zbiorniki retencyjne;
d) zabudowa zagrodowa oraz działalność rolnicza w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej;
e) urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii (z wyjątkiem elektrowni wiatrowych i biogazowni oraz z wyjątkiem obszarów cennych krajobrazowo wskazanych na mapie „Kierunków zagospodarowania przestrzennego”) o mocy przekraczającej 100 kW.

3. Wytyczne do planów miejscowych:
a) przeznaczenie terenu zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej i zieleni urządzonej powinno być podporządkowane funkcjom rekreacyjnym i wypoczynkowym, z możliwością sytuowania urządzeń i instalacji służącym rekreacji i wypoczynkowi, w tym: place gier i zabaw dla dzieci, miejsca aktywności fizycznej na powietrzu, obiekty małej architektury, pomniki, altany ogrodowe;
b) należy rozgraniczać tereny rolnicze od innych terenów, przy czym tereny rolnicze dopuszcza się wyłącznie na potrzeby upraw rolniczych i ogrodniczych oraz stawów hodowlanych;
c) zieleń urządzoną i rekreacyjną dopuszcza się wyłącznie w formie ekstensywnego zagospodarowania i użytkowania, na potrzeby funkcji spacerowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych, z możliwością sytuowania urządzeń i obiektów służących rekreacyjnemu wykorzystaniu terenu i wód powierzchniowych (np. ścieżki spacerowe, rowerowe, hippiczne, dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe, przystanie, pomosty dla wędkarzy), z ograniczeniem powierzchni zabudowanych i z ograniczeniem zmian naturalnego ukształtowania terenu;
d) jako zgodne z przeznaczeniem dopuszczalnym na terenach sportu i rekreacji uznaje się zabudowę

obejmującą różne budynki i obiekty sportowe i rekreacyjne oraz powiązane z nimi usługi, a także zagospodarowanie terenów w formie rekreacyjnych i wypoczynkowych parków, wraz z urządzeniami i obiektami wykorzystywanymi na ich potrzeby.

1.2.3.16. Obszary cmentarzy (ZC)

1. Kierunek podstawowy: tereny cmentarzy.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) zieleń urządzona;
   b) usługi kultu religijnego i kultury;
   c) usługi handlu (związane z cmentarzem).
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) cmentarz należy projektować i utrzymywać jako teren zieleni o założeniu parkowym, obejmującym powierzchnię grzebalną oraz budynki i budowle towarzyszące (niezbędne dla jego funkcjonowania);
   b) przy wyznaczaniu granic cmentarza należy uwzględnić pasy izolujące zgodnie z przepisami odrębnymi;
   c) usługi handlu detalicznego dopuszcza się wyłącznie jako ograniczone ustaleniami planu użytkowanie towarzyszące (bez wydzielania terenu).

1.2.3.17. Obszary w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym (ZE)

1. Kierunki podstawowe:
   a) tereny zieleni nieurządzonej w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym;
   b) tereny wód powierzchniowych;
   c) tereny lasów, zalesień i zadrzewień.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) zieleń urządzona i rekreacyjna;
   b) zbiorniki retencyjne;
   c) tereny rolnicze i porolnicze.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) obowiązuje zakaz sytuowania budynków;
   b) należy ograniczać możliwości zmian naturalnej rzeźby terenu (z wyjątkiem realizacji urządzeń służących ochronie przeciwpowodziowej oraz infrastruktury technicznej);
   c) należy zachować zasadę oszczędnego wykorzystania terenu i poszanowania estetyki krajobrazu oraz uwzględniać lokalne ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych oraz z uwarunkowań ekofizjograficznych (dotyczy zwłaszcza utrzymania ciągłości korytarzy ekologicznych w dolinach, gruntów organicznych oraz terenów zagrożonych podtopieniami);
   d) należy rozgraniczać tereny rolnicze od innych terenów, przy czym tereny rolnicze dopuszcza się wyłącznie na potrzeby upraw rolniczych i ogrodniczych oraz stawów hodowlanych, z wykluczeniem budynków i budowli rolniczych;
   e) zieleń urządzoną i rekreacyjną dopuszcza się wyłącznie w formie ekstensywnego zagospodarowania i użytkowania, na potrzeby funkcji spacerowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych, z możliwością sytuowania urządzeń i obiektów służących rekreacyjnemu wykorzystaniu terenu i wód powierzchniowych (np. ścieżki spacerowe, rowerowe, hippiczne, dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe, przystanie kajakowe, pomosty dla wędkarzy), z ograniczeniem powierzchni zabudowanych i z ograniczeniem zmian naturalnego ukształtowania terenu;
   f) należy dążyć do zachowania istniejących naturalnych zadrzewień i zakrzewień.

1.2.3.18. Obszary lasów (ZL)

1. Kierunek podstawowy: tereny lasów i zalesień.

2. Kierunki dopuszczalne:
   a) parki leśne;
   b) zadrzewienia,
   c) rowy służące odprowadzaniu wód, zbiorniki retencyjne, zbiorniki wód, poldery.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) granice lasów należy ustalać w planach miejscowych zgodnie z planem urządzenia lasu, a w przypadku jego braku - zgodnie z ewidencją gruntów; możliwe jest szersze określenie lasów niż w planie urządzenia lasu;
   b) na terenach lasów, zgodnie z ustawą o lasach, możliwa jest także realizacja - oprócz budynków i budowli służących gospodarce leśnej - innych obiektów, w tym urządzeń rekreacyjnych i służących turystyce (parkingi, pola biwakowe, wieże i miejsca widokowe); dopuszczalność i warunki realizacji tych przedsięwzięć należy przyjmować zgodnie z planem urządzenia lasu, określającym zasady gospodarki leśnej.

1.2.3.19. Obszary rolnicze i porolnicze (R)

1. Kierunek podstawowy:
   a) tereny rolnicze i porolnicze,
   b) zabudowa zagrodowa oraz działalność rolnicza w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) tereny lasów, zalesień i zadrzewień;
   b) wody powierzchniowe;
   c) zieleń urządzona i nieurządzona;
   d) urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii (z wyjątkiem obszarów cennych krajobrazowo wskazanych na mapie „Kierunków zagospodarowania przestrzennego”, na których dopuszcza się wyłącznie elektrownie wiatrowe) o mocy przekraczającej 100 kW.
3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) należy rozgraniczać tereny rolnicze od innych terenów
   b) należy ustalić warunki ograniczające wpływ działalności rolniczej, kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej, np. izolując oraz ograniczając powierzchniowo obiekty takie jak: fermy drobiu, trzody chlewnej, bydła itp.;
   c) obiekty i urządzenia sportowe przewidziane na potrzeby uprawiania sportu na wolnym powietrzu, w formie niekubaturowych budowli, urządzeń i instalacji;
   d) zieleń urządzoną i rekreacyjną dopuszcza się wyłącznie w formie ekstensywnego zagospodarowania i użytkowania, na potrzeby funkcji spacerowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych, z możliwością sytuowania urządzeń i obiektów służących rekreacyjnemu wykorzystaniu terenu i wód powierzchniowych (np. ścieżki spacerowe, rowerowe, hippiczne, dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe, przystanie, pomosty dla wędkarzy), z ograniczeniem powierzchni zabudowanych i z ograniczeniem zmian naturalnego ukształtowania terenu;
   e) dopuszcza się tereny rekreacji indywidualnej jako indywidualne działki rekreacyjne lub ogrody przydomowe, z możliwością sytuowania obiektów małej architektury i altan ogrodowych.

1.2.3.20. Obszar ośrodka produkcji rolniczej (RU)

1. Kierunek podstawowy:
   a) działalność rolnicza w zakresie produkcji roślinnej, chowu i hodowli koni oraz zabudowa zagrodowa;
   b) tereny rolnicze i porolnicze;
   c) agroturystyka i usługi z nią związane.
2. Kierunki dopuszczalne:
   a) tereny zalesień;
   b) zieleń urządzona i nieurządzona.

3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) należy rozgraniczać tereny rolnicze od innych terenów
   b) należy ustalić warunki ograniczające wpływ działalności rolniczej, kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny zabudowy mieszkaniowej;
   c) obiekty i urządzenia sportowe przewidziane na potrzeby uprawiania sportu na wolnym powietrzu, w formie niekubaturowych budowli, urządzeń i instalacji;
   d) zieleń urządzoną i rekreacyjną dopuszcza się wyłącznie w formie ekstensywnego zagospodarowania i użytkowania, na potrzeby funkcji spacerowych, rekreacyjnych i wypoczynkowych, z możliwością sytuowania urządzeń i obiektów służących rekreacyjnemu wykorzystaniu terenu i wód powierzchniowych (np. ścieżki spacerowe, rowerowe, hippiczne, dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe), z ograniczeniem powierzchni zabudowanych i z ograniczeniem zmian naturalnego ukształtowania terenu;
   e) dopuszcza się tereny rekreacji indywidualnej jako indywidualne działki rekreacyjne lub ogrody przydomowe, z możliwością sytuowania obiektów małej architektury i altan ogrodowych.

1.2.3.21. Obszary dróg publicznych (KDA, KDS, KDGP, KDG, KDZ, KDL)

1. Kierunek podstawowy: tereny dróg publicznych klasy: autostrady, ekspresowej, głównej ruchu przyspieszonego, głównej, zbiorczej lub lokalnej (wybrane w przypadku dróg klasy lokalnej).

2. Kierunek dopuszczalny: obsługa komunikacji publicznej.

3. Wytyczne do planów miejscowych: w planach miejscowych należy dokonać podziału dróg publicznych według klasy dróg; dopuszcza się uszczegółowienie zasięgu terenów niezbędnych do realizacji dróg, w tym zmniejszenie lub zwiększenie szerokości terenu oraz przesunięcie drogi (stosownie do osiągnięcia optymalnego przebiegu i parametrów technicznych oraz uniknięcia konfliktów z istniejącym zagospodarowaniem terenu), z uwzględnieniem lokalizacji innych dopuszczalnych elementów, w tym dróg rowerowych, pasów zieleni i chodników.

1.2.3.22. Obszary kolejowe (KK)

1. Kierunek podstawowy: tereny infrastruktury kolejowej (tereny kolejowe).

2. Kierunki dopuszczalne:
   a) obsługa komunikacji publicznej (transportu zbiorowego);
   b) usługi i produkcja - wyłącznie w sytuacji bezpośredniego sąsiedztwa z takimi obszarami, w innym przypadku tereny zieleni nieurządzonej.

3. Wytyczne do planów miejscowych: tereny zbędne dla transportu kolejowego można przeznaczyć na cele innych rodzajów transportu, a także pod usługi i produkcję, wyłącznie w zakresie niesprzecznym z możliwością właściwego funkcjonowania ruchu kolejowego.

1.2.3.23. Obszary infrastruktury technicznej (ITW, ITE, ITR)

1. Kierunek podstawowy: tereny infrastruktury technicznej z zakresu zaopatrzenia w wodę (ITW), elektroenergetyki (ITE) i radiotechniki (ITR).

2. Kierunki dopuszczalne:
   a) usługi i produkcja;
   b) urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii (z wyjątkiem elektrowni wiatrowych i biogazowni) o mocy przekraczającej 100 kW.

3. Wytyczne do planów miejscowych:
   a) przeznaczenie terenu ustalać zgodnie z rodzajem infrastruktury technicznej, wraz ze związanymi z nim obiektami i urządzeniami;
   b) usługi i produkcję dopuszcza się wyłącznie w zakresie niesprzecznym z możliwością właściwego funkcjonowania infrastruktury technicznej.

1.3. Wskaźniki i parametry dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów

1.3.1. Strefy miasta

Wyznacza się strefy miasta „miejską” (północ) i „podmiejską” (południe). W strefach tych - odpowiednio - określa się wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów (rozdz. 1.3.2).

W strefie miejskiej wskaźniki są bardziej intensywne, w strefie podmiejskiej - mniej intensywne. Pozwala to w sposób naturalny kształtować strukturę przestrzenną miasta i jego sylwetę, dopuszczając bardziej intensywne wykorzystanie terenów w centralnych rejonach miasta (posiadających bardziej rozbudowaną infrastrukturę) i mniej intensywne na jego obrzeżach (których nadmierna urbanizacja byłaby niezgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju i wymagałaby dużych, gminnych nakładów finansowych na rozbudowę infrastruktury).

Rys. 9. Strefy miasta

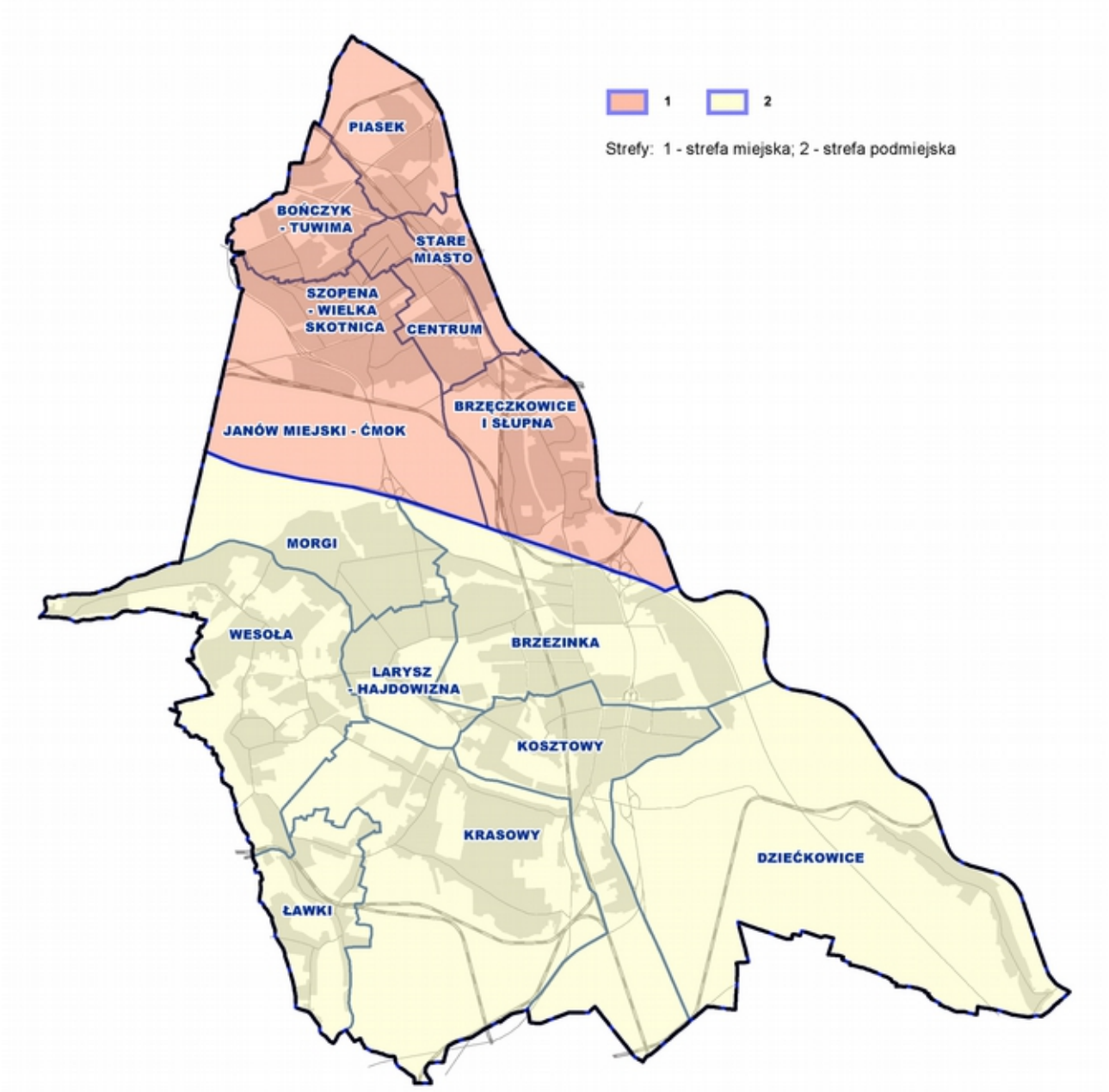

1.4.2. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów

1. Wskaźniki określa się dla obszarów o różnych przeznaczeniach oraz dla stref miasta (miejskiej i podmiejskiej):

– PZ (powierzchnia zabudowy) - maksymalny udział procentowy powierzchni zabudowy w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej lub do powierzchni terenu zamierzenia inwestycyjnego;

– PBC (powierzchnia biologicznie czynna) - minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej lub do powierzchni terenu zamierzenia inwestycyjnego;

– IZ (intensywność zabudowy) - maksymalna intensywność zabudowy stanowiąca wskaźnik (iloraz) nadziemnej powierzchni całkowitej zabudowy (powierzchni całkowitej budynku lub budynków) w odniesieniu do powierzchni działki budowlanej;

– WZ (wysokość zabudowy) - maksymalna wysokość zabudowy odnosząca się do budynków, wyrażona w metrach (wysokość mierzona od poziomu terenu w miejscu posadowienia budynku do najwyższego elementu dachu budynku).

2. W planach miejscowych wskaźniki należy ustalać dla poszczególnych terenów o różnym przeznaczeniu lub o różnych zasadach zagospodarowania lub dla grup tych terenów. Za podstawę ustalania wskaźników należy przyjąć zasadę harmonijnego nawiązania do charakteru zabudowy istniejącej, z uwzględnieniem kontekstu miejsca i otoczenia - w szczególności kierując się ochroną istniejącej, ekstensywnie uformowanej zabudowy.

3. Wartości wskaźników należy traktować jako wielkości graniczne, które mogą zostać skorygowane po przeanalizowaniu istniejącego użytkowania i obowiązującego przeznaczenia, potrzeb oraz możliwości ich zaspokojenia.
Dopuszcza się zmniejszenie / zwiększenie (w stosunku do wartości wskazanych w tabeli) wskaźników powierzchni zabudowy (PZ), powierzchni biologicznie czynnej (PBC), wskaźnika intensywności zabudowy (IZ) oraz wysokości zabudowy (WZ) o 20%.

Ponadto w planie miejscowym możliwe jest indywidualne ustalenie parametru wysokości obiektów innych niż budynki, w szczególności unikatowych i niestandardowych obiektów towarzyszących zabudowie usługowej i produkcyjnej, wynikających z charakteru i rodzaju danej działalności (np. wieże, kominy, maszty lub inne obiekty wynikające z technologii produkcji).

Tab. 60. Kierunki przeznaczenia obszarów i strefy miasta - wskaźniki urbanistyczne

	Kierunki przeznaczenia obszarów	Strefy miasta							
		miejska				podmiejska			
		PZ	PBC	IZ	WZ	PZ	PBC	IZ	WZ
		%	%	wsk.	m	%	%	wsk.	m
SMU	obszary zabudowy śródmiejskiej mieszkaniowo-usługowej:	80	10	4,0	20				
MWU	obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług	60	25	3,0	20				
MW	obszary zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	50	30	2,0	30				
MWN	obszary zabudowy mieszanej wielorodzinnej i jednorodzinnej	50	30	2,0	20	45	25	1,5	15
MN	obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	40	40	0,8	12	30	50	0,5	9
MNU	obszary zabudowy jednorodzinnej z usługami	60	20	1,5	16	40	40	1,0	9
UMN	obszary zabudowy usługowej i mieszkaniowej	70	10	2,0	16	50	30	1,0	12
U	obszary zabudowy usługowej	80	10	x	16	50	30	x	12
KKU	obszar kolejowy i usług	80	10	x	16				
US	obszary sportu i rekreacji	x	x	x	x	x	x	x	x
UP	obszary zabudowy usługowej z produkcją	70	10	x	22	60	20	x	22
PU	obszary zabudowy produkcyjno-usługowej	90	x	x	22	70	10	x	22
PE	obszar eksploatacji powierzchniowej					x	x	x	x
ZU	obszary zieleni urządzonej	x	x	x	x	x	x	x	x
	- w tym dopuszczone rodzaje zabudowy	20	x	x	6	20	x	x	6
ZN	obszary zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej, w tym:	-	-	-	-	-	-	-	-
	- tereny ogrodów działkowych	x	x	x	x	x	x	x	x
	- dopuszczone rodzaje zabudowy	30	x	x	6	20	x	x	6
R	obszary rolnicze i porolnicze					x	x	x	12
RU	obszar ośrodka produkcji rolniczej					x	x	x	12

„x" oznacza, że wskaźnik może zostać ustalony w planie zagospodarowania przestrzennego. Również dla obszarów ZC, ZE i ZL (które nie są wyszczególnione w tabeli), wskaźniki mogą zostać ustalone w planach zagospodarowania przestrzennego.

2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Generalne zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego:

– należy dążyć do utrzymania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym:
  - obszary w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczym (ZE);
  - obszary zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej (ZN);
  - obszary lasów (ZL);
  - obszary zieleni urządzonej (ZU);

oraz

  - obszary rolnicze i porolnicze (R);

– należy dążyć do kształtowania w strukturze przestrzennej miasta sieciowego systemu obszarów o wiodącej funkcji przyrodniczo-krajobrazowej (w tym z wykorzystaniem terenów rolniczych, porolniczych i leśnych), służących zwiększeniu zdolności retencyjnych, buforowych i mogących spełniać funkcję rekreacyjną; należy również dążyć do kształtowania drobniejszych form terenów zieleni wzdłuż ciągów komunikacyjnych - dla poprawy walorów estetycznych i środowiskowych;

– przywracać wartości użytkowe i przyrodnicze terenom, które zostały niekorzystnie przekształcone w wyniku działalności gospodarczej, w tym poprzez powierzchniową eksploatację złóż;

– gospodarcze korzystanie z zasobów środowiska nie może prowadzić do:
  - zaniku przepływu w ciekach naturalnych oraz pogorszenia stanu ekologicznego wód;
  - przerwania lub zablokowania ciągłości ekologicznej dolin cieków lub innych zmian prowadzących do pogorszenia ekologicznego stanu wód powierzchniowych;
  - zwiększenia zagrożenia powodzią lub zalewaniem wodami opadowymi i gruntowymi;
  - zawężania korytarzy przewietrzających, zwłaszcza w dolinach, służących cyrkulacji mas powietrza;

– należy dążyć do zachowania swoistych dla miasta walorów krajobrazu, jako zasobów istotnych dla jakości życia mieszkańców, zwłaszcza kształtowania korzystnego klimatu miasta oraz tworzenia atrakcyjnych warunków wypoczynku i rozwoju turystyki

2.1. Udokumentowane złoża kopalin

1. Występujące udokumentowane złoża kopalin, w granicach ujawnionych na rysunku studium, podlegają ochronie polegającej na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami.

2. Eksploatacja złóż kopalin objętych prawem własności górniczej (podziemna), w tym prowadzona w przyszłości na warunkach nowych koncesji, powinna być planowana i prowadzona w sposób zapewniający minimalizację ewentualnych niekorzystnych wpływów na środowisko, w szczególności:

– nie może powodować powstania szkód ani stwarzać zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub wystąpienia awarii elementów infrastruktury o istotnym znaczeniu dla funkcjonowania miasta, do których zalicza się i obejmuje filarami ochronnymi w szczególności: stacje energetyczne „Brzezinka” i „Byczyna”, radiowo-telewizyjne centrum nadawcze, autostradę A-4, drogę ekspresową S1, drogę krajową 79, drogę wojewódzką 934, linie kolejowe o znaczeniu państwowym oraz magistralne elementy systemów przesyłu gazu, ciepła, wody i główne kolektory kanalizacyjne;

– należy minimalizować negatywne skutki wynikające z zakłócenia stosunków wodnych, zwłaszcza terenów, na których występują siedliska przyrodnicze lub ostoje gatunków roślin i zwierząt, wrażliwe na tego rodzaju zmiany, a także do uszkodzenia obiektów wpisanych do rejestru zabytków;

– nie może ograniczać możliwości zagospodarowania terenów zgodnie z przeznaczeniem ustalonym w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu - nie może naruszać sposobu wykorzystywania nieruchomości ustalonego w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w odrębnych przepisach, zwłaszcza na cele zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i produkcyjno-usługowej.

3. Na rysunku studium określa się obszary zabudowy istniejącej i planowanej, dla których w złożu kopaliny powinno wyznaczyć się filar ochronny, w granicach którego ruch zakładu górniczego prowadzony będzie w sposób zapewniający należytą ochronę obiektów lub obszarów.

4. Po zakończeniu eksploatacji powierzchniowej zależy zapewnić rekultywację terenu, przy czym:

– preferowana jest rekultywacja w kierunku przywrócenia terenów zieleni, zalesień lub w kierunku wodnym i rekreacyjnym lub jako obszar rozwoju aktywności gospodarczych, w tym usług sportu, rekreacji i turystyki;
– wyrobiska poeksploatacyjne mogą być wypełnione wyłącznie naturalnym materiałem skalnym lub ziemnym.

2.2. Ochrona powierzchni ziemi i gleb

1. Jako główne zasady ochrony powierzchni ziemi i gleb określa się:

– zachowanie - w miarę możliwości - ukształtowania naturalnych form rzeźby terenu;
– ograniczenie do niezbędnego minimum przeznaczania pod zabudowę o funkcjach nierolniczych gleb o dobrej przydatności rolniczej;
– ograniczanie przeznaczania gruntów rolnych na cele nierolnicze, poprzez wykorzystywanie w pierwszej kolejności rezerw terenów w obrębie istniejących obszarów zwartej zabudowy;
– ograniczenie zmian ukształtowania terenów w ciągach dolin oraz cennych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.

2. Na terenach o naturalnie niekorzystnych warunkach budowlanych w dnach dolin i na ich zboczach oraz dla gruntów antropogenicznych o znacznej miąższości, o niekorzystnych właściwościach podłoża budowlanego, posadowienie obiektów budowlanych wymaga rozpoznania warunków gruntowych.

Ponadto należy zapobiegać takim zmianą ukształtowania terenu (głównie na skutek działalności człowieka - nadsypywanie i niwelacja), które mogą przyczynić się do ruchów masowych ziemi, w tym zmieniając warunki gruntowe terenów przyległych.

2.3. Ochrona wód

2.3.1 Wody podziemne

1. W planach miejscowych należy uwzględniać granice zbiorników wód podziemnych.

2. Wody podziemne i obszary ich zasilania podlegają ochronie, polegającej na zmniejszaniu ryzyka zanieczyszczenia wód poprzez ograniczenie oddziaływania na obszary ich zasilania oraz na utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód. Z zasady, w rejonach zasilania obszarów o najwyższych zasobach wód podziemnych oraz o wysokim stopniu zagrożenia przenikaniem zanieczyszczeń z powierzchni do warstw wodonośnych należy np.: zapewnić w obszarze aglomeracji (w rozumieniu ustawy Prawo wodne) obsługę nieruchomości systemem kanalizacji służącym do zbiorowego odprowadzania ścieków, unikać lokalizacji przedsięwzięć mogących stanowić znaczące zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz ograniczyć przyrost powierzchni szczelnych poprzez utrzymanie dużych powierzchni terenów w pełni biologicznie czynnych i zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej na obszarach przeznaczonych do trwałego zainwestowania.

2.3.2. Wody powierzchniowe

1. Jako generalne zasady ochrony zasobów wód powierzchniowych należy przyjąć:

– ochronę przed zabudową;
– wykorzystanie naturalnych zagłębień terenu i terenów podmokłych, istniejących stawów do zwiększenia małej retencji wodnej;
– zachowanie jak największego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach przewidzianych do zabudowy;
– niedopuszczanie do odprowadzania wód opadowych i roztopowych na tereny sąsiednie.

Ochronie wód powierzchniowych służą ponadto regulacje zmierzające do ograniczenia zabudowy dolin cieków, zachowania biologicznej obudowy oraz minimalizowania zmian ukształtowania terenu, w szczególności w ramach ustaleń dla obszarów: w ciągach dolin (ZE), rolniczych i porolniczych (R) oraz zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej (ZN).

2. W planach miejscowych należy dążyć do ograniczania zabudowy w pasie o szerokości nie mniejszej niż 5 m od linii brzegu koryta i linii brzegu wód stojących w celu zachowania biologicznej otuliny wód. Nie należy dopuszczać do zasypywania rowów melioracyjnych.

3. Ochrona wód powierzchniowych wymaga eliminacji zrzutów nieoczyszczonych ścieków (zgodnie z przepisami): zakaz stosowania rozwiązań technicznych, które mogłyby powodować przedostawanie się nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych lub do ziemi oraz nakaz podczyszczania do wymaganych parametrów wód opadowych i roztopowych z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni (jezdni, parkingów i placów) przed ich odprowadzaniem do kanalizacji, wód powierzchniowych lub ziemi).

4. Należy zapewnić ochronę powierzchniowych wód stojących (stawów i zalewisk) pełniących funkcje rekreacyjne i/lub mających znaczenie przyrodnicze, np. poprzez wydzielenie ich jako odrębne tereny w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

2.4. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

1. Rolniczą przestrzeń produkcyjną utrzymuje się poprzez wyznaczone obszary rolnicze i porolnicze (R), w których podstawowym kierunkiem przeznaczenia są tereny rolne oraz w - ograniczonym zakresie - obszary zieleni nieurządzonej (ZN) i obszary w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym (ZE).

2. Gospodarkę rolną należy prowadzić przede wszystkim z uwzględnieniem potrzeb ochrony wód podziemnych przed przenikaniem zanieczyszczeń, zwłaszcza w obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych o wysokim lub średnim stopniu przenikania zanieczyszczeń.

3. W warunkach Mysłowic, lasy powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze i rekreacyjne, na warunkach i w zakresie ustalonym w planie urządzenia lasu. Na terenach leśnych nie stanowiących własności Skarbu Państwa obowiązują zasady ochrony wynikające z ustawy o lasach, polegające na obowiązkach właścicieli lasów w zakresie kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów oraz ochrony gleby i wód leśnych. Dla lasów tych zasady użytkowania leśnej przestrzeni produkcyjnej określa uproszczony plan urządzenia lasu.

4. Lasy (obszary oznaczone symbolem ZL), z zasady chronione są przed zmianą sposobu użytkowania. Granice lasów, określone w planie urządzenia lasu, należy uwzględniać w planach miejscowych. Wyjątek mogą stanowić fragmenty niektórych lasów, o ograniczonej powierzchni, w stosunku do których przewiduje się możliwość ich przeznaczenia na cele nieleśne. Z kolei, na obszarach wyłączonych spod zabudowy istnieje możliwość przeznaczania gruntów rolnych i nieużytków pod zalesienie, z uwzględnieniem wymagań ochrony siedlisk przyrodniczych, krajobrazu kulturowego oraz uwarunkowań wynikających z istniejącego i planowanego zagospodarowania i uzbrojenia terenów sąsiednich.

5. Przeznaczenie lasów na cele nieleśne dopuszcza się w przypadkach niezbędnych, w tym związanych z realizacją celów publicznych, a także tworzenia warunków rekreacji i wypoczynku - pod warunkiem uzyskania niezbędnych zgód w toku opracowania miejscowego planu.

2.5. Ochrona terenów zieleni

1. Obszary zieleni urządzonej, obszary o funkcji rekreacyjnej, obszary ogrodów działkowych, a także tereny zieleni towarzyszące obiektom usługowym powinny być zachowane ze względu na pełnione funkcje - klimatyczną, rekreacyjną i estetyczną, a także ekologiczną - zapewnianie powiązań przestrzennych pomiędzy elementami systemu obszarów o funkcji przyrodniczo-krajobrazowej w skali miasta.

2. Jako szczególnie cenne obszary zieleni – również w aspekcie kulturowym – wymagające utrzymania i pielęgnacji, określa się:

a) obiekty zabytkowe:

– Park Zamkowy, cenny obszar zieleni, będący częścią obiektu wpisanego do rejestru zabytków województwa śląskiego, tj., układu urbanistycznego miasta Mysłowice (nr rejestru A 1183/72);
– ogród przy willi, ul. Powstańców 13 (nr rejestru 1238/79);
– zieleń towarzyszącą obiektom takim jak: szkoła (ul. Gwarków 1 i 3 / ul. Boliny - nr rejestru A/1532/93), gmach Liceum Ogólnokształcącego (ul. Mickiewicza 6-8 – nr rejestru A/107/03);

b) obiekty proponowana do objęcia ochroną i wpisania do ewidencji zabytków:

– Park Górka Słupecka;

– zespół zieleni wokół budynku przy ul. Murckowskiej 1;
– skwery i place: Mieroszewskich, Kaweckiego, Wolności, przy dyrekcji kopalni, w Brzezince i w Kosztowach;
– szpalery drzew wzdłuż ulic: Promenada, Wojska Polskiego, Stawowa, Szpitalna, Mickiewicza, Pogodna, Brzezińska (między ul. Dworcową a ogrodami działkowymi);
– drzewa i krzewy towarzyszące krzyżom, kapliczkom, pomnikom / miejscom pamięci i kościołom.

3. Zmiany w strukturze przestrzennej terenów zieleni powinny zmierzać do wzmocnienia funkcji istniejących terenów zieleni miejskiej oraz zagospodarowania nowych terenów oferujących mieszkańcom zróżnicowane możliwości rekreacji, przede wszystkim wypoczynku aktywnego. Ewentualne zmiany sposobu użytkowania terenów ogrodów działkowych, w przypadkach zaprzestania ich wykorzystania, powinny następować w kierunku tworzenia publicznie dostępnych terenów o funkcjach rekreacyjnych.

4. Należy chronić przed zmianą sposobu użytkowania mniejsze powierzchniowo tereny zieleni, w tym tereny zieleni w zespołach zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Wskazane jest ich uzupełnianie i powiększania.

5. Zmiany w strukturze przestrzennej terenów zurbanizowanych powinny uwzględniać potrzebę wiązania terenów zieleni z terenami o wiodącej funkcji przyrodniczo-krajobrazowej w ciągły przestrzennie, sieciowy układ, poprzez sieć ciągów pieszych i rowerowych oraz ogólnodostępne tereny zieleni towarzyszące zabudowie mieszkaniowej i usługowej.

2.6. Ochrona powietrza

1. Należy kształtować korzystne warunki przewietrzania terenów zabudowanych, głównie poprzez odpowiednie usytuowanie zabudowy oraz relacje terenów zabudowanych i niezabudowanych - w tym terenów zieleni wysokiej i niskiej - sprzyjające lokalnej cyrkulacji mas powietrza i chroniące przestrzenie publiczne przed uciążliwymi wiatrami.

2. Zagospodarowanie nowych terenów oraz zmiany sposobu użytkowania istniejących terenów zainwestowanych powinny uwzględniać potrzebę poprawy jakości powietrza atmosferycznego. Rozwiązanie (lub złagodzenie) problemu niskiej jakości powietrza wymaga wielokierunkowych działań systemowych, powiązanych ze zmianą regulacji prawnych, efektem których będzie wprowadzenie mechanizmów zachęcających do stosowania wysokosprawnych i niskoemisyjnych urządzeń grzewczych oraz ograniczających natężenie ruchu samochodowego zwłaszcza w centrum miasta.

3. Działania służące poprawie jakości powietrza na terenie miasta powinny polegać np. na:
– stosowaniu niskopopiołowych i niskoemisyjnych paliw w gospodarstwach domowych, gospodarce komunalnej i w małych instalacjach spalania;
– termomodernizacjach budynków;
– zwiększeniu wykorzystania energii odnawialnej dla celów grzewczych oraz wytwarzania ciepłej wody użytkowej;
– ograniczaniu stosowania materiałów pylących (żużli energetycznych i innych odpadów) do utwardzania nawierzchni dróg i parkingów;
– ograniczaniu korzystania z samochodów poprzez rozwój transportu zbiorowego;
– wprowadzaniu pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, celem ograniczenia oddziaływania pyłów i innych zanieczyszczeń.

4. W planach miejscowych należy kształtować korzystne warunki przewietrzania terenów zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, np. poprzez:
– ustalanie relacji terenów zabudowanych i niezabudowanych i sytuowanie zabudowy (wyznaczanie linii zabudowy), sprzyjających lokalnej cyrkulacji mas powietrza i ochronie przed silnymi wiatrami przy uwzględnieniu miejscowych warunków fizjograficznych;
– zachowanie przestrzennej ciągłości dolin, stanowiących korytarze wentylacyjne, w tym nieprzegradzanie dolin obiektami kubaturowymi lub nasypami;
– zachowanie i powiększanie terenów lasów, zadrzewień i innych terenów zieleni, w tym poprzez ustalenie wysokiego udziału terenów biologicznie czynnych na terenach zabudowy,

ponadto wskazane jest:
– tworzenie warunków umożliwiających rozbudowę sieci energetycznych, w szczególności ciepłowniczych i gazowniczych, a także wykorzystanie energii odnawialnej.

2.7. Ochrona przed hałasem

1. Należy przyjmować ustalenia i rozwiązania przestrzenne, które minimalizują zagrożenia związane z emisją ponadnormatywnych poziomów hałasu, uwzględniając standardy akustyczne odpowiadające terenom w stosunku do których odnoszą się dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku (tereny związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, tereny domów opieki społecznej i szpitali, zabudowy jednorodzinnej, wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe).

2. Podstawowym kierunkiem ochrony klimatu akustycznego miasta powinno być stosowanie rozwiązań ograniczających emisję hałasu ze źródeł punktowych i liniowych, m.in. poprzez stosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych, oddalanie nowych źródeł hałasu od zabudowy wymagającej ochrony akustycznej, ekranowanie źródeł hałasu, w tym zabudową nie wymagającą ochrony akustycznej. Ponadto należy ograniczać wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową na obszarach szczególnie narażonych na hałas komunikacyjny oraz hałas wynikający z prowadzonej działalności gospodarczej, w szczególności terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie tych źródeł hałasu.

3. W obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu komunikacyjnego nową zabudowę wymagającą ochrony akustycznej można lokalizować pod warunkiem zastosowania rozwiązań zapewniających uzyskanie w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi natężenia hałasu nie przekraczającego wymaganych norm.

4. W przeznaczaniu terenów pod zabudowę produkcyjno-usługową i w określaniu dopuszczalnych rodzajów działalności produkcyjnych i usługowych należy uwzględniać sąsiedztwo terenów lub funkcji chronionych przed hałasem.

2.8. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

1. Możliwości sytuowania instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne powinny być uzależnione od zasięgu ponadnormatywnego ich oddziaływania, uwzględniając dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych, w stosunku do terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności. Sytuowanie tych instalacji powinno umożliwić docelowe wykorzystanie terenu zgodnie z kierunkami określonymi w studium.

2. W ustalaniu przeznaczenia i określaniu sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenów pod liniami elektroenergetycznymi wysokich i najwyższych napięć należy uwzględniać przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska i właściwe przepisy wykonawcze (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów). Należy unikać przeznaczania pod zabudowę terenów pod liniami elektroenergetycznymi oraz wzdłuż ich przebiegu, przyjmując (stosownie do potrzeb) bezpieczne szerokości pasów technologicznych, zapewniające ochronę przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz z uwagi na zagrożenie wynikające z zerwania przewodów w razie awarii.

3. Zasięg ponadnormatywnego oddziaływania lokalizowanych instalacji radiokomunikacyjnych, w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, ustalony z uwzględnieniem istniejącego tła elektromagnetycznego, nie może powodować kolizji z istniejącym zagospodarowaniem terenów oraz stwarzać ograniczeń w zagospodarowaniu terenów wokół tych instalacji, na których mogą być wznoszone obiekty przeznaczone na pobyt ludzi.

2.9. Ochrona przed poważnymi awariami

1. W zakresie ochrony przed poważnymi awariami, w tym przemysłowymi, w planach miejscowych należy uwzględniać zakazy i nakazy określone w art. 73 ust. 3 - 5 ustawy Prawo ochrony środowiska w przeznaczaniu terenów na określone cele w sąsiedztwie istniejących zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej , kierując się przy tym aktualnym w okresie sporządzania planu miejscowego wykazem tych zakładów. W szczególności dotyczy to ustalania lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, obiektów użyteczności publicznej i budynków zamieszkania zbiorowego, które należy sytuować w bezpiecznej odległości od zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

2. W planach miejscowych, przy przeznaczaniu terenów pod działalności produkcyjne, składowanie i magazynowanie, uwzględniając art. 73 ust. 3a cyt. ustawy, należy wziąć pod uwagę konieczność określenia ograniczeń dotyczących lokalizacji na tych terenach zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub

zdrowia ludzi, kierując się zakazami i nakazami określonymi w art. 73 ust. 3 i 4 cyt. ustawy, w szczególności zakazem budowy zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi w obrębie zwartej zabudowy miasta oraz nakazem lokalizowania tych zakładów w bezpiecznej odległości od siebie oraz, w szczególności, od: osiedli mieszkaniowych, obiektów użyteczności publicznej i budynków zamieszkania zbiorowego, a także od form ochrony przyrody, w tym od: parku krajobrazowego, stref ochronnych ujęć wód oraz drogi krajowej i linii kolejowych o znaczeniu państwowym.

2.10. Ochrona przed skutkami powodzi i suszy

1. Zgodnie z Hydroportalem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie i pismem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach, wskazuje się obszar szczególnego zagrożenia powodzią, wyznaczony dla rzeki Przemszy. Ryzyko powodziowe w wyznaczonym obszarze nie jest znaczące - nie występuje zabudowa mieszkaniowa ani gospodarcza.

2. Dla cieków Bolina i Rawa nie zostały jeszcze opracowane mapy zagrożenia powodziowego. Rzeki te zostały zaklasyfikowane do opracowania map zagrożenia powodziowego w II cyklu planistycznym.

3. W planie miejscowym, które można sporządzić dla obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, zostaną określone szczegółowe zasady zagospodarowania przestrzennego służące zmniejszeniu zagrożenia powodzią.

4. Należy ograniczać zabudowę i wprowadzać zakazy nadsypywania dolin rzecznych pełniących rolę retencyjną (retencja dolinowa) oraz umożliwić w obrębie tych dolin lokalizację obiektów małej retencji. Kształtowanie terenów zieleni i obszarów rekreacyjnych należy łączyć z obiektami retencji wód (elementami błękitno-zielonej infrastruktury). Należy dążyć do ograniczania odprowadzania wód opadowych bezpośrednio do kanalizacji deszczowej.

2.11. Ochrona przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

1. Generalne zasady polityki przestrzennej miasta w odniesieniu do środowiska przyrodniczego obejmują:

– kształtowanie w strukturze przestrzennej miasta systemu terenów o wiodącej funkcji przyrodniczo-krajobrazowej, mogących pełnić zarazem funkcje: rekreacyjną, rolniczą lub leśną;
– tworzenie warunków służących zachowaniu bioróżnorodności obszarów cennych pod względem przyrodniczym, a także właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków podlegających ochronie, poprzez:
  - wykluczanie niekorzystnych sposobów użytkowania terenu w ich obrębie lub na terenach sąsiednich,
  - ochronę ciągłości przestrzennej korytarzy ekologicznych;
  - obejmowanie najcenniejszych terenów formami ochrony prawnej, pozostającymi w dyspozycji gminy zgodnie z ustawą o ochronie przyrody;
– zachowanie swoistych dla miasta walorów krajobrazu, jako zasobów istotnych dla jakości życia mieszkańców, zwłaszcza kształtowania korzystnego klimatu miasta oraz tworzenia atrakcyjnych warunków wypoczynku i rozwoju turystyki.

System obszarów o wiodącej funkcji przyrodniczo-krajobrazowej tworzą:

– obszary lasów PGL LP Nadleśnictwa Katowice (ZL);
– obszary cenne pod względem przyrodniczym (wyróżniające się bioróżnorodnością oraz występowaniem chronionych siedlisk i gatunków przyrodniczych) dotychczas nie objęte ochroną prawną, wymagające zachowania (wskazane w rozdz. I-4.10);
– obszary rolne i porolnicze (R), obszary zieleni o funkcji ekologiczno-krajobrazowej (ZE) i obszary zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej (ZN) oraz inne obszary leśne (ZL).

2. Określa się kształtowanie struktury przyrodniczej miasta w formie systemu terenów otwartych, z wykorzystaniem wielkopowierzchniowych terenów lasów, terenów rolniczych i porolniczych, terenów zieleni nieurządzonej oraz - w szczególności - dolin rzek, jak również inne tereny drobnopowierzchniowych zadrzewień i lasów oraz zieleni urządzonej, częściowo o charakterze wysp ekologicznych, a także obszarów sportu i rekreacji. Szczególne znaczenie w tej strukturze zajmują parki miejskie.

3. Regulacje przestrzenne powinny zmierzać do zachowania lub odtworzenia ciągłości przestrzennej pomiędzy poszczególnymi elementami systemu przyrodniczego oraz integralności głównych struktur przyrodniczych (biocentra, korytarze ekologiczne), w tym także poprzez zwiększanie liczby i powierzchni parków i innego rodzaju terenów zieleni o znaczeniu miejskim i dzielnicowym (lokalnym), mogących pełnić funkcje przyrodniczo-krajobrazowe oraz rekreacyjno-wypoczynkowe.

4. W planach miejscowych należy uwzględniać występowanie oznaczonych na rysunku studium obiektów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody, tj. pomników przyrody, a także uwzględniać zakazy i nakazy określone w przepisach ustanawiających tereny i obiekty chronione.

5. W obszarach cennych pod względem przyrodniczym dotychczas nie objętych ochroną prawną, obowiązuje zasada dopuszczenia gospodarczego (np. rekreacyjno-turystycznego, rolniczego, leśnego) wykorzystania terenów w zakresie który nie spowoduje zniszczenia cennych siedlisk przyrodniczych i istotnego zubożenia bioróżnorodności oraz jest neutralny dla walorów krajobrazowych.

Każdorazowo należy dbać o zachowanie walorów przyrodniczych terenów nie objętych dotychczas ochroną prawną, wskazywanych w opracowaniach waloryzacyjnych lub ekofizjograficznych jako "cenne przyrodniczo". Przy sporządzaniu planu miejscowego należy uszczegóławiać (precyzować) zasięg obszarów cennych przyrodniczo oraz przedmiot i cel ochrony, odpowiednio do faktycznych potrzeb oraz biorąc pod uwagę stan istniejący - ograniczać lub wykluczać zabudowę oraz sposoby użytkowania i zagospodarowania terenu, a także przeciwdziałać zmianom ukształtowania terenu oraz innym niekorzystnym wpływom degradującym wartości przyrodnicze, zwłaszcza zaburzenia warunków siedliskowych oraz niszczenie zbiorowisk roślinnych. W przypadku objęcia, w odrębnym trybie, określonych obszarów lub obiektów ochroną prawną, w planach miejscowych należy uwzględniać zakazy i ograniczenia w użytkowaniu terenów objętych tą ochroną lub stanowiących otoczenie pomników przyrody, jeśli zakazy takie zostaną określone w aktach ustanawiających formy ochrony przyrody. W celu zapewnienia skuteczniejszej ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych miasta, zakłada się stopniowe objęcie stosownymi formami ochrony prawnej obszary o szczególnej wartości przyrodniczej.

6. Zagospodarowanie terenów korytarzy ekologicznych powinno zapewniać możliwość migracji gatunków i wymiany materiału genetycznego oraz jak największy udział terenów niezabudowanych, biologicznie czynnych, m.in. w celu minimalizacji zagrożeń wodnych, w tym powodziowych, ponadto powinno zapewniać:

– trwałość biocenoz i zwiększanie bioróżnorodności;
– kształtowanie atrakcyjnego krajobrazu miasta.

7. Tereny otwarte - doliny i obniżenia dolinne, stanowiące korytarze ekologiczne różnej rangi należy bezwzględnie chronić przed zainwestowaniem, w tym przed zabudową. Nowe przedsięwzięcia inwestycyjne (takie jak obiekty i sieci infrastruktury technicznej) mogą być dopuszczone w wyjątkowych przypadkach, w sytuacji uzasadnionej realizacją inwestycji celu publicznego, jeżeli nie ma możliwości zlokalizowania takich inwestycji poza obszarami korytarzy.

8. W zagospodarowaniu terenów cechujących się znaczącymi w skali miasta walorami kulturowymi, w tym krajobrazu kulturowego, należy mieć na uwadze zachowanie charakterystycznych cech krajobrazu oraz ochronę przedpola ekspozycji, osi i punktów widokowych na tych terenach. W przypadku określenia przez audyt krajobrazowy, o którym mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów, odnoszących się do obszaru miasta, w planach miejscowych uwzględnia się wyniki audytu, w tym w zakresie sposobów zagospodarowania terenów krajobrazów priorytetowych.

W celu ochrony wartości krajobrazu miasta należy kontrolować zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym, nie dopuszczając do powstania dysharmonijnych elementów krajobrazu, w tym głównie obiektów o nadmiernych gabarytach. Służą temu ustalenia dotyczące kształtowania wysokości zabudowy w skali miasta i parametry dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów.

3. Obszary oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. Polityka przestrzenna w odniesieniu do dziedzictwa kulturowego miasta obejmuje głównie:

– wspieranie i stymulowanie działań zmierzających do zachowania zabytków, poprzez zapewnienie właściwej i skutecznej opieki nad zabytkami służącej zachowaniu ich walorów, w tym nadawanie współczesnych, odpowiednich funkcji użytkowych z zachowaniem specyfiki obiektu zabytkowego, w tym jego układu funkcjonalno - przestrzennego oraz wyeksponowanie i udostępnianie tych wartości;
– kontrolowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym w sposób służący zachowaniu różnorodnych wartości kultury materialnej, tradycji i historii decydujących o tożsamości miasta a także udostępnieniu i wyeksponowaniu tych wartości, poprzez przyjmowanie odpowiednich ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających potrzeby ochrony zabytków.

2. Do zabytków podlegających ochronie należą:

– zabytki i ich otoczenie wpisane do rejestru zabytków, w tym zespoły zieleni w otoczeniu tych zabytków;
– stanowiska archeologiczne z otoczeniem i zabytkowe cmentarze;
– inne zabytki, w tym ujęte (i proponowane do ujęcia) w gminnej ewidencji zabytków;
– obiekty objęte ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3. Wymagania ochrony dotyczące zabytków (obiektów i ich otoczenia lub założeń przestrzennych bądź zespołów budowlanych) wpisanych do rejestru zabytków, określają przepisy ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami.

4. Obiekty i obszary ujęte i proponowane do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków należy objąć ochroną w planach miejscowych. Zakres ochrony (nakazy i zakazy) należy określać indywidualnie dla poszczególnych obiektów lub ich grup bądź obszarów, uwzględniając ich indywidualny charakter i stan zachowania. W miejscowych planach należy przyjmować ustalenia służące zachowaniu walorów artystycznych i naukowych obiektów ujętych i proponowanych do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków, przyjmując zasadę ich okresowej weryfikacji, w tym względem celowości utrzymania w ewidencji lub wprowadzenia do niej. Jako zasady dotyczące zabytków obejmowanych ochroną na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego przyjmuje się:

– zachowanie budynków z możliwością remontów, modernizacji i adaptacji oraz zmiany funkcji;
– ochrona gabarytów obiektów i ukształtowania dachów;
– w przypadku remontów, modernizacji i adaptacji - zachowanie cech stylowych i elementów zabytkowych wskazanych w zapisach planu, z maksymalnym wykorzystaniem oryginalnej substancji;
– usunięcie - w miarę możliwości - substandardowych i dysharmonijnych rozbudów;
– ochronę zieleni towarzyszącej (w tym np. zachowanie wartościowych zadrzewień).

W szczególności należy ustalić zasady ochrony zapewniające zachowanie formy i bryły obiektów, (np. gabaryty i kształt dachu). Zakres ochrony może obejmować również inne cechy obiektów, w zależności od ich rodzaju (budynki lub inne obiekty - krzyże, kapliczki, pomniki itp.) i wartości zabytkowej, takie jak wystrój elewacji (detale architektoniczne) i kolorystyka oraz rodzaj materiałów, w tym dla budynków wielkość i rozmieszczenie otworów drzwiowych i okiennych, pokrycia dachów, stolarka oraz inne zewnętrzne elementy architektury, zwłaszcza elewacji budynku.

5. W miejscowych planach należy przyjmować ustalenia służące zachowaniu walorów artystycznych i naukowych zabytków nieruchomych nie wpisanych do rejestru, ujętych w gminnej ewidencji zabytków oraz wyznaczać – w zależności od potrzeb – obszary (zespoły) objęte ochroną. Należy również dążyć do utrzymania wartości urbanistycznych innych zespołów i układów osiedlowych, wpisanych w tożsamość miasta. Minimalnym celem takich działań powinno być utrzymanie skali i relacji przestrzennych zabudowy, przez niedopuszczenie do zwiększenia jej intensywności. Ponadto należy dbać o zachowanie zieleni zabytkowej, poprzez uzupełnianie i odtwarzanie istniejącego układu (charakteru kompozycji), a także tożsamości miejsca.

6. W stosunku do stanowisk archeologicznych, w planach miejscowych należy uwzględniać ich lokalizację, w tym strefę ochronną o promieniu 30 m, kierując się aktualnym w okresie sporządzania planu miejscowego wykazem stanowisk archeologicznych oraz określać obowiązujące na terenie stanowisk zasady ochrony zabytków archeologicznych, zgodne z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

7. Nie wskazuje się obszarów do objęcia ochroną w formie stref ochrony konserwatorskiej; nie wyklucza to możliwości ustanowienia takich stref w nowych lub aktualizowanych planach miejscowych. W przypadku aktualizacji miejscowych planów, w których wyznaczone zostały strefy ochrony konserwatorskiej, możliwa jest korekta granic stref, zmiana zakresu ochrony lub odstąpienie od nałożonych ograniczeń, zakazów i nakazów.

4. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Generalne zasady rozwoju systemów komunikacji:

– rozwój infrastruktury transportu zbiorowego w celu uzyskania znaczącego wzrostu jego udziału w przewozach pasażerskich;
– zwiększenie roli transportu kolejowego w obsłudze powiązań lokalnych i ponadlokalnych, poprzez realizację Kolei Metropolitalnej;

– uzupełnienie brakujących odcinków układu drogowego, z priorytetem dla dróg tworzących układy obwodnicowe śródmieścia oraz zapewniających usprawnienie powiązań pomiędzy dzielnicami;
– przestrzenna i funkcjonalna integracja różnych środków transportu;
– rozbudowa sieci ścieżek i tras rowerowych wraz z infrastrukturą.

4.1. Układ drogowy

1. Rozbudowa układu drogowego będzie polegała na realizacji następujących przedsięwzięć:

a) drogi w klasie głównej (G):

– Drogowa Trasa Średnicowa, z wykorzystaniem ul. Obrzeżna Północna (przebieg tzw. „sosnowiecki", ok. 2,8 km w granicach miasta Mysłowice);
– Drogowa Trasa Średnicowa, z wykorzystaniem ul. Obrzeżna Zachodnia (przebieg tzw. „jaworznicki", ok. 2,9 km w granicach miasta Mysłowice);
– ul. nowo-Oświęcimska (ok. 1,6 km) – dopuszcza się realizację drogi w klasie „lokalnej" (L), pod warunkiemj zastosowania rozwiązań umożliwiających osiągnięcie klasy docelowej;
– ul. nowo-Pukowca (ok. 1,7 km);
– ul. nowo-Dworcowa, łącząca ul. nowo-Pukowca z ul. Fabryczną (ok. 1, 0 km);

b) drogi w klasie zbiorczej (Z):

– ul. nowo-Stadionowa (ok. 0,7 km), zastępująca istniejący odcinek ul. Stadionowej, który wykorzystany zostanie pod przebieg DTŚ (wariant „jaworznicki");
– łącząca ul. nowo-Dworcową z ul. Dzierżonia (ok. 1,7 km);
– łącząca ul. nowo-Pukowca z ul. Orła Białego i dalej z ul. Plebiscytową (razem ok. 2,4 km); kolejne przedłużenie na południe, przez las do ul. Gagarina i węzła "Kosztowy II" na drodze S1 wskazuje się w formie lokalizacji orientacyjnej (ok. 3,6 km), z odcinkiem alternatywnym (1,5 km);
– łącząca ul. Leśną z ul. Nowochrzanowską (ok. 1,5 km);
– łącząca ul. Długą z ul. Biały Brzeg w Jaworznie (ok. 1,7 km w granicach miasta Mysłowice);
– krótki odcinek łączący drogą stanowiącą element węzła „Brzezinka" na drodze ekspresowej S1 z terenami gospodarczymi w rejonie stacji poboru opłat na autostradzie A4 (teren b. Haldex-u, ok. 0,3 km);
– ul. Satelicka - bis (ok. 1,0 km), ułatwiająca komunikację zakładów dolomitowych zlokalizowanych na pograniczu Mysłowic i Imielina;

c) wybrane drogi w klasie lokalnej (L), znaczące dla lokalnego układu drogowego:

– łącząca ul. Miarki z ul. Stadionową (ok. 0,3 km);
– ulice nowo-Korczaka i nowo-Krótka (razem ok. 1,2 km), pełniące funkcję łącznic planowanej DTŚ; z układem drogowym wschodniej części miasta;
– łącząca ul. 3 Maja/Laryską z ul. Wiosny Ludów (ok. 0,7 km);
– skrót pomiędzy ulicami Długa i Zachęty w Dziećkowicach (ok. 0,6 km);
– przebudowy (w istocie budowy) wymaga ul. Cmentarna odcinku południowym do ul. Dzióbka (ok. 1,3 km) oraz - w przypadku zainwestowania terenu po składowisku pyłów dymnicowych elektrowni „Jaworzno" - droga wzdłuż Przemszy, na południe od ul. Nowochrzanowskiej (ok. 4,3 km).

2. Dwa odcinki Drogowej Trasy Średnicowej (przebieg „sosnowiecki" i „jaworznicki" - wg opracowania pn. „Koncepcja metropolitalnych powiązań drogowych na obszarze Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii" (2019 r.), zostały określone jako priorytetowe do realizacji drogi o charakterze metropolitalnym. Trzy kolejne zamierzenia inwestycyjne, tj. a) ul. nowo-Oświęcimska, b) ul. nowo-Pukowca z przedłużeniem do ul. Orła Białego, dalej do ul. Plebiscytowej i do ul. Gagarina, oraz c) droga łącząca ul. Leśną z ul. Nowochrzanowską wskazano jako drogi planowane o potencjalnym charakterze metropolitalnym.

3. Znacząca (lecz nie dominująca) dla funkcjonowania układu drogowego miasta będzie przebudowa drogi ekspresowej S1 (na granicy z Lędzinami, ze skierowaniem jej na południe) i węzła „Kosztowy II" (nowa lokalizacja).

4. Dokonana likwidacja kolei przemysłowej (w latach minionych związanej z transportem piasku posadzkowego, obecnie będącej w dyspozycji CTL Logistics Sp. z o.o.), biegnącej od ul. Mikołowskiej (na granicy z Katowicami) na południowy-wschód, przez obszar pomiędzy Brzęczkowicami a Brzezinką, do Jaworzna, stwarza nowe możliwości kształtowania „potencjalnego ciągu komunikacyjnego", o jeszcze nie

doprecyzowanej funkcji. Nowa droga na tym przebiegu, w tym odcinek od ul. Obrzeżnej Zachodniej do planowanej drogi łączącej się z ul. Chrzanowską poprawiłaby możliwości komunikacyjne w mieście. Może również stanowić ewentualną alternatywę dla przebiegu DTŚ (w przebiegu tzw. jaworznickim) oraz element ciągu rowerowego o znaczeniu regionalnym.

5. Wskazane na rysunku studium (kierunki zagospodarowania przestrzennego) przebiegi i klasy planowanych dróg mogą ulec modyfikacji. Możliwa jest zmiana klas dróg, w tym przyjęcie klasy o jeden poziom niższej lub wyższej, a także zmiana przebiegu planowanych dróg, pokazanych na rysunku studium lub odstąpienie od ich realizacji.

6. Należy stosować rozwiązania służące uspokojeniu i ograniczeniu ruchu samochodowego (nieobsługującego śródmieście miasta lub niezwiązanego z dojazdem do usług zlokalizowanych na tym obszarze) na rzecz ruchu pieszego, rowerowego i komunikacji publicznej.

7. Podstawowym elementem systemu parkowania w śródmieściu, może być strefa płatnego parkowania oraz parkingi (do realizacji w różnej formie, w tym nad- i podziemne). W planach miejscowych należy wyznaczać tereny parkingów w obrębie obszarów o różnych funkcjach, w zależności od potrzeb. Zaleca się stosować poniższe, minimlane wskaźniki parkingowe:

– zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca i bliźniacza: 2 stanowiska na mieszkanie;
– zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna szeregowa: 1,5 stanowiska na mieszkanie;
– zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna: 1,5 stanowiska na mieszkanie;
– handel (z wyjątkiem wielkopowierzchniowego): 1 stanowisko na 35 m^2 powierzchni sprzedaży;
– warsztaty samochodowe: 1 stanowisko na 25 m^2 powierzchni ogólnej;
– restauracje, kawiarnie: 1 stanowisko na 5 miejsc;
– obiekty kultury: 1 stanowisko na 5 miejsc;
– administracja: 1 stanowisko na 30 m^2 powierzchni ogólnej;
– usługi pozostałe: 1 stanowisko na 35 m^2 powierzchni użytkowej;
– obiekty produkcyjne, składy i magazyny: 1 stanowisko na 5 zatrudnionych na jednej zmianie lub 1 stanowisko na 100 m^2 powierzchni ogólnej.

W sytuacjach szczególnych dopuszcza się stosowanie innych wskaźników.

Rys. 10. Układ drogowy docelowy

4.2. Transport rowerowy

1. Transport rowerowy jest uzupełniającym środkiem transportu, a także ważnym środkiem czynnej rekreacji. Wykorzystanie roweru jako środka transportowego cechuje się jednak dużą sezonowością. Zakłada się konieczność rozbudowy systemu dróg i tras rowerowych - ukształtowania kompleksowego systemu, umożliwiającego ciągłość podróży rowerem oraz stworzenie odpowiedniej infrastruktury, w tym parkingów dla rowerów, m.in. zintegrowanych z głównymi przystankami komunikacji zbiorowej. Układ tras rowerowych powinien zapewniać możliwość swobodnego poruszania się rowerem w celach rekreacyjnych.

2. Drogi rowerowe (wydzielony pas terenu przeznaczony dla ruchu rowerowego) można wyznaczać w planach miejscowych odpowiednio do potrzeb w obrębie wszystkich obszarów, jeśli nie będzie to sprzeczne z przepisami powszechnie obowiązującymi lub z lokalnymi uwarunkowaniami, w tym także z możliwością wykorzystania na ten cel wałów przeciwpowodziowych. Dodatkowymi rozwiązaniami sprzyjającymi

transportowi rowerowemu może być wprowadzanie stref ruchu spowolnionego lub upowszechnianie organizacji ruchu związanej ze strefami zamieszkania. Drogi rowerowe powinny zapewnić kontynuację podróży w gminach sąsiadujących.

3. Zwiększenie liczby podróży rowerowych będzie głównie zależało od stworzenia odpowiedniej infrastruktury jak np.:

– układu dróg rowerowych oraz parkingów dla rowerów,
– zintegrowania dróg rowerowych z komunikacją zbiorową (w punktach integrujących),
– wyposażenia punktów integrujących w infrastrukturę (szczególnie dotyczy to odpowiedniego zabezpieczenia rowerów pozostawianych w tych punktach i ich monitoringu),
– wprowadzenia zachęt ekonomicznych do korzystania z systemu rowerowego zintegrowanego z komunikacją zbiorową, np. poprzez zniżki na przejazd dla podróżnych pozostawiających rowery w punktach integrujących.

4. System tras rowerowych w mieście powstawać będzie w integracji z systemem tras w Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (opracowanie koncepcyjne pn. „Metropolia przyjazna rowerom - studium systemu tras rowerowych dla Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, 2018 r.), odpowiednio uzupełniany i rozszerzany.

Rys. 11. Trasy rowerowe - układ podstawowy docelowy

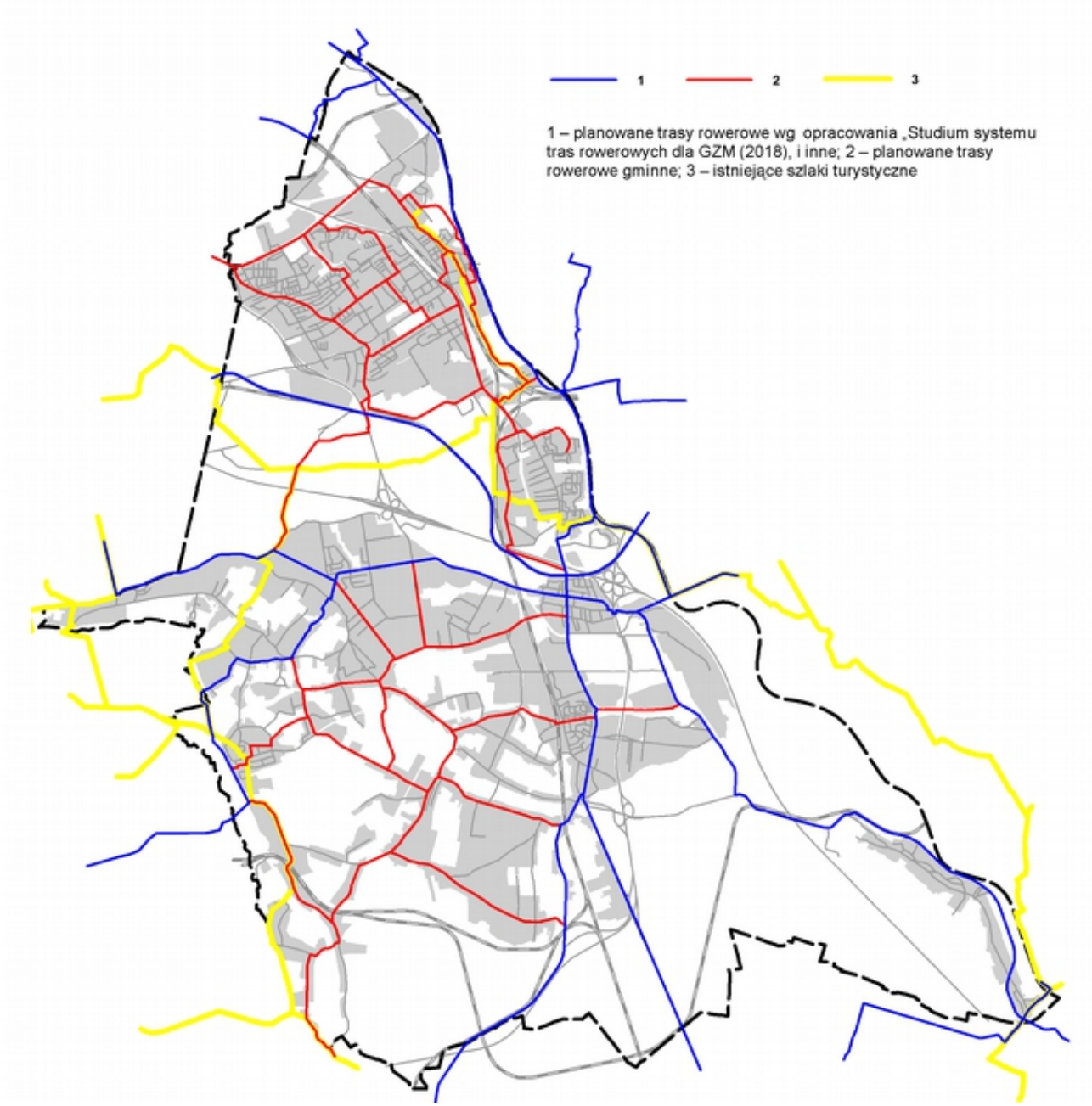

4.3. Linie kolejowe

1. Nie przewiduje się zmian w zakresie istniejącego układu linii kolejowych PKP PLK. Na liniach kolejowych realizowane są zadania modernizacyjne, mające na celu polepszenie jakości usług przewozowych poprzez poprawę stanu technicznego linii kolejowych.

2. Zgodnie z „Koncepcją Kolei Metropolitalnej dla Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii ...”. (2018 r.) w Mysłowicach planowany jest (w wariancie II) odcinek kolei metropolitalnej z jednym przystankiem na dworcu Mysłowice. Pożądane byłoby przesunięcie odcinka mysłowickiego do wariantu wcześniejszego (tj. wariantu I) oraz przedłużenie kolei metropolitalnej na południe, do Nowego Bierunia, z wykorzystaniem istniejących przystanków w Brzęczkowicach, Brzezince i Kosztowach oraz w Imielinie i Chełmie Śląskim. Wskazana byłaby również realizacja przystanku „Północ”, na terenach po kop. „Mysłowice”, szczególnie w przypadku, gdy zagospodarowanie tego terenu generować będzie znaczący ruch pasażerski.

4.4. Transport zbiorowy

1. Generalną zasadą rozwoju transportu zbiorowego będzie zapewnienie współdziałania i koordynacji linii tramwajowych, autobusowych i kolejowych.

2. Rola trakcji kolejowej w docelowym systemie komunikacji zbiorowej dla miasta Mysłowice będzie zależała głównie od działań systemowych na poziomie regionalnym i ponadregionalnym (krajowym). W rejonie istniejącego dworca kolejowego planuje się utworzyć centrum przesiadkowe, integrujące różne środki transportu pasażerów, jak np. kolej, autobus dalekobieżny, minibus, tramwaj, autobus miejski, taksówka, samochód (kierowca i pasażer) oraz rower. Planowana jest również lokalizacja przystanku kolei metropolitalnej na terenach po kop. „Mysłowice", jako przystanek Mysłowice Północ. Zasadność realizacji tych rozwiązań wymaga potwierdzenia dalszymi analizami.

Nie wyklucza się realizacji centrów przesiadkowych przy innych przystankach kolei metropolitalnej. Centra przesiadkowe mogą zostać wyposażone w parkingi P+R i B+R („park and ride" oraz „bike and ride").

5. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

5.1. Zaopatrzenie w wodę. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

1. Nie przewiduje się zasadniczych zmian w systemie zaopatrzenia w wodę, tj. w zakresie źródeł i kierunków zaopatrzenia. Źródła te i możliwości przesyłu systemu wodociągowego zaspokajają potrzeby miasta w zakresie zaopatrzenia w wodę. Planuje się modernizacje magistralnej i rozdzielczej sieci wodociągowej, a także urządzeń wpływających na prawidłową pracę układu wodociągowego oraz budowę wodociągów i urządzeń poprawiających zaopatrzenie w wodę odbiorców w poszczególnych dzielnicach.

2. Nie przewiduje się zasadniczych zmian w sposobie funkcjonowania systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków (kanalizacyjnego). Przyjmuje się jako zasadę objęcie zbiorowym systemem odprowadzania i oczyszczania ścieków docelowo wszystkich wytwórców ścieków - pod warunkiem, że rozbudowa systemu kanalizacji będzie uzasadniona finansowo i technicznie (zgodnie z wymogami przepisów). Zakłada się możliwość powiększania obszaru aglomeracji (w rozumieniu ustawy Prawo wodne) przewidzianej do objęcia zbiorowym systemem odprowadzania ścieków o tereny dotychczas nie skanalizowane.

3. Wskazane jest opracowanie programu gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi z uwzględnieniem zastosowania małej retencji (zbiorników do okresowego gromadzenia wód w czasie silnych opadów i roztopów) lub rozwiązań minimalizujących odprowadzanie wód opadowych systemem sieciowym. Należy zapobiegać nadmiernemu uszczelnianiu gruntów oraz - generalnie - dążyć do wdrażania takich rozwiązań, które umożliwią zagospodarowanie wód opadowych w obrębie nieruchomości i ograniczą konieczność odprowadzania tych wód kanalizacja deszczową.

4. Na terenach pozostających poza zasięgiem aglomeracji (wyznaczonej w ramach Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych) w planach miejscowych możliwe jest określanie wymogów zgodnych z przepisami dotyczącymi gospodarki wodno-ściekowej, przewidującymi stosowanie przydomowych oczyszczalni ścieków lub zbiorników bezodpływowych (gromadzenie ścieków w szczelnych zbiornikach i wywóz nieczystości do oczyszczalni ścieków). Dopuszcza się sukcesywne powiększanie obszaru aglomeracji przewidzianej do objęcia zbiorowym systemem odprowadzania ścieków o tereny dotychczas nie skanalizowane oraz o nowe tereny przeznaczone do zainwestowania, wyznaczone w studium.

5.2. Gospodarka odpadami

1. Przez gospodarkę odpadami rozumie się podstawową formę działalności gospodarczej zajmującej się wyłącznie gospodarowaniem odpadami w rozumieniu ustawy o odpadach, tj. zbieranie, transport i przetwarzanie odpadów.

2. Nie planuje się uruchomienia na terenie miasta składowiska odpadów komunalnych. Przewiduje się dalsze wywożenie odpadów zmieszanych zebranych z terenu Mysłowic na składowiska zlokalizowane w sąsiednich gminach.

3. W planach miejscowych należy zapewniać możliwość realizacji urządzeń (obiektów) służących zagospodarowaniu (przetwarzaniu) odpadów oraz prowadzeniu selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów niebezpiecznych, z wykorzystaniem odpowiednio wyposażonych urządzeń technicznych.

4. Gospodarowanie odpadami jako podstawową formę działalności gospodarczej dopuszcza się wyłącznie w zakresie obszarów oznaczonych symbolami PU i UP – w zakresie ustalonym odowiednio w rozdz. II.1.2.3. Zbieranie i przetwarzanie odpadów wytwarzanych jako element towarzyszący prowadzonej działalności gospodarczej może być dopuszczone ustaleniami planu w ramach innych obszarów, kierując się zasadą eliminowania lub minimalizowania oddziaływania na tereny sąsiednie (np. nakazując przechowywanie odpadów w budynku).

Dopuszcza się zbieranie i przetwarzanie odpadów, jako kontynuację istniejącej działalności.

5.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną, cieplną i gaz

1. Nie przewiduje się zmian w zasadniczych kierunkach zaopatrzenia miasta w energię elektryczną. Główny układ zasilania w energię elektryczną ma rezerwy przesyłowe. Zasilanie odbiorców odbywać się będzie ze stacji GPZ za pomocą sieci średniego napięcia kablowych i napowietrznych, stacji transformatorowych SN/nN oraz sieci niskiego napięcia kablowych i napowietrznych, podlegającej przebudowie i rozbudowie odpowiednio do potrzeb.

2. W dzielnicach z dominującym udziałem zabudowy jednorodzinnej nadal przeważać będą indywidualne źródła zaopatrzenia w ciepło, przy czym zakłada się systematyczny wzrost udziału źródeł niskoemisyjnych i odnawialnych (kolektory słoneczne stosowane do wspomagania instalacji grzewczych, pompy ciepła, kolektory gruntowe, biomasa). Należy założyć sukcesywną wymianę istniejących niskosprawnych kotłów węglowych.

3. System ciepłowniczy (zaopatrzenia w ciepło zdalaczynne) wymaga rozbudowy w zakresie dostępności sieci ciepłowniczej. Występują znaczne rezerwy w źródłach ciepła zasilających Mysłowice. Rezerwy przesyłowe posiadają również sieci ciepłownicze. Z uwagi na uwarunkowania lokalizacyjne jak i sąsiedztwa dużych źródeł zawodowych pracujących w układzie skojarzonej produkcji ciepła i energii elektrycznej, istnieje możliwość współdziałania w przyszłości gmin Mysłowice, Sosnowiec i Jaworzno w kierunku integracji systemów ciepłowniczych.

4. Zaopatrzenie w gaz będzie realizowane z sieci gazociągów średniego i niskiego ciśnienia podlegającej rozbudowie oraz przebudowie stosownie do potrzeb i zainteresowania potencjalnych odbiorców. Stan systemu zapewnia pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania na gaz oraz ciągłość dostaw gazu. Rozbudowa sieci gazowej wskazana jest w południowej i zachodniej części miasta.

5.4. Odnawialne źródła energii

1. Zakłada się wzrost produkcji energii uzyskiwanej z odnawialnych źródeł energii, z wykorzystaniem energii geotermalnej, aerotermalnej, energii słonecznej oraz biomasy i biopłynów w procesie spalania.

2. Dopuszcza się budowę urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW na obszarach:

– zabudowy produkcyjno-usługowej PU (z zastrzeżeniem przepisów ustawy z dnia 20 mają 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych),
– zabudowy usługowej z produkcją UP (z wyjątkiem biogazowni),
– zabudowy usługowej U (z wyjątkiem biogazowni i elektrowni wiatrowych),
– zabudowy infrastruktury technicznej - zaopatrzenia w wodę ITW, elektroenergetyki ITE oraz przekaźnika telewizyjnego ITR (z wyjątkiem biogazowni i elektrowni wiatrowych),
– zieleni nieurządzonej ZN (z wyjątkiem biogazowni i elektrowni wiatrowych oraz z wyjątkiem obszarów cennych krajobrazowo wskazanych na mapie „Kierunków zagospodarowania przestrzennego”),
– rolniczych i porolniczych R (z wyjątkiem obszarów cennych krajobrazowo wskazanych na mapie „Kierunków zagospodarowania przestrzennego”, na których dopuszcza się wyłącznie elektrownie wiatrowe).

3. Strefy ochronne urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii będą się mieścić w wyżej wymienionych obszarach ich dopuszczonej lokalizacji.

6. Obszary o szczególnych zasadach zagospodarowania

6.1. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego

1. Przedsięwzięcia stanowiące inwestycje celu publicznego (w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami) o znaczeniu lokalnym mogą być realizowane na całym obszarze miasta, w zależności od potrzeb oraz rozmieszczenia określonych obiektów lub terenów, nad którymi opieka lub ich ochrona stanowi cel publiczny - jeśli nie będzie to sprzeczne z kierunkami polityki przestrzennej lub wykluczone przepisami powszechnie obowiązującymi bądź lokalnymi uwarunkowaniami.

2. W planach miejscowych, w zależności od potrzeb, należy wyznaczać granice rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

3. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego (Uchwała Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.), stanowią następujące przedsięwzięcia:

– budowa DTŚ „Wschód” - etap I - węzeł Lwowska - węzeł Jęzor;
– budowa DTŚ „Wschód” - etap II - węzeł Janów (Katowice) - Bór (Sosnowiec);
– budowa Szybkiej Kolei Regionalnej (Katowice - granica z woj. małopolskim /Kraków/);
– rozbudowa CMK Katowice - Kraków;
– modernizacja linii kolejowej Katowice - Kraków (szybkie połączenie);
– modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych - prace na liniach kolejowych nr 138, 189 na odcinku Chorzów Stary - Mysłowice Brzezinka - Oświęcim oraz Dorota - Mysłowice Brzezinka;
– budowa sieci dróg / tras rowerowych (bez lokalizacji na mapie PZPWŚl./);
– budowa centrów przesiadkowych;
– modernizacja linii tramwajowych;
– budowa S1 (od węzła Koszowy II w Mysłowicach do węzła Suchy Potok w Bielsku - Białej).

6.2. Obszary strategiczne

1. Określa się obszary o szczególnym znaczeniu dla rozwoju gospodarczego miasta, wskazane na rysunku studium:

– pasmo północne;
– pasmo południowe.

2. Zasady zagospodarowania strategicznych obszarów rozwojowych:

– kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej winno następować poprzez sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz opracowanie studiów i koncepcji programowo-przestrzennych;
– priorytet w rozwoju infrastruktury technicznej, której budowa należy do zadań gminy.

6.3. Obszary, na których mogą być sytuowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2

1. Obiekty handlu detalicznego o powierzchni powyżej 2000 m^2 mogą być lokalizowane i rozbudowywane wyłącznie w "obszarach, na których mogą być sytuowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2" - oznaczonych na rysunku studium.

2. Wskazanie "obszarów, na których mogą być sytuowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2" oznacza warunkową możliwość lokalizacji obiektu handlowego. Warunkiem dopuszczenia lokalizacji obiektu jest spełnienie szczegółowych zasad i warunków zagospodarowania określonych w miejscowym planie, w szczególności: gabarytów obiektów, wielkości powierzchni sprzedaży, zasad obsługi komunikacyjnej, liczby miejsc parkingowych. Budowa wielkopowierzchniowych obiektów handlowych wymaga dostosowania przez inwestora układu drogowego do zwiększonego natężenia ruchu samochodowego spowodowanego lokalizacją obiektu.

3. Obszary rozmieszczenia istniejących obiektów handlowych należy uwzględniać w planach miejscowych. Dopuszczalna jest rozbudowa obiektów lub zmiana rodzaju (formatu handlowego) obiektu i wzbogacenie zakresu rodzajowego usług - na warunkach, które należy określić w planie miejscowym.

4. W przypadku obszarów dotychczas niezagospodarowanych - w planach miejscowych należy określić szczegółowe warunki zagospodarowania terenu, w tym gabaryty obiektów oraz warunki obsługi komunikacyjnej, m.in. potrzeby w zakresie rozbudowy układu drogowego oraz liczbę miejsc parkingowych. Dopuszcza się również możliwość odstąpienia od lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych na tych obszarach bądź na części poszczególnych obszarów i ustalenie przeznaczenia terenu zgodnie z kierunkami określonymi dla danego obszaru.

6.4. Obszary przestrzeni publicznej

1. Wyznacza się na rysunku studium obszary przestrzeni publicznej o znaczeniu ogólnomiejskim, których funkcjonalność i walory estetyczne mają zasadnicze znaczenie dla jakości życia mieszkańców Mysłowic i kształtowania jego wizerunku.

2. Obszary przestrzeni publicznej obejmują powszechnie dostępne place, deptaki, pasaże, ulice lub ich części wyłączone z ruchu kołowego oraz tereny zieleni urządzonej - istniejące oraz planowane. Należy przede wszystkim dążyć do ochrony utrwalonych różnych form przestrzeni publicznej i zieleni urządzonej oraz tworzenia sieci powiązań pomiędzy nimi, w tym poprzez kształtowanie nowych przestrzeni publicznych i terenów zieleni, miejsc wypoczynku i rekreacji.

3. Polityka przestrzenna miasta zmierzać będzie do systematycznego podnoszenia walorów użytkowych i estetycznych wyposażenia obszarów przestrzeni publicznej, np. poprzez:

– zapewnienia dogodnej dostępności publicznym transportem zbiorowym oraz rowerem;
– uprzywilejowania ruchu pieszych.

4. Funkcjonalne przestrzenie publiczne powinno się kształtować w każdej z dzielnic miasta, odpowiednio do jej skali i możliwości przestrzennych, nawiązując do lokalnych miejsc pamięci, historii, kultury i tradycji. Przestrzenie publiczne o znaczeniu dzielnicowym lub lokalnym mogą obejmować również inne rodzaje terenów, zwłaszcza usług publicznych, m.in. tereny placówek oświatowych i kulturalnych.

6.5. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Obszary wymagające przekształceń i rekultywacji

1. Zgodnie z informacją Kierownika Zespołu ds. Rewitalizacji (z upoważnienia Prezydenta Miasta) z dnia 5 października 2018 r., Rada Miasta Mysłowice nie podjęła uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na podstawie art. 8 ustawy z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1398 j.t.) oraz Rada Miasta Mysłowice nie podjęła uchwały na podstawie art. 25 ww. ustawy w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Jako propozycję obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przyjmuje się delimitacje określone w opracowaniu pn. „Aktualizacja - Miejski Program Rewitalizacji Miasta Mysłowice na lata 2016 - 2020+ (Uchwała nr XLII/648/14 Rady Miasta Mysłowice z dnia 28 września 2017 r.). Przy czym, powiększono ją o cały teren po byłej KWK Mysłowice w rejonie skrzyżowania ul. Katowickiej z ul. Obrzeżna Północna.

2. Określa się, wskazane na rysunku studium, obszary wymagające przekształceń, przy czym, przez przekształcenia rozumie się działania zmierzające do poprawy ładu przestrzennego i bardziej efektywnego wykorzystania walorów przestrzeni. Obszary te obejmują:

– teren po kop. Mysłowice;
– teren byłego składowiska odpadów elektrownianych Elektrowni Jaworzno III.

Jako generalną zasadę przekształceń zagospodarowania ww. obszarów przyjmuje się, że nowo wprowadzane funkcje w tych obszarach muszą przyczyniać się do podniesienia jakości życia mieszkańców, i/lub podnosić walory środowiska naturalnego.

3. Określa się, wskazane na rysunku studium, obszary wymagające rekultywacji. Rekultywacja polega na przywróceniu wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym przez działalność człowieka.

4. Z uwagi na istniejące uwarunkowania, nie określa się obszarów wymagających remediacji w rozumieniu ustawy Prawo ochrony środowiska, tj. remediacja - „poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla

zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i, o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu; remediacja może polegać na samooczyszczaniu, jeżeli przynosi największe korzyści dla środowiska".

6.6. Tereny wyłączone spod zabudowy. Inne ograniczenia w zagospodarowaniu i zabudowie terenów

1. Tereny wyłączone spod zabudowy lub o ograniczonej zabudowie obejmują:

– obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
– lasy, z wyjątkiem obiektów budowlanych dopuszczonych ustawą o lasach;
– inne tereny nieprzeznaczone pod zabudowę, w tym tereny o niekorzystnych warunkach budowlanych.

2. Należy uwzględniać ograniczenia w wysokości obiektów budowlanych w otoczeniu lotniska Muchowiec. Ograniczenia wysokości obowiązują do wartości bezwzględnych oznaczonych na rysunku studium.

Należy również uwzględniać ograniczenia wysokości zabudowy w zasięgu radaru meteorologicznego.

3. Na terenach położonych w odległości mniejszej niż 50 m od stopu wału przeciwpowodziowego obowiązuje zakaz wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów i rowów (art. 176 ust. 1 ustawy Prawo wodne). Zwolnienia od tego zakazu może udzielić właściwy organ Wód Polskich, jeżeli nie wpłynie to na szczelność i stabilność wałów.

4. W granicach pasów izolujących tereny cmentarzy należy uwzględniać, zgodnie z przepisami odrębnymi:

– zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, zakładów produkujących bądź przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego w odległości mniejszej niż 50 m od cmentarza - w obszarach wyposażonych w sieć wodociągową;
– wyposażenie w sieć wodociągową przeznaczonych pod zabudowę terenów położonych w odległości od 50 m do 150 m od cmentarzy, a w przypadku braku sieci - zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, zakładów produkujących bądź przechowujących artykuły żywnościowe oraz zakładów żywienia zbiorowego.

5. W planach miejscowych należy uwzględniać ograniczenia w zagospodarowaniu i zabudowie terenów związane z lokalizacją elementów infrastruktury technicznej (sieci i obiektów), w szczególności linii elektroenergetycznych najwyższych napięć i wysokich napięć, gazociągów (zwłaszcza wysokiego i średniego podwyższonego ciśnienia), wodociągów magistralnych i przesyłowych, a także związanych z innymi rodzajami zagospodarowania: stref minimalnej odległości od granicy obszaru kolejowego, dróg - odpowiednio do ich funkcji w układzie drogowym, ograniczenia związane z sąsiedztwem lasów (unikanie przeznaczenia terenów w bezpośrednim sąsiedztwie lasów na funkcje mogące wywierać negatywny wpływ na lasy, w tym powodujące zagrożenie pożarowe).

7. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

7.1. Obszary, dla których sporządzenie planu miejscowego jest obowiązkowe

1. Zgodnie z art. 14 ust. 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, plan miejscowy sporządza się obowiązkowo, jeżeli wymagają tego przepisy innych ustaw. W aktualnej sytuacji prawnej brak jest obowiązku sporządzenia planu miejscowego na podstawie przepisów innych niż ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Plan miejscowy należy obowiązkowo sporządzić na podstawie art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla obszarów przestrzeni publicznej.

2. Sporządzenie planu miejscowego będzie również niezbędne w przypadku nowej lokalizacji obiektu handlowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 oraz dla lokalizacji cmentarza.

3. Nie wyznacza się obszarów, których zagospodarowanie na określone cele jest warunkowane uprzednim przeprowadzeniem scalenia i podziału nieruchomości, w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami. Granice obszarów, dla których stwierdzony zostanie zamiar dokonania scalenia i podziału nieruchomości, można określać w planach miejscowych, w zależności od potrzeb. Potrzeby dokonania scalenia i podziału nieruchomości można określić w trybie art. 14 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustalając niezbędny zakres prac planistycznych. Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planach miejscowych należy ustalać

szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości, co umożliwia dokonanie scalenia i podziału nieruchomości również na wniosek właścicieli lub użytkowników wieczystych nieruchomości.

7.2. Obszary, dla których zamierza się sporządzić plan miejscowy

1. Obszary, dla których zamierza się sporządzić plan miejscowy obejmują tereny, na których przewiduje się inne niż ustalone w dotychczasowych dokumentach planistycznych kierunki ich przeznaczenia.

2. Przyjęcie nowych planów miejscowych jest wskazane dla tych części miasta, które objęte są planami miejscowymi sporządzonymi przed nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2010 r. (plany te nie zawierają bowiem wszystkich, wymaganych obecnie, ustaleń planu miejscowego, w szczególności w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych). W związku z powyższym, mogą być podejmowane uchwały o przystąpieniu do sporządzenia nowych planów, sukcesywnie zastępujących te dokumenty.

3. Rada Miasta może również podejmować uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planów miejscowych (lub ich zmiany) dla obszarów o dowolnych granicach, w zależności od potrzeb. Granice tych obszarów należy określać w trybie art. 14 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w trakcie analizy dotyczącej zasadności przystąpienia do sporządzenia planu miejscowego lub jego zmiany. Planami można objąć m.in. tereny szczególnie cenne przyrodniczo dla ich ochrony przed niepożądanym zainwestowaniem oraz dla utrzymania i wzmocnienia ich wartości przyrodniczych, krajobrazowych, itp.

4. Rada Miasta może ponadto przystąpić do sporządzenia planu miejscowego dla terenu górniczego lub jego fragmentu na podstawie art. 104 ust. 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze - w przypadku zaistnienia przesłanek, o których mowa w tej ustawie (jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska [określone w opracowaniu ekofizjograficznym oraz na podstawie projektu zagospodarowania złoża]).

5. W granicach miasta występują tereny uznane za zamknięte, przez które przebiegają linie kolejowe, ustanowione przez ministra właściwego do spraw transportu, o których mowa w art. 4 ust. 4 i art. 14 ust. 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Dla terenów zamkniętych ustalonych przez ministra właściwego do spraw transportu można sporządzić plan miejscowy.

III. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIAZAŃ. SYNTEZA USTALEŃ

1. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań

Wprowadzenie

Rozwiązania przyjęte w studium wynikają z szeregu przesłanek o różnym charakterze - prawnym, strategicznym i planistycznym, oraz wypływających z uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań zawiera w związku z tym określenie wymagań wynikających z przepisów prawa, warunkujących zakres merytoryczny studium i określających jego ramy, a także wpływających na rozwiązania dotyczące poszczególnych zagadnień oraz zawiera objaśnienie istotnych rozwiązań, przedstawiające główne przesłanki, jakimi kierowano się w ustalaniu konkretnych rozwiązań.

Podstawą sporządzenia studium jest Uchwała nr LII/981/14 Rady Miasta Mysłowice z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Mysłowice. Studium sporządzone jest dla całego obszaru miasta, w jego granicach administracyjnych.

Uwarunkowania prawne i planistyczne

Zakres i stopień szczegółowości przyjętych ustaleń (rozwiązań) wynika w głównej mierze z wymaganego i możliwego zakresu studium oraz roli tego dokumentu w systemie planowania przestrzennego. Zakres ten zdeterminowany jest przez przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przepisy wykonawcze (rozporządzenie w sprawie zakresu projektu studium) i szereg innych ustaw. Przepisy art. 1 ust. 3 i 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określają ogólne zasady, jakimi należy kierować się również przy określaniu polityki przestrzennej: konieczność wyważenia pomiędzy interesem publicznym i interesami prywatnymi oraz wnioskami wynikającymi z analiz ekonomicznych, środowiskowych i społecznych przy określaniu potencjalnego sposobu zagospodarowania i korzystania z terenu.

W sytuowaniu nowej zabudowy należy kierować się wymaganiami ładu przestrzennego, efektywnego gospodarowania przestrzenią i jej walorami ekonomicznymi, poprzez: kształtowanie zwartych struktur przestrzennych (minimalizujących "transportochłonność" układu przestrzennego), lokalizowanie nowej zabudowy w sposób umożliwiający maksymalne wykorzystanie publicznego transportu zbiorowego jako podstawowego środka transportu i stosowanie rozwiązań przestrzennych ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów, planowanie i lokalizowanie nowej zabudowy w pierwszym rzędzie na obszarach „o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej” - poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy, w drugiej kolejności, w sytuacji braku dostatecznej ilości terenów możliwych pod zabudowę - na innych obszarach, preferując obszary "w najwyższym stopniu przygotowane do zabudowy" (charakteryzujące się najlepszym dostępem do sieci komunikacyjnej oraz najlepszym stopniem wyposażenia w sieci wodociągowe, kanalizacyjne, elektroenergetyczne, gazowe, ciepłownicze oraz sieci i urządzenia telekomunikacyjne, adekwatne dla planowanej zabudowy”).

W studium należy uwzględnić również uwarunkowania wynikające z wniosków i informacji do studium, złożonych i udostępnionych w trybie art. 11 pkt 2 ustawy przez instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium, w tym w zakresie powiązań z gminami sąsiednimi, oraz sposób rozpatrzenia wniosków dotyczących studium, złożonych na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Wymagania dotyczące zawartości projektu studium i jego wartości merytorycznych określają także inne ustawy, w tym prawo ochrony środowiska, ustawa o ochronie przyrody, prawo wodne, prawo geologiczne i górnicze, ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

W „Strategi zrównoważonego rozwoju Mysłowice 2020+” (przyjętą uchwałą nr LIII/996/14 Rady Miasta Mysłowice z dnia 27 marca 2014 r.) określono m.in. wizję miasta 2020+ oraz cele strategiczne. Zgodnie z wizją, Mysłowice powinny być miastem:

– dumnym ze swojej tradycji,
– bezpiecznym i wygodnym do życia;
– demokracji obywatelskiej;

– o zróżnicowanej i nowoczesnej gospodarce;
– dostępnym komunikacyjnie;
– w zgodzie ze środowiskiem.

Cele strategiczne zostały pogrupowane w czterech obszarach: „gospodarka i infrastruktura", „środowisko i energia", „kapitał społeczny" i „jakość życia". Jako najbardziej powiązane z gospodarką przestrzenną wymienić można:

- zrównoważony system transportowy;
- ochrona i promocja wartości środowiska naturalnego;
- racjonalne i zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego
- dobrze zachowane zabytki, poszanowanie tradycji i wartości kulturowych miasta;
- dobre warunki mieszkaniowe;
- poprawa jakości przestrzeni miejskiej oraz atrakcyjności przestrzeni publicznych.

Uwarunkowania demograficzne

Długoterminowa prognoza GUS wskazuje, że w okresie do 2030 r. liczba ludności Mysłowic zmniejszy się (w porównaniu do 2020 r.) o 3,2 tys. do stanu ok. 70,5 tys., a w okresie do 2050 może się zmniejszyć o 11,6 tys., tj. do stanu ok. 62,1 tys. Prognozowany, spadek liczby ludności jest jednym z uwarunkowań dla kierunkowych ustaleń planistycznych, również w zakresie nie dopuszczania do nadmiernego przyrostu terenów dopuszczonych do zabudowy.

Uwarunkowania wynikające z potrzeb i możliwości rozwoju miasta

Wyzwaniem będzie konieczność stymulowania rozwoju gospodarczego - na ile jest to możliwe w działalności samorządu miejskiego. Okolicznością sprzyjającą są rezerwy terenowe dla działalności gospodarczych („pasmo północne" i „pasmo południowe". Dostępność „pasma północnego" zwiększy się po realizacji Drogowej Trasy Średnicowej, szczególnie w odniesieniu do tzw. przebiegu „sosnowieckiego".

Nie należy dopuszczać do obniżenia standardów w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego. Występowanie na obszarze miasta (lub w styku z nim) korytarzy ekologicznych, obszarów cennych przyrodniczo i obszarów leśnych, determinuje uwzględnienie potrzeb ochrony przyrody.

W zakresie zagadnień społecznych istotnym problemem może być narastająca wewnętrzna niespójność miasta ze względu na jakość życia. Niektóre dzielnice lub ich części mają cechy obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to w sferze społecznej istotne zadanie. Dla poprawy warunków zamieszkania za niezbędne uznaje się rozwój dzielnicowych i lokalnych ośrodków usługowych oraz wzbogacanie miasta, szczególnie dzielnic północnych o zabudowie wielorodzinnej, w tereny zielni. Działania w tym zakresie powinny być uwzględniane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Jednym z zasadniczych uwarunkowań, wpływających na potrzeby i możliwości rozwoju przestrzennego, jest stan zagospodarowania obszarów dotychczas przeznaczonych pod zabudowę (przez co rozumie się zarówno tereny w znacznym stopniu już zabudowane, jak i tereny przeznaczone w planach miejscowych pod zabudowę, dotychczas w większości niezabudowane), określający możliwość lokalizacji w ich obrębie nowej zabudowy. Zgodnie z przepisami, dopuszcza się wyznaczenie nowych obszarów pod zabudowę tylko wówczas, gdy nowa zabudowa, wynikająca z zapotrzebowania, nie znajduje pokrycia w możliwościach jej usytuowania na obszarach dotychczas przeznaczonych pod zabudowę oraz pod warunkiem, że realizacja niezbędnych inwestycji związanych z rozwojem zabudowy mieści się w ramach możliwości finansowych gminy.

Inne uwarunkowania i ich wpływ na politykę przestrzenną

Położenie i ranga miasta. Powiązania funkcjonalne. W wizji przestrzennego zagospodarowania kraju (Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2030) wskazuje się Mysłowice jako element są elementem obszaru metropolitalnego Aglomeracja Górnośląska - Kraków, który obejmuje również takie ośrodki jak Bielsko-Biała i Rybnik. Układ ten jest powiązany z konurbacją Ostrawy w Czechach. Mocnym atutem rozwojowym jest bardzo dobra dostępność komunikacyjna miasta, wynikająca z położenia na skrzyżowaniu autostrady A4 i drogi ekspresowej S1, z węzłem obsługującym wszystkie kierunki

Powiązania przyrodniczo-ekologiczne. W granicach administracyjnych Mysłowic zlokalizowane są elementy sieci korytarzy ekologicznych województwa śląskiego. Regionalna koncepcja korytarzy migracyjnych opracowana została na potrzeby planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Przez obszar miasta przebiegają korytarze: ichtiologiczne, ornitologiczne, chiropterologiczne, spójności oraz zlokalizowany jest fragment obszaru węzłowego korytarza teriologicznego - dla ssaków kopytnych. Korytarze spójności obszarów chronionych stanowią obiekty niezbędne dla zapewnienia wzajemnej łączności wielkoprzestrzennych form ochrony przyrody w województwie śląskim. W granicach Mysłowic znajduje się fragment korytarza o randze międzynarodowej „Przemsza".

Powiązania infrastrukturalne. Zaopatrzenie w wodę miasta realizuje Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów SA w Katowicach, poprzez sieć magistralną którą stanowią trzy magistrale o średnicy 1600 mm. Ujęcie w Maczkach dostarcza wodę przez sieć magistralną Ø 800 mm, natomiast w ujęciu GO-CzA zastosowano sieć magistralną Ø 1400 mm. Mysłowice zasilane są w energię elektryczną liniami wysokiego napięcia z krajowego systemu elektroenergetycznego. Za pośrednictwem linii napowietrznych 110 kV energia elektryczna doprowadzana jest do stacji elektroenergetycznych „Mysłowice" i „Brzezinka", w których dokonywana jest transformacja napięcia 110 kV/SN. Ponadto, przez miasto przebiegają linie tranzytowe 220 kV, będące własnością Polskich Sieci Elektroenergetycznych SA. Gaz ziemny dostarczany jest do Mysłowic gazociągami wysokiego relacji Oświęcim – Szopienice - Tworzeń, będącego pod nadzorem spółki Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz – System SA Oddział w Świerklanach. Przez teren miasta przebiegają również gazociągi wysokoprężne i podwyższonego ciśnienia Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Gazowniczy w Zabrzu.

Dotychczasowy rozwój przestrzenny. Początki Mysłowic sięgają czasów osady targowej, położonej na szlakach handlowych z Krakowa i Oświęcimia do Bytomia. Osada ta najprawdopodobniej w drugiej połowie XIII w. została lokowana na prawie magdeburskim. Wytyczono wówczas prostokątny rynek (tj. Stary Rynek). Dynamiczny rozwój miasta rozpoczął się od oddania do użytku linii kolejowej z Mysłowic do Wrocławia (1846 r.), przedłużonej w roku następnym do Krakowa. Dalszy wzrost znaczenia miasta wiązał się z budową linii do Nowego Bierunia (1859 r.) i do Oświęcimia (1863 r.). Druga połowa XIX w. przyniosła rozwój terytorialny w wyniku wcielenia do obszaru miejskiego wsi: Słupna, Brzęczkowice, Brzezinka, Kosztowy, Krasowy, Dziećkowice oraz koloni i przysiółków wokół zakładów przemysłowych. Konsekwencją rozwoju było odzyskanie praw miejskich w 1861 r. W drugiej połowie XIX w. rozpoczęła się ekspansja zabudowy w trzech kierunkach. W północnej części miasta ukształtowało się duże osiedle robotnicze (Piasek). Na zachód od miasta lokacyjnego lokalizowane były uciążliwe zakłady przemysłowe (cegielnie, tartak, kopalnie, rzeźnia i inne) oraz nieco później budownictwo patronackie. W kierunku południowym, tj. w kierunku dworca kolejowego kształtowało się tzw. Nowe Miasto z tzw. Nowym Rynkiem, który stał się centrum administracyjno-kulturalnym miasta.

Zasadnicza część Nowego Miasta zamykała się pomiędzy przejściem granicznym Mysłowice – Modrzejów w części północnej a obszarem stacji i dworca kolejowego na południu oraz pomiędzy rzeką Przemszą na wschodzie i linią kolejową na zachodzie. Mysłowice były miastem wielokulturowym, o istotnych funkcjach granicznych.

Po I wojnie światowej miasto utraciło te funkcje i zakończył się okres gospodarczej koniunktury. Do poważniejszych zmian doszło po 1945 r., co wiązało się z monofunkcyjnym nakierowaniem gospodarki Mysłowic na górnictwo. Jednocześnie następowało powiększenie obszaru Mysłowic na drodze kolejnych inkorporacji. W roku 1994 z Mysłowic wydzieliło się miasto Imielin oraz gmina wiejska Chełm Śląski.

Uzasadnienie rozwiązań studium

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej i w przeznaczeniu terenów

Cele strategiczne najbardziej powiązane z gospodarką przestrzenną – określone w „Strategi zrównoważonego rozwoju Mysłowice 2020+" tj.:

- zrównoważony system transportowy;
- ochrona i promocja wartości środowiska naturalnego;
- racjonalne i zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska naturalnego
- dobrze zachowane zabytki, poszanowanie tradycji i wartości kulturowych miasta;
- dobre warunki mieszkaniowe;
- poprawa jakości przestrzeni miejskiej oraz atrakcyjności przestrzeni publicznych.

wskazują na potrzebę rozwoju o charakterze zrównoważonym. W ustalaniu kierunków zmian w strukturze przestrzennej i w przeznaczeniu terenów kierowano się również potrzebą zapewnienia możliwości realizacji zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej oraz indywidualnych potrzeb mieszkańców miasta w zakresie związanym z zagospodarowaniem przestrzennym.

Podział na obszary o różnych funkcjach i ich granice określono na podstawie: istniejącego stanu zagospodarowania (stopnia ukształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, zagospodarowania i zabudowy terenów), ustaleń obowiązujących dokumentów planistycznych, procesów i zjawisk zachodzących w przestrzeni, stopnia podatności istniejącego zagospodarowania na pożądane lub możliwe formy zagospodarowania przestrzennego (prawdopodobieństwo tych zmian), nakładanie się i przenikanie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy o charakterze gospodarczym (usługowo-produkcyjnej i produkcyjno-usługowej), planów i zamierzeń, celów polityki przestrzennej oraz uwarunkowań środowiskowych i wynikających z zasad i celów ochrony dziedzictwa kulturowego.

Cele polityki przestrzennej, osiągnięte zostaną przede wszystkim przez intensyfikację zagospodarowania obszarów o zwartej, wykształconej strukturze przestrzennej oraz obszarów ustalonych do zainwestowania w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego.

Obszary przestrzeni publicznej. W wyznaczeniu obszaru przestrzeni publicznej (o znaczeniu ogólnomiejskim) kierowano się ustawową definicją obszaru oraz uwarunkowaniami wynikającymi ze stanu struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta. Ponadto przyjęto, że przestrzenie publiczne powinno się kształtować w każdej z dzielnic miasta, odpowiednio do jej skali i możliwości przestrzennych.

Obszary zieleni urządzonej i sportowo-rekreacyjne. W studium wzięto pod uwagę konieczność poprawy dostępu do terenów zieleni urządzonej i sportowo-rekreacyjnych. W związku z tym ustalono, że zachowania wymagają istniejące tereny zieleńców i skwerów oraz ich integralność przestrzenna, w tym z wykorzystaniem terenów leżących w dolinach rzek. Z tego również powodu dopuszczono możliwości rekreacji i różnych form wypoczynku nie tylko w obszarach zieleni urządzonej (ZU) i zieleni nieurządzonej (ZN), ale również w obszarach rolniczych i porolniczych (R). W ograniczonym natomiast zakresie dopuszczono możliwości rekreacji w ciągach dolin oraz cennych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym (ZE).

Dla wzmocnienia systemu terenów zieleni urządzonej, w tym w rejonie śródmieścia, wskazano nowe tereny zieleni urządzonej, o niezbyt dużych powierzchniach, ale mogących stanowić istotny element w strukturze przestrzennej.

Obszary inwestycyjne produkcyjno-uslugowe. Studium podtrzymuje ustalenia dotyczące potencjalnych możliwości rozwoju funkcji gospodarczych na terenach zlokalizowanych w tzw. „paśmie północnym” oraz „paśmie południowym”.

Obszary na których mogą być sytuowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2. W studium ustalono obszary, na których mogą być sytuowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2. Do obszarów tych zaliczono również tereny, na których już istnieją takie obiekty. Zgodnie z art. 10 ust. 3b ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, lokalizacja wielkopowierzchniowych obiektów handlowych na terenach dotychczas nieprzeznaczonych pod takie funkcje może nastąpić wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Obszary zabudowy mieszkaniowej. W obowiązujących planach miejscowych wyznaczono rezerwy terenów mieszkaniowych. Należy jednak mieć na uwadze odbiegające standardem od średniej europejskiej (i krajowej) warunki mieszkaniowe pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na osobę – co uzasadnia stosunkowo duże zapotrzebowanie na nową zabudowę. Na etapie powiadomienia o przystąpieniu do prac nad studium zgłoszono liczne wnioski o wprowadzenie nowej zabudowy mieszkaniowej na obszarach nowych, często oddalonych od istniejącej zabudowy, również w dolinach cieków. Nie uwzględniono tych wniosków. Ich uwzględnienie byłoby konfliktowe z przyrodniczą funkcją niektórych terenów oraz z przyjętą zasadą nierozpraszania zabudowy na rzecz tworzenia jej zwartych skupisk, bez nadmiernego rozwoju w głąb terenów niezabudowanych.

Kierunki i wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów

Dla właściwego kształtowania struktury przestrzennej miasta określono obszary o różnych funkcjach. Wskaźniki i parametry zagospodarowania i użytkowania terenów określono w powiązaniu z ustaleniami obowiązujących planów miejscowych. Przyjęto, że ustalenia studium w tym zakresie nie powinny kształtować parametrów i wskaźników na poziomie znacząco odbiegającym od ustaleń planów miejscowych. Kierowano się przede wszystkim potrzebą ujednolicenia poziomu parametrów i wskaźników urbanistycznych w skali miasta. Określono strefy miasta (miejską i podmiejską) dla których zostały zróżnicowane wskaźniki i parametry. W strefie miejskiej wskaźniki są bardziej intensywne, w strefie podmiejskiej - mniej intensywne.

Pozwala to w sposób naturalny kształtować strukturę przestrzenną miasta i jego sylwetę, dopuszczając bardziej intensywne wykorzystanie terenów w centralnych rejonach miasta (posiadających bardziej rozbudowaną infrastrukturę) i mniej intensywne na jego obrzeżach (których nadmierna urbanizacja byłaby niezgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju i wymagałaby dużych, gminnych nakładów finansowych na rozbudowę infrastruktury).

Ochrona środowiska, w tym ochrona przyrody

Udokumentowane złoża kopalin. Przepisy wymagają ujawnienia w studium wszystkich udokumentowanych złóż kopalin. Ustalenia studium w zakresie występowania złóż kopalin oraz potrzeb ich eksploatacji wynikają z aktualnych danych, w tym z rejestrów złóż oraz obszarów i terenów górniczych.

Ochrona zasobów wodnych. W dokumentacji hydrogeologicznej GZWP nr 452 Chrzanów, opracowanej w 1998 roku, wyznaczono proponowane strefy (obszary) ochronne zbiornika. Większość obszaru Zbiornika w granicach Mysłowic, z wyjątkiem partii zachodniej, zaliczono do obszaru A+B - wymagającego największej ochrony. Zalecane szczegółowe ograniczenia i zalecenia odnoszą się do nie obowiązujących już aktów prawnych. Zorientowane są na nie dopuszczanie do lokalizowania przedsięwzięć lub sposobu użytkowania terenu w sposób mogący pogorszyć jakość wód podziemnych. W szczególności wyklucza się lokalizację składowisk odpadów, instalacji do przeładunku i dystrybucji produktów ropopochodnych, prowadzenie rurociągów do transportu substancji niebezpiecznych dla środowiska. Zalecane jest także uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i weryfikacja przeznaczenia terenu pod zabudowę produkcyjną lub intensywną zabudowę miejską w strefie wysokiego zagrożenia wód GZWP.

Ochrona powietrza. Dla poprawy jakości powietrza w mieście konieczne jest podejmowanie działań ograniczających emisję, zwłaszcza niską, ale również właściwe kształtowanie przestrzeni - utrzymywanie drożności korytarzy wentylacyjnych oraz ograniczanie zabudowy terenów o niekorzystnych cechach topoklimatycznych, znajdujących się w dolinach, gdzie ryzyko powstawania smogu jest relatywnie większe.

Sejmik Województwa Ślaskiego podjął uchwałę Nr V/36/1/2017 z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. W uchwale tej wskazano rodzaje instalacji, dla których wprowadzono ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji oraz określono terminy wejścia w życie ograniczeń i zakazów (od 2022 r. do 2028 r.).

Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna. Wpływ na ustalenia określające kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej miała istniejąca, niewielka jakość i wielkość zasobów tej przestrzeni, w tym niewielkie znaczenie produkcji rolniczej. Ponadto, przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położonych w granicach administracyjnych miast. Znacząca część gruntów rolnych na skutek zaprzestania użytkowania stała się nieużytkami. Bardziej racjonalne wykorzystanie odłogowanych gruntów rolnych oraz ich zagospodarowanie na inne, nierolnicze cele natrafia na barierę rozdrobnienia własnościowego. Ograniczeniem możliwości zagospodarowania terenów na cele nierolnicze jest również potrzeba ochrony krajobrazu porolniczego.

W przypadku lasów, z zasady chronionych przed istotnym w wymiarze przestrzennym przeznaczaniem na inne cele, ustalenia wynikają z konieczności zachowania powierzchni zalesionych w strukturze przestrzennej miasta. Fragmenty kompleksów leśnych na terenie Mysłowic ulegają zawodnieniu w związku z powstawaniem niecek osiadań terenu pod wpływem działalności górniczej. Wpływa to na pogorszenie warunków siedliskowych lasów oraz warunków ich rekreacyjnego wykorzystania.

Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna spełniają istotną funkcję przyrodniczą. Podtrzymanie tej funkcji, której znaczenie wykracza poza granice miasta, wymaga zachowania zwartości i ciągłości przestrzennej obszarów rolnych i leśnych, co uwzględnione zostało w kierunkach przeznaczenia terenów, a także zasadach dopuszczania zmian sposobu zagospodarowania tych obszarów.

Struktura przyrodnicza i ochrona przyrody. Uwzględniono konieczność ochrony korytarzy ekologicznych, o różnej randze, występujących na obszarze miasta. Wzięto również pod uwagę potrzebę zachowania drożności korytarzy o znaczeniu lokalnym, głównie dolin cieków, chroniąc je w możliwym zakresie przed trwałym zainwestowaniem, zapewniając odpowiednią szerokość korytarzy migracyjnych.

W zakresie ochrony przyrody, uwzględniono o podwyższonych walorach przyrodniczych, jeszcze nie objętych ochroną prawną. Wykluczono (lub ograniczono) wobec tych terenów kierunki zagospodarowania stojące w sprzeczności z wartościami przyrodniczymi; w niektórych przypadkach dopuszczono jako możliwe, jednak nie naruszające tych wartości, ekstensywne wykorzystanie tych terenów na cele rekreacyjne. Objęcie ochroną prawną terenów proponowanych do ochrony jest możliwe w odrębnym trybie, na podstawie ustawy o ochronie przyrody (niezależnie do ustaleń studium); wówczas również powinno dokonać się wyboru

najbardziej właściwej z punktu widzenia celów ochrony formy ochrony i określenie granic terenu objętego ochroną.

Ochrona przed hałasem i innymi zagrożeniami. Zasady ochrony przed hałasem i polami elektromagnetycznymi wynikają z przepisów powszechnie obowiązujących (przy czym, szerokość strefy technicznej wzdłuż linii elektroenergetycznych napowietrznych wysokich i najwyższych napięć nie jest bezpośrednio określona w przepisach). W przypadku ochrony przed hałasem ustalono zasady przeznaczania terenów na określone cele w strefach zagrożonych ponadnormatywną emisją hałasu, biorąc pod uwagę istniejące i planowane elementy zagospodarowania stanowiące źródło hałasu.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Wskazano obszary szczególnego zagrożenia powodzią zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 10 ust. 2 pkt 11), określone na mapach zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego. Zakres przestrzenny tych obszarów jest niewielki (w rejonie Przemszy w Dziećkowicach).

Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków uwzględniono:

– obiekty ujęte wpisane do rejestru zabytków, w tym układ urbanistyczny miasta Mysłowice;
– obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków;
– obiekty proponowane do umieszczenia w gminnej ewidencji;
– stanowiska archeologiczne.

Ustalenia ochrony w obowiązujących planach miejscowych dotyczą obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji zabytków. W studium nie ustalono stref ochrony konserwatorskiej.

Systemy komunikacji

Drogi tworzące podstawowy układ komunikacyjny miasta, obejmują - zgodnie ze stopniem szczegółowości studium - układ dróg publicznych klasy zbiorczej i klas wyższych. Drogi klasy lokalnej uwzględniono jako przypadki wyjątkowe. Sieć i przebieg dróg niższych klas (przede wszystkim dojazdowej) jest możliwa do ustalenia na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Rozwiązania przyjęte w zakresie rozwoju układu drogowego wynikają z:

- istniejących dokumentów planistycznych i zaawansowanych prac koncepcyjno-projektowych (np. Drogowa Trasa Średnicowa);
- weryfikacji pod kątem możliwości finansowych niektórych planowanych dotychczas kierunków rozwoju układu drogowego.

Bieżącym zadaniem pozostanie sukcesywne uzupełnienie i modernizacja lokalnych układów drogowych, ponieważ wiele ulic dojazdowych, a nawet niektóre ulice o wyższej klasie posiadają jeszcze nawierzchnie gruntowe.

Zasadniczy układ linii kolejowych państwowych jest ukształtowany, nie przewiduje się budowy nowych linii kolejowych. W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego umieszczona jest, jako inwestycja celu publicznego - „budowa Szybkiej Kolei Regionalnej” (Katowice – granica z woj. małopolskim /Kraków/).Trwają również prace nad koncepcją kolei metropolitalnej dla GZM. Stopniowej likwidacji podlegają linie przemysłowe (popiaskowe).

Systemy infrastruktury technicznej

Miasto Mysłowice nie posiada własnej oczyszczalni ścieków. Ścieki kierowane są do oczyszczalni „Radocha II” w Sosnowcu oraz do oczyszczalni „Jaworzno Dąb” w Jaworznie (ścieki z dzielnicy Dziećkowice). W latach 2006 – 2010 realizowany był w mieście program „Gospodarka wodno-ściekowa w Mysłowicach”, którego celem była modernizacja i rozbudowa systemu odprowadzania ścieków. W 2018 r. odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni wyniósł 84% podczas gdy przed rozpoczęciem programu, w 2006 r. udział ten wynosił 10,3%.

Na terenie Mysłowic nie funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych. Odpady zmieszane zebrane z terenu Mysłowic wywożone są na składowiska zlokalizowane w sąsiednich gminach.

Istniejące źródła i kierunki zaopatrzenia miasta w energię elektryczną i cieplną, gaz i wodę, a także sposób gospodarowania odpadami komunalnymi uznano za wystarczające dla planowanej skali rozwoju miasta. Przedsiębiorstwo Dalkia Polska Energia SA (dawniej Zakład Energetyki Cieplnej SA), w dyspozycji którego znajdują się kotłownie „Mysłowice” i „Wesoła”, poinformowało, o zamierzeniach inwestycyjnych obejmujących: budowę magistrali łączącej źródło „Mysłowice” z rejonem Niwka w Sosnowcu w celu likwidacji źródła „Niwka-Modrzejów" oraz budowę budowę magistrali i sieci zasilającej Stare Miasto - rejon ul.

Bytomskiej i Towarowej, sieci zasilającej osiedle Piasek oraz rozbudowę sieci w rejonie ul. Powstańców i Strażackiej.

Wyznaczono obszary, na których możliwe jest rozmieszczanie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Strefy ochronne urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii będą się mieścić w obszarach ich dopuszczonej lokalizacji.

Inwestycje celu publicznego

W studium określono "obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym". W odniesieniu do inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym dotyczy to tylko tych działań, które zostały ustalone w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego, jak np.:

– budowa Drogowej Trasy Średnicowej Wschód - etap I – węzeł Lwowska – węzeł Jęzor;
– budowa Drogowej Trasy Średnicowej Wschód- etap II – węzeł Janów – węzeł Bór;
– budowa Szybkiej Kolei Regionalnej (Katowice – granica z woj. małoposkim /Kraków/);
– modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych.

W zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym ze względu na wielość możliwych zadań, w tym o niedającej się sprecyzować w studium lokalizacji, wprowadzono zapis o możliwości sytuowania takich inwestycji na całym obszarze miasta, bez wskazywania konkretnych obszarów, na których inwestycje te będą rozmieszczone.

2. Synteza ustaleń

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej

Polityka przestrzenna realizowana będzie przez wyznaczenie kierunków zmian w strukturze przestrzennej miasta, a także w przeznaczeniu terenów. Założono zachowanie dotychczasowego, ogólnego kształtu struktury przestrzennej - z wzmacnianym centrum miasta (obejmującym Stare i Nowe Miasto), stanowiącym główny ośrodek usługowy i skupisko przestrzeni publicznych.

Przyjmuje się następujące priorytetowe kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta:

- kształtowanie zwartych, czytelnie wyodrębnionych obszarów o podobnym charakterze użytkowania terenu;
- ochrona historycznego układu urbanistycznego śródmieścia i eksponowanie obiektów posiadających walory kulturowe i historyczne;
- kształtowanie zespołów zabudowy w sposób zapewniający eliminowanie funkcji konfliktowych;
- racjonalny rozwój zabudowy mieszkaniowej, polegający na wykorzystaniu w pierwszej kolejności terenów w pełni uzbrojonych w infrastrukturę techniczną;
- zwiększenie powierzchni terenów zapewniających mieszkańcom właściwe warunki rekreacji i wypoczynku;
- integracja różnych środków transportu publicznego;
- kształtowanie układu terenów biologicznie czynnych wzdłuż dolin rzecznych i innych cieków, powiązanego z terenami zieleni miejskiej, terenami otwartymi i lasami;
- ochrona terenów o wyjątkowych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych oraz terenów istotnych dla zachowania bioróżnorodności przed zabudową oraz użytkowaniem mogącym prowadzić do ich degradacji.

Kierunki przeznaczenia terenów. W ramach ustaleń dotyczących przeznaczenia terenów, wyznaczono obszary o różnych przeznaczeniach podstawowych i dopuszczalnych. Określono zasady i zakres dopuszczalnych zmian granic obszarów o różnych funkcjach, a także ogólne zasady i ograniczenia zmian w zagospodarowaniu przestrzennym. Dla poszczególnych kategorii obszarów określono ich kierunki przeznaczenia terenów - podstawowe i dopuszczalne oraz zasady zagospodarowania przestrzennego.

Wskaźniki i parametry dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów. Określono parametry i wskaźniki urbanistyczne dla obszarów o różnych funkcjach, odnoszące się do podstawowych kierunków przeznaczenia terenów, możliwych do ustalenia w ich obrębie w planach miejscowych - jako wielkości, wyznaczające graniczne ramy wykorzystania przestrzeni, stanowiące wytyczne określania w planach miejscowych zasad kształtowania zabudowy i wskaźników zagospodarowania terenu. Oprócz zróżnicowania

w odniesieniu do obszarów, wskaźniki zostały również określone w odniesieniu do tzw. stref miasta, tj. strefy miejskiej i podmiejskiej. Parametry i wskaźniki urbanistyczne obejmują: maksymalny udział powierzchni zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy oraz maksymalną wysokość zabudowy (budynków). Określono zasady stosowania parametrów i wskaźników urbanistycznych w planach miejscowych, w tym zakres możliwych odstępstw od określonych wielkości tych wskaźników.

Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Jako generalne zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego przyjęto:

– utrzymanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, w tym:
  - obszary w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczym (ZE);
  - obszary zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej (ZN);
  - obszary lasów (ZL);
  - obszary zieleni urządzonej (ZU);

oraz

  - obszary rolnicze i porolnicze (R);

– kształtowanie w strukturze przestrzennej miasta sieciowego systemu obszarów o wiodącej funkcji przyrodniczo-krajobrazowej (w tym z wykorzystaniem terenów rolniczych, porolniczych i leśnych);

– przywracanie wartości użytkowe i przyrodnicze terenom, które zostały niekorzystnie przekształcone w wyniku działalności gospodarczej.

Udokumentowane złoża kopalin. Zgodnie z wymaganiami ustaw, w szczególności - Prawa geologicznego i górniczego, ujawniono wszystkie udokumentowane złoża kopalin, zgodnie z Bilansem zasobów kopalin oraz granice obszarów górniczych i terenów górniczych.

Ochrona powierzchni ziemi i gleb. Jako główną zasadę wskazano zachowanie - w miarę możliwości - ukształtowania naturalnych form rzeźby terenu oraz ograniczenie zmian ukształtowania terenów w ciągach dolin oraz cennych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.

Określono obszary wymagające rekultywacji obejmujące tereny zdegradowane w wyniku powierzchniowej eksploatacji złóż. Należy zapobiegać takim zmianom ukształtowania terenu (głównie na skutek działalności człowieka - nadsypywanie i niwelacja), które mogą przyczynić się do ruchów masowych ziemi, w tym zmieniając warunki gruntowe terenów przyległych.

Ochrona wód (podziemnych i powierzchniowych). Wskazano Główny Zbiornik Wód Podziemnych: nr 452 Chrzanów. W planach miejscowych należy uwzględniać granice zbiornika. Wody podziemne i obszary ich zasilania podlegają ochronie polegającej na zmniejszaniu ryzyka zanieczyszczenia wód poprzez ograniczenie oddziaływania na obszary ich zasilania oraz na utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód.

W stosunku do wód powierzchniowych zakłada się ograniczenie zabudowy dolin cieków. Koryta rzek i potoków w obszarach: „w ciągach dolin” (ZE), „zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej” (ZN) oraz „rolniczych i porolniczych” (R) powinny zachować biologiczną obudowę oraz nie powinny podlegać zmianom ukształtowania terenu. W planach miejscowych należy dążyć do ograniczania zabudowy w pasie o szerokości nie mniejszej niż 5 m od linii brzegu koryta i linii brzegu wód stojących w celu zachowania biologicznej otuliny wód.

Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej. Rolniczą przestrzeń produkcyjną utrzymuje się poprzez wyznaczone obszary rolnicze i porolnicze (R), w których podstawowym kierunkiem przeznaczenia są tereny rolne oraz w ograniczonym zakresie w ramach obszarów: zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej (ZN) i w ciągach dolin oraz cennych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym (ZE). Gospodarkę rolną należy prowadzić przede wszystkim z uwzględnieniem potrzeb ochrony wód podziemnych przed przenikaniem zanieczyszczeń, zwłaszcza w obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych o wysokim lub średnim stopniu przenikania zanieczyszczeń.

Lasy z zasady chronione są przed zmianą sposobu użytkowania. Granice lasów, określone w planie urządzenia lasu, należy uwzględniać w planach miejscowych. Wyjątek mogą stanowić fragmenty niektórych

lasów, o ograniczonej powierzchni, w stosunku do których przewiduje się możliwość ich przeznaczenia na cele nieleśne.

Ochrona powietrza. Ochrona przed hałasem, polami elektroenergetycznymi i poważnymi awariami. Należy kształtować korzystne warunki przewietrzania terenów zabudowanych, np. poprzez odpowiednie usytuowanie zabudowy oraz relacje terenów zabudowanych i niezabudowanych - w tym terenów zieleni wysokiej i niskiej - sprzyjające lokalnej cyrkulacji mas powietrza i chroniące przestrzenie publiczne przed uciążliwymi wiatrami. Zagospodarowanie nowych terenów oraz zmiany sposobu użytkowania istniejących terenów zainwestowanych powinny uwzględniać potrzebę poprawy jakości powietrza atmosferycznego, a w szczególności dotrzymania standardów w zakresie stężeń pyłu zawieszonego oraz węglowodorów, których głównym źródłem jest niska emisja (indywidualne systemy grzewcze, komunikacja samochodowa).

Podstawowym kierunkiem ochrony klimatu akustycznego miasta powinno być stosowanie rozwiązań ograniczających emisję hałasu ze źródeł punktowych i liniowych, m.in. poprzez stosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych, oddalanie nowych źródeł hałasu od zabudowy wymagającej ochrony akustycznej, ekranowanie źródeł hałasu zabudową nie wymagającą ochrony akustycznej. Ponadto należy ograniczać wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową na obszarach szczególnie narażonych na hałas komunikacyjny (zwłaszcza w zasięgu oddziaływania autostrady A4, drogi ekspresowej S1, innych dróg wyższych klas oraz linii kolejowych) oraz hałas wynikający z prowadzonej działalności gospodarczej, w szczególności terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie tych źródeł hałasu. W planach miejscowych należy uwzględnić tereny ze względu na standardy akustyczne do odpowiednich grup terenów w rozumieniu przepisów dotyczących dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, kierując się aktualnymi w okresie sporządzania planu dopuszczalnymi poziomami hałasu w środowisku.

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym wynika z przepisów ogólnie obowiązujących. W planach miejscowych należy uwzględniać ograniczoną możliwość zabudowy terenów położonych pod liniami elektroenergetycznymi oraz w ich pasach technicznych (lub wykluczać taką możliwość).

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Uwzględniono, zgodnie z wymaganiami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obszary szczególnego zagrożenia powodzią, określone na mapach zagrożenia powodziowego, wyznaczone dla rzeki Przemszy.

Ochrona przyrody i krajobrazu. Zakłada się ukształtowanie struktury przyrodniczej miasta w formie systemu terenów otwartych o wiodącej funkcji przyrodniczo-krajobrazowej, mogących pełnić zarazem funkcje: rekreacyjną, rolniczą lub leśną. Zakłada się zachowanie (lub odtworzenie) ciągłości przestrzennej pomiędzy poszczególnymi elementami systemu przyrodniczego oraz integralności głównych struktur przyrodniczych (biocentra, korytarze ekologiczne), w tym także poprzez zwiększanie liczby i powierzchni parków i innego rodzaju terenów zieleni o znaczeniu miejskim i dzielnicowym.

W zagospodarowaniu terenów cechujących się znaczącymi w skali miasta walorami kulturowymi, w tym krajobrazowymi, należy mieć na uwadze zachowanie charakterystycznych cech krajobrazu oraz ochronę przedpola ekspozycji, osi i punktów widokowych na tych terenach.

Obszary oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Polityka przestrzenna w odniesieniu do dziedzictwa kulturowego miasta obejmuje głównie wspieranie działań zmierzających do zachowania zabytków, poprzez zapewnienie właściwej i skutecznej opieki nad zabytkami służącej zachowaniu ich walorów, w tym nadawanie współczesnych, odpowiednich funkcji użytkowych oraz wyeksponowanie i udostępnianie tych wartości. Obiekty i obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków należy objąć ochroną w planach miejscowych. Zakres ochrony (nakazy i zakazy) należy określać indywidualnie dla poszczególnych obiektów lub ich grup bądź obszarów, uwzględniając ich indywidualny charakter i stan zachowania.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy przyjmować ustalenia służące zachowaniu walorów artystycznych i naukowych innych zabytków nieruchomych (nie wpisanych do rejestru i nie ujętych w gminnej ewidencji zabytków). Należy również dążyć do utrzymania wartości urbanistycznych zespołów i układów osiedlowych, stanowiących elementy tożsamości miasta. Minimalnym celem takich działań powinno być utrzymanie skali i relacji przestrzennych zabudowy, poprzez niedopuszczenie do zwiększenia jej intensywności.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Układ drogowy. Przyjęto konieczność rozbudowy i przebudowy układu drogowego, jednak w nieco mniejszym zakresie od zakładanego w studium z 2008 r.

Należy stosować rozwiązania służące uspokojeniu i ograniczeniu ruchu samochodowego (nieobsługującego śródmieście miasta lub niezwiązanego z dojazdem do usług zlokalizowanych na tym obszarze) na rzecz ruchu pieszego, rowerowego i komunikacji publicznej.

Dokonana likwidacja kolei przemysłowej, biegnącej od ul. Mikołowskiej (na granicy z Katowicami) na południowy-wschód, przez obszar pomiędzy Brzęczkowicami a Brzezinką, do Jaworzna, stwarza nowe możliwości kształtowania „potencjalnego ciągu komunikacyjnego", o jeszcze nie doprecyzowanej funkcji. Nowa droga na tym przebiegu, w tym odcinek od ul. Obrzeżnej Zachodniej do planowanej drogi łączącej się z ul. Chrzanowską poprawiłaby możliwości komunikacyjne w mieście. Może również stanowić ewentualną alternatywę dla przebiegu DTŚ (w przebiegu tzw. jaworznickim) oraz element ciągu rowerowego o znaczeniu regionalnym.

Linie kolejowe. Transport zbiorowy Nie przewiduje się zmian w zakresie istniejącego układu linii kolejowych PKP PLK SA i innych zarządców infrastruktury kolejowej. Trwają prace nad koncepcją kolei metropolitalnej. Stwarza to możliwości wykorzystania istniejących przystanków w Brzęczkowicach, Brzezince i Kosztowach. Wskazana byłaby również realizacja przystanku „Północ" w rejonie skrzyżowania linii kolejowej i ul. Obrzeżnej Północnej, na terenach po kop. „Mysłowice", szczególnie w przypadku, gdy zagospodarowanie tego terenu generować będzie znaczący ruch pasażerski.

Publiczny transport zbiorowy realizowany będzie przez komunikację autobusową, tramwajową i kolejową, we współdziałaniu i koordynacji. W rejonie istniejącego dworca kolejowego, planuje się utworzyć centrum przesiadkowe, integrujące różne środki transportu pasażerów, jak np. kolej, autobus dalekobieżny, minibus, tramwaj, autobus miejski, taksówka, samochód (kierowca i pasażer) oraz rower. Nie wyklucza się realizacji centrów przesiadkowych przy innych przystankach kolei metropolitalnej. Centra przesiadkowe mogą zostać wyposażone w parkingi P+R i B+R („park and ride" oraz „bike and ride").

Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

Zaopatrzenie w wodę. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków. Gospodarka odpadami. Nie przewiduje się zasadniczych zmian w systemie zaopatrzenia w wodę, tj. w zakresie źródeł i kierunków zaopatrzenia. Źródła te i możliwości przesyłu systemu wodociągowego zaspokajają potrzeby miasta w zakresie zaopatrzenia w wodę. Planuje się głównie modernizację rozdzielczej sieci wodociągowej i urządzeń wpływających na prawidłową pracę układu wodociągowego oraz budowę wodociągów i urządzeń poprawiających zaopatrzenie w wodę odbiorców lub jakość wody w poszczególnych dzielnicach.

Nie przewiduje się również zasadniczych zmian w sposobie funkcjonowania systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków (kanalizacyjnego). Przyjmuje się jako zasadę objęcie zbiorowym systemem odprowadzania i oczyszczania ścieków docelowo wszystkich wytwórców ścieków - pod warunkiem, że rozbudowa systemu kanalizacji będzie uzasadniona finansowo i technicznie (zgodnie z wymogami przepisów). Zakłada się możliwość powiększania obszaru aglomeracji (w rozumieniu ustawy Prawo wodne) przewidzianej do objęcia zbiorowym systemem odprowadzania ścieków o tereny dotychczas nie skanalizowane.

Nie przewiduje się lokalizacji w mieście składowiska odpadów komunalnych.

Zaopatrzenie w energię elektryczną, cieplną i gaz. Nie przewiduje się zmian w zasadniczych kierunkach zaopatrzenia miasta w energię elektryczną. Zasilanie odbiorców odbywać się będzie ze stacji GPZ za pomocą sieci średniego napięcia kablowych i napowietrznych.

W dzielnicach z dominującym udziałem zabudowy jednorodzinnej nadal przeważać będą indywidualne źródła zaopatrzenia w ciepło, przy czym zakłada się systematyczny wzrost udziału źródeł niskoemisyjnych i odnawialnych (kolektory słoneczne stosowane do wspomagania instalacji grzewczych, pompy ciepła, kolektory gruntowe, biomasa). Z uwagi na uwarunkowania lokalizacyjne istnieje możliwość współdziałania w przyszłości gmin Mysłowice, Sosnowiec i Jaworzno w kierunku integracji systemów ciepłowniczych.

Zaopatrzenie w gaz będzie realizowane z sieci gazociągów średniego i niskiego ciśnienia podlegającej rozbudowie oraz przebudowie stosownie do potrzeb i zainteresowania potencjalnych odbiorców. Stan systemu zapewnia pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania na gaz oraz ciągłość dostaw gazu.

Odnawialne źródła energii. Zakłada się wzrost produkcji energii uzyskiwanej z odnawialnych źródeł energii. Dopuszcza się (z pewnymi wyjątkami dotyczącymi biogazowni i elektrowni wiatrowych oraz obszarów cennych krajobrazowo) budowę urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW na obszarach: zabudowy produkcyjno-usługowej PU, zabudowy usługowej z produkcją UP, zabudowy usługowej U, zabudowy infrastruktury technicznej ITW, ITE i ITR oraz zieleni nieurządzonej, rekreacyjnej ZN oraz rolniczych i porolniczych R.

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego

Przedsięwzięcia stanowiące inwestycje celu publicznego (w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami) o znaczeniu lokalnym mogą być realizowane na całym obszarze miasta, w zależności od potrzeb oraz rozmieszczenia określonych obiektów lub terenów, nad którymi opieka lub ich ochrona stanowi cel publiczny - jeśli nie będzie to sprzeczne z kierunkami polityki przestrzennej lub wykluczone przepisami powszechnie obowiązującymi bądź lokalnymi uwarunkowaniami. W planach miejscowych, w zależności od potrzeb (stwierdzonych w trybie art. 14 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym), należy wyznaczać granice rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+, zlokalizowane w obszarze miasta obejmują następujące przedsięwzięcia:

- budowa DTŚ „Wschód” - etap I – węzeł Lwowska – węzeł Jęzor;
- budowa DTŚ „Wschód” - etap II – węzeł Janów (Katowice) – Bór (Sosnowiec);
- budowa Szybkiej Kolei Regionalnej (Katowice – granica z woj. małopolskim /Kraków/);
- rozbudowa CMK Katowice – Kraków;
- modernizacja linii kolejowej Katowice – Kraków (szybkie połączenie);
- modernizacja i rewitalizacja linii kolejowych - prace na liniach kolejowych nr 138, 189 na odcinku Chorzów Stary – Mysłowice Brzezinka - Oświęcim oraz Dorota - Mysłowice Brzezinka;
- budowa sieci dróg / tras rowerowych (bez lokalizacji na mapie PZPWŚl./);
- budowa centrów przesiadkowych;
- modernizacja linii tramwajowych;
- budowa S1 (od węzła Koszowy II w Mysłowicach do węzła Suchy Potok w Bielsku – Białej).

Obszary, na których mogą być sytuowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2

Określono obszary dopuszczalnej lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 (wielkopowierzchniowych). Wskazanie "obszaru na których mogą być sytuowane obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2" oznacza warunkową możliwość lokalizacji obiektu handlowego. Warunkiem dopuszczenia lokalizacji obiektu jest spełnienie szczegółowych zasad i warunków zagospodarowania określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Dopuszcza się możliwość odstąpienia od lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych na tych obszarach bądź na części poszczególnych obszarów i ustalenie przeznaczenia terenu zgodnie z kierunkami określonymi dla danego obszaru.

Obszary przestrzeni publicznej

Wyznaczono na rysunku studium obszary przestrzeni publicznej o znaczeniu ogólnomiejskim, których funkcjonalność i walory estetyczne mają zasadnicze znaczenie dla jakości życia mieszkańców Mysłowic i kształtowania jego wizerunku. Obszary przestrzeni publicznej obejmują powszechnie dostępne place, deptaki, pasaże, ulice lub ich części wyłączone z ruchu kołowego oraz tereny zieleni urządzonej - istniejące oraz planowane. Należy przede wszystkim dążyć do ochrony utrwalonych różnych form przestrzeni publicznej i zieleni urządzonej oraz tworzenia sieci powiązań pomiędzy nimi, w tym poprzez kształtowanie nowych przestrzeni publicznych i terenów zieleni, miejsc wypoczynku i rekreacji.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Obszary wymagające przekształceń i rekultywacji

Jako propozycję obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przyjmuje się delimitacje określone w opracowaniu pn. „Aktualizacja – Miejski Program Rewitalizacji Miasta Mysłowice na lata 2016 – 2020+ (Uchwała nr XLII/648/14 Rady Miasta Mysłowice z dnia 28 września 2017 r.). Przy czym, powiększono ją o cały teren po byłej KWK Mysłowice w rejonie skrzyżowania ul. Katowickiej z ul. Obrzeżna Północna.

W studium określono obszary wymagające przekształceń, przy czym, przez przekształcenia rozumie się działania zmierzające do poprawy ładu przestrzennego i bardziej efektywnego wykorzystania walorów przestrzeni. Jako generalną zasadę przekształceń zagospodarowania ww. obszarów przyjęto, iż,nowo wprowadzane funkcje w tych obszarach muszą przyczyniać się do podniesienia jakości życia mieszkańców, i podnosić walory środowiska naturalnego. Określono również obszary wymagające rekultywacji. Rekultywacja polega na przywróceniu wartości użytkowych i przyrodniczych terenom zdegradowanym przez działalność człowieka.

Tereny wyłączone spod zabudowy. Inne ograniczenia w zagospodarowaniu i zabudowie terenów

Tereny wyłączone spod zabudowy lub o ograniczonej zabudowie obejmują:

– obszar szczególnego zagrożenia powodzią;
– lasy, z wyjątkiem obiektów budowlanych dopuszczonych ustawą o lasach;
– inne tereny nieprzeznaczone pod zabudowę, w tym tereny o niekorzystnych warunkach budowlanych.

Należy uwzględniać ograniczenia w wysokości obiektów budowlanych w otoczeniu lotniska Muchowiec. Ograniczenia wysokości obowiązują do wartości bezwzględnych oznaczonych na rysunku studium. Należy również uwzględniać ograniczenia wysokości zabudowy w zasięgu radaru meteorologicznego.

Na terenach położonych w odległości mniejszej niż 50 m od stopu wału przeciwpowodziowego obowiązuje zakaz wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów i rowów (art. 176 ust. 1 ustawy Prawo wodne). Zwolnienia od tego zakazu może udzielić właściwy organ Wód Polskich, jeżeli nie wpłynie to na szczelność i stabilność wałów.

W granicach pasów izolujących tereny cmentarzy należy uwzględniać, zgodnie z przepisami odrębnymi:

- zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, zakładów produkujących bądź przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego w odległości mniejszej niż 50 m od cmentarza - w obszarach wyposażonych w sieć wodociągową;
- wyposażenie w sieć wodociągową przeznaczonych pod zabudowę terenów położonych w odległości od 50 m do 150 m od cmentarzy, a w przypadku braku sieci - zakaz lokalizacji zabudowy mieszkaniowej, zakładów produkujących bądź przechowujących artykuły żywnościowe oraz zakładów żywienia zbiorowego.

W planach miejscowych należy uwzględniać ograniczenia w zagospodarowaniu i zabudowie terenów związane z lokalizacją elementów infrastruktury technicznej (sieci i obiektów), w szczególności linii elektroenergetycznych najwyższych napięć i wysokich napięć, gazociągów (zwłaszcza wysokiego i średniego podwyższonego ciśnienia), wodociągów magistralnych i przesyłowych, a także związanych z innymi rodzajami zagospodarowania: stref minimalnej odległości od granicy obszaru kolejowego, dróg - odpowiednio do ich funkcji w układzie drogowym, ograniczenia związane z sąsiedztwem lasów (unikanie przeznaczenia terenów w bezpośrednim sąsiedztwie lasów na funkcje mogące wywierać negatywny wpływ na lasy, w tym powodujące zagrożenie pożarowe).

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W aktualnej sytuacji prawnej brak jest obowiązku sporządzenia planu miejscowego na podstawie przepisów innych niż ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Plan miejscowy należy obowiązkowo sporządzić na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla obszarów przestrzeni publicznej. Nie wyznaczono obszarów, których zagospodarowanie na określone cele jest warunkowane uprzednim przeprowadzeniem scalenia i podziału nieruchomości, w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami. Granice obszarów, dla których stwierdzony zostanie zamiar dokonania scalenia i podziału nieruchomości, można określać w planach miejscowych, w zależności od potrzeb.

Obszary, dla których zamierza się sporządzić plan miejscowy obejmują tereny, na których przewiduje się inne niż ustalone w dotychczasowych dokumentach planistycznych kierunki ich przeznaczenia.

Sporządzenie planu miejscowego będzie również niezbędne w przypadku nowej lokalizacji obiektu handlowego o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2 oraz dla lokalizacji cmentarza. Rada Miasta może również podejmować uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planów miejscowych (lub ich zmiany) dla obszarów o dowolnych granicach, w zależności od potrzeb.

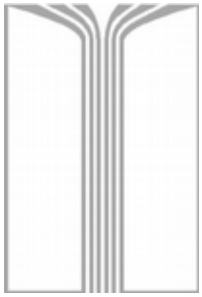

Opracowanie:
BIURO
ROZWOJU
REGIONU
SP. Z O.O.
40-584 KATOWICE
ulica ŚRODKOWA 5
322 512 912, 322 052 393
e-mail: brr@brr.com.pl

Główny projektant:
Tomasz Rubiniec

Zespół:
Iwona Batkowska
Krystian Kmieć
Leszek Kostorz
Wiesław Konieczny
Krzysztof Sikora
Wojciech Tomczyk
Zdzisław Wieland